

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

ÂŞIK GÜLÇİNAR ÜZERİNE BİR İNCELEME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YAĞMUR TOPRAK

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Behiye KÖKSEL

GAZİANTEP
TEMMUZ 2017

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

Âşık Gülçmar Üzerine Bir İnceleme
Yağmur TOPRAK

Tez Savunma Tarihi: 31/07/2017

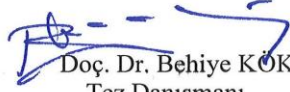
Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Zekiye ANTAKYALIOĞLU
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığımı onaylarım.

Prof. Dr. Hülya ARSLAN EROL
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Behiye KÖKSEL
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:
(Unvanı, Adı ve SOYADI)

Doç. Dr. Behiye KÖKSEL

Doç. Dr. Hatice İÇEL

Yrd. Doç. Dr. Cevdet AVCI

İmzası

Bana verdiğin nefesle geldiğim dñnyada
her gñn senin için nefes alıyorum anne.
Sevgini yñređimde hissederek hayatta geçtiğim her gñzel aşama,
gñzel yñzñn gibi ikimizin de huzuru olsun...

ÖZET

ÂŞIK GÜLÇINAR ÜZERİNE BİR İNCELEME

TOPRAK, Yağmur
Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı ABD
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Behiye KÖKSEL
Temmuz 2017, 298 sayfa

Âşıklık geleneği, halk edebiyatının önemli kollarından biridir. Bu sanat, erkek âşıklara ait bir gelenek gibi düşünülse de kadın âşıklar da tıpkı erkek âşıklar gibi, iç dünyalarını türkülerle dile getirerek bu sanatın zirvesine ulaşmayı başarmışlardır. Âşık Gülçınar da âşık sanatını temsil yeteneği açısından bakacak olursak önemli kadın âşıklardan biridir. Bu çalışma, Âşık Gülçınar'ı bilim dünyasına tanıtmayı amaçlamaktadır. Birinci bölümde, çalışmanın tanımı ve önemi, amacı ve araştırma alanıyla ilgili genel bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde, kadın âşıklar ve Âşık Gülçınar ile ilgili yapılan çalışmalara, üçüncü bölümde, materyal ve yöntemlere, dördüncü bölümde ise âşıklık geleneği hakkında genel bilgilere yer verilerek ardından âşığın hayatı, ailesi ve eğitim durumu anlatılmıştır. Gülçınar'ın geleneğin içindeki yerine, âşıklık sanatına, dil-üslup, muhteva ve dış yapı özelliklerine yer verilmiştir. Çalışmanın belirli aşamalarında mülakat ve gözlem yöntemlerinden yararlanılmıştır. Âşığın tüm şiirleri konularına göre sınıflandırılmış, hece ölçüsüne göre de numaralandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sivas, Âşık Gülçınar, âşıklık geleneği, kadın âşıklar

ABSTRACT**AN ANALYSIS ON POET GÜLÇINAR**

TOPRAK, Yağmur

Master Degree Thesis, Turkish Language and Literature

Thesis Advisor: Associate Doç. Dr. Behiye KÖKSEL

July 2017, 298 Pages

Folk tradition is one of the important branch of Folk literature. Although this art is thought to belong to men poet, women poet managed to arrive the peak of this art with expressing their inner world with folksong just like men poet. If we look Poem Art with figuration ability urew, Poet Gülçınar is also one of the important women poet. This work is aimed to introduce Poet Gülçınar to Science world. In the First Part the definition and importance of the work, the aim and search area are placed. In the second part women poet and the work abast Poet Gülçınar are placed. In the third part materials and methods are placed. In the fourth part General informations about poetry tradition are placed and then the life of the poet, her family education cases are explained. Gülçınar's place in tradition, poem, art, language, subject, exterior structure's are placed. In Certain part of the work 's stage we are benefitted from interviews and observation methods. Poet's all poems are categorized according to subjects and numbered according to syllable meter.

Key words: Sivas, Poet Gülçınar, Poem tradition, Poet women

ÖN SÖZ

Âşık edebiyatı, Türk kültür tarihi içinde köklü bir geleneğe sahiptir. Geçmişten günümüze kadar ortak kültür değerlerini benliğinde muhafaza etmiştir. Geleneğin bu şekilde devam etmesini sağlayan etken, toplumun ihtiyaçlarına hangi yüzyılda olursa olsun cevap vermesidir. Âşık, toplumun sözü olan, tınısıyla yürekleri dolduran, sevdasını dünyalara duyuran, haksızlıklar karşısında susmayan, direnişini sazının teline vurarak belli eden kişidir.

Çalışmanın amacı, kültürel hayatımızı fazlasıyla yansıtan âşıklık geleneği içinde, kadın âşıkların bu kültürü ne derece taşıdığını tespit etmektir. 21.yüzyılda yaşayan kadın âşıkların daha yakından tanınmasına zemin hazırlamak ve âşıklık geleneğine yüzyıllardan beri emek veren erkek âşıkların yanında kadın âşıkların da olduğunu göstermeye çalışmak ve kadın âşıkların göz ardı edildiğine dikkat çekmektir. Bu hususta dikkat edilmesi gereken en önemli kadın âşiklerden biri de Gülçınar'dır. Gelenek içinde bulunan erkek âşıklarla kıyaslanacak kadar sanatını temsil yeteneğini geliştirmiş ve ustalaşmıştır. Yaşam tarzlarını, tecrübelerini ve karşılaşmış oldukları zorlukları eserlerinde de gördüğümüz kadın âşıkların, günlük hayattaki sorumluluklarının yanında bu geleneği devam ettirme çabaları, genç âşıkların örnek alması ve âşıklara sahip çıkmaları yolunda gözden kaçırılmaması gereken bir husustur.

Türk kültür tarihinde önemli yeri olan bu geleneğin, genç kuşaklara aktarılması, ayakta durması ve kültürün belleklerden silinmemesi için çalışmaların yeterli düzeyde olması gerekir.

Âşık Gülçınar'ı ele alırken hayatı, şahsiyeti ve âşıklığı üzerinde inceleme yaptık. Hayatını anlatırken doğumu, memleketi, tahsili, evliliği konularına yer verdik. Âşık Gülçınar'ın âşıklığı konusunda, rüya görmesi, bade içmesi, âşıklığa başlaması, mahlas alması, saz çalıp çalamaması, diğer âşıklarla yaptığı atışmalara açıklık getirdik. Gülçınar'ın edebî yönünü değerlendirirken şiirlerini dil ve üslup, muhteva

yapı bakımından inceledik. Şiirlerini incelerken coğrafya merkezli okuma yaparak, şehir adlarının geçtiği şiirleri belirledik. İki yüz elliden fazla şiirine yer verdik ve bunları hece ölçüsüne göre kategorilendirdik. Bu şiirlerin bazılarını çıkarmış olduğu kitaptan bazılarını ise bizzat kişisel görüşmelerden faydalanarak tespit ettik. Tezi hazırlarken faydalandığımız kitapları, dergileri ve diğer çalışmalarını kaynakça kısmında gösterdik. Bu çalışma, Türkiye’de bir kadın âşık üzerine yapılan ilk yüksek lisans tezi olması bakımından önemlidir.

Öncelikle tez konusunu seçerken, isteklerimi göz önünde bulundurup bana yardımcı olan ve bu süreçte beni sabırla dinleyen, bilgisinden, görgüsünden, çalışmalarından faydalandığım değerli hocam Doç. Dr. Behiye KÖKSEL’e; evinin kapısını bizlere açan, yardımlarını esirgemeyen Âşık Gülçınar ve ailesine, çalışmamın her aşamasında yanımda olan ve desteğinden güç aldığım değerli dostum Meltem Dönmez’e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

TEMMUZ 2017
Yağmur TOPRAK

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖN SÖZ	iii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. DERLEME İLE İLGİLİ BAZI NOTLAR.....	1
1.2. ÇALIŞMANIN TANIMI VE ÖNEMİ.....	1
1.3. ÇALIŞMANIN AMACI.....	2
1.4. ARAŞTIRMA ALANI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER.....	3
1.4.1. Sivas İli Hakkında Genel Bilgi.....	3
1.4.1.1. Fizikî ve Tarihî Çevre.....	3
1.4.1.2. Sosyal ve Kültürel Çevre.....	4
İKİNCİ BÖLÜM.....	6
KAYNAK ÖZETLERİ	6
2.1.KADIN ÂŞIKLAR ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	6
2.1.1.Tezler.....	6
2.1.2.Kitaplar ve dergiler.....	6
2.1.3.Makaleler.....	7
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	10
MATERYAL VE YÖNTEM	10
3.1. GEREÇLER.....	10
3.2. YÖNTEMLER.....	10
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	12
BULGULAR VE TARTIŞMA	12
4.1. ÂŞIKLIK GELENEĞİ HAKKINDA GENEL BİLGİ.....	12
4.1.1. Sivas'ta Âşıklık Geleneği ve Âşık Veysel.....	15
4.1.2. Sivaslı Kadın Âşıklar.....	18
4.2. ÂŞIK GÜLÇİNAR'IN HAYATI.....	19
4.2.1. Babası.....	19
4.2.2. Annesi.....	20
4.2.3. Kardeşleri.....	20
4.2.4. Tahsili.....	21
4.2.5. Mesleği.....	21
4.2.6. Evliliği ve Çocukları.....	21
4.3. GÜLÇİNAR'IN ÂŞIKLIK SANATI HAKKINDA BİLGİLER.....	21
4.3.1. Âşıklığa Başlaması.....	21
4.3.2. Saza ve Söze Başlaması.....	22
4.3.3. Mahlas Alması (Tapşırma).....	22

4.3.4.Usta Çırak Geleneği.....	23
4.3.5.Doğaçlama.....	23
4.3.6.Rüya Görme, Bade İçme.....	24
4.3.7. Eserleri ve Aldığı Ödüller.....	25
4.4. ATIŞMA VE KARŞILAŞMALAR.....	26
4.4.1. Gülçınar'ın Erkek Meslektaşları ile Yaptığı Atışmalar.....	27
4.4.2. Âşık Gülçınar'ın Kadın Âşıklarla Yaptığı Atışmalar.....	53
4.4.3. Elektronik Kültür Ortamında Yapılan Atışmalar.....	55
4.5. LEBDEĞMEZ (DUDAKDEĞMEZ).....	58
4.6. TÜRKÜLÜ HİKÂYESLER.....	63
4.7. GÜLÇINAR'IN ŞİİRLERİNİN TEMATİK İNCELENMESİ.....	68
4.7.1. Duygu Ağırlıklı Konular.....	68
4.7.1.1.Sevgili/Aşk.....	68
4.7.1.2.Anne- Baba Sevgisi.....	70
4.7.1.3.İnsan Sevgisi.....	72
4.7.1.4.Memleket Sevgisi.....	72
4.7.1.5. Ayrılık.....	73
4.7.1.6.Özlem.....	74
4.7.1.7. Umut/Umutsuzluk.....	76
4.7.1.8. Ağıt.....	76
4.7.2. Sosyal Konular.....	78
4.7.2.1. Toplum İçerisinde Kadının Yeri ve Önemi.....	79
4.7.2.2. Taşlama.....	82
4.7.3. Millî Konular.....	85
4.7.4. İlim.....	86
4.7.5. Dinî Değerler.....	87
4.8. ÂŞIK GÜLÇINAR'IN ŞİİRLERİNİN DİL VE ÜSLUP BAKIMINDAN İNCELENMESİ.....	87
4.8.1. Atasözü Ve Deyimler.....	89
4.8.1.1. Atasözleri.....	89
4.8.1.2. Deyimler.....	90
4.8.2. Alkış Ve Kargış (Dualar Ve Beddualar).....	92
4.8.2.1. Alkış (Dua).....	93
4.8.2.2. Kargış (Beddua).....	94
4.8.3. Edebî Sanatlar.....	95
4.8.3.1. Teşbih.....	95
4.8.3.2. Teşhis.....	97
4.8.3.3. İstifham.....	98
4.8.3.4. Tezat.....	99

4.8.3.5. Mübalağa.....	100
4.8.3.6. Telmih.....	101
4.8.3.7. Nida.....	101
4.8.3.8. Tekrir.....	101
4.9. GÜLÇİNAR'IN ŞİİRLERİNİN DIŞ YAPI BAKIMINDAN İNCELENMESİ.....	103
4.9.1. Kafiye Yapısı.....	104
4.9.1.1. Yarım Kafiye.....	104
4.9.1.2. Tam Kafiye.....	104
4.9.1.3. Zengin Kafiye.....	104
4.9.1.4. Tunç Kafiye.....	105
4.9.1.5. Cinaslı Kafiye.....	105
4.9.1.6. Redif.....	105
4.9.2. Ayak.....	107
4.9.2.1. Tek Ayak.....	108
4.9.2.2. Döner Ayak.....	109
4. 10. ÂŞİK GÜLÇİNAR'IN ŞİİRLERİNİ COĞRAFYA MERKEZLİ OKUMA.....	110
4.11. GÜLÇİNAR'IN ŞİİRLERİNİN HECE ÖLÇÜSÜNE GÖRE TASNİFİ... ..	112
4.11.1. YEDİ HECELİ ŞİİRLER.....	112
4.11.2. SEKİZ HECELİ ŞİİRLER.....	120
4.11.3. ON BİR HECELİ ŞİİRLER.....	156
4.11.4. ON DÖRT HECELİ ŞİİRLER.....	281
4.11.5. ON BEŞ HECELİ ŞİİRLER.....	283
SONUÇ	285
KAYNAKLAR	289
EKLER.....	292
ÖZGEÇMİŞ	300
VITAE.....	300

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. DERLEME İLE İLGİLİ BAZI NOTLAR

Âşıklık geleneğinin kilometre taşlarından biri olan Sivas ili Âşık Gülçınar'ın doğduğu yerdir. Fakat âşığımız Ankara ilinde ikamet etmektedir. Bu çalışma, Âşık Gülçınar'ın hayatı ve eserleri üzerine bir incelenme olduğu için Ankara'da, Gülçınar'ın evinde kayda geçirilmiştir. Âşığın evini iki kere ziyaret etme fırsatı bulduk. Bu ziyaretler tezin başlangıcında ve bitmesine yakın zamanlarda gerçekleşmiştir. Zaman zaman telefonla ve sosyal medya aracılığı ile görüşme fırsatımız olmuştur. Görüşmeye gitmeden önce âşığa sorular hazırlanmış ve çalışma için gerekli olan bölümler ile ilgili okumalar ve araştırmalar yapılmıştır. Mülakat sırasında kadın âşığa çalışmamızın önemi hakkında bilgi verilip bunun bir akademik çalışma olduğu söylendikten sonra görüşmeye başlanmıştır. Görüşme yapılmadan önce âşığın izni alınmış, verdiği bilgiler ses kaydına geçirilmiştir. Âşığa biyografileri, ürün hakkındaki düşünceleri, şiirlerinin icra ortamları ve nerede, kimden ilham alarak yazdığı sorulmuştur. Görüşmenin başında ses kaydı, sonuna doğru ise fotoğraf ve video çekimi yapılmıştır. Görüşme sonrasında yerel kelime, deyim, atasözleri, alkış ve kargışların anlamları ve bilinmeyen sözcükler açıklanmıştır. Şiirler bütünlüğü bozmayacak şekilde aktarılmış, ses ve görüntü kayıtları çözümlenmiştir.

Sonuç olarak yapılan bu çalışmalar, okumalar, araştırmalar ve edinilen bilgiler doğrultusunda kayıtlardaki yerini almıştır. Elektronik kültür ortamı âşık hakkındaki bilgilere kolay ulaşmamızı sağlamıştır.

1.2. ÇALIŞMANIN TANIMI VE ÖNEMİ

Âşık Gülçınar ve kadın âşıklar hakkında yapılan çalışmaları göz önünde bulundurduğumuzda konuyla alakalı kapsamlı ve müstakil bir çalışma olmadığını

görmekteyiz. Yapılan çalışmalarda genellikle detaylı bir araştırma yapılmamış, geniş bir bilgiye yer verilmemiştir. Bu zamana kadar yapılan çalışmalar, genellikle erkek âşıklar üzerine olmuş, geleneğe bu denli katkısı olan kadın âşıklar geri planda kalmıştır. Biz bu çalışma sırasında gördük ki kadın âşıkların sazı ve sözü de erkek âşıklarla yarışacak düzeydedir. Gülçınar bunun en güzel örneğidir. Türkiye’de ilk kez bir kadın âşık, yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.

Çalışmamız bir görüşme yöntemi, kaynak taraması ve incelemedir. Çalışmamızın birinci bölümünde çalışmanın tanımı, önemi ve amacı vurgulanmıştır. Ardından Sivas ilinin tarihî ve coğrafi özellikleri ve kültürü hakkında bazı kaynaklardan alınan bilgiler verilmiştir. Diğer bölümlerinde Âşık Gülçınar’ın hayatı, ailesi, eğitim durumu ve mesleği, Gülçınar’ın âşıklık sanatı hakkında bilgiler, şiirlerinin tematik ve dil-üslup bakımından incelenmesi, âşıklığa başlaması ve âşıklık sanatını icra etmesine yer verilmiştir.

Çalışmamızın bütününde âşıkla ilgili yapılan görüşmeler üzerinde hiçbir değişiklik yapılmadan yazıya geçirilmiştir. Bunun yanında halk bilimi yöntemlerinin yardımıyla çalışma incelenmiştir ve tamamlanmıştır.

1.3. ÇALIŞMANIN AMACI

Türk halk kültürünün önemli bir bölümünü teşkil eden âşıklık geleneği günümüzde şekil değiştirerek devam etmektedir. Teknolojinin gelişmesi, âşıklara ulaşmayı kolaylaştırırken diğer taraftan âşık sayısının azalmasına neden olmuştur. Günümüzde bu gelenek, geçmişe göre daha az görülmektedir. Bunun en önemli sebebi, kitle iletişim araçlarının popüler kültür ortamını doldurması ve ele geçirmesi olmuştur. Teknoloji, âşıklık geleneği içerisinde yetişen âşıkları geri planda tutarken popüler kültürün taşıyıcısı olan pop sanatçıları ön plana çıkarmıştır. Tüm bunların yanı sıra toplumda baskıya maruz kalan kadın âşıkların gelenek içerisinde varlıklarını sürdürmesi daha da zorlaşmıştır. Evde ev hanımı, çocuklarına anne ve toplumda ise kadın kimliğini taşıması, dolayısıyla onun sanatına ayıracağı vakti daraltmıştır. Bu nedenle her gün sayıları azalan kadın âşıklara Türk toplumu olarak sahip çıkılması gerektiğini anlatmaya çalıştık. Sahip olduğumuz kültürel değerler gün geçtikçe popüler kültürün bir parçası olmaya yüz tutmaktadır. Fakat sosyal bir canlı olan insan ne kadar bu değişime alışıyor gibi görünse de benliğinde öz kültürünü muhafaza etmeye çalıştığını görmekteyiz.

Amacımız, Âşık Gülçınar'ı akademik camiaya kazandırmaktır. Bu hedefle yapılan çalışmayla elde edilen malzemeleri yazıya geçirirken bunların şu anki ve gelecekteki yerlerini tespit etmeye çalıştık. Böylelikle evrensel kültürün bir parçası olan âşıklık geleneğini kendi içerisinde kollektif bir biçimde inceleme fırsatı bulduk.

1.4. ARAŞTIRMA ALANI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1.4.1. Sivas İli Hakkında Genel Bilgi

1.4.1.1. Fizikî ve Tarihî Çevre

İç Anadolu Bölgesinin doğusunda yer alan Sivas şehri yüz ölçümü itibariyle Türkiye'nin ikinci büyük ilidir. İklimi bölgelerine göre değişiklik gösterir. Kızılırmak havzasında karasal, Fırat havzasında Doğu Anadolu, Yeşilirmak Havzasında Karadeniz iklimi görülür. Sınır bakımından Ordu, Giresun, Erzincan, Malatya, Kahramanmaraş, Kayseri, Tokat ve Yozgat ile komşudur. (Kaya, 1994: 17).

Sivas ili toprakları yüksek platolar üzerinde bulunmaktadır. Yükseklikler Doğu bölgelerinde daha fazladır. Mevcut dağ ve tepeleri şöyle sıralayabiliriz: Köse Dağları, Kızıladağ, Tekeli Dağı, Yıldız Dağı... İlin toprakları Kızılırmak, Yeşilirmak ve Fırat gibi üç büyük ırmağın meydana getirdiği havzalar içinde bulunur. Türkiye'nin en uzun ırmağı Kızılırmak'tır. Bosyankaya, Acıgöl, Gölova, Aygır gibi pek çok sayıda göller vardır. Bunların çoğu alanı dar, derinliği az olduğundan ve yaz aylarında kurulduğundan özellik göstermez. Ancak Tödürge, Hafik, Lota ve Gökpinar gölleri diğerlerinden farklıdır. Sivas'ın yüksek kesimlerde hızlı akan sular ilin muhtelif bölgelerinde dar ve derin vadiler meydana getirmiştir. Vadilerin bilhassa kara ve demiryolu ulaşımında önemli rol oynadığı görülür. Önemli vadileri, Kızılırmak, Çaltı, Kelkit ve Tohma Vadileri başta gelir. (Yurt Ansiklopedisi, C.IX:6836-6839).

Bitki Örtüsü:

Karadeniz ardı ikliminin görüldüğü Suşehri ve Koyulhisar'da iğne yapraklı ağaçların oluşturduğu ormanlarla diğer ağaçlar ve otsu bitkiler görülür. Diğer bölgelerde ot, geven, sığırkuyruğu, kekik, yavşan gibi bitkiler vardır. Bunlar yöre halkınca toplanıp soğuk kış günlerinde yakılır.

Nüfusu:

Sivas 2017 nüfusu, tahmine göre 619.844. Bu nüfus, 309.364 erkek ve 311.860 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise, %49,80 erkek, %50,20 kadındır. Eski

yıllardaki nüfus artış hızlarına göre tahmini hesaplanmıştır.(www.nufusu.com, 24.05.2017).

Tarihin ilk çağlarından bu yana medeniyetlerin filizlendiği bir yerleşim alanı olmuş ve tarih içerisinde her dönemde müstesna bir önem arz etmiştir. Bu geçmişinden dolayı bugün âdeta bir açık hava müzesi konumundadır. Anadolu’da hüküm sürmüş her medeniyetin izlerini ve nişanelerini bulmak mümkündür. Anadolu Selçuklularına bir dönem başkanlık yapan Sivas Danişmentlerin de başkenti olmuş, Osmanlı imparatorluğunun en büyük eyalet merkezlerinden biridir. Sivas tarihinin çeşitli dönemlerinde muhtelif devletlere başkentlik yapmış olması, en önemli ticari ve kültürel hüviyete sahipliği ile her dönemde yapılan sayısız eserle doludur. Selçuklu döneminde kültürel hayatın canlılığı nedeniyle medreseler, camiler, türbeler; Osmanlıların son dönemlerinde ticari hayatın hareketliliğinden dolayı han, kervansaray, imaretler ve bayındırlık hizmetlerinin yoğunluğu ile dikkat çekicidir. (www.sivaskulturu.com: 24.05.2017).

1.4.1.2. Sosyal ve Kültürel Çevre

Kültür, bir toplumun düşünce, ahlâk, gelenek, görenek ve davranış özelliklerini yansıtır. Sivas kültürünün önemli bir özelliği, yabancı kültürlerin pek etkisinde kalmamış olmasıdır. Sivas geçmişten günümüze süre gelen birçok kültürün taşıyıcılığını yapmasına rağmen kültürel yönden hiçbir devletin egemenliğine girmemiştir.

“Sivas yöresi giyim kuşama geniş manada Orta Anadolu’nun giyim-kuşama ile aynılık gösterir. Gelişen teknoloji karşısında kırsal yörelere otantik özellikleriyle yaşatılmaya çalışan giyim-kuşam, özelliğinden her geçen gün biraz daha değer kaybetmektedir.” (Kaya, 1994: 28).

“Doğumundan ölümüne kadar hayatın her safhasında halkın iç içe olduğu, rağbet ettiği ve nesilden nesile aktardığı gelenekler, Sivas yöresinde canlılığını muhafaza etmektedir. Bilhassa kırsal kesimlerde bu canlılık daha fazladır. Ne var ki, “evlenme, bulgur çekme, saya gezme, imece, sünnet, taziye, doğum, bayram...” gibi pek çok şekilde kendini gösteren geleneklerde ve buna bağlı uygulamalarda gün geçtikçe belirgin bir farklılaşma, hatta zayıflama ve azalma olduğu da gerçektir. Halkın sosyal yaşantısında karşılaştığı olaylarda ve ilişkilerinde, dinî öğeler hep ön planda olmuştur. Uğur, hayır-şer, günah-sevap, cin-peri-şeytan, nazar-kötü göz gibi olgular dinî unsurlarla birlikte mütalaa edilir. Bölgedeki bozkır iklimi genel olarak halkın yaşama biçimi üzerinde etkili olmuştur. Halkın geçim kaynağını, kırsal kesimlerde ziraat,

hayvancılık ve buna bağlı olarak elde edilen ürünler, şehirde ve ilçe merkezlerinde ise, kamu kuruluşları ile irili ufaklı iş yerleri teşkil eder.” (Kaya, 1994: 29-30).

Sivas ili bu sosyo-kültürel özelliklerinin yanı sıra âşıklık geleneğinin de en zengin yaşandığı illerden biridir. Geçmişten günümüze birçok âşığın memleketi olma özelliğine sahiptir. Bugün hâlâ, bu kültürel mirasın taşıyıcılığı görevini idame ettirmektedir. Âşık Gülçınar da Sivas'ta doğmuş ve bu geleneğin bir nevi genetik mirasçısı olmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

KAYNAK ÖZETLERİ

2.1.KADIN ÂŞIKLAR ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1.1. Tezler

Âşıklık geleneği içinde, kadın âşıklar hakkında çok fazla çalışma mevcut değildir. Yetenekleri erkek âşıklarla yarışacak düzeyde olan kadın âşıklar, toplum tarafından yeterince ilgi görmemektedir. Kadın âşıklarla ilgili yayınlanmamış iki tez bulunmaktadır. Bunlardan biri, Yıldız, N. (1987), *Mutasavvıf Türk Kadın Şairleri Üzerine Bir Araştırma*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Diğeri ise, Sevilay Çınar'ın (2008), *20. Yüzyılın 2. Yarısında Türkiye'de Kadın Âşıklar*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Türkiye'de kadın âşıklar ile ilgili lisansüstü çalışma yapılmamıştır. Gülçınar üzerine yaptığımız bu çalışma, bu açıdan ilk olacaktır.

2.1.2.Kitaplar ve dergiler

Kadın âşıklarla ilgili ilk kitap, Âşık Sarıcağz hakkında Aysun Çobanoğlu tarafından hazırlanmış olan *Âşık Sarıcağz Hayatı Sanatı ve Şiirleri* adlı kitaptır. Kitapta, Âşık Sarıcağz'ın hayatı, sanatı hakkında bilgi verildikten sonra şiirlerine yer verilmiştir. Şiirler, sevgi şiirleri, toplumsal şiirler, dinî şiirler ve tabiat şiirleri olarak tasnif edilmiştir. Sarıcağz'ın Âşık Reyhanî ile yaptığı iki, Aslı Bacı ile yaptığı bir atışmaya yer verilmiştir.

Kadın âşıkların şiirlerini ve biyografik bilgilerini toplayan antoloji niteliğindeki ilk ve tek kitap İlkin Manya tarafından hazırlanmış olan *Halk Şiirinde Ana Sesi Kadın Ozanlar Antolojisi* adlı kitaptır. 1983 yılında yazılmış olan bu kitap bu güne kadar bu konuda yazılmış tek kitap olma özelliğini korumaktadır. Kitapta kadın halk şairleri içerisinde dar ya da geniş çevrede âşık kimliği ile kabul görmüş olanlar bulunmakla

beraber heceyle şiir söylemiş olduğu için bu çerçeveye dahil edildiği anlaşılanlar da vardır.

Feyzi Halıcı'nın *Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri* adlı eserinde 6 kadın âşığın adı geçmektedir. Bu âşıklar, Ayşe Çağlayan, İlkin Many (Sarıcakız), Durşen Mert (Nurşah), Nevcihan Özmerih (Âşık Bacı), Şahsenem Bacı, Münevver Tolun (Âşık Aslı Bacı).

Fatma Ahsen Turan'ın *Sazın ve Sözü'n Sultanları Yaşayan Halk Şairleri* adlı 7 ciltlik antolojide 23 kadın sanatkâra yer verilmiştir. Fatma Ahsen Turan ve Başak Uysal'ın *Sazın ve Sözü'n Sultanları IV* adlı kitabında Âşık Gülçınar'a yer vermiştir. Âşığın hayatı, sanatı ve yarışmalarda elde ettiği başarılar hakkında bilgi vermektedir. Bade içme, mahlas alma bilgileri verirken âşığın kendi dilinden alıntılar yapmıştır. Âşık Gülçınar'ın şiirlerini nerelerde icra ettiğini de açıklayan kitap, âşığın kendisine Âşık Veysel'i örnek aldığını belirtmiştir.

Doğan Kaya'nın *Sivas Halk Şairleri* adlı eserinde Adeviye, Arife Doğan, Gülhanım, Gülfidan, Neslihan Bacı, Özlemî gibi kadın âşıklara yer verilmiş ve bazılarının şiirlerinden örneklere yer verilmiştir.

Kadın âşıklar hakkında yapılan çalışmalara Âşık Ayten Gülçınar'ın kendi çalışmalarını da ekleyebiliriz. Kitaplarında kadınlar hakkında birçok şiiri yer almakla birlikte, hece ölçüsünü kullanarak yazmış olduğu şiirleri üç kitap hâlinde yayınlanmıştır. Bunlardan ilki 2003 yılında yazmış olduğu *Zaman Kara Gözlerinde Güvercin Olsun*, ikincisi 2008 yılında yazmış olduğu *Gözyaşımın Kızılırmak Beslenir*, üçüncü kitabı ise 2014 yılında yazmış olduğu *Gülçınar'ın Can Gülleri* adıyla yayınlanmıştır. Şiirleri birçok antolojilerde ve dergilerde mevcuttur.

2.1.3.Makaleler

Kadın âşıklar ile ilgili yazılan makaleleri şu şekilde değerlendirebiliriz:

Mete Taşlıova, Kadın *Temsilcileriyle Birlikte Çorum'da Halk Şiiri ve Âşık Tarzı Üzerinde Tespit ve Öneriler* adlı makalesinde kadın âşıklardan birkaçının adını vermiştir. Makalede kadın âşıklarla ilgili bilgiler genelleme yapılarak verilmektedir. Dede Korkut'ta kolca kopuz çalmamakla birlikte, söz ustalığına sahip kadın ozan tipinin, Türkiye sahası âşıklık geleneğinde de görüldüğünden bahsetmektedir. Özellikle 1966'da Konya'da yapılan Türkiye Âşıklar Bayramı'nda kadın katılımcıların olduğunu dile getirir. Kadın temsilcilerin böyle bir şölende var olması gelenek açısından önem arz ettiği vurgulanır. Çünkü kadın âşıklar böyle bir jüri

önünde yarışmaya katılıp hünerlerini erkek âşıklarla yarışarak göstermektedirler. Kadın âşıkların sayısının da fazla olduğunu belirtmiş ancak kendilerine yeterince ilgi ve alâka gösterilmediğinden, kendilerini sakladıklarını dile getirmiştir. (Taşlıova, 2009: 22).

Doğan Kaya, âşıkların yetişmesinde irsiyedin önemini, örneklendirdiği birkaç âşıkla açıklamaktadır. *İrsiyet, Âşıklık ve Beş Âşık* adlı makalesinde bu beş âşığın üç tanesine yer vermektedir. Bu âşıklar: Âşık Zülbiye, Günayar Erdoğan ve Yurdagül Erdoğan'dır. Sivas yöresinde kan bağı bulunan pek çok âşığın bulunduğu anlatılmaktadır. Kadın âşıkların gelenek içinde ortaya çıkmalarında aile ortamı önemli bir zemin hazırlamaktadır. (Kaya, 2002).

Mustafa Sever'in *Âşık Tarzı Kültür Geleneğinde Günümüz Kadın Âşıkları* adlı makalesinde âşıklık geleneğinde kadın âşıkların konumundan bahsetmiştir. Erkeğin egemen olduğu bir toplumun sonucu olarak kadın âşıkların yeterince tanınmasından bahsetmektedir. Şah Durna, Gülhanım, Nurşah, Gülçınar gibi âşıklar hakkında bilgi vermektedir. (Sever, 2010: 97-106).

Erman Artun *Çukurova Âşıklık Geleneğinde Kadın Âşıklar* adlı makalesinde kadın âşıkların, geleneğin asli temsilcileri olmalarına rağmen kendileri hakkında yeterli çalışmaların yapılmadığını söylemektedir. Kadın âşıkların şiirlerini, öncelikli olarak kadın meclislerinde okuduklarını, bu zaman içinde anonim şiirler okuyup halkın sevdiği tarzda şiirler söyleyerek kendilerini topluma kabul ettirdiklerini dile getirmektedir. Kadın âşıkların önceki dönemlerde kendi şiirlerini söylerken sevgili, aşk gibi konuları dile getirmeye çekindiklerini ifade eden Erman Artun, bu zorlu süreçte kadın âşıkların toplum içerisinde çektiği sıkıntıları dile getirmektedir. (Artun, 2011: 2).

Ceren Gülbudak, *Kırık Sazlar, Kadın Âşıklar* adlı makalesinde kadın âşıkların toplum içindeki yeri anlatılmıştır. Kadınların beyitlerde, şiirlerde hep âşık olunası biri olarak geçmesi, gözü, kaşu dudağı belli kalıplar içine alınan kadınların, süs unsuru olarak görülmesi, kadınların toplumda pasif kalmasının nedenlerinden biri olarak gösterilmiştir. Toplum içinde, pasif ve çekingen kalan kadınların âşıklık geleneği içinde de erkek kılığına girerek bir süre şiirlerini öyle icra etmek zorunda kaldıklarından bahsetmektedir. Makalede, Şahsenem Bacı gibi kadın âşıklara yer verilmiş olup onların hayatları hakkında kısa kısa bilgiler verilmiştir. (Gülbudak, 2010).

Aslı Uçar, *Âşık Şah Senem ve Âşık Aslı'nın Sesleri ve Suskunlukları* adlı makalesinde, kadın âşıklara, anlatıcılara, kadın dinleyicilere ve kadın deneyimine yönelik araştırmalar ve bilgilerin sınırlı olduğundan bahsetmektedir. Kadın çalışmalarının yetersizliği vurgulanmaktadır. Kadın âşıkların yaşadığı zorlukları dile getirirken, yetenekleri yüzünden kocalarından şiddet gördükleri de anlatılmaktadır. Kerem ile Aslı hikâyesinde, folklor araştırmacıları, Âşık Kerem'i genellikle tarihsel bir kişilik olarak kabul ederken, Âşık Aslı'dan bahsedilmediğine vurgu yapmaktadır. Hikâyede Aslı'nın türküleri bulunmasına rağmen bunlar göz ardı edilir. Kadın ve erkek arasındaki eşitsizliğin, biyolojik veya doğuştan değil, kültürel ve toplumsal farklılıklardan kaynaklandığı anlatılmaktadır. (Uçar, 2009, *Milli Folklor*, sayı 83: 79-87).

Sevilay Çınar, Songül Karahasanoğlu ve Süleyman Şenel'in yazmış olduğu, *Kadın Âşıkların Âşık Sanatı İçerisinde Toplumsal Rollerile Konumlanma Problemleri* adlı makalesinde toplumsal cinsiyette ana fikrin, kişinin cinsiyetiyle belirlenen genel rolü anlatılmaktadır. Âşıklık geleneğinde kadın temsilcilerin, gelenek içindeki yeri ile toplumsal rolleri arasında bir bağlantının olduğundan söz edilmekle birlikte, geçmişten günümüze kadına yüklenen misyonun kadının gelenekte zayıf kalmasına neden olduğundan bahsedilmektedir. Nitekim, erkeğin egemen olduğu bir toplumda, kadının sazını eline alıp diyar diyar gezmesine hoş bakılmadığından ve kadının yerinin evi olması gerektiği düşüncesinin aşılarmaya çalışıldığından söz edilmektedir. Kadın âşıkların bacı, kardeş gibi mahlas almalarının nedenini de yine toplumda kabul görmek için olduğunu belirtmektedir. (Çınar vd., 2008).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. GEREÇLER

Çalışma, öncelikle mülakat ve gözlem yöntemiyle yapılmıştır. Çalışmaya başlamadan önce, mülakat yöntemine uygun olarak gerekli tüm araç ve gereçler temin edilip çalışmamızda hemen hemen hepsi eksiksiz kullanılmıştır. Âşıkla birebir görüşme yapılarak video çekim araçlarından ve ses kayıt cihazlarından yararlanılmıştır. Âşığın icra sırasındaki jest mimikleri, hareketleri, görüntülü olarak kaydedilmiştir. Bunun yanında, âşıktan alınan gerekli doküman ve dergiler elektronik ortama aktarılmıştır.

Çalışmanın sonucunda, edindiğimiz bilgileri yazıya aktarırken kaynakça bölümünde geçen kitap dergi ve makalelerden yararlanılmış olup bu bilgileri elektronik ortama aktarırken dizüstü bilgisayar kullanılmıştır.

3.2. YÖNTEMLER

Bu çalışma, öncelikli olarak yazılı kaynaklar taranmış ve internet tabanlı kaynak taraması yapılmıştır. Elde edilen bilgiler çalışmamıza yön vermiş, yaptığımız okumalarla çalışma alanı genişletilmiştir. Ekici, aşağıda derleme yöntemlerinden şu şekilde bahsetmektedir:

“Halk bilgisi ürünleri, türü ne olursa olsun, belli özelliklere sahiptir. Bu özelliklerin sınıflandırmasını yaptıktan sonra, bu özelliklerin biri ya da birkaçını göz önüne alarak ortaya atılan kuram ve yöntemlerden söz etmenin daha doğru olacağını düşünüyoruz. Bir halk bilgisi ürünü esas itibarıyla; “yaratım, icra ve aktarım” “şekil ve yapı”, “içerik” ve “işlev” özelliklerine sahiptir. Aşağıda tanıtılan çeşitli kuramsal yaklaşımlar ve ilgili yöntemler bu özelliklerden biri veya birkaçının daha önemli kabul edilmesine bağlı olarak ortaya atılmıştır. Bu kuram ve yöntemler “Metin Merkezli” ve “Bağlam Merkezli” olarak iki ana gruba ayrılmıştır.” (Ekici, 2000: 33).

Bağlam merkezli olarak, âşıkla birebir görüşme yapıp mülakat yönteminden yararlanılmıştır. Metin merkezli olarak da âşığın kitapta yer alan şiirleri detaylı olarak

incelenerek şekil, yapı ve içerik özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Oğuz, bir derleme yöntemi olan görüşme veya mülakat yöntemini şöyle açıklamaktadır:

“Görüşme veya Mülakat” da diyebileceğimiz bu yöntem kullanımında derlemeci ile anlatıcı-icracı bir arada bulunur ve derlemecinin önceden hazırladığı veya görüşme sırasında kendiliğinden oluşan sorular, derlemeci tarafından, kaynak kişi adı verilen anlatıcı-icracıya yönlendirilir. Gerek sorulan sorular gerekse alınan cevaplar, ya yazılmak suretiyle ya da teyp ve video kamera ile kaydedicilerle kaydedilir.” (Oğuz, 2013: 43).

Görüşmemizde yönlendirilmiş mülakat yöntemine uygun olarak önceden hazırladığımız birtakım sorular âşığa yöneltilmiştir. Görüşmenin seyrine göre, yönlendirilmemiş mülakatta olduğu gibi doğaçlama sorular sorulmuştur. Görüşme sırasında, ses kayıt cihazı ve video kamerayla görüşmemiz kayıt altına alınmış olup daha sonra da yazıya aktarılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. ÂŞIKLIK GELENEĞİ HAKKINDA GENEL BİLGİ

Âşıklık geleneği, sözlü kültür içinde yer alarak birçok kültürel öğeyi taşımaktadır. Türk kültür tarihi, en eski devirlerden bu yana koruyup kolladığı kültürel değerleri, 16. yy'dan bu yana âşıklarla devam ettirmiştir. Sözlü kültür döneminde gezgin âşıklar, gittiği yerde irticalen saz çalıp şiir söyleyerek kültürel değerlerimizin aktarıcısı olmuşlardır. Yazılı kültür döneminde, şiirlerini kayda geçirerek şiirlerini kalıcı hale getirmişler, ikincil sözlü kültür döneminde ise teknolojiyle birlikte biraz önem kaybetmişler, televizyon, internet gibi teknolojik araçlarla kendi seslerini duyurmaya çalışan âşıklar, pop kültürle mücadele vermektedir. Köprülü'nün âşığı şu şekilde tanımlamaktadır:

“Anadolu'nun muhtelif köşelerinde hatta bugün bile âşık unvanını taşıyan ve çaldığı sazla kendinin veya başkalarının şiirlerini terennüm eden şair-çalgıcılara, yani saz şairlerine tesadüf olunmaktadır. Panayırlarda, kahvehanelerde, düğünlerde, bir kelime ile umûmî toplantılarda, eskiden daha sık rastlandığı hâlde, yirmi yıldan beri gittikçe azalan, içtimaî mevkilerini ve ehemmiyetlerini kaybeden bu âşıklar, Osmanlı İmparatorluğu memleketlerinde, hatta Tanzimat'tan sonra bile, XX. asır başlarına kadar, mühim bir meslekî zümre halinde devam etmekte ve imparatorluğun her tarafında bunlara tesadüf olunmakta idi.” (Köprülü, 1962: 13).

Âşık, Türk Halk Edebiyatı'nda aşağı yukarı 16. yy.'dan beri yaygınlaşan bir sanatçı tipidir. O, şiiri sadece yazmaz, söyler ve müzikle iç içedir. Şiir, müzikten ayrı düşünülemez. Âşıklar, düz konuşma biçiminde söylemekle şiir söylemeyi “ dilden söylemek” ve “telden söylemek” deyimleriyle ayırırlar. Bununla, âşığın şiirini söylerken sözlere eşlik eden müzik aracınının, sazın âşığın şiirinden ayrılmaz bir öğe olduğu anlatılmak istenir. (Boratav 1997: 21).

Türk halk edebiyatı içinde yer alan Âşık edebiyatı, Türk kültürünü, geleneğini yaşatmaya devam eden bölümüdür. Sade bir dille yazan, daha çok hece vezni

kullanan, gezerek saz çalıp şiirlerini icra eden âşıklar bu yönüyle kalem şairlerinden ayrılır.

Âşık Edebiyatı, bağımsız bir sosyo-kültürel kurum kimliğiyle ortaya çıktığı 16. yüzyıldan günümüze kadar, Türk kültür yaşamı içinde yer alan bütün ögeleri içine alır. Âşık edebiyatı, Türk kültürünün bütün katmanlarınca özümsemiş ve çağlar boyu toplumun ortak kültür kodlarını oluşturan önemli bir kurum olmuştur. (Artun, 2012: 452).

Âşık Edebiyatının temsilcileri zaman zaman saz şâiri, çöğür şâiri, meydan şâiri, son yıllarda bazı çevrelerce halk ozanı terimleriyle anılan âşıklardır. Âşık tarzı şiir daima saz eşliğinde, âşık düzeni veya âşık ayağı da denilen özel bir akort sistemi içinde dile getirilmektedir ve Âşık tarzı şiiri ezgisinden ve icra geleneğinden ayrı düşünmek imkânsızdır. (Günay, 1999: 15).

Türk tarihinde geçmişten günümüze kültür aktarımında önemli rol oynayan âşıklar, hem yaratıcı hem de aktarıcı rolünü üstlenmiştir. Bir âşığın gelenek içinde var olabilmesi için belli bir eğitim alması gerekmektedir. Bir usta yanında çıraklık, kalfalık, daha sonra da ustalık hüviyetine erişir. Ustalık vasfının gerekliliklerinden olan mahlas alma aşamasını da geçerek gelenekte yerini alır. Yine bade içerek saz çalıp söylemeyi rüyasında öğrenen âşık, uyandığında âşık hüviyetine erişmiş olur. Âşık tarzı şiir geleneğini sürdüren âşıklar, döneminde gerçekleşen olayları dinleyiciye aktarmakla kalmayıp bunun ne gibi sonuçlar doğuracağını da topluma hissettirirler. Hafızalarında sayısız şiir bulunmakla beraber çoğu zamanda irticalen çalıp söylerler. Âşıkların kelime dağarcığı öylesine zengindir ki şiir boyunca her dizeye uygun anlamlı ve şekil yapısına uygun sözcükler ekleyebilirler. Bunları belirli kurallar içinde gerçekleştirirler.

Walter Ong Sözlü ve Yazılı Kültür Sözümleri kitabında Milman Parry'nin üzerinde önemli çalışmalar yaptığı Homeros sorununa değinmiş ve "Homer destanlarında kullanılan dilin üst üste birikmiş bir dilden ziyade, nesilden nesile destan ozanlarının dize ölçüsünü tutturmak için koruyup ve/veya yeniden birleştirdikleri kalıplaşmış deyişlerin dizini" olduğunu dile getirmiştir. Homer destanlarında dizeleri birbirine bağlamak için kullanılan kalıp ifadeler Türk âşıklık geleneği içinde kendini göstermektedir. Nitekim Walter Ong, Homer destanlarının okuma yazma bilmeyen şairler tarafından icra edildiklerini söylemiştir. Okuma yazma bilmeyen şairlerin, bir ahenk içinde dizeleri birbirine bağlamasını, belirli kalıplar sayesinde olduğunu savunur. Türk Edebiyat tarihi âşıklık geleneğinde, geçmişten günümüze birçok âşığın okuma yazma bilmeden sayısız şiiri aklında tuttuğu bilinmektedir. Bu da aklımıza Milman Parry "kalıp" terimini getirmektedir.

Âşık, belirli kalıplarla şiirini ezberler. Şiirini icra ederken de kalıplardan yola çıkarak sırası sırasına sayısız şiiri hatırlayabilir. Tekrarlandıkça hafızadan silinmesi zorlaşan kalıplar, şiirde ahenk ve ritim sağlama görevini de üstlenir. Eti kurutup saklama ihtiyacı neyse sözü de hafızada saklayıp gelecek kuşaklara aktarma ihtiyacı odur.

Şiirler hazır deyişler yardımıyla akılda kaldığı gibi şiirlerin belli hareketlerle de akılda kalması kolaylaşır. “Dünyanın dört bucağında ve her devirde geleneksel sözlü sanat, el uğraşısıyla bağlantılıdır. Avustralya ve başka ülkelerin yerlileri, şarkı söylerken iplerle şekiller çizer, başkaları bir dizi boncukla oynar. Halk ozanları da genellikle yaylı çalgı ve davul eşliğinde efsanelerini ve destanlarını anlatır. (Ong, 1995: 85).

Âşıklık geleneği içinde, saz çalmayı henüz öğrenmemiş bir âşığın türküyü icra etmeye başlamadan önce eline bir materyali alarak bunu saz yerine koyarak kullanması tıpkı Peabody’in dediği gibi âşığı şiire hazırlamakta ve söyleyeceği şiiri bu sayede hafızasında sıra sıra dizeleştirmektedir. Âşıklık geleneği içinde birçok âşık bu metodu uygulayarak şiirlerini icra etmektedir.

4.1.1. Sivas’ta Âşıklık Geleneği ve Âşık Veysel

Sivas yöresindeki âşıklık geleneğine genel olarak baktığımızda ülke genelinde var olan geleneğin dışında değildir. Hatta geleneğin en canlı yaşatıldığı şehirlerden biridir. Kaya, Sivas âşıklarının şu şekilde açıklamaktadır:

“Sivas’ta köy ve kasaba âşıklarının fazlalığı dikkat çekicidir. Bu âşıkların şiirlerinde mahallî özellikler fazla sayıda yer alır. Kimi şairler şiir tekniği olarak aruza özenmişlerse de bunda pek başarılı olamamış, asıl güçlerini hece vezninde göstermişlerdir. Kimi zaman şehre geldiklerinde toplum tarafından irdelenmişler, bu yüzden asıl huzuru köy, dere, dağ, göl gibi mekânlarda bulmuşlardır. Kırsal yörelerde yapılan eğlencelerde daima aranan simalar olan bu âşıklar, ancak kendi dünyasından olan insanların arasında huzur bulmuşlardır. Ancak köyünden kente göçüp buranın yaşantısına ayak uydurmaya çalışan âşıklar, köy hayatını özlemekle beraber, bütün gayretlerine rağmen kendilerini günden güne başka hayat ve davranış içinde bulmaktadırlar.” (Kaya, 1994: 26).

İlk temsilcileri XVI. yüzyılda görülebilen Sivas yöresi âşıklarının toplam sayısı bugünkü tespitlere göre 426’dır. Elbette ki bu sayı yöre âşıklarının sayısının son şekli değildir; çağlar boyu yaşamış ve kayda geçmemiş nice âşık daha vardır. Sivas yöresinde soyunda âşık olan âşık sayısı hiç de az değildir. Bunlar babadan, anneden, dededen gelme bir soyaçekim ile âşıklığa yönelmiş kimseler olup başlıcaları şunlardır:

Ayşe Berk: Serdarî'nin üçüncü kızıdır.

Berdarî-Hamza-İbrahim: Üç kardeş âşıktırlar.

Bülent: Âşık Gülşadî (Yılmaz Altay)'nin oğludur.

Gafilî: Âşık Kuddusî'nin oğludur.

Gülhanım: Mihmanî'nin kızıdır.

Özkan: Turgut Yalçın'nın oğludur.

İcazet: Babası Âşık İdrakî, dedesi Âşık Ahmet, halasının oğlu Âşık Serdarî'dir.

İsmetî: Annesi Serfiraz, zaman zaman kendisinden şiir söylemiştir.

Kaya Özkan: Âşık Garip Özkan'ın oğludur.

Kul Gazi: Annesi Gülfidan âşıktır.

Mensubî: Meydanî'nin oğludur.

Mustafa Özbek: İzzet Özbek'in oğludur.

Mustafa Soylu: Âşık Halil Soylu'nun oğludur.

Minhacî: Ruhsatî'nin oğludur.

Nedim: Dedesi Mehmet Efendi şairdir.

Pir Ali: Pir Sultan'ın oğlu olduğu tahmin ediliyor.

Rızayî: Kurbanî'nin oğludur.

Servet: Mihmanî'nin oğludur.

Şemsî: Babası Ali Rıza şairdir.

Veli: Annesi (Kamer) ve babası (Hüseyin) âşıktır.

Zakirî: Annesi âşıktır. (Kaya, 1994: 28).

Sivas yöresinde âşıklıkla irsiyet arasındaki ilgi azımsanmayacak derecededir. Bu bakımdan Sivas'ta âşık sayısının fazla oluşunun, yöre insanının şair yaratılışlı kimseler olmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz. Gülçınar'ın ailesine baktığımız zaman, babasının ve Gülçınar'ın oğlunun da âşıklık geleneğine yatkın olduğunu görmekteyiz.

“Sivas'ta âşık sayısının fazlalığının önemli bir sebebi de “çevre” deki şartların müsait olmasıdır. Çevrede, yüzyıllar boyu süregelen, sözlü eğitim ve kültür birimi vardır ve şekillendirici faktöre sahip çevre, sürekli bunu desteklemektedir. Yetişmekte olan çocuklar ve gençler, bu sözlü eğitimi alarak günün birinde, kendisini âşıklar arasında bulmaktadır. Sivaslı âşıkların âşıklığa başlamalarının çeşitli vecheleri ile kendini gösterir. Bunların başlıcalarını şöyle sıralayabiliriz.

1. Çıraklık,

2. Ustamalı şiir söyleme ve çevredeki âşıklardan etkilenme
3. Türkülü hikâye dinleyerek veya okuyarak yetişme
4. Sazlı-sözlü ortamda yetişme
5. Rüya sonrası âşık olma
6. Manevî etki sonucu âşık olma
7. Dert sebebiyle âşık olma
8. Sevda sebebiyle âşık olma
9. Ruhi depresyon sonucu âşık olma
10. Millî duyguların galebe çalmasıyla âşık olma
11. Diğer sebepler.”

Âşıklık geleneğinin canlı olarak yaşadığı ve yaşatıldığı Sivas'ta teknolojinin bütün hızıyla değiştirdiği toplumdan nasibini almıştır. Elinde sazı, dilinde sözü köy köy dolaşıp kendisine rakip arayan, şiirleriyle toplumu peşinden sürükleyen, maşukası uğruna dağ bayır dolaşıp vuslat ateşiyle yanan, dizinin dibine istidatlı bir genci alıp yetiştiren âşık sayısı gün geçtikçe azalmakta. Senenin muhtelif günlerinde, muhtelif yerleşim sahnelerinde boy gösteren âşıkların icatları da göstermelikten ibarettir. Âşıklık yapı ve fonksiyon itibarıyla bir bakıma kabuk değiştiriyor. (Kaya, 1994: 29).

Sivas ve Şarkışla ilçesi denilince akla ilk gelmesi gereken âşıklardan biri de Âşık Veysel'dir. Bilinen yüz elliden fazla şiiri vardır. Geleneğin 20. yüzyıldaki en önemli temsilcilerinden biridir. İnsanların arasında yapılan ayırmadan kaçınan ve Yunus Emre, Mevlana yolundan giden, insanları yaratıldığı için seven bir ozandır.

“Sivas'ın Şarkışla ilçesinin Sivralan köyünde, 1984 yılının güz aylarında doğan Veysel, Şatiroğlu sülalesindedir. Veysel, sülalesini isim olarak ancak dedesinin babasına kadar hatırlayabilmektedir. Dedesi Ali, onun babası da İbrahim'dir. Anne tarafı da Sivralan'da Keçegil sülalesindedir. Annesinin adı Gülizar'dır. Veysel'in beş kardeşi çeşitli sebeplerden dolayı vefat etmiştir. Veysel, sol gözünü yedi yaşında çiçek hastalığında kaybetmiştir. Diğer gözünün ise öküzün boynuzu sebebiyle kaybettiği bilinmektedir. İki gözünü de kaybeden âşık, günlerini babasının Ortaköy'deki Mustafa Abdal tekkesinde kendisine aldığı üç telli kırık sazla geçirmeye başlar. Âşık Veysel, iki kere evlenir. Sekiz sene Elif'le evli kalır ve bu evlilikten bir kızı bir oğlu olur. Oğlu, on günlükken, annesinin memesi ağzını tıkaması sonucu ölür. Eşinin de kendisini terk etmesi üzerine bir müddet sonra Gülizar adlı bir kızla ikinci evliliğini yapar. Bu evlilikten de Zöhre Beşer, Ahmet, Hüseyin, Menekşe Süzer, Bahri, Zekine (Sakine) ve Hayriye Özer adlarında yedi çocuğu olur. 21 Mart 1973 günü bir Nevruz sabahına doğru saat 03.30'da vefat eder ve dünyaya geldiği yere defnedilir.” (Kaya, 2004: 7).

Âşık Veysel'in ölümünden sonra *Hürriyet Gazetesi'nin* açmış olduğu kampanya dâhilinde çok kısa bir süre içerisinde 335 bin lira toplanır. Bunun 200 bin lirası ile Veysel'in heykeli yapılırken, geri kalan para ile köyü Sivrialan'a elektrik getirilmiş, ayrıca köyünde bulunan okulun ihtiyaçları karşılanmıştır. (Alptekin, 2009: 17).

Âşık Veysel'in hayatı zorlu yaşam mücadeleleriyle geçmiştir. Buna rağmen zalimlere boyun eğmeyen ve affedici yönü ağır basan bir insandır. Gözlerinin görmemesi, insanların onu tanmasına, sevmesine ve hayat görüşüne saygı duymasına engel olmamıştır. Hayatı karşı bu güçlü duruşu sebebiyle Âşık Gülçınar, ona çok saygı duymuş ve ustası olarak kabul etmiştir.

4.1.2. Sivaslı Kadın Âşıklar

Sivas ili kadın âşıkların yetişmesi bakımından da önemli şehirlerden biridir. Geleneğin en güçlü kadın âşıklarının doğduğu yer olma özelliğine sahiptir.

“İlk örneğini XVII. yüzyılda bulabildiğimiz Sivas'taki kadın âşık sayısı, bugünkü tespitlerimize göre 28'dir. Şurasını belirtmemiz gerekir ki, yöredeki âşık sayısı salt bu rakamla sınırlı değildir. Mezralar dışında 1285 köyü olan ve Türkiye'nin en fazla köyüne sahip il olan Sivas'ın bütün kaza, bucak ve köyleri tarandığında bu sayının daha artacağını rahatlıkla söyleyebiliriz.” (Kaya, 1994: 71).

“Kadın şairlerden divan edebiyatı sahasında eser vermiş olanların bir kısmının tespit edilmiş olması elbette ki şanstır. Ne yazık ki aynı şansa kadın halk şairleri sahip olmamışlardır. Tarihin muhtelif devirlerinde varlıklarından emin olduğumuz kadın halk şairlerinin pek çoğu maalesef tespit edilmediğinden, şiirleri de adları da unutulmuştur. Kaldı ki, erkek âşıklar dahi şura tezkirelerinde kendilerine pek yer bulamamışlardır. Bu yüzden bazılarının varlığını, devrini, inancını ve birtakım özelliklerini ancak şairnâmelerden öğrenebilmekteyiz.” (Kaya, 1994: 72).

Sivaslı kadın âşıklar genellikle lirik ve inanca bağlı şiirler vücuda getirmişlerdir. Bunun yanında çoğunun anne olması, evlat, eş ve babadan ayrı kalmanın acısı, onların bu ruh halleri ile şiir yazmalarına yol açmıştır. Şiirlerinde dua ve nasihata daha çok yer vermekle beraber, ülke meselelerine ve olaylara karşı kayıtsız kalmamışlardır. Tıpkı erkek âşıklar gibi olaylara karşı düşüncelerini ifade etmişlerdir. Sivaslı kadın âşıkların şiirlerini incelediğimizde, onların daha ziyade on bir heceli şiirler vücuda getirdiklerini görmekteyiz. Şiirlerini hem tek ayak hem de döner ayak ile söylemişlerdir. Şiirlerine baktığımızda bunlarda başarılı olduklarını

söyleyebiliriz. Şiirler koşma tarzında kafiyelenmiştir ve dörtlük sayıları üç-dokuz arasında değişmektedir.

Doğan Kaya'nın tespitlerine göre, "Sivas'ta XVII. ve XVIII. yüzyıl da birer (Senem ve Kamer), XIX. yüzyılda dört (Dudu, Emine, Fadime), XX. yüzyılda ise yirmi kadın âşık yaşamıştır. Bunlardan on ikisi (Azime, Fatma, Gülfidan, Gülhanım, Hayır Şair, Leyla, Rabia, Sabiha, Saliha, Şah Turna, Yeter) hayatta olup bir kısmı Sivas dışında yaşamaktadır." (Kaya, 1994: 77).

Hayatını ve şiirlerini en ince ayrıntısına kadar incelemeye çalıştığımız Âşık Gülçınar da Sivas'ın Şarkışla ilçesinde doğmuştur ve günümüzün en önemli kadın âşıklarından biridir. Saz çalabilmesi, irticalen söylemesi, lebdeğmez yapabilmesi, erkek âşıklarla atışma yapabilmesi, sazını eline alıp şehir şehir gezerek şölenlerde, düğünlerde ve toplantılarda türkülerini icra etmesi açısından usta bir âşıktır.

4.2. ÂŞIK GÜLÇINAR'IN HAYATI

Asıl adı ve soyadı Ayten Çınar'dır. 1960 yılında (annesinin dediğine göre mart ayının ilk yarısında) Sivas'ın Şarkışla ilçesinin, Çanakçı köyünde dünyaya gelmiştir. Annesinin adı Nuriye, babasının adı Musa'dır. Bir yaşlarındayken babasının işi nedeniyle Niğde'ye göç etmişler, çocukluğu Niğde'de geçmiştir. On iki kardeşin ikinci çocuğudur. Fahrettin ve Gökhan adında iki erkek çocuk annesidir. Yiğit Osman ve Bilge Gökçen adında iki torunu vardır. En son Niğde Atatürk Ortaokulu'nda okumuştur. Daha sonra doğduğu köyde evlendirilerek beş yıl kalmıştır. Sivas merkezde iki yıl yaşamıştır. 1984 yılından bu yana Ankara'da ikamet etmektedir.

ÂŞIK GÜLÇINAR'INAİLESİ

4.2.1. Babası:

Musa Çınar. Gülçınar, bir buçuk yaşındayken babası Niğde'ye yerleşmiştir. Çocukluğunu Niğde'de geçiren Gülçınar'ın sanatında babasının rolü büyüktür. Babasının da şiirleri vardır ve çevresi tarafından sesinin güzel olduğu söylenir. Kız kardeşi Ayşe'ye küçükken araba çarptığı ve dudağı parçalandığı için şiir yazmıştır. Şiirin hatırladığı dizelerine aşağıda yer verilmiştir.

Güzel yurdum Niğde elinde

Bir garip çiğnenmiş suyu elinde

Yarası var dudağında dilinde

Öldürme yavrumu kuru Yaratan

“Babam böyle güzel şiirler yazıyor ama annemin okuryazarlığı yok. Tabi annem de merak ediyor onu ne yazıyor diye. Şiirlerini alırdı annem, bana okuturdu, bu sefer de babam gelince bu şiirleri kime yazdın diye tartışıldılar. Annem yeşil gözlü, esmer bir kadındı. Babamın şiirlerinin içerisinde ela gözlü, sarı saçlı kelimelerini görünce annem babamı kıskanırdı.” (Gülçınar, görüşme. 02 Şubat, 2016).

4.2.2. Annesi:

Nuriye Çınar. Babası ile annesi küçük yaşlarda birbirlerine âşık olarak evlenmişler. “Tam bir Anadolu kadınıydı” ifadesini annesi için kullanan Gülçınar, annesine olan özlemini hâlâ hissetmektedir.

4.2.3. Kardeşleri:

Âşık Gülçınar, on iki kardeşin ikinci çocuğudur. En büyükleri üç aylıkken ölmüştür. Kız kardeşi Fadime de on üç yaşındayken vefat etmiştir. O da şair olarak bilinirmiş. Atatürk, Cumhuriyet konulu şiiri ile Türkiye birincisi olmuş, o yıl da vefat etmiştir.

Nurten Çınar: Ev Hanımı

Mevlüde Çınar: Ev Hanımı

Ayşe Çınar: Ev Hanımı

Mustafa Çınar: Mali Müşavir.

Fadime Çınar: Vefat etmiştir. (1982)

Gülay Çınar: Güzellik uzmanı fakat şuan çalışmıyor. Şiirle ilgileniyor, serbest tarzda yazıyor.

Ali Çınar: Uçak Mühendisi.

Ahmet Çınar: Polis Okulunda 26 yaşında vefat etmiştir.

Yusuf Çınar: Yüksek Makine Mühendisi. O da şairdir. Ve Kenanî mahlasını Âşık Gülçınar vermiştir.

Hatice Çınar Boyraz: Seramik ve mozaik sanatçısı. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar mezunu. Şu anda Keçiören Belediyesi’nde resim öğretmenliği yapıyor. Aşağıda bir dörtlüğüne yer verilen Atatürk konulu şiir, Niğde’de birincilik ödülü aldı.

İstila edilmez Türk’ün vatani

Yetiştirdi imdadında Atam geliyor
 Atam kurdu yurt çapında kongre
 Milli Müdafaayı tutan geliyor

4.2.4. Tahsili:

Eğitim hayatı ortaokula kadar sürebilmiştir. Daha sonra maddî imkânsızlıklar sebebiyle devam edememiştir. Tabî o dönemde kız çocuklarının eğitim hayatını düşünmek yerine, erken yaşta evlendirilmek istenmesi de etkili olmuştur.

4.2.5. Mesleği:

Şu an âşıklık geleneğini icra eden sanatçılarımızdandır. Fakat bu gelenekten önce birçok işte çalışmıştır. Denemediği meslek kalmamıştır. Bunu ise şu cümlelerle dile getirir:

“Sahtekârlık, dolandırıcılık, hırsızlık hariç her işte çalıştım. Ev işlerine de gittim, pazarlamacılık da yaptım, kapı kapı gezerek çamaşır sattım. Daha sonra emekli oldum.” (Gülçınar, görüşme. 02 Şubat, 2016).

4.2.6. Evliliği ve Çocukları

Gülçınar, evliliğini şöyle anlatmaktadır: “Ben evlenmedim, evlendirildim. On üç yaşındayken başlık parası yüzünden benden yirmi beş yaş büyük birine verdiler. Daha sonra çocuklarım oldu ve ayrıldım.”

Fahrettin Gencer ve Gökhan Gencer adında iki tane oğlu vardır. Kızını ise dört yaşındayken kaybetmiştir.

Fahrettin Gencer: Büyük oğludur. Mecliste çalışmaktadır.

Gökhan Gencer: Adalet Bakanlığı’nda çalışmaktadır. Şiirle ilgilenmektedir. Gülçınar, oğluna da Güloğlu mahlasını vermiştir.

4.3. GÜLÇINAR’IN ÂŞIKLIK SANATI HAKKINDA BİLGİLER

4.3.1. Âşıklığa Başlaması

Âşık edebiyatında âşıkların ortaya çıkış, âşıklığa başlayış biçimleri geleneksel bir karakter taşır. Geleneğin neredeyse en canlı olduğu ve yaşamaya devam ettiği bir ilimiz olan Sivaslı âşıkların âşıklığa başlayış şekilleri şu şekilde tespit edilmiştir: “Çıraklık, usta malı şiir söyleme ve çevredeki âşıklardan etkilenme, türkölü hikâyeye dinleyerek ve okuyarak yetişme, sazlı sözlü ortamlarda yetişme (düğünler,

kahvehaneler, âyin-i cemler), rüya, manevî etki, dert, sevda, ruhî depresyon, millî duygular ve başka farklı sebepler.” (Kaya, 1994:40).

Bütün bu etkenlerin bir kısmı Âşık Gülçınar için de geçerlidir. Gülçınar, günümüzün güçlü kadın âşıklarından biridir. Şiirle ilk kez küçük yaşlarda babasının şiirlerini okuyarak tanışmıştır. Âşık Gülçınar, kendi yazdığı şiirleri müziklendirip sazıyla çalıp söylemektedir.

4.3.2.Saza ve Söze Başlaması

Gülçınar, ilk şiirlerini yazmaya on beş yaşında, saza da yirmili yaşlardan sonra başladığını, şiire başlamasında babası Âşık Musa Çınar’ın etkisi olduğunu ifade etmiştir. Saza başlamasıyla ilgili sorumuza şöyle cevap vermiştir: “Ben sanatımı sazımla icra ediyorum. Ozanların sazı çok güçlü olmuyor genelde zaten saz bir araç olarak kullanılıyor. Ozanların sözü sazının önünde gelir. Yirmili yaşlardan itibaren saz çalmaya başladım. Ev hanımlığı çok yapamadım hep iş hayatında oldum, bu nedenle fazla zaman ayıramadım. Ekonomik olarak ayaklarımın üzerinde durana kadar çalıştım ondan sonra bu geleneğe daha fazla zaman ayırabildim. Bir hocadan on türkü kadar ders aldım ondan sonra kendi kendime öğrendim. Uzun soluklu kursa gitmedim.” (Gülçınar, görüşme. 02 Şubat, 2016).

4.3.3. Mahlas Alması (Tapşırma)

Mahlas, genel manasıyla şairlerin şiirlerinin başkalarıyla karışmaması için geleneğe uyarak kullandıkları takma ad olup âşıklar arasında daha çok tapşırma ifadesiyle karşılanmıştır. Kaya, mahlas alma hususuyla ilgili düşüncelerini şu şekilde dile getirmektedir:

“Saz şairlerinin mahlas kullanmalarında divan şairlerinin ve tasavvuf edebiyatı şairlerinin etkisi olmuştur. Saz şiirinde kimi zaman mahlasların alınması tasavvufi halk şiirinde olduğu gibi dinî-mistik bir karakter gösterir. Sivas’ta âşıklık geleneği ile ilgili incelemede, ismini mahlas olarak kullanan âşıkların ismin arkasına veya başına bir sıfat getirdikleri, kimi zaman da divan şiirinde olduğu gibi isme mensubiyet takısının getirildiği, ismin dışındaki mahlasların ise rüyada ya da gerçek hayatta alınabildiği; bir kısım âşıkların da mahlas kullanmadıkları ifade edilmektedir.” (Kaya, 1994: 83-94).

Asıl adı Ayten Çınar olan Âşık Gülçınar, mahlasını kendisi seçtiğini söyler. “Soyadım Çınar ve ben soyadımı çok seviyorum. Edebiyatta gül ile bülbülün önemli bir yeri vardır. Gülün bayanları, bülbülün ise erkekleri temsil ettiği düşüncesiyle

soyadımın önüne gülü getirerek mahlasımı kendim oluşturdum.” (Gülçınar, görüşme. 02 Şubat, 2016).

4.3.4.Usta Çıracak Geleneği

Âşık edebiyatının en önemli özelliklerinden birisi de sanatın usta-çırak geleneği yoluyla öğrenilmesidir. Âşık, geleneği öğrenene kadar ustasının deyişlerini söyler. Ustası ile birlikte meclislere katılır, âşık fasıllarına gider. Bu süreç, bir nevi geleneği öğrendiği bir okul işlevi görür. Gelenek içinde ustalığa geçiş manevi bir işaret, rüya gibi mistik bir sebeple veya ustasının icazetiyle gerçekleşir.

Gülçınar, bu süreçlerden tam anlamıyla geçmese bile geçmişte yaşayan usta âşıkları kendisine örnek almıştır ve ustası kabul etmiştir ve bunu şu cümlelerle anlatmaktadır: “Ozanlık geleneği içerisinde bu geleneğe dünden bugüne hizmet eden herkesi ustam olarak kabul ediyorum. İster istemez hepsinin yaptığı işten beslendim ve kendime örnek aldım. Özellikle fikir, felsefe olarak dünyayı hoşgörü ve sevgiyle gönül gözü ile görmeye çalışan, din, dil, mezhep ve ırk ayırt etmeden kucaklayan Âşık Veysel’i ustam olarak kabul ediyorum. Çocuklarım, yeğenlerim veya böyle sizin gibi gençlerden çırağım olmak isteyenler oluyor elbette. Ben de heveslerini kırmamak için her zaman yanınızdayım diyorum ama devamı gelmiyor yani. Tam anlamıyla bir çırağım olmadı. Ben faydalı bulduğum bir bilgiyi bile çevremdeki insanlarla paylaşırım ve bu gelenekte öğrendiğim her şeyi birine aktarmayı çok isterim çünkü bizimle mezara gidecek sonuçta. Kalıcı olmasını isterim. Benden bu bilgileri öğrenmek isteyen bir çırak olursa seve seve öğretirim.” (Gülçınar, görüşme. 02 Şubat, 2016).

4.3.5.Doğaçlama

Doğaçlama şiir söylemenin temelinde bir âşığın çok sayıda türkü dinlemiş, ustaların eserlerini ezberlemiş olması gelir. Böylece belli bir birikime sahip olan âşık sırası geldiğinde içinden geçen duyguları doğaçlama olarak ifade edebilir. Sözlü şiir sanatını yazılı olarak meydana getirilen şiirden ayıran ve ona üstünlük katan doğaçlama Türk şiirinde İslamiyet’ten evvel ki dönemden itibaren mevcuttur. Türk şiirindeki doğaçlama yeteneğinin şamanlığa kadar dayandığı da bu konuda ileri sürülen görüşler arasındadır. “Sözlü kültür geleneğinde önemli bir yeri olan doğaçlama sanatını ortaya koyan, geliştiren ve taşıyan şamanların yüklendikleri görevlerinde zamanla eksilmelerin olması, onların önceki gibi tedavi ve bilginlik

uygulamalarını bırakıp sadece sanat eserlerini icra eden sanatçılar haline dönüşmesi ve Oğuz Türklerinde ozan adını almaya başlamasıyla bir evrim geçirilmiş olduğu” göz önüne alınarak bu kökene dayandırılmaktadır.” (Arvas, 2009: 47).

Âşık Gülçınar’ın doğaçlama söylediğine Gaziantep’te yapılan Kadın Âşıklar Şöleni’nde tanık olduk. Doğaçlama (irticalen) söyleyebilen sayılı kadın âşıklarımızdandır. Bu konudaki görüşlerini şöyle anlatır: “Âşık ve ozan kavramları çok karışık ve tartışılan bir konudur. Özünde ikisi de aynı anlama gelmektedir. En sonunda şöyle bir karar verdiler. Doğaçlama yapabilenlere âşık, türküsünü hazır söyleyene ise ozan dediler. Ben de doğaçlama yapabilen âşıklardanım. Birçok birinciliklerim var, Âşıklar Bayramı’nda kazandım. Sanatımı irticalen icra ediyorum. Bunun yanında divan, leb-değmez, hikâyeli türkü, atışma, güzelleme yapabiliyorum.” (Gülçınar, görüşme. 02 Şubat, 2016).

4.3.6.Rüya Görme, Bade İçme

“Âşık edebiyatında sanatkârların sanatçı kişiliğe geçişlerinde âşık-dervişlerin hikâyesinde olduğu gibi rüya görme, rüyada bir pir, derviş ya da kutsal kişi ile karşılaşma ve rüyada bade içme motifi önemli yer tutar. Âşıkların rüyada bade içmek suretiyle dillerinin çözülmesi ile şiir söylemeye ve saz çalmaya başlamaları araştırmacılar için üzerinde durulan konulardan biri olmuştur. Kültürel ve edebî manada şamanlığa geçiş sürecinden izler taşıyan rüyada bade içme geleneği âşıklık yeteneğini kazanmada gelenek içinde eskiye göre büyük ölçüde özelliğini kaybetmiş olmakla birlikte günümüzde de varlığını devam ettirmektedir.” (Köksel, 2012: 69). Günay, rüya görerek âşık olma motifini şu şekilde anlatmaktadır:

“Âşık edebiyatında şekil değiştirmeye sebep olan rüya motifi iki şekilde yaşamaktadır. Halk hikâyelerinde kalıplaşmış asıl tipe uygun ve bütün hikâyelerde aynı unsurları muhafaza ederek ortaya çıkmaktadır. Yaşayan âşıkların hayat hikâyelerinde ise şekil değiştirmeye sebep olmakla beraber, âşık hikâyelerinde olduğu gibi âşıkların hayatını bir sevgiliye bağlamamaktadır. Yaşayan âşıklarda bu motif onlara sanatçı kişiliği kazandırmada yardımcı olmaktadır. 16. yüzyıldan bu yana yazıya geçirilen âşık hikâyelerinde tespit edilen bu kompleks rüya motifi bugün yaşayan âşıklar arasında hala görülmekte ve inanılmaktadır. Âşık edebiyatının temsilcileri için rüya motifi bir hareket ve başlangıç noktasıdır. Âşıkların gerçek hayat hikâyelerini incelediğimizde rüya görene kadar belli bir süre ya usta bir âşığın yanında çıraklık yaptıklarını ya da âşık fasıllarının sık sık icra edildiği, halk hikâyelerinin anlatıldığı yerlerde yetiştiklerini görmekteyiz. Âşık edebiyatının temsilcileri rüyada bir sevgiliyi görme motifi ile sade kişilikten sanatçı kişiliğe geçmektedirler. Bu kişilik değiştirmede kolektif şuur altının

yardımı ile kültür örneği rüyalar ortaya çıkmaktadır. Yaşayan âşık tarzı şiir geleneği içinde kültür örneği rüyaların mevcudiyeti bu geleneği hâsıl eden kültürün hala canlı olarak muhafaza edildiğini göstermektedir.” (Günay, 1999: 91-96).

Gülçınar, rüyada bade içmediğini ve rüyasında bade içtiğini görenlerin ise normal uykuyla karıştırıyor olabileceklerini söylemektedir. Bunun bilinçaltı ile alakalı olduğunu düşünmektedir. Sürekli bu düşünceyle uykuya yatmaları sonucunda görmüş oldukları rüyayı ise farklı yorumladıklarını dile getirmektedir. Gülçınar: “Ben bu duygusallığın bu âşıklığın Allah tarafından bize ihsan olunduğunu, Allah’ın lütfu olduğunu düşünüyorum. Benim âşıklığa yoğunlaşmamda yaşadığım acıların da etkisi olduğunu düşünüyorum. Haberci rüyalar zaman zaman görmüşümdür, kimi zaman hâlâ görmekteyim ama bade mi değil mi bilemiyorum. Birebir bade içtim diyemiyorum, içtim diyenlerin de eskilerin etkisinde kalarak rüyalarında bade diye yorumladıklarını düşünüyorum.” diye ifade etmektedir. (Gülçınar, görüşme. 02 Şubat, 2016).

4.3.7. Eserleri ve Aldığı Ödüller

Yolcu, Vicdansız, Bir Deli Aşka Tutuldum adında sözleri ve müzikleri kendisine ait üç adet ses kaseti ve CD’ler çıkarmıştır. Ayrıca, kadın âşıklarca ortaklaşa bir albüm ve Ardahanlı Âşık Behram Aktemur ile *Atışmalı Türkülü, Oy Güzel Anne* gibi CD’ler çıkarmıştır. Üç adet şiir kitabı vardır. Bunlardan ilki 2003 yılında yazmış olduğu *Zaman Kara Gözlerinde Güvercin Olsun*, ikincisi 2008 yılında yazmış olduğu *Gözyaşımın Kızılırmak Beslenir*, üçüncü kitabı ise 2014 yılında yazmış olduğu *Gülçınar’ın Can Gülleri* adıyla yayınlanmıştır. Şiirleri birçok antolojilerde ve dergilerde mevcuttur. Kültür Bakanlığının aracılığıyla Azerbaycan’da düzenlenen 1. Türk Dünyası Âşıklar Şölenine davet edilmiş, Kazak-Gence-Bakü şehirlerinde âşık olarak sahneler almıştır. Almanya-Hollanda-Belçika-Avusturya-Fransa ve Kuzey Kıbrıs’ta Türklerin yoğun yaşadığı bölgelerde âşıklık sanatını icra etmiştir. Kendisi irticalen (doğaçlama) şiirler söyleyebilen bir âşık olduğu için daha fazla dikkat çekmiştir. Döneminin kadın âşıkları içerisinde de birçok konuda örnek alınan âşık olmuştur. Yurt içinde de bazı illerimizde düzenlenen Âşıklar Bayramı’nda sazıyla çalıp okuduğu eserleriyle ve yaptığı atışmalarla birincilikler ve değişik derecelerde ödüller almıştır. Aldığı bazı ödüller şunlardır:

- 2004 Türkü Dalı Birinciliği Ankara
- 2005 Jüri Özel Ödülü Ankara

- 2006 Hikâyeli Türkü Dalı Birinciliği Sivas
- 2006 Güzelleme Dalı Doğaçlama, Atışma Birinciliği Kars
- 2013 Doğaçlama Hikâyeli Türkü Dalı Birinciliği Kars

Bunlar Âşık Gülçınar'ın birincilik ödülleri. Bunların dışında 2012'de Kars'ta Doğaçlama Hikâyeli Türkü, Doğaçlama Divan ve Doğaçlama, Lebdeğmez dallarında usta âşık ödülleri almıştır. Kültür Bakanlığımız ve TRT Avaz'ın Türk Dünyası içinde düzenlediği Dede Korkut temalı şiir yarışmasında mansiyon ödülü almıştır. Bazı eserleri başka sanatçılar tarafından okunmuştur. Ayrıca Gözyaşından Kızılırmak Beslenir adlı şiiri bestekâr Hüseyin Soysal tarafından sanat müziği olarak bestelenerek 2014 de TRT ve Amasya Belediyesi'nin düzenlediği Altın Elma Beste Yarışmasında Giriftzen Asım Bey Özel Ödülüne layık görülmüştür. Aynı zamanda TRT repertuarına alınmıştır. Ankara-İstanbul-Sivas-Kırıkkale'de çeşitli üniversitelerde hakkında tezler yapılmıştır. Çok yönlü bir âşık olan Gülçınar insanları dil, din, ırk, mezhep ayırmayıp herkesi dostluğa, kardeşliğe, birliğe, dirliğe davet eden, âleme gönül gözüyle bakan hemşerisi Âşık Veysel'i kendisine kılavuz edinmiştir. Sevgi ve hoşgörü her derdin ilacıdır inancı ile ata mirasımız olan ozanlık-âşıklık kültürümüzü elinden geldiğince yaşama, yaşatma ve yarınlara taşıma gayreti içindedir.

03/05/2017 tarihinde Manas Bişkek'te düzenlenen Uluslararası Türk Dünyası Âşıklık Geleneği Çalıştayı'na kadın âşık olarak katılmıştır.

4.4. ATIŞMA VE KARŞILAŞMALAR

Âşıkların verilen bir ayak üzerine, konu bütünlüğü içerisinde karşılıklı olarak birbirlerine duygu ve düşüncelerini geleneğe uygun biçimde söyledikleri şiirlerdir. Bu şiirler bazen mizahî bir üslupla bazen de sosyal eleştiri tarzında karşımıza çıkar.

“Atışma, karşılaşma gibi âşıkların karşılıklı olarak söyledikleri deyişler âşık toplantılarında, bayram ve şöenlerde söyledikleri şiirlerdir. Bu toplantılar atışma ve karşılaşma şiirlerinin yanı sıra geleneğin çeşitli türlerinin icra edildiği toplantılardır. Bu tür ortamlarda âşıklık bir nevi yeteneğini sergileme ve yetenek yarıştırmadır.” (Köksel, 2012:103). Kaya, atışma ve karşılaşma hakkındaki düşüncelerini şöyle ifade etmektedir:

“Âşıkların bir topluluk önünde hazırlıksız, o sırada verilen bir ayak üzerine karşılıklı olarak söyledikleri şiirler atışmalar ve karşılaşmalardır. Karşılaşmalarda karşıdaki kişiyi mat etme amacı da varken atışmalar yalnızca şiirle yapılan sohbet havası içindedir. Atışmalarda seyirciyi eğlendirme amacının ön planda olması sebebiyle bu şiirlerde

üstünlük göstermekten ziyade seyirciyi eğlendirmek, hoşça vakit geçirmek amacı güdülür. “Rakibe laf atılır, onun birtakım kusur ve zaaflarından istifade edilerek kızdırılmaya çalışılır. Bu yönüyle atışma, her ne kadar bir karşılaşma çeşidi ise de mat etme, galip gelme esasına dayandığı için karşılaşmadan ayrılır.” (Kaya, 2000: 156).

Âşık karşılaşmasının bir türüdür. Mat etme-galip gelme esasına dayalı olmayıp izleyenleri eğlendirme amacı güdülür. Atışmada âşıklar doğmaca olarak söyledikleri manzum sözlerle rakiplerinden üstün görünmeye, onları küçük düşürmeye çalışır. Bunu da seyirciye hoş gelecek türden komik sözler, alaycı ifadeler ve tuhaf benzetmelerle yaparlar. (Erşahin, 2011: 45).

Âşıkların atışma-karşılaşma türündeki şiirlerini iki grupta toplayıp farklı değerlendirmek yerinde olacaktır:

Birinci grup: “Âşıkların seyirci önünde doğaçlama olarak, verilen bir ayak üzerine söyledikleri şiirleri. Yarışma maksadı taşısın veya taşımasın, bu şiirler âşığın irticalî şiir söyleme yeteneğini göstermesi açısından önem taşır. Âşık şiirinin başta gelen kurallarından birisi atışma-karşılaşma yapabilmektedir. Âşıklık tek başına icra edilen bir sanat dalı değildir. Âşık başka âşıklarla karşı karşıya gelerek geleneğin kurallarına uygun ve geleneğin kurallarını bilen şiirler söyler.” (Köksel, 2012: 104).

İkinci grup: “Âşıkların daha evvel belirledikleri ayaklara göre hazırlamış oldukları atışmaları okumaları. Bu eserlerin icrası ise seyirci önünde olmayıp stüdyoda gerçekleşmektedir. Bu tür şiirler atışma adını taşısa bile atışmaların vazgeçilmez kuralları olan doğaçlama yeteneğini sergilemekten uzak olduğundan geleneksel manada atışma niteliği taşımaz. Bu tür kaset ve CD’lerde dikkati çeken bir husus da atışmaların hep bir bayan ve erkek sanatkâr arasında yapılması ve muhtevanın kadın ile erkeğin üstünlüğünün yarıştırılması olmasıdır.” (Köksel, 2012: 104).

Gülçınar’ın atışmalarını üç başlıkta gruplandırdık. Bu gruplandırma şu şekildedir:

4.4.1. Gülçınar’ın Erkek Meslektaşları ile Yaptığı Atışmalar

Gelenek içerisinde kadın âşıklar da tıpkı erkek âşıklar gibi atışma ve karşılama yapabilme yeteneğine sahiptir. Biraz geri planda kalmak zorunda olmalarına rağmen geleneğin tüm özelliklerine sahip olan kadın âşıklarımız vardır. Gülçınar da bunlardan biridir. Ustalığını ve sanat gücünü yaptığı bu atışmalardan görebiliriz.

Kadın sanatkârlar erkek meslektaşlarının katıldığı onlar için âdeta bir okul niteliği taşıyan âşıklar şölenlerinde erkek meslektaşları ile atışma, karşılaşmalar yapmışlardır. Toplumsal cinsiyet bağlamında baktığımız zaman bir kadının, âşıklarca kimi zaman er meydanı olarak nitelenen âşıklar şölenlerinde sahneye çıkıp saz ve

sözle erkeklerle yarışmalarıyla ilgili değerlendirmeler toplumun kadın erkek algısı üzerinden olmuştur. Kadın âşıkların erkek meslektaşları ile yaptıkları atışmalar içerik yönünden farklı özellik gösterir, Behiye Köksel'in tasnifine göre şu şekildedir:

a. Kadın âşıkların erkek meslektaşları ile yaptıkları söz üstünlüğü çabası taşıyan atışmalar: Bu atışmalar çoğunlukla geleneksel ortamlarda, âşık karşılaşmalarında yapılan, verilen ayağa uyma ve başarılı şekilde kullanma çabasının hâkim olduğu atışma ve karşılaşmalardır. (Köksel, 2012: 105).

b. Kadın-erkek atışmaları: Ezelî ve ebedî bir tartışma konusu olan kadın erkek üstünlüğü konusundaki atışmalarıdır. Bu atışmalarda kadının ve erkeğin sosyal ya da fiziksel özelliklerinin, üstünlüklerinin yarıştırdığı görülür. Bu tür atışmaların âşık meclislerinde değil de CD ve kasetlerde ya da halkın genelinin katıldığı kimi eğlence ortamlarında görülmektedir. Toplumun ilgisini çeken ve eğlendiren bir konu olan kadın-erkek çekişmesine âşıklar mizahi bir üslup da katarak deyişlerini çekici hâle getirmektedirler. Bu tür atışmalarda kimi zaman kadın ve erkek sanatkâr; baba-kız gibi rolleri paylaşmakta, bu sosyal rollere uygun olarak şiirli bir tartışma yapmaktadırlar. (Köksel, 2012: 105).

Gülçınar'ın atışma yaptığı Âşık Behrâmî hakkında kısaca bilgi verilerek daha sonra iki âşığın atışmasına yer verilmiştir.

Âşık Behramî:

1959 yılında Ardahan'ın Çıldır İlçesi Yıldırım Tepe köyünde doğdu. Âşık Behram Aktemur, doğuştan görme engelli olduğu için okula gidememiştir. Çok küçük yaşlarda türkü söylemeye başlayan âşık, 1970'li yıllarda radyolardan ve plaklardan âşıkları ve bütün türküleri merakla dikkatle dinlemeye başlar. 1974 yılında sazı öğrenir. Kısa sürede çalıp söylemeye başlayan âşık, 1976'da şiir yazmaya başlar. Âşıkların babası Feyzi Halıcı'nın zorlu sınavından geçerek ondan "Behramî" mahlasını Feyzi Halıcı'dan alır. Âşık Behramî'nin Gülçınar ile arkadaşlığı uzun yıllara dayanmaktadır.

Âşık Gülçınar-Âşık Behramî

(Divan/Atışma) (Doğaçlama/İrticalen)

Atışmanın icra edildiği ortamı Gülçınar şöyle açıklamaktadır: "Şiirin ayağı "ellerde noksan arama, kendi sözünde ara"dır. 2012 yılında 7. Uluslar arası Kars Âşıklar Bayramında sahnede jüri önünde benim kavanozdan kura ile çektiğim bu ayağı, Doğaçlama (irticalen) işledik. Ardahanlı Âşık Behram Aktemur ve ben, ikimiz

de (Doğaçlama)- Divan-Atışma-dalında usta âşık belgesi kazandık.” (Gülçınar, 2013: 164).

Gülçınar:

Ellerde noksan arama kendi özünde ara
Yoldan şaşma menziline Hakkın izinde ara
Kendine bakmadan önce, hiç kimseyi hor görme
Eğer kusur görüyorsan gönül gözünde ara

Behramî:

Güzelliği arar isen kendi azında ara
Mutluluğu arar isen gönül hazında ara
Kimseye bahane bulma boştan yere suçlama
Aşktan yüzün gülmediyse sebep nazında ara

Gülçınar:

Benlikten arınıp hemen nefisini dövmelisin
Kibiri nefreti kini dünyadan kovmalısın
Cümle insanları canın bilerek sevmelisin
Ellerde kusur arama kendi sözünde ara

Behramî:

Kalbi çürük insanlara meyil bağlama sakın
Hainlerin deryasında coşup çağlama sakın
Eskileri hatırlayıp yanıp ağlama sakın
Gerçek aşk sendedir sende gönül tezinde ara

Gülçınar:

Gülçınar’ım alınımızın türlü türlü yazısı
Garip gönlüm insanlığın olmuş emlik kuzusu
Bütün mazlumların derdi bende yürek sızısı
Beni bulmak ister isen âşık sazında ara

Behramî:

Behramî de bürünmüştür türlü türlü hallere
 Kimisi de aşkı ile destan olur dillere
 Sen Mevla'yı bulmak için gidip düşme çöllere
 Gerçek aşkı arıyorsan yürek közünde ara

Âşık Gülçınar- Âşık Behramî

(Deyişme)

Behramî:

Âşık Veysel diyarından şakıyor
 Bülbül gibi düşmüş zara Gülçınar
 Yüreğinden türkü şiir akıyor
 Gönlü benzer bir pınara Gülçınar

Gülçınar:

Serhat Kars'tan Şenlik Baba yurdundan
 Çıkmıştır dünyayı tura Behramî
 Dinlenmek bilmiyor geçim derdinden
 Haram katmaz helal kâre Behramî

Behramî:

Yunus Mevlana'nın sırrına ermiş
 Aşk ile onların izini sürmüş
 Çok çileler çekmiş acılar görmüş
 Gülememiş bahtı kara Gülçınar

Gülçınar:

Her canı çok sever düşmez kastına
 Seri feda eder gerçek dostuna
 O yüzden layıktır gönül postuna
 Nefsini çekmiştir dara Behramî

Behramî:

Behram doğru insan başımın tacı
 Âşıklardan gelir gönül ilacı

Ben sana öz gardaş sen bana bacı
Atma beni bir kenara Gülçınar

Gülçınar:

Gülçınar'ım sazi sözü kalemi
Özü hakka bağlı hoştur kelamı
Gönül gözü ile görür alemi
Karanlığa yakar çıra Behramî

Âşık Gülçınar- Âşık Behramî

Baba-Kız Atışması

Behramî:

Zengine verirsem alırım başlık
Kızım seni bir zengine vereyim
Bazı bazı bana verirsin harçlık
Kızım seni bir zengine vereyim

Gülçınar:

Ne zengin isterim ne bey ne paşa
Nolur baba sevdiğime ver beni
Bizi arayıp da yakma ataşa
Nolur baba sevdiğime ver beni

Behramî:

Altınla elmasla süslenerek gez
Yağ ile bal ile beslenerek gez
Yatlara katlara yaslanarak gez
Kızım seni bir zengine vereyim

Gülçınar:

Sevdamin rengiyle süslenirim ben
Sevgiyle şefkatle beslenirim ben
Yârimin bağına yaslanırım ben

Nolur baba sevdiğime ver beni

Behramî:

Çok olur zenginin köşkü sarayı
Seni verip alacağım parayı
Ben mi bozacağım eski töreyi
Kızım seni bir zengine vereyim

Gülçınar:

Para gözlü cahillere şaşarım
Sevdam ile nice dağlar aşarım
Sevdiğimle çadırda da yaşarım
Nolur baba sevdiğime ver beni

Behramî:

Behramî'yim gerçekleri saymalı
Yanlış olan törelerden caymalı
İnsan yaşadığı çağa uymalı
Kızım seni sevdiğine vereyim

Gülçınar:

Gülçınar'ım gafletlerden aymalı
Muhabbeti insanlığa yaymalı
Âşıkların feryadını duymalı
Nolur baba sevdiğime ver beni

Âşık Gülçınar-Âşık Behramî

Kadın-Erkek Atışması

Âşık Behramî:

Ne yapsak ne etsek inkâr ederler
Şu kadınlar yok mu ah şu kadınlar
Hep benim bildiğim doğrudur derler

Şu kadınlar yok mu ah şu kadınlar

Âşık Gülçınar:

Ömrümüzü yiyip yiyip bitirir

Şu erkekler yok mu ah şu erkekler

Bizi kocadır da kuma getirir

Şu erkekler yok mu ah şu erkekler

Âşık Behramî:

Ev işinde makineler çalışır

Bunlar yatar tembelliğe alışır

Allanır pullanır gezer dolaşır

Şu kadınlar yok mu ah şu kadınlar

Âşık Gülçınar:

Biraz para görse hemen azarlar

Gece gündüz içer sarhoş gezerler

Can yoldaşlarını candan üzerler

Şu erkekler yok mu ah şu erkekler

Âşık Behramî:

Tele vole mankenlere bakarlar

Moda olsa tenekeyi takarlar

Film izler iken mutfağı yakarlar

Şu kadınlar yok mu ah şu kadınlar

Âşık Gülçınar:

Kimileri maçın topun peşinde

Kimisi kahvede kumar başında

Yaşı yetmiş akli yedi yaşında

Şu erkekler yok mu ah şu erkekler

Âşık Behramî:

Behramî'yim çok derindir yaramız

Süsüne püsüne yetmez paramız
 Ne yapsak da hoş olmuyor aramız
 Şu kadınlar yok mu ah şu kadınlar

Âşık Gülçınar:

Gülçınar'ım çekilmiyor nazları
 On kere evlense doymaz gözleri
 Mezarda beklerler huri kızları
 Şu erkekler yok mu ah şu erkekler

Âşık Gülçınar- Âşık Behramî Atışması

Âşık Behramî:

Atışmaya kalktı burada benimle
 Şu sağ yanımdaki kula ne deyim
 Dostluk sofrasını böldü benimle
 Bunun gibi gönül bola ne deyim

Âşık Gülçınar:

Özü hakka bağlı gönül eridir
 Bunun gibi ehli dile de deyim
 Kültür bahçesinde gezen arıdır
 Sözündeki tatlı bala ne deyim

Âşık Behramî:

Yüreği insanlık aşkı ile yanar
 Sivas ellerinde çağlayan pınar
 Türküleri güldür adı Gülçınar
 Çınara ne deyim güle ne deyim

Âşık Gülçınar:

Aşkın yaylasında çağlayıp akan
 Kâinata gönül gözüyle bakan
 Şiirleri yazan türküler yakan
 Âşık Veysel gibi hâlâ ne deyim

Âşık Behramî:

Behramî'dir bin bir hayal kuruyor
 Aşka düşmüş erim erim eriyor
 Kaybetmiş Mecnununu arıyor
 Leyla olmuş düşmüş çöle ne deyim

Âşık Gülçınar:

Âşık Gülçınar'ım özü güzeldir
 Nameler dökülen sazı güzeldir
 Bin bir mana yüklü sözü güzeldir

Gönülden gönüle dola ne deyim (<https://www.youtube.com/watch?v=XinKW1q5Fbo>, 25 Haziran, 2017).

Âşık Gülçınar- Âşık Behramî Atışması**Âşık Gülçınar:**

Türkiye'yi adım adım dolaştık
 Sardık nice dertli kulları hocam
 Asya Avrupa'ya senle ulaştık
 Gördük diyar gurbet elleri hocam

Âşık Behramî:

Hele sözlerime kulak ver dinle
 Beraber dolaştık illeri bacım
 Nice konserlere katıldık senle
 Eskittik upuzun yolları bacım

Âşık Gülçınar:

Aşkıdır âşığın serveti varı
 Gözünde pul etmez dünyanın kârı
 Toplum bir çiçektir âşıklar arı
 Şiirler türküler balları hocam

Âşık Behramî:

Bayan âşık diye duyuldu ünün
 Asla bozulmadı töreli yönün
 Âşıklık ilminden açıldı önün
 Özümsedin bütün dalları bacım

Âşık Gülçınar:

Gülçınar âşıklar gezer divâne
 Dışı mamursa da özü virâne
 Gahi koca Yunus gah Veyselâne
 Gördüm sen de nice hâlleri hocam

Âşık Behramî:

Bazen sarp kayada bir sümbül oldun
 Âşıklar ceminde ehl-i dil oldun
 Ozan Nihat der ki can bülbül oldun
 Kışkandırdım bağda gülleri bacım (<https://www.youtube.com/watch?v=dsCOM-3zbDs>, 25
 Haziran, 2017).

Âşık Gülçınar- Âşık Behramî**(Manilerle Karşılama)****Âşık Behramî:**

Kaş altından bakarsın
 Yüreğimi yakarsın
 Yayla çiçeği misin
 Burcu burcu kokarsın
 Sivas'ın gülü müsün
 Burcu burcu kokarsın

Âşık Gülçınar:

Yoluma çıkma oğlan
 Boynumu bükme oğlan
 İnanamam sözüne

Kusura bakma oğlan

Âşık Behramî:

Saçın inmiş beline
Kurbanım her teline
Ömrümü feda edem
Elim değsin eline

Âşık Gülçınar:

Oğlan aklını yokla
Önce kendini akla
Saçlarımdan bir tel al
Al da koynunda sakla

Âşık Behramî:

Sen Aslı ol ben Kerem
Sevda gülleri derem
Param pulum yok ama
İste canımı verem

Âşık Gülçınar:

Gülçınar kalma yaslı
Sen Keremsen ben Aslı
İki gönül bir olsun
Sürsün âşıklar nesli (<https://www.youtube.com/watch?v=QrY94yyM9-A>, 25
Haziran, 2017).

Kız İle Oğlan Atışma

(Maniler)

Gülçınar, bu manideki her iki tarafın sözlerini kendisi yazmıştır. Âşık Behrami ile TRT müzik programında karşılıklı sazıyla çalıp söylemiştir. Müziğini de kendisi bestelemiştir.

Oğlan:

Kaş altından bakarsın
 Yüreğimi yakarsın
 Yabanın gülü müsün
 Burcu burcu kokarsın

Kız:

Yoluma çıkma oğlan
 Boyunu bükme oğlan
 İnanamam sözüne
 Boşa dil dökme oğlan

Oğlan:

Seni sevdim ezelden
 Kavuşalım tez elden
 Gönlüm nasıl ayrılısın
 Senin gibi güzelden

Kız:

Babamdan kendin kolla
 Uzaktan mendil yolla
 Eğer gönlün bendeysen
 Akşam dünürücü yolla

Oğlan:

Saçın inmiş beline
 Kurbanım her teline
 Ömrümü feda edem
 Elim değse eline

Kız:

Oğlan aklını yokla
 Önce kendini akla
 Saçımdan bir tel verem
 Sar da koynunda sakla

Oğlan:

Sen Aslı ol ben Kerem
 Sevda glleri derem
 Param pulum yok ama
 İste canımı verem

Kız:

Gülçınar kalma yaslı
 Sen Kerem'sen ben Aslı
 Para pul yere batsın
 Sürsün aşıklar nesli

Âşık Gülçınar'ın atışma yaptığı Ozan Nihat'ın hayatı ve sanatı hakkında kısaca bilgilere yer verilerek iki âşığın atışma örnekleri yazılmıştır.

Ozan Nihat:

Ozan Nihat, halk müziğinin coşkuyla çalınıp söylendiği ve halk oyunlarının her fırsatta coşkuyla oynandığı, müzikle iç içe yaşanan bir bölgemizde, Gireniz deresindeki Gölcük köyünde, 1950 yılında doğmuştur. Müzik ve folklorun yoğun yaşandığı bir bölgenin çocuğu olmasının yanı sıra, babasının bağlama çalması ve genlerinden gelen kabiliyet de onu mziğın sihirli girdabına çekmiştir. Ortaokul yıllarında başlayan bağlama ile dostluğu lise yıllarında gelişerek devam etmiştir. Halen bir ayağı Avrupa'da diğeri Türkiye'de olmak üzere, elinde bağlaması ile yaşamakta; buralarda tertiplenen gecelerde Denizli bir âşık olarak çalıp söylemektedir. Evlidir; dört çocuk ve bir torun sahibidir. (<http://www.ozannihat.com>, 25 Haziran, 2017).

Atışma "Ozan Nihat- Âşık Gülçınar"

(TRT AVAZ 16.09.2010)

Aşağıda verilen atışmanın ayağı, "TRT Avaz'da söze başlarken, sohbet hırkasını giyelim bacım."dır. Ayağı veren ise Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Öğretim yesi Dr. Doğan Kaya'dır. Ozan Nihat mzikleştirmiştir.

Ozan Nihat:

TRT Avaz'da söze başlarken

Sohbet hırkasını giyelim bacım
Sazla gönüllere sevgi işlerken
Muhabbetli sözler diyelim bacım

Âşık Gülçınar:

Yunus'tan Veysel'den feyiz alalım
İnsanı sevelim sayalım gardaş
Aşk ile dünyaya türkü salalım
Kültürü âleme yayalım gardaş

Ozan Nihat:

Gönüller sevdaya yuva olmalı
Sevgi ve hoşgörü davan olmalı
Sözümüz dertlere deva olmalı
Taşı gediğine koyalım bacım

Âşık Gülçınar:

Şanlı tarihimiz asil soyumuz
Mertlik ve dürüstlük bizim huyumuz
İmân sabunumuz ilim suyumuz
Kirlenen kalpleri yuyalım gardaş

Ozan Nihat:

Ozan Nihat canlar çekmesin tasa
Muhabbet de bile var özel yasa
Ben ta Denizli'ye sen de Sivas'a
Usulca buradan tüyelim bacım

Âşık Gülçınar:

Gülçınar'ım Hakka doğru yolumuz
Birlik bahçesinde açar gülümüz
Kem söz söylemesin asla dilimiz
Edebe erkâna uyalım gardaş

Gülçınar- Ozan Nihat “DÜNYA AHRET ATIŞMASI”

Bu şiirin anlatıldığı ortamı Gülçınar şöyle anlatır: “Ozan Nihat hocamın 2012’de Sivas Âşıklar Bayramında kalbi durmuş ve 21 dakika sonra tekrar hayata dönmüştü. Ben de ahretten bir haber sorayım dedim ve Denizli’de Adalet Parkı’nda Pamukkale Tv’nin yayınladığı ramazan etkinliklerinde Hacı Bacı olarak bu atışmayı yaptık. Müziğini de ben yaptım.”

Âşık Gülçınar:

Ölüp de geriye gelen duymadım
Var mı senden başka gördün mü hocam
Gelip de dünyada kalan duymadım
Hızır mısın yoksa erdin mi hocam

Ozan Nihat:

Sivas ellerinde öldüm dirildim
Benden başka hortlak göremedim ben
Dünya ahret gide gele yoruldum
Seyyah oldum amma eremedim ben

Âşık Gülçınar:

Her iki cihana postunu serdin
Ahretten dünyaya köprü mü kurdun
Yoksa Azrail’e rüşvet mi verdin
Doğru söyle onu gördün mü hocam

Ozan Nihat:

Azrail ensemden sıkıca tuttu
Rüşvet teklif ettim beş tokat attı
Gözümü bağladı künye okuttu
Şekil şemalini göremedim ben

Âşık Gülçınar:

Sırat köprüsünden geçebildin mi
Kevser ırmağından içebildin mi

Cehennemden kolay kaçabildin mi
Doğru sorgu sual verdin mi hocam

Ozan Nihat:

Münker nekir geldi kaşlar çatıldı
Bir zebani geldi üzerime atıldı
Aklımı kaçırdım dilim tutuldu
Sorulara cevap veremedim ben

Âşık Gülçınar:

Yetmiş tane hurilerle neyledin
Saz çalıp da türküler mi söyledin
Cennet-i ala'da düğün m'eyledin
Gülçınar'ım devran sürdürdün mü hocam

Ozan Nihat:

Dediler Nihat'ın cennette yâri
Dünyadayken peşin verildi huri
Ahrette verdiler bana zebani nuri
Korkudan dem devran süremedim ben

Âşık Gülçınar- Ozan Nihat Atışması
“TÜRK GENÇLİĞİ”

Atışmanın ayağı, “Türk Gençliği”dir. Ayağı veren hoca ise, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Dr. Doğan Kaya'dır. Müziğini Gülçınar yapmıştır.

Âşık Gülçınar:

Yurdumdan dünyaya ışık
Salmalıdır Türk Gençliği
Kardeşlik birlik sazını
Çalmalıdır Türk Gençliği

Ozan Nihat:

Ecdadını atasını
 Bilmelidir Türk gençliği
 Şu çağda tam rotasını
 Bulmalıdır Türk Gençliği

Âşık Gülçınar:

Savunmalı hep barışı
 Kazanmalı her yarışı
 Bilim yolunda en başı
 Almalıdır Türk Gençliği

Ozan Nihat:

Hayatın yolları çile
 Güzel sözler gelsin dile
 İlim ile irfan ile
 Dolmalıdır Türk Gençliği

Âşık Gülçınar:

Gülçınar dünya yüzünde
 Hak ve adalet feyzinde
 Yüce atamın izinde
 Olmalıdır Türk Gençliği

Ozan Nihat:

Nihat'im bazen çağıladı
 Bazen karalar bağladı
 Yıllar yılı çok ağladı
 Gülmelidir Türk Gençliği

ZAMANIMIZ GÜZEL AYIMIZ GÜZEL

(Atışma/ Doğaçlama/İrticalen)

Âşık Gülçınar atışmanın geçtiği bağlamı şöyle anlatmaktadır: “Kars 7. Uluslararası Âşıklar Bayramı’nda doğaçlama yaptığımız bu atışmada, Ozan Nihat hocam ve ben, Usta Âşık belgesi kazandık. Ayağı jüri önünde kura ile kavanoz

içinden ben çektim, şansımıza çıkan konuyu böyle işledik. Konu ise, “zamanımız güzel, ayımız güzel” idi. (Gülçınar, görüşme. 02 Şubat 2016).

Âşık Gülçınar:

İki bin on iki haziran günü
Zamanımız güzel ayımız güzel
Serhat Kars'ta âşıkların şöleni
Bayramımız güzel toyumuz güzel

Ozan Nihat:

Kars ilinde şu salonu dolduran
Bayanımız güzel bayımız güzel
Koşup gelmiş cümle dost ahbap yaran
Az değiliz şükür sayımız güzel

Âşık Gülçınar:

Âşıkların gönlü gamda kahırda
Vuslatın treni her dem tehirde
Şehitler diyarı Serhat şehirde
Kasabamız güzel köyümüz güzel

Ozan Nihat:

Silinmemiş beş bin yıllık resmimiz
İslam ruhumuzdur Türklük cismimiz
Ayrı ayrı olsa bile ismimiz
Oğuz neslindeyiz boyumuz güzel

Âşık Gülçınar:

Gülçınar'da yanar aşkın közünde
Nice yanardağlar gizli özünde
Şenliklerin Veysel'lerin izinde
Kültürümüz güzel huyumuz güzel

Ozan Nihat:

Ozan Nihat ezan dinmesin deriz
 Kutlu Türk ocağı sönmessin deriz
 Al bayrak göklerden inmesin
 Yıldızımız güzel ayımız güzel

ÂŞIK GÜLÇINAR VE OZAN NİHAT ATIŞMASI

Ozan Nihat:

Gönül bağımın gülleri
 Hoş geldiniz merhabalar
 Ey güldeki bülbülleri
 Hoş geldiniz merhabalar

Âşık Gülçınar:

Can bacılar can gardaşlar
 Merhabalar hoş geldiniz
 Muhabbet selamla başlar
 Merhabalar hoş geldini

Ozan Nihat:

Tüm şerleri öldürenler
 Yârenleri güldürenler
 Şu salonu dolduranlar
 Hoş geldiniz merhabalar

Âşık Gülçınar:

Sinem kurtulmaz yaradan
 Sizi korusun yaradan
 Selam başkent Ankara'dan
 Merhabalar hoş geldiniz

Ozan Nihat:

Çok şükür geldik yüz yüze
 Leke sürmeyiniz öze
 Selamlar saygılar size

Hoş geldiniz merhabalar

Âşık Gülçınar:

Âşıkların dillerinden
Gönlümüzün güllerinden
Selam Sivas ellerinden
Merhabalar hoş geldiniz

Ozan Nihat:

Ozan Nihat der buradan
Fitneler çıksın aradan
Buluştı bak yaradan
Hoş geldiniz merhabalar

Âşık Gülçınar:

Saygı sevgi cümlenize
Şerefler verdiniz bize
Gülçınar kurbandır size
Merhabalar hoş geldiniz

Gülçınar'ın atışma yaptığı diğer âşıklarda olduğu gibi Şeref Taşlıova ile de birçok atışma örnekleri vardır. Şeref Taşlıova hakkında kısaca bilgiye yer verilerek iki âşığın atışma örnekleri aşağıda aktarılmıştır.

Şeref Taşlıova:

10 Nisan 1938'de Kars'a bağlı Çıldır ilçesinin Gülyüzü Köyü'nde dünyaya geldi. Hacı Bey ve Nergis Hanım'ın üçüncü çocuğudur. 1949 yılında, ilkokul öğrencisi iken 23 Nisan Çocuk Bayramında, Çıldır'da türkü söylemeğe başladı. 1954 yılında, Çıldırlı Âşık Şenlik'in oğlu Âşık Kasım'dan âşıklık geleneği üzerinde ilk bilgileri aldı. Kültür Bakanlığı Sivas Devlet Türk Halk Müziği Korosu Sanatçısı olarak 1990 yılında başladığı görevinden, 2003 yılında emekli olmuştur. Şeref Taşlıova, 20 Eylül 2014 tarihinde vefat etti. (<http://www.turkuler.com/ozan/sereftasliova.asp>, 25 Haziran, 2017).

ŞEREF TAŞLIOVA- GÜLÇINAR ATIŞMASI

Gülçınar atışma ile ilgili anısını şöyle anlatmaktadır: “İLESAM toplantısında, Şeref Taşlıova hoca galiba beni ölçmek için bu ayağı açtı. Ben de cevap verdim. Beni tebrik etti ve atışma yapabileceğimi söyleyerek atışma yapmamı tavsiye etti. Bir nüsha kendisi, bir nüsha da ben aldım ve sizler ile paylaşmak istedim.” (Gülçınar, görüşme. 02 Şubat, 2016).

Şeref Taşlıova:

Gönül bir kervandır yürür yollarda
Bakmasam ne olur baksam ne olur
Zaten ömrüm geçti gurbet ellerde
Çıkmasam ne olur çıksam ne olur

Âşık Gülçınar:

Gözün yaşı coşkun akan sellerde
Dökmesem ne olur döksem ne olur
Dünyam kırık dökük viran hallerde
Yıkmasam ne olur yıksam ne olur

Şeref Taşlıova:

Hayat dedikleri kale duvarı
Ömür atlı yürür her gün süvâri
Bana yaramayan hayırsız yâri
Çekmesem ne olur çeksem ne olur

Âşık Gülçınar:

Dünya duydu o yâr duymaz ahımı
Bilmem sağır sultanların şahımı
Verimsiz toprağa halis tohumu
Ekmesem ne olur eksem ne olur

Şeref Taşlıova:

Yıllardır ağladım ben zarı zarı
Gözümde beş para dünyanın varı
Kokusu olmayan sevdiğim yâri

Kokmasam ne olur koksam ne olur

Âşık Gülçınar:

Kader baştan örmüş çile ağını
Yüklemiş sırtıma elem dağını
Bana pay eylemiş derdin çoğunu
Takmasam ne olur taksam ne olur

Şeref Taşhova:

Şeref der aslına bağlıdır soyun
Böyle olmalıdır düşüncen huyun
Namert insanların önünde boyun
Bükmesem ne olur büksem ne olur

Âşık Gülçınar:

Gülçınar'ım eller atlı biz yaya
Çile çekmeye mi geldik dünyaya
Ben bir damla koca ulu deryaya
Akmasam ne olur aksam ne olur

CEFAKÂR- GÜLÇINAR (DEĞİŞME)

Cefakâr:

Bülbüller uğruna figan ettirir
Sivas'ımın gülü Gülçınar bacım
Âşıklığın lezzetini tattırır
Sivas'ımın dili Gülçınar bacım

Gülçınar:

Sılaya gel diye haber göndermiş
Sivas'ımın oğlu Cefakâr gardaş
Kültür bahçesinde meyveler vermiş
Sivas'ımın dalı Cefakâr gardaş

Cefakâr:

Kul olamaz kapısında değmeler
 Aşkınla dert olmuş nice sineler
 Seni yıpratmamış geçen seneler
 Sivas'ımın yılı Gülçınar bacım

Gülçınar:

Sevdanın üstüne çok şeyler denmiş
 Sanki tüm sevenler hep seni anmış
 Kerem gibi aşkın oduna yanmış
 Sivas'ımın külü Cefakâr gardaş

Cefakâr:

Köşk kurmuştur Cefakâr'ın özünde
 Mana mantık vardır her bir sözünde
 Yol almış gidiyor Veysel izinde
 Sivas'ımın yolu Gülçınar bacım

Gülçınar:

Gülçınar'ım kültürümün varıdır
 Zalıma karşıdır mazlum yâridir
 Sultan şehrimizin cefakârıdır
 Sivas'ımın halı Cefakâr gardaş

DEYİŞME “ÂŞIK AYTEN GÜLÇINAR- ÖKSÜZ OZAN”

2013 yılında Ağrılı Ahmet Yıldırım ile Kayseri 1. Âşıklar Bayramında irticalen yapılan deyişmedir.

Öksüz:

Âşıkların çiçeğidir
 Gülde gördüm Gülçınar'ı
 Gönlü sevgi peteğidir
 Balda gördüm Gülçınar'ı

Gülçınar:

Mevlana'nın diyarında
 İlde gördüm ben Öksüz'ü
 Hem ezelde hem yanında
 Yolda gördüm ben Öksüz'ü

Öksüz:

Mevla'dan gelen ilhamla
 Yoğrulmuş aşk denen gamda
 Gözyaşları damla damla
 Selde gördüm Gülçınar'ı

Gülçınar:

Çok zenginlik var azında
 Acılar saklı hazzında
 Dede Korkut'un sazında
 Telde gördüm ben Öksüz'ü

Öksüz:

Sesini duyan ayrılır
 Namı cihâna duyulur
 Kelamda pirim sayılır
 Dilde gördüm Gülçınar'ı

Gülçınar:

Aşk ile serden geçiyor
 Dert öğütüp gam içiyor
 Dostlarına gül açıyor
 Dalda gördüm ben Öksüz'ü

Öksüz:

Söze düşünce acısı
 Yangın yürekler sucusu

Tüm âşıkların bacısı
Halde gördüm Gülçınar'ı

Gülçınar:

Gülçınar'ın hâllerine
Feryat figân dillerinde
Âşıkların yollarında
Çölde gördüm ben Öksüz'ü

DİLLERİN PETEĞE BALA BENZİYOR

Atışma/Doğaçlama

Âşık Gülçınar'ın aşağıda verdiğimiz atışmasını şöyle ifade etmektedir: “Jürinin verdiği ayak; “Dillerin peteğe bala benziyor”. Sazımla çalıp söylediğim bu eserim 2006 Kars Âşıklar Bayramında doğaçlama-irticalen (güzelleme) dalında birincilik aldı.” (Gülçınar, görüşme. 02 Şubat, 2016).

Nasıl anlatayım sevdiğim seni
Dillerin peteğe bala benziyor
Dünyayı verseler değişmem seni
Cemâlin çiçeğe güle benziyor

Dilerim bu derde sen de düşersin
Bendeki hâlleri görsen şaşarsın
Aşkın pınarından kaynar coşarsın
Bak benim gözyaşım sele benziyor

Gülçınar'ım aşk şarabın içersin
Vefâ eker isen vuslat biçersin
Sevda bahçesinde güller açarsın
Dalın yedi veren dala benziyor

Gülçınar'ın atışma yaptığı Osman Feryadî hakkında kısa bilgilere yer verilerek atışmalar aşağıda gösterilmiştir.

Osman Feryadî:

1959 yılında Pasinler'in Soğuksu Köyü'nde doğdu. Asıl adı Osman Erten'dir. İlköğrenimini köyünde tamamladı. Daha sonra ailesi ile birlikte Manisa'ya göç eden Feryadî, küçük yaşlarda âşıklık geleneğini ve bağlama çalmayı öğrendi. Türkü ve halk hikâyelerini öğrenmesinde özellikle ninesinin katkısı önemlidir. İlk kez 1975 yılında İzmir 'de yapılan âşıklar şenliğine katılarak türkü dalında derece aldı. 1978 yılından itibaren de sürekli olarak Konya Âşıklar Bayramı'na katılmaya başladı. (www.ozanlar.biz, 25 Haziran, 2017).

OSMAN FERYADÎ- ÂŞIK GÜLÇINAR (DEYİŞME)

Erzurumlu Âşık Osman Feryadi ile Manisa Mesir Macunu Bahar Şenlikleri programından 2013 yılında yapılan bir deyişmedir.

Osman Feryadî:

Manisa'nın lalesine
Gülşene benzettim seni
Bugün bize konak geldin
Mihmâna benzettim seni

Gülçınar:

Kültürümün bağlarında
Bağbana benzettim seni
Manisa'nın dağlarında
Tarzan'a benzettim seni

Osman Feryadî:

Sözüyle öze değinmiş
Canana can öğünmüş
Millî kıyafet giyinmiş
Sultana benzettim seni

Gülçınar:

Can özünde Hakkı duyan

Milletini seven sayan
 Çakallara korku duyan
 Aslana benzettim seni

Osman Feryadî:

Feryadîyim hâlim derem
 Derdimi kimlere soram
 Sen Aslıysan ben de Kerem
 Canana benzettim seni

Gülçınar:

Gülçınar'ın değil yâdı
 Türküsü Türkün feryâdı
 Gardaşım Âşık Feryadî
 Osman'a benzettim seni

4.4.2. Âşık Gülçınar'ın Kadın Âşıklarla Yaptığı Atışmalar

Atışma yapabilen kadın âşık sayısı sınırlıdır. Özellikle kadın âşıkların katıldığı toplantılarda sanatkârlar birbirleri ile atışma yapmaktadırlar. Âşık Özlemî hakkında kısaca bilgi verilerek kadın âşıkların birbirleri arasında yaptıkları atışmalara örnek olarak Âşık Gülçınar ve Özlemî atışmasını veriyoruz.

Âşık Özlemî:

Özlemî 1982 yılında Sivas'ta doğmuştur. Lise mezunudur. Şiire ve saza Sivas'ın âşık havasından etkilenerek kendi isteğiyle başlamıştır. Şiire 2007 yılında saza ise üç yıl evvel başladığını anlatır. İlk zamanlar ailesinin kendisine destek olmadığını fakat daha sonra ailesinin kendisindeki kabiliyeti görünce destek olduklarını dile getirir. Özlemî kendisini şöyle tanımlar: “Ben âşığım. Âşıklık geleneğinin zengin olduğu Sivas çevresinde bu sanatı öğrendim. Yerel sanatçiyim.” Basılı kitabı yoktur, doğaçlama söyleyebilen, lebdeğmez ve atışma yapabilen bir âşıktır.

ÂŞIK GÜLÇINAR- ÂŞIK ÖZLEMÎ ATIŞMA

Aşağıda örneği verilen atışma, TRT Avaz'da 15.09.2010 tarihinde, Âşık Gülçınar ile Âşık Özlemî arasında yapılan irticalî bir atışmadır.

Âşık Gülçınar:

Karşımda naz etme Âşık Özlemî,
Ben artık çekemem nazını senin.
Çalım atma bana Sivas güzeli,
Severim havanı, pozunu senin.

Âşık Özlemî:

Dinlemem sözünü Âşık Gülçınar,
Bu diyârda sürmem izini senin.
Ne kadar uğraşsan sanatla, sazla,
Beğenmem çaldığın sazını senin.

Âşık Gülçınar:

Daha toysun; büyük sözler söyleme,
Yüzemezsin, derin derya boylama,
Kendine gel bacım; benlik eyleme,
Sevgiyle yazayım tezini senin.

Âşık Özlemî:

Kulun gücü yetmez, kalbi pahıla,
Söz anlatmak yetmiyor ki cahile,
Artık ne yapsan da boşa nafiye,
Görmek istemiyom yüzünü senin.

Âşık Gülçınar:

Gülçınar'ım, gülüm kıyamam sana,
Şefkat muhabbetle sorarım sana,
Bir içten gülüşün değer cihâna,
Özümde duyarım, sızını senin.

Âşık Özlemî:

Özlemî, üzgünüm kırdıysam eğer,
Senin güler yüzün dünyaya değer,

Âşıklıkta yolum sendeymiş meğer,
Ablamsın severim sözünü senin

4.4.3. Elektronik Kültür Ortamında Yapılan Atışmalar:

Sözlü kültür ortamından yazılı kültür ortamına, daha sonra elektronik kültür ortamına geçen âşıklar şekil değiştirerek gelenekteki yerlerini korumuştur. Değişen ortamla birlikte şiirlerini icra ettikleri bağlam farklılaşmaya başlamıştır. Sözlü kültür ortamında, karşılıklı etkileşim hâlinde olan âşıklar, elektronik kültür ortamında bu etkileşimi yapay hâle getirmişlerdir. Dinleyici açısından düşündüğümüzde âşığın yaptığı atışmaları izlediği, dilinden dökülenleri dinlediği fakat hissedemediği görülmektedir. Çünkü ortamda radyonun, televizyon ve internetin yapay kuruluşu vardır. Bu kitle iletişim araçlarında etkileşim tek yönlüdür. Dinleyicilerini göremeyen âşık, atışmaları sırasında, seyircinin olumlu olumsuz tepkilerinden mahrum kalır. Diğer taraftan, ikinci sözlü kültür ortamının âşığa olumlu katkıları olmuştur. En önemli katkısı, atışmayı kalıcı hâle getirmesidir. Kayıtlar altına alınarak yıllarca saklanabilir. Nitekim artık teknoloji çağının gereklerinden biri olan internet, dünyanın herhangi bir yerinde bulunan insana erişimi kolaylaştırmıştır. Âşığın eline sazını alıp köy köy gezmesine gerek kalmamıştır. Dünyanın öteki ucunda bulunan biri kayıt altına alınan bu atışmaları izleyebilir. Çünkü, onu evrensel kılacak bir kitle iletişim aracı mevcuttur.

Âşık Gülçınar Ve Ozan Nihat Atışması

Ozan Nihat:

Muhabbet burada bitsin
Hoşça kalın can yârenler
Diyorsunuz gördüm gezdim
Hoşça kalın can yârenler

Âşık Gülçınar:

Sevgi muhabbetle dolun
Hoşça kalın gardaşlarım
Allah'a emanet olun
Bacılarım, gardaşlarım

Ozan Nihat:

Kulaklarınızda söz doldu
 Bozulmamış bir öz kaldı
 İki bin dörde az kaldı
 Hoşça kalın yârenlerim

Âşık Gülçınar:

Dilleriniz tatlı olsun
 Gönlünüz kanatlı olsun
 Yeni yıl da kutlu olsun
 Hoşça kalın gardaşlarım
 Bacılarım gardaşlarım

Ozan Nihat:

Ozan Nihat'ından çağrı
 Yanmasın milletin bağı
 Nizamı âleme doğru
 Hoşça kalın yârenlerim
 Hoşça kalın can dostlarım

Âşık Gülçınar:

İşte geldik gidiyoruz
 Size veda ediyoruz
 Gülçınar sizi çok seviyoruz
 Hoşça kalın gardaşlarım
 Bacılarım gardaşlarım (<https://www.youtube.com/watch?v=7RU77t2pcuo>, 25

Haziran, 2017).

Aşağıda Kazanoğlu hakkında kısaca bilgiye yer verilmiş ve daha sonar atışma örneği yazılmıştır.

Âşık Kazanoğlu:

Kazanoğlu, 1955 yılında Pazaryolu'nun Süleymanbağı Köyü'nde doğdu. Asıl adı Selahattin Kozan'dır. İlkokulu köyünde tamamladı. Âşıklık geleneğine ve şiire küçük yaşlarda ilgi duymaya başladı. Özellikle köylerine gelen Bayburtlu Hicranî'den

etkilendi. Daha sonra köylerine gelip giden âşıklar aracılığıyla bilgisini pekiştirdi. Bu dönemde bağlaması olmadığından tulum çalmayı öğrendi. Daha sonraki yıllarda bağlamayı da öğrenen âşık, Türkiye ve Türkiye dışında çeşitli konserlere, şenliklere katıldı. (www.ozanlar.biz, 25 Haziran, 2017).

ÂŞIK GÜLÇINAR- ÂŞIK KAZANOĞLU

Âşık Kazanoğlu:

Yörükler obaya kurdu çadırı
Antalya'dan selam olsun dünyaya
Sayılıyor erenlerin hatırı
Antalya'dan selam olsun dünyaya

Âşık Gülçınar:

Yörüklerin festivali var burda
Antalya'dan selam olsun dünyaya
Sevgide birlikte örnektir yurda
Antalya'dan selam olsun dünyaya

Âşık Kazanoğlu:

Türk kültürü koksun ile bostan
Ancak kültürüyle var olur insan
Feke Konya Kırgızistan Türkistan
Antalya'dan selam olsun dünyaya

Âşık Gülçınar:

Yörükler birleşip birlik kurmuşlar
Tüm Türk dünyasını cana sarmışlar
Nice gönüllere tahtlar kurmuşlar
Antalya'dan selam olsun dünyaya

Âşık Kazanoğlu:

Davullar elbette bizlere acı
Ancak birlik olur bunun ilacı
Konya kimimize olsun aracı

Antalya'dan selam olsun dünyaya

Âşık Gülçınar:

Ne tatlı çağırır aşk bülbülleri
Hep türkü çağırır Türkün dilleri
Hep burda toplanmış Turan elleri
Antalya'dan selam olsun dünyaya

Âşık Kazanoğlu:

Adım Kazanoğlu yar sızım sızım
Yaşasın kültürün oğluyla kızı
Ekibi çok sağlam himmet Çalsızı
Antalya'dan selam olsun dünyaya

Âşık Gülçınar:

Âşık Gülçınar'da çalarken sazı
Kültürüne candan bağlıdır özü
Yürüdüğüm Dedem Korkut'un izi

Antalya'dan selam olsun dünyaya (<https://www.youtube.com/watch?v=ejzupSweym0>, 25 Haziran, 2017).

4.5. LEBDEĞMEZ (DUDAKDEĞMEZ)

Âşıkların gelenek içerisinde hünerlerini göstermek için söyledikleri şiir türünden biri de leb-değmezlerdir. Âşıklar, dudak ünsüzlerini söylemeden şiir söylemeye çalışırlar. Gülçınar da diğer türlerde olduğu gibi leb-değmez türünde de başarılı olmuştur. Köksel'in lebdeğmez ile ilgili düşüncelerini şöyle ifade etmektedir:

“Günümüzde bir âşığın leb-değmez söyleyip söylemediği o kadar da önemli olmayabilir. Ama âşık olarak ortaya çıkan sanatçıların ve onları dinleyenlerin âşıklığın yalnızca saz çalıp türkü söylemek olmadığını, geleneğin kurallarının, geleneksel âşık şiiri türlerinin bilinmesini, âşıklığın önemli koşullarından olduğunu göz ardı etmemeleri gerekir. Çünkü âşık fasıllarına, âşık sanatının icra edildiği doğaçlama şiir söylenen ortamlara bağlı olarak söylenen şiirler çıkarılırsa âşık sanatı daha cılız ve zayıf görünecektir. Hangi cinsiyetten olursa olsun bu alandaki sanatçının, âşık sanatının kurallarını bilmesi ve uygulayabilmesi gerekir. Geleneğin kurallarına bir şekilde aşına

olan âşıklar bunun farkındadırlar. Ayrıca bazı âşıklar adında dudak ünsüzleri olduğu için soyadlarını mahlasları olarak kullanabilirler.” (Köksel, 2012: 119-120).

Sivas Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Doğan Kaya ve eşinin daveti ile Gülçınar ile Âşık Behrâmî konuk edilmiştir. Doğan Kaya üç tane leb-değmez ayağı vermiştir. Ardahanlı Âşık Behramî ve Gülçınar verilen bu ayak üzerine atışma yapmışlardır. Doğan Kaya'nın, kaleme aldığı atışmalar, halk bilimci Hayrettin İvgin'in çıkarttığı Kültür Çağlayanı Dergisinin Ocak-Şubat 2003, 18. sayfasında “Gülçınar ve Behramî'nin Lebdeğmez Karşılımları” başlığıyla yayınlanmıştır. (Gülçınar, 2014: 170).

1. Lebdeğmez

Gülçınar:

Aşk ile çalarsan aşkın sazını
Çalana hoş gelir tele hoş gelir
İnsan aşkı ile süsle özünü
Lisana hoş gelir dile hoş gelir

Behramî:

Âşık aşkı için dağlara düşse
Leyla'yı arasa çöle hoş gelir
Aşkından çok yüce engeller aşsa
Yâr için dolaşsa yola hoş gelir

Gülçınar:

İnsanlık aşkıyla süslenirse kullar
Dostluk kardeşlikle uzansa eller
Yaradana doğru giderse yollar
Allah'a hoş gelir kula hoş gelir

Behramî:

Gerçek kişi Allah için çalışsa
Çilelere kederlere alışsa
İki gönülde de aşklar oluşsa
Nazlı yâri saran kola hoş gelir

Gülçınar:

Gülçınar der hoşgörülü olunsa
 Gönül dağlarında yollar alınsa
 Aşkın deryasında derin dalınsa
 Dalana hoş gelir göle hoş gelir

Behramî:

Çıldırılı der o âşıklık ezelse
 İnsanlar doğrusa özüne gelse
 Nizalar yok olsa dünya düzelse
 Seneye hoş gelir yıla hoş gelir

2. Lebdeğmez**Gülçınar:**

Şu dünyada aşktan uzak olanlar
 Şiirden ne anlar sözden ne anlar?
 Gönül diyârından ayrı kalanlar
 Âşıktan ne anlar sazdan ne anlar?

Behramî:

Âşıklık tarzından kenar duranlar
 Erkandan ne anlar izden ne anlar?
 Kendisince kuru hayal kuranlar
 Kültürden ne anlar özden ne anlar?

Gülçınar:

Aşkın kanuna geçse de sözü
 Âşığın döşüne dökse de közü
 Gönül hanesine yok ise sızı
 Ateşten ne anlar közden ne anlar?

Behramî:

Âşık oturaklı uslu değilse

Âşıklıkta aşkın aslı değilse
 Hele de on kişi Karşlı değilse
 Keteden ne anlar kazdan ne anlar?

Gülçınar:

Gülçınar der gönül gözü kör olan
 Dünyası da öyle gayet dar olan
 Gider hoyratlara sahte yâr olan
 Çileden ne anlar hazdan ne anlar?

Behramî:

Dertli âşığında Çıldırılı adı
 Öz yârine o canını adadı
 Yok ise güzelin ağzının tadı
 Şekerden ne anlar tuzdan ne anlar?

3. Lebdeğmez

Bu lebdğmez atışması başkafiye düzenine uygun olarak işlenmiştir.

Gülçınar:

Nazlı yârde aşkı ile
 Taşar gider neden sonra
 Destan olur dilden dile
 Düşer gider neden sonra

Behramî:

Âşık aşkın dağlarını
 Aşar gider neden sonra
 Düşer yârinin derdine
 Şaşar gider neden sonra

Gülçınar:

Âşıklara dert sunulur
 Dünyadayken yok sanılır
 Öldükten sonra anılır

Yaşar gider neden sonra

Behramî:

Âşıklık dedenin soyu
Güzel kültür güzel huyu
Hain kendisine kuyu
Eşer gider neden sonra

Gülçınar:

Seçer akından karayı
Sarar gönülde yarayı
Gülçınar yâr hatırayı
Deşer gider neden sonra

Behramî:

Çıldırılı düş aşk derdine
Hasrettir sıla yurduna
Nazlı yârinin ardına
Koşar gider neden sonra

4. Âşık Gülçınar- Âşık Behramî Lebdeğmez Atışması

Âşık Gülçınar:

Trt'nin ekranında
Sazlardaki teller güzel
Âşıkların yüreğinde
Hak söyleyen diller güzel
Hak için türkü söyleyen
Âşıklarda diller güzel

Âşık Behramî:

Geldik Denizli iline
İnsanlarda hâller güzel
Saygı hoşgörüyü geçen
Aylar güzel yıllar güzel

Âşık Gülçınar:

Aşka düşen yanar ağlar
 Gece gündüz yürek dağlar
 Yâr yoluna coşar çağlar
 Özden akan seller güzel

Âşık Behramî:

Hak için dolu içilir
 İçilir candan geçilir
 Türlü türlü yol seçilir
 Hakka giden yollar güzel

Âşık Gülçınar:

Gülçınar döner ışına
 Yüce yaratan aşkına
 Darda kalan her düşküne
 Uzanan gül eller güzel

Âşık Behramî:

Çıldırılı söyler şanından
 Yurt için geçer canında
 Renkleri şehit kanından

Ay yıldızlı allar güzel (<https://www.youtube.com/watch?v=K89pWWXHXk4>, 25

Haziran, 2017).

4.6. TÜRKÜLÜ HİKÂYELER

Halk hikâyeleri, âşık edebiyatında hikâyeci âşık olarak adlandırılan âşıklarımızın devam ettirmiş oldukları bir türdür. Genelde ağızdan ağza aktarılan halk hikâyeleri ayrı bir anlatı tarzıdır ve ayrı bir yetenek gerektirir. Usta çırak geleneğinden yetişen çıraklar ustalarından öğrendikleri hikâyeleri aktararak geleneği devam ettirirler.

Gülçınar türkülü hikâye türü ile ilgili görüşlerini ve deneyimlerini şu şekilde aktarmaktadır: “Eskiden köy düğünlerinde bir hafta düğünler olurdu, âşıklar köylülere hikâyelerden bölümler okurlardı, arkası yarın diyerek en güzel yerinde

bitirirlerdi. Üstatlarımızdan dinlerdik. Ama günümüz âşıkları da fazla bilmiyor, talep de olmuyor. Ben doğaçlama hikâyeli türkü dalında birincilik aldım. Bana bir konu verdiler dediler ki “sen genç bir erkeksin, sevdiğin kızı başkasına verdiler, hikâye uyduracaksın ve üç kıta da türkü söyleyeceksin” beş dakika zaman verdiler. Ben bir tane yazdım ve birinci oldum.”(Gülçınar, görüşme. 2 Şubat, 2016).

Hikâyesini anlatıp sazıyla okuduğu bu ağıt, 2007 yılında Sivas Âşıklar Bayramı’nda hikâyeli türkü dalında birinciliğe layık görüldü.

1.DÖNEM

Âşık Gülçınar aşağıdaki şiirin hikâyesini şu şekilde anlatır: “Niğde Efendibey mahallesinden çocukluk arkadaşım Döne, Aksaray iline gelin gitmiş, 10 yıl evli kalmış ve 3 tane çocukları olmuştur. Daha sonra 3 tane çocuğundan ve eşinden ayrılmak zorunda kalmıştır. Eşi Tacettin’in ailesi Almancıdır, Tacettin’de Almanya’ya gidip orada bir Alman kızıyla evlenerek çocuklarını da alıp götürmüştür. Daha da yurda dönmemiştir. Elinde bir mesleği ve işi de olmayan Döne, mecburen ailesinin isteğiyle ikinci evliliğini yapmıştır. Bir de erkek çocuğu olmuştur. Lakin Döne’nin akli fikri hasretlik çektiği ilk eşinde ve çocuklarındadır. Döne, hem severek ayrılmak zorunda kaldığı eşini hem de üç tane çocuğunu yıllarca görmemiş ve hiç aklından çıkaramamıştır. Bir süre psikolojik tedaviler görse de faydası olmamıştır. Onların hasretine daha fazla dayanamayıp ikamet ettiği Ankara Etimesgut ilçesinde kendisini trenin altına atarak canına kıymıştır. Ben de bir arkadaşım ve bir kadın olarak bu acıyı yüreğimde hissederek bu ağıtı yazdım ki bu olaydan belki birileri ibret alır da böyle acılar bir daha yaşanmaz umuduyla ve Döne türkülerde ebediyen yaşasın diye.” (Gülçınar, görüşme. 02 Şubat, 2016).

Yavrundan ayrılmış meler gezerdi
 Feryâdı dağları deler gezerdi
 Ah eder saçını yolar gezerdi
 Oy Döne’ m Döne’ m Döne’ m oy Dönem oy
 Derdime mi yanam sana mı yanam

Şu yalan dünyanın derdinden doymuş
 O tatlı canına eliyle kıymış
 Tüm sevdiklerini mateme koymuş
 Oy Döne’ m Döne’ m Döne’ m oy Dönem oy

Derdime mi yanam sana mı yanam

Gülçınar'ım sebep olan utansın

Bu acıya canlar nasıl dayansın

Duysun Niğde ili Dönem'e yansın

Oy Döne'm Döne'm Döne'm oy Dönem oy

Derdime mi yanam sana mı yanam

2.FADİME GELİN

Aşağıda yer verilen türkünün hikâyesi şu şekildedir: Babasını küçük yaşta kaybeden Fadime, kendisi gibi anneden yetim kalan Mehmet'le evlenir. Mehmet'in kendisinden küçük olan 3 kardeşine de annelik ve ablalık yapar. Dört tane de kendi çocuğu olur. Ortanca çocuğu kayınbabasının traktörü park etmesi esnasında tekerlek altında kalarak can verir. Bu acıya dayanamayan dede, kırk gün sürmez rahmetli olur. Fadime, dördüncü çocuğuna hamileyken koyunlarını otlatan kocası Mehmet'in ölüm haberini alır. Gülçınar'ın uzaktan akrabası olan Fadime, âşığı ziyaret ettiği bir gün yaptıkları sohbette, âşığa saçlarını göstermiştir. Bembeyaz olan saçlarını göstererek, "Bir de benim hâllerime bir şeyler yaz" demiş ve şiir böyle ortaya çıkmıştır. (Gülçınar, görüşmesi. 02 Şubat, 2016).

Genç yaşta saçlı olmuş bembeyaz

Kaderi karalı Fadime gelin

Anlatayım desem destana sığmaz

Yüz yerden yaralı Fadime gelin

Babasız büyümüş kara yazısı

Yavrusun yitirmiş dinmez sızısı

Dul kalmış karnında emlik kuzusu

Dertleri sıralı Fadime gelin

Başından aşıyor dünya telaşı

Bulduysa şükretmiş bir bulgur aşısı

Bölmemiş derdini bacı gardaşı

Dertleri saralı Fadime gelin

Şarkışla kazası Çanakçı Köyü
 Yaz dedi hikâyem duyulsun deyi
 Yetimler dertlerden çok alır payı
 Dünyanın kuralı Fadime gelin

Memmet gardaşımın nazlı sunası
 Yetimlerin boynu bükük anası
 Dilerim şen olsun yurdu hanesi
 Bu dünyada duralı Fadime gelin

Gülçınar der çekmiş bunca çileyi
 Gül yüzü gülmemiş bir ömür boyu
 Kırıla feleğin ok ile yayı
 Yurdumun maralı Fadime gelin

3.ELE VERMİŞLER

Âşık Gülçınar, 2013 yılında gerçekleştirilen 8. Uluslararası Kars Âşıklar Bayramı'nda doğaçlama verilen konuyu hikâyeleştirmiş, hikâyeleştirerek yazdığı türküsünü de sazıyla çalıp okumuştur. Bu eserle, doğaçlama (irticalen) hikâyeli türkü dalında en çok puanı alarak 1. sırada usta âşık belgesi kazanmıştır.

Gülçınar kendisine verilen hikâyenin konusunu şu şekilde anlatır: “Ben genç bir erkekmişim, sevdiğim kızı başkasına vermişler. Konu bu şekilde doğaçlama olarak kurgulanıp anlatılacak ve 3 dörtlük de yine doğaçlama olacaktır. Bize verilen süre de 5 dakikadır.”

Gülçınar'ın yazdığı hikâye de şöyledir: “Ben küçük yaştayken babamı kaybetmiştim ve fakir bir ailenin çocuğuydum. Anadolu'nun bir köyünde genç yaşta dul kalan, annemle beraber yaşıyorduk. Komşumuzun kızıyla daha çocukluk yaşımızdan beri birbirimize sevdalydık. Sevdiğim kız, büyüyüp iyice serpilince bir başkası göz koyar. Dünür gönderir düşüncesiyle, uykularım kaçır olmuştu. Anneme söyleyip dünürcü göndereyim desem, yüzük takacak paramız bile yoktu. Bari gurbete gideyim biraz para kazanayım da, altın akça yaparım. Sevdiğimi istettiririm. Allah'ın izniyle evleniriz. Yuvamızı kurarız diye düşünüp, gurbetin yolunu tuttum. Lakin çalışıp para biriktirmem biraz uzun zaman aldı. Sevdiğim kıza anneme hediyeler olarak heyecanla, ümitle köyümün yolunu tuttum. Köyüm uzaktan görünür olmuştu. Artık sevdiğime kavuşmamın zamanı geldi diye düşünüyordum ki, uzaktan yanık

yanık bir davul zurna sesi duydum, bir de kalabalık görünüyordu. İçime tarifsiz bir sızı düştü. Köye geldiğimde korktuğum başıma gelmişti. Dünya bana zindan olmuştu. Sevdiğim kız ellere hem de uzak bir köye gelin gidiyordu. Aldı Âşık Gülçınar sazı eline, bakalım ne söyledi.” (Gülçınar, görüşme. 02 Şubat, 2016).

Ömür adadığım can yoldaşımı
Benden koparmışlar ele vermişler
Kan revan etmişler gözde yaşımı
Kızılırmak edip sele vermişler

Sanıyordum yârim bekler yolumu
Bu ayrılık büktü benim belimi
Daha koklamadan gonca gülümü
Diyar diyar yaban ele vermişler

Gülçınar ömrümü zar eylemişler
Dünyayı başıma dar eylemişler
Yârimi ellere yâr eylemişler
Beni mecnun edip çöle vermişler

4.OLAYIM DİRDİNE ÇARE SEVDİĞİM

(Hikâyeli Türkü- Doğaçlama/İrticalen)

Bu türkü ile Gülçınar, 2012 yılında düzenlenen 7. Uluslararası Kars Âşıklar Bayramı’nda hikâyeli türkü dalında usta âşık belgesi kazanmıştır.

Hikâyenin konusunu Gülçınar şöyle dile getirir: “Ben genç bir kızmışım, bir genç bana âşıkmiş, lakin genç mahcup, utangaçmış bana derdini bir türlü anlatamıyormuş. Ben gence ne yapmalıyım ki cesaret bulup bana aşkını söyleyebilsin.” (Gülçınar, görüşme. 02 Şubat, 2016).

Hikâyesi doğaçlama (irticalen) kurgulanıp anlatılacak ve doğaçlama (irticalen) 3 dörtlük türkü saz ile çalılıp söylenecektir. Verilen süre toplam hikâye türkü dâhil 5 dakika olacaktır. Yazdığı hikâye ise şöyledir: “Ben bir köylü kızydım, komşumuzun yakışıklı bir oğlu vardı. Önceleri çocukken hep selamlaşıp konuşurduk. Son zamanlarda beni görünce heyecanlanır oldu, yüzü kızarıyordu, iki kelam etsek dili dolaşıyordu. Bu durum benim dikkatimi çekmiş, kafama takılır olmuştu. Niye böyle davranıyor acaba, diye hep onu düşünüyorum. İlerleyen zamanlarda bir de baktım ki

aklımdan hiç çıkmıyor, onu düşünmekten uykularım kaçır olmuştu. Sonunda ben de ona abayı yakmışım. Artık anlamıştım, o da bana âşıkı fakat bir türlü bana söylemiyordu. Ona kalsa kara günlere kalmıştık. İş başa düştü, fırsat kolluyordum ki, bir gün su yolunda karşılaştık. Hemen tam zamanı deyip yol üzerindeki salkım söğütün bir dalına uzandım. Göğsüme çekip saz edip kollarıma aldım ve saçlarımı da üstüne tel eyledim. Aldı Gülçınar bakalım ne dedi.” (Gülçınar, 2008: 166).

Niçin öyle melul mahzun gezersin
 Olayım derdine çare sevdiğim
 Aşkın ile garip gönlüm üzersin
 Benziyorsun nazlı yâre sevdiğim

Deli gönlüm sevda ile töreli
 Neden geziyorsun benden aralı
 Sinem aşkın ile derin yaralı
 Beklerim gelede sara sevdiğim

Gülçınar’ım aşka düşen gülmemiş
 Akan gözyaşlarım silen olmamış
 Sevda yollarında menzil almamış
 Âşıkların bahtı kara sevdiğim

4.7. GÜLÇINAR’IN ŞİİRLERİNİN TEMATİK İNCELENMESİ

4.7.1. Duygu Ağırlıklı Konular

Bu başlık altında yaşama sevinci, ümit, anne, baba, kardeş, evlat ve sevgiliye duyulan hisler ve nefret, korku, kaçış ve yokluk, kin gibi duyguları değerlendirebiliriz. Âşıklar genellikle ilk şiirlerinde aşk, sevda, sevgilinin vefasızlığı, yoksulluk gibi konuları işlerler. Gülçınar da ilk şiirlerine böyle başlamıştır.

4.7.1.1. Sevgili/Aşk

İnsanlığın yaratıldığı andan itibaren içinde barındırdığı duygulardan biri de sevgidir. Aslında diğer bütün ihtiyaçlarımız gibi sevmek de bir ihtiyaçtır. Ferhat’a

dağları deldiren, Mecnun'u çöllere düşüren, âşıkların sazlarını ellerine alıp diyar diyar gezdiren işte bu sevgidir.

Âşık Gülçınar'ın da şiirlerinde sevgi konusu çok sık işlenmiştir. Şiirlerine baktığımızda, duygusal bir insan olduğu söylenebilir. En sık işlediği konulardan biri de karşı cinse duyduğu aşktır. Bunu bazen sitem dolu dizelere dökse de sevgi, şiirlerinin asıl temasıdır. Fakat bu sevgi, yalnızca sevgiliye hissedilen bir duygu olarak karşımıza çıkmamaktadır. Gülçınar, annesine, babasına, evlatlarına, vatanına ve milletine duyduğu sevgiyi de çok güzel ifade etmiştir.

Nasıl anlatayım sevdiğim seni
Dillerin peteğe bala benziyor
Dünyayı verseler değişmem seni
Cemâlin çiçeğe güle benziyor (115 nolu şiir)

Bir bakışın kurdu kuşu eğitir
Bir bakışın nice yangın soğutur
Âlemi cihana umut dağıtır
Bana gözlerini yuman gözlerin (226 nolu şiiri)

Gülçınar'ın şiirlerinin çoğu sevgiden, aşktan, ayrılıktan, sitemden ve kavuşmaktan bahseden şiirlerdir ve bu şiirlerde sevgiliyi, çiçeğe, böceğe, bala, peteğe, güneşe, suya, meleğe benzetmektedir.

Yakma Gülçınar'ı gururu yen gel
Bu derdi sen verdin dermana sen gel
Aşk coşa gelirse tanır mı engel
Deli seller gibi yık da geliver (68 nolu şiir)

Döner diye baksam her gidişine
Gönlüm gölge gibi düşer peşine
Her sabah duayla salsam işine
Her akşam telaşla beklemem seni (206 nolu şiir)

Dillerin peteğe bala benziyor
Cemâlin çiçeğe güle benziyor (115 nolu şiir)

Yine sevgilinin birçok uzvu, hâl ve hareketleri, konuşması çeşitli unsurlara benzetilir. Örneğin, kaş hilale; yüz meleğe, güle; saçlar can bağına, gözler ceylana, bakışlar bebeğin bakışına bazen de fattan bakışlara, boy fidana, koku taze gülün kokusuna benzetilir.

Yıldız gözlerini hilal kaşına (182 nolu şiir)
 Neredesin ceylan gözlüm dön gayrı
 Neredesin güneş yüzlüm dön gayrı (117 nolu şiir)
 Selvi boylarına dolanamadım (229 nolu şiir)
 Şefkatin üstüne sevda nakışlım
 Aşka düşmüş bülbül gibi şakıyan (114 nolu şiir)
 Göçmen kuş gibi uç da git (52 nolu şiir)
 Sezar gibi yakıp gittin sen beni (210 nolu şiir)

Âşığımız, gelmiş geçmiş en değerli üstatların anlatmaya çalıştığı sevgiye vurgu yapmaya çalışır.

Hoca Ahmet Yesevî'den bu yana
 Bazen Yunus olduk bazen Mevlâna
 Gahi Hacı Bektaş gah Veysel'âne
 Sözümüzde Dede Korkut dili var (110 nolu şiir)

Bazen de bu sevgi o kadar abartılarak kelimelere dökülür ki mübalağa sanatı da işte burada yerini alır.

Gözyaşımдан Kızılırmak beslenir (150 nolu şiir)
 Gözyaşım ile nice gemi yüzdürür (226 nolu şiir)
 Başına kar gibi çile dert yağdı (80 nolu şiir)
 Coştı da gözlerim dinmek bilmiyor
 Yaz bahar ayında sele döndü gel (138 nolu şiir)
 Zaten derdim çoktu yüz bin kat ettin (103 nolu şiir)
 Gönlüm ırmak oldu coştı peşine (158 nolu şiir)

4.7.1.2. Anne- Baba Sevgisi

Anne sevgisi Gülçınar'ın şiirlerinde çok işlenmiştir. Annesine olan hislerini her fırsatta dile getirmeye çalışmış ve ona olan özlemine şiirlerinde çok güzel ifade

etmiştir. Annesinin kendisi için yaptığı fedakârlıklar karşısında varlığını ona borçlu olduğunu düşünmekte ve onun için ne yapsa az olacağı kanaatindedir. Gülçınar, bu bağlamda annesini kaybettikten sonra yaşamış olduğu üzüntüyü ve yalnızlık duygusunu da şiirleriyle ifade etmeye çalışmıştır.

Gülçınar'ın candan özge yârisin
Aydan arı sular gibi durusun
Yaradan'ın Nuriye'si nurusun
Öpülür eteğin peşlerin anam (69 nolu şiir)

Öyle özledim ki o gül yüzünü
Şefkâtlı hem tatlı şirin sözünü
Sen gittin ya yetim koydun kızını
Hayalin gözümde tütüyor ana (70 nolu şiir)

Babası için yazmış olduğu şiirleri de vardır. Zaten kendisi de bir şair olan babasını çok sevmektedir ve onu kendisine örnek almaktadır. Babasının dertlerini dile getirmekle onun yaşadığı acılara, sıkıntılara ortak olmaya, onun acısını hafifletmeye çalışır. Babasının ardından ev halkının hangi zorluklar ile başa çıktığını ve ona verilen sözleri tutmaya çalıştıklarını özlemle dile getirmiştir. Aşağıda ilgili şiirin ilk ve son dördlûğüne yer verilmiştir.

Baba mektubumuz seni tez bulsun
Gözyaşımız mühürümüz pulumuz
Okuyun diyordun ruhun şad olsun
Mühendistir Yusuf'umuz Ali'miz

Göçtünüz dünyadan siz birer birer
Ne döndünüz ne saldınız bir haber
Gülçınar'a oralardan haber ver
Sen gideli işte böyle halimiz (80 nolu şiir)

4.7.1.3.İnsan Sevgisi

Âşık Gülçınar, başkalarının dertleriyle dertlenen, sevinçleriyle neşelenen, umutsuzluklarına ışık olan, her daim toplumun aynası olan ozanları, kendisine örnek alan bir insandır. Yaratılanların en şerefli olan insana saygı duyulması gerektiğini de anlatmayı kendisine görev edinir. Şiirlerini muhteva açısından incelediğimizde genel olarak sevgi temasını işlediğini gördük. Bu tabî ki en çok sevgiliye duyulan sevgi olarak karşımıza çıkmaktadır. Sevgisini daha çok sitemle anlatmaya çalışmıştır.

Ayrılmazdım inan yanından bir gün
 Bir nefes alımı kalmazdım dargın
 Adın tespih eder dilimde her gün
 Doksan dokuz kere sayardım can yar (99 nolu şiir)

Bedenimi alev alev yaksa da
 Sevdanı kalbimde saklayacağım
 Aradan mevsimler yıllar geçse de
 Geri dönüşünü bekleyeceğim (87 nolu şiiri)

Sevgi onun gözünde o kadar yücedir ki, bu sevgi karşılıksız dahi olsa onu yaşamaya değer olarak görmektedir. Sevgilisinin başka birini sevmesini işte böyle bir kahırla dile getirir.

Gülçınar'ım sevda çeker kırkında
 Sevdiceğim değil aşkın farkında
 Ömrüm törpülenir aşkın çarkında
 Ben yâre dönerim yârim ellere (88 nolu şiir)

4.7.1.4.Memleket Sevgisi

Ayten Gülçınar'ın sevgi üzerine işlemiş olduğu en önemli temalardan biri de memleket sevgisidir. O, tam bir memleket âşığıdır ve bu sevgi yalnızca doğup büyüdüğü şehirle sınırlı değildir. Vatanını, milletini ve bayrağını samimi duygularla sevmekte ve bu değerleri canı pahasına korumaya çalışmaktadır. Gezip gördüğü her şehre kucak açmış ve sevgisini, özlemini dile getirmeye çalışmıştır.

Yâd ellerde garip garip gezerim

Gönlüm sende kaldı vatan Şarkışla'm
Dağlarını taşlarını özlerim
Hasreti canıma yeten Şarkışla'm (218 nolu şiir)

Kızılmak burada hayat buluyor
Karadeniz'e dek erip suluyor
Nice yaralara merhem oluyor
Hikmetli Balıklı Gölü Sivas'ın (214 nolu şiir)

Ekmeğini yedim suyunu içtim
Ta küçük yaşımdan beri Niğde'nin
İlk öğretmenimle ufkumu açtım
Işıttı dünyamı nuru Niğde'nin (245 nolu şiir)

Âşıklara meydan kurulmuş burada
Kars'tan selam olsun Anadolu'ya
Sevgiyle doğruya erilmiş burda
Kars'tan selam olsun Anadolu'ya (176 nolu şiir)

Zonguldak'a yolun düşerse eğer,
Gönül coşar halden hale karışır
Gökgöl Mağarası var görmeye değer,
Destan olur dilden dile karışır. (144 nolu şiir)

4.7.1.5. Ayrılık

Ayrılık, insanın sevdiğine, memleketine uzak kalmasıdır. Bu zorlu bir süreçtir, dayanılması güç bir durumdur ve bu sürede insan birçok şeyle mücadele etmek zorunda kalır. Sonunda kavuşma olan ayrılıklar, beklemenin en güzel yanıdır. Âşığın sevdiğine kavuşması kadar mutluluk verici bir şey yoktur. Bunun için de âşık bu ayrılıkla baş etmesini bilmelidir. Gülçınar'ın şiirlerinde de ayrılık teması çok sık işlenen temalardan biri olmuştur. Onun bahsettiği bu ayrılık daha çok sevgilinin uzaklığıdır. Bu durum âşığı fazlasıyla üzer. Aşağıda ilgili şiirlerin bölümlerine yer verilmiştir.

Gülçınar'ım yâri ele yâr ettin
 Koskoca dünyayı bana dar ettin
 Yuvamı başıma bir mezar ettin
 Yaşarken ölüye saydın ayrılık (79 nolu şiir)

Canlarımı benden çalıp gittiler
 Ayrılık bir yandan ölüm bir yandan
 Gülşen bağlarımı yolup gittiler
 Ayrılık bir yandan ölüm bir yandan (78 nolu şiir)

Gülçınar'ım alıp gittin yârimi
 Ellere yar ettin sevda kârımı
 Yarım koydun beni aldın yârimi
 Bir canı ikiye bölen ayrılık (106 nolu şiir)

Gülçınar'a niye küstün sevdiğim
 Sevdamı yargısız astın sevdiğim
 Gönül bağımızı kestın sevdiğim
 Leyla gibi dolanırım bir zaman (116 nolu şiir)

4.7.1.6.Özlem

İnsanlar yaşamış oldukları hayatta herhangi bir şekilde sevdiklerinden ayrılmak zorunda kalırlar ve bu ayrılığın sonunda da sevdiklerine özlem duyarlar. Âşıkların ellerine kalemi aldırın ve bu duygu yoğunluğunun dışı vurum aşaması olan özlem, her âşığın fazlasıyla hissettiği duygulardan biridir. Bu özlem kimi zaman memlekete kimi zaman geçmişte yaşanan günlere ve kimi zaman da sevgiliye olmuştur. Gülçınar'ın şiirlerinde genellikle sevgiliye duyulan özlem anlatılmıştır. Aşağıda ilgili şiirlerin bölümlerine yer verilmiştir.

Özledim hâllerini
 O tatlı dillerini
 Ne olur ellerini
 Vicdanına koy da gel (5 nolu şiir)

Sensiz yetim öksüzüm
 Kollarındır beşğim
 Bitsin gayrı matemim
 Gelsin vuslat keşğim (11 nolu şiir)

Aylar günler ve haftalar
 Yıllar seni benden çalar
 Saçlarıma aklar dolar
 Seni bekleyi bekleyi (50 nolu şiir)

Var ise bağışla sil günahımı
 Hasret sarar beni ateşe beler
 Sen bilirsin amma alma ahımı
 Aşığın gözyaşı demiri deler (74 nolu şiir)

Bir yandan sevgiliden ayrı olmanın bir yandan da gurbette olmanın çilesi âşığa ağır gelir. Âşık vatanını, milletini ve sevgilisini çok özler ve bu gurbet acısı şiirlerine konu olur.

Gülçınar'ım senden ayrı
 Gönlüm yaşlı boynum eğri
 Gam yükümü aldım gayrı
 Göçüp gelsem yârim sana (36 nolu şiir)

Gülçınar'ım durma gurbet elinde
 Leyla gibi gezme sevda yolunda
 Gel sarıl da sevdiğinin kolunda
 Öl dedin de ölmedim mi bir tanem? (136 nolu şiir)

Ben gurbette anam sılada ağlar
 Çobansız sürüsüz kekikli dağlar
 Kurumuş yemyeşil bahçeler bağlar
 Salam gözyaşlarım sulasın gurbet (151 nolu şiir)

Seher yeli Türkiye'ye gidersen
 Bir de Ankara'ya var benim için
 Yalvarırım sevdiğimi görürsen
 Bütün dertlerimi der benim için (207 nolu şiir)

4.7.1.7. Umut/Umutsuzluk

Bazen hayatta öyle olaylarla karşılaşırız ki, bu daha sonra yaşayacağımız şeylerin ya önüne engel olur ya da bizi daha çok teşvik edici rol üstlenir. Gülçınar'ın şiirlerine baktığımız zaman ne kadar çok olumsuz şeylerle karşılaşmış olursa olsun yüreğinde mutlaka bir umut ışığı taşıdığını şiirlerinden anlamaktayız. Gülçınar'ın aşağıda yer verdiğimiz şiirlerinin bazı bölümlerinde bu umut veya umutsuzluğu görmekteyiz.

Hayrola den dostlar ben bir düş gördüm
 Her gün bayram olacakmış olsun mu?
 Artık gama kasvete boş verdim
 Dünya huzur dolacakmış dolsun mu? (195 nolu şiiri)

Bazen Gülçınar kendisini bir çıkmazın ortasında hisseder ve bütün çabalarının boşa gittiğini düşünür. İşte böyle zamanlarda da bir karamsarlık içini sarıverir.

Dostlarıma düşman ele yâr idi
 Umutlarım mumlar gibi eridi
 Gönül gözü aşka bakar kör idi
 Bağrım da volkanlar basılı kaldı (184 nolu şiiri)

Umutlarım yarından umutsuz
 Arzularım hayallerle avuttum
 Sevmelerim anne gibi çıkarsız
 Sevilmek nasıldı anne unuttum (228 nolu şiir)

4.7.1.8. Ağıt

İnsanlar tarih boyunca birçok üzüntülere, acılara şahit olmuştur. Nasıl ki, sevincimizi, mutluluğumuzu paylaşma ihtiyacı duyuyorsak insan olarak üzüntümüzü de dışa vurma ihtiyacı duyarız. Ağıt, sadece ölünün arkasından söylenen ezgiler

değildir. Asker uğurlarken, gelinin baba evinden gitmesinin ardından, kına yakılırken de ağıtlar söylenir. Ağıtların içeriği ve ezgisi toplumun ortak kültürel yapısıyla yakından ilgilidir.

Türk toplumunda en eski dönemlerden beri ağıt yakma geleneği vardır. İslamiyet öncesinde tanınmış kişilerin ardından “yuğ” törenleri düzenlenmiş, sagular söylenmiştir ve bu metinlerde ölen kişilerin hayattayken yapmış oldukları iyilikler, kötülükler, kahramanlıklar dile getirilmiştir. Bugün elimizde bulunan en eski sagu örneği Alp Er Tunga için yazılmıştır. Boratav, ağıtla ilgili düşüncelerini şöyle ifade etmektedir:

“Ağıt terimiyle bir törene bağlı olsun olmasın, acıklı bir olayı konu alan ve metni de bu olayı hatırlatmaya, bütün yoğunluğuyla yaşatmaya elverişli türkülerin bütünü anlaşılmaktadır. Ağıtlar, insanlığın ortak acısını canlı şekilde anlatan edebi metinlerdir. Ağıt, bir ölüm üzerine belli bir geleneğe uyularak yapılan törenlerde yakılmış ve söylenmiş bir de böyle bir törende yakıldığı hâlde daha sonra da hatıralarda yaşayan türkü olarak iki anlama gelir.” (Boratav, 1982: 471).

Âşık Gülçınar’ın şiirlerini incelerken ağıt örnekleriyle de karşılaştık. Üzüntüsünü en samimi dizelerle yazdığını gördük. Yazmış olduğu bu ağıtlar, kimi zaman vatani, toprağı uğruna canını feda eden kahramanlarımıza kimi zaman da kimsesiz, gariban, küçük yaşta gelin edilen ve yavrusundan ayrılmak zorunda kaldığı için kendi canına kıyan kadınlarımıza yönelik olmuştur. Aşağıda ağıtların sadece bir dördlüğüne yer verilmiştir.

1. Muhsin Yazıcıoğlu’na Ağıt

Maraş’tan bu yana Yozgat’a uça

Yıkıla Keş Dağı yerlere bata

Yol vermemiş gardaş gele Yozgat’a

Bu acı haberi duyan ağladı

Türk İslam âlemi kara bağladı

Muhsin Yazıcıoğlu, 25 Mart 2009’da helikopter kazasında hayatını kaybetmiştir. Âşık Gülçınar da hemşehrisi olan Yazıcıoğlu’na ağıt yazmıştır.

2. Döne'm

Şu yalan dünyanın derdinden doymuş

O tathı canına eliyle kıymış

Tüm sevdiklerini mateme koymuş

Oy Döne'm Döne'm Döne'm oy Dönem oy

Derdime mi yanam sana mı yanam

3. Fadime Gelin

Babasız büyümüş kara yazısı
Yavrusun yitirmiş dinmez sızısı
Dul kalmış karnında emlik kuzusu
Dertleri sıralı Fadime gelin

4. Bağdagül'üme

Yoktu böyle güzel Niğde ilinde
Nasıl kıydın kanser Bağdagül'üme
Gül açardı gamze gamze gülende
Nasıl kıydın kanser Bağdagül'üme
Bağdagül'üm yakışmaz ki ölüme

5. Meral'im Yavrum

Felek avcı olmuş körpe Meral'im
Azrail okuyla bağı yaralım
Ceylan gözlü kızım bahtı karalım
Dünya eleğinden elenen yavrum

Henüz dört yaşındayken kaybettiği kızı Meral için yazmıştır.

4.7.2. Sosyal Konular

Sosyal konular, içinde yaşayan toplumu etkilediği gibi âşığı da etkilemiştir ve Âşık Gülçınar, toplumun bozukluklarına, aksaklıklarına kayıtsız kalmayarak bireysel konulara yer verdiği kadar toplumun sorunlarını da dile getirmeye çalışmıştır. Âşık, teknolojinin olumlu sonuçlarının yanı sıra toplumu etkileyen olumsuz sonuçlarına da kulak verip dillendirmiştir.

Günümüzde popüler kültürün hem yaratıcısı hem de tüketicisi olan televizyon programlarına bakıldığında, evlilik programları bunların başında görülebilir. Bir kültürün nasıl yok olduğunu aylıkçı oyuncularla gözler önüne seren bu programlar öyle bir safhaya gelmiştir ki bir pop kültür, dakikalar içinde üretilebilirken aynı dakikada da tüketilebilen hâldedir. Evliliği sıradan bir flört hâline getiren acayip oyunlarla kavga ve gürültüyle eş değer gösteren bu programlar, televizyon kanallarına virüs gibi yayılmış, yediden yetmişe tüm insanları hipnoz etmiş ve bu görevi başarıyla yerine getirmiştir. Bu sansasyonel oyunun amacı, önceden belirlenmiştir ve birileri tarafından ülkemize sunulan içi boş bir iskelettir. Bu iskeleti

hasta organlarla doldurarak öldürmeyi hedefleyen yapı günümüzde birçok beyni zehirlemiştir. İşte bu konuya Âşık Gülçınar'ın cevabı şu şekildedir:

İnternet tv'de evleniyoruz
Adetler değişti huylar bozuldu
Hormonla beslenip tavlaniyoruz
Enine büyüdük boylar bozuldu

Milletim gaflete daldı gidiyor
Yıllar bizden neler çaldı gidiyor
Gülçınar yaralar aldı gidiyor
Oklar yaya döndü yaylar bozuldu (162 nolu şiir)

Milenyummuş gelişini kutladık
Umutlarla yeniçağa atladık
Borcu derdi yüz misline katladık
Paramızı pula verdik bu sene (188 nolu şiir)

4.7.2.1. Toplum İçerisinde Kadının Yeri ve Önemi:

Sosyal sorunlar içerisinde en çok göze çarpanlardan biri de kadınlarımızın yaşamış olduğu sorunlardır. Günümüz dünyasında süregelen eşitsizliklerin başında kadına yapılan ayrımı söyleyebiliriz. Kadınların cinsiyet rollerine ilişkin görüşlerin ortadan kalktığı ve özgür düşünme ortamının kadını merkeze alan bir dünya tahayyülü kadın âşıklarımızın bir ideolojisi hâline gelmiştir. Kadın temsilinde yıllar içerisinde bir iyileşme olduğu hâlde, erkek ve kadın arasındaki ayrımcılık hâlâ devam etmektedir. Bazen âşıklar arasında bile bu ayrım göze çarpmaktadır. Bir kadın âşık olarak da Gülçınar, birçok erkek âşıktan daha fazla âşık meclislerinde bulunmuş, atışmalar yapmış ve sanatının kudretini gösterme fırsatı bulmuştur. Gerek kendisinin gerekse çevresindeki kadınların yaşamış olduğu sorunları şiirlerinde dile getirmeye çalışmıştır. Aşağıda örnek olarak verilen şiirler de bunlardan bazılarıdır:

Baba gardaş koca vurur başına
Ne acılar çeker kadınlarımız

Dertlerini katık eder aşına
Çok gözyaşı döker kadınlarımız

Satılırlar başlık denen paraya
Adalet var mıdır konsun daraya
Erkeğin yaptığı sözde töreye
Enden boyun büker kadınlarımız

Saçımız uzunmuş aklımız kısa
Kadın el kiriymiş erkek el yusa
Cahiller yargılar korumaz yasa
Ölür teker teker kadınlarımız (166 nolu şiir)

Kimi kadınlarımız toplum baskısıyla o kadar çok karşı karşıya kalmıştır ki kendi özgürlüklerinin farkına varamadan yaşamaktadır. Kendi ailesi tarafından bile şiddete, hor görülmeye, küçük düşürülmeye mahkûm yaşayan kadınlar vardır. Ve Gülçınar, onların da sesi olmuştur.

1.Fadime Gelin

Başından aşıyor dünya telaşı
Bulduysa şükretmiş bir bulgur aşısı
Bölmemiş derdini bacı gardaşı
Dertleri saralı Fadime gelin

2. Dönem

Şu yalan dünyanın derdinden doymuş
O tatlı canına eliyle kıymış
Tüm sevdiklerini mateme koymuş
Oy Döne'm Döne'm Döne'm oy Dönem oy
Derdime mi yanam sana mı yanam

Âşığımız bu dörtlükte, sadakatin kadınların hayatında büyük bir öneme sahip olduğunu ve ne yazık ki çoğu erkeğin bu sadakat kavramına sahip olmadığını dile getiren bir kadın profili çizmektedir. Sevdiği adam için elinden gelen her şeyi yapmaya ve bir ömür onu sevmeye hazır bir kadın, kendisine verilen bu değerini kıymetini bilmeyen bir adam görmekteyiz.

Canımı kadehte bir busesine

Ben yâre sunarım yârim ellere
 Bir ömür adadım bir gel sesine
 Ben yâre kanarım yârim ellere (88 nolu şiir)

Aşağıdaki dörtlükte, aşktan, sevdadan beklentilerini ve temennilerini dile getiren bir kadın karşımıza çıkmaktadır. Kadın kendisine değer verilmesini isteyen, umutları olan, aradığı aşktan mutluluk bekleyen bir varlıktır. Bu aşk uğruna da her şeyi vermeye hazırdır.

Dilerim sevdiğim zalim çıkmaya
 Deli seller gibi coşkun akmaya
 Kast etse de temelinden yıkmaya
 Set olurum bir sevdalı bakışa (93 nolu şiir)

Yalnız, terk edilmiş, mutluluktan nasibini alamamış bir kadın karşımıza çıkmaktadır. Sevdiği adam başkalarının olmasına rağmen ona mutluluk dileyecek kadar fedakârdır. Sitemle karışık temennide bulunur.

Hiç kıymet vermedin candan sevene
 Gülçınar'da derdin ile divane
 Mevlam bağışlasın seni yuvana
 Sevdiklerin mutlu olsun sevdiğim

Bu dizeler, kardeşinin eşi olan Nuray'a yazılmıştır. Kardeşi vefat etmiştir ve geride eşini ve oğlunu bırakmıştır. Birbirlerine doyamadan ayrılmak zorunda kalmışlardır. Ölüm, bu çifti ayırmış ve kadının omzunda birçok yük kalmıştır. Gülçınar, gelinleri Nuray'a emanet ettikleri oğluna iyi bakması gerektiğini söyler. Burada yine üzerine yüklenen sorumluluğu yerine getirmek zorunda kalan bir kadın profili anlatılmaktadır.

Oyna da nazına n'olur ağlatma
 Babasının kemiklerini sızlatma
 Ahmet'immin emaneti unutma
 Nuray'ım Musa'mız sana emanet (124 nolu şiir)

Aşağıdaki şiirde, eğitim ve öğretimin, bilimin insan hayatında, özellikle de kadınların hayatında önemli bir yeri olduğunu belirtir. Küçük yaşta evlendirilmek zorunda kalan ve okula gidemeyen kız çocuklarının da sesi olmuştur. Gülçınar da evliliğini erken yaşta yapmak zorunda kalmıştır. Cahil insanları, eğitime önem vermeyen kesimi şiddetle eleştirir. Toplumda anne ve babasına, büyüklerine saygısızlık yapan, hırsızlık, adam öldürme gibi kötü işlere bulaşan çocukların

kültürden uzak bir çevrede yetiştiğini düşünür. Vatanını, bayrağını, milletini ilimle öğreneceğini anlatmaya çalışır. Öğretmenlik mesleğinin kutsallığından söz eder ve hayattaki tek gayesi bu olduğunu söyler.

Bir daha gelsem dünyaya
Öğretmen olmak isterdim
Cahilleri eğitmeye
Öğretmen olmak isterdim

Anayı hiç sayanlara
Can yoldaşı döğenlere
Kız okumaz diyenlere
Öğretmen olmak isterdim

Küflü kalmış beyinlere
Dört eş sünnet diyenlere
Sevdayı bilmeyenlere
Öğretmen olmak isterdim

Yetim hakkı yiyenlere
Kardeşine kıyanlara
Vatanını soyanlara
Öğretmen olmak isterdim

Bayrağımın gölgesinde
Atatürk'ün ilkesinde
Cumhuriyet ülkesinde
Öğretmen olmak isterdim (45 nolu şiir)

4.7.2.2. Taşlama

“Âşık edebiyatında toplumdaki haksızlıkların, yolsuzlukların, geriliklerin ve ekonomik sorunların mizahî bir dille sergilendiği koşmalardır.” (Artun, 2001: 99-100). Artun, taşlama ile ilgili düşüncelerine şöyle devam eder:

“Taşlamalar toplum sorunlarıyla ilgili şiirlerde daha çok yakınma niteliklidir. Âşıklar, gerekli gördüklerinde padişahı bile yermekten çekinmezler. Kişisel yergiler çoğunlukla âşığın iç dünyasını yansıtır. Âşık kendini eleştirerek kişisel boyut kazandırır. Sevgiliden ve onun zalimliğinden yakınma sıklıkla görülür. Taşlama Türk halkının sağduyusu ve iğneleyici özellikleri birleştirilerek ortaya çıkmıştır. Taşlamaların bir bölümü sosyal içeriklidir. Taşlamalarda kişiselleştirilerek toplumsal ayırmak zordur. Taşlamaların yazılma nedeni bilinmezse taşlamalar toplumsal olarak nitelenir.” (Artun, 2008: 33).

“Taşlamalar, çeşitli konulara değinmekle birlikte, âşıkların genellikle toplum hayatının hemen her durum ya da olayında karşımıza çıkan aksaklıkları, haksızlıkları, yolsuzlukları, ahlaksızlıkları, fakirliği vb. sorunları ya da bir kişinin kusurlarını, kişilik bozukluklarını kimi zaman kırıcı sert bir dille, kimi zaman alaysı, kimi zaman da mizah yolla eleştirdiği şiirlerdir.” (Artun, 2005: 186-188).

Taşlamalar bazen de kültürel değerlerimizi hiçe sayan davranışlara ve olaylara karşı yazılan şiirlerdir. Kültürel benliğimizi oluşturan ve bizi biz yapan anlatmalarımızı, gelenek ve göreneklerimizi, millî birlik ve beraberliğimizi bozacak herhangi bir olaya davranışa karşı yazılabilir. Âşık şiirinin duygusallıktan uzak, gerçekçi yönü burada ortaya çıkmıştır. Aşağıda verilen taşlama örnekleri iki kategoriye ayrılarak örneklendirilmiştir.

a. Toplumsal Taşlamalar: Toplumsal taşlamalar, kişisel yön taşımazlar. Genellikle sonuç üzerinde dururlar, yolsuzlukların toplum yaşantısında oluşturduğu yıkımı anlatırlar. Âşık bilinçlendikçe, kötülüklerin kaynağına doğru iner. (Artun, 2011: 200).

1. Tansiyon

Sanki bir yerime petrol bulaştı
Amerika gibi benle savaştı
Şımarı kudurdu haddini aştı
Coşar bedenimde azar tansiyon

2. Milenyum

Milenyummuş gelişini kutladık
Umutlarla yeni çağa atladık
Borcu derdi yüz misline katladık
Paramızı pula verdik bu sene

İşlevsel halkbilim yöntemi açısından değerlendirildiğinde William Bascom'un 4 işlevine ek olarak İlhan Başgöz'ün protesto işlevi, kültürel direnmelere fayda sağlamayı amaçlamaktadır. Bu yönüyle geleneklerimizi yok etmeyi amaçlayan her türlü olaya ve duruma bir başkaldırı niteliği olan taşlamalar, birer protesto işlevidir denilebilir.

Üzerinde çalıştığımız Âşık Gülçınar'ın şiirlerine baktığımızda William Bascom'un folklorun dört işlevine ilave olarak İlhan Başgöz'ün ileri sürdüğü 5. işlevi olan protesto işlevini bazı şiirlerinde görmekteyiz.

3. Huylar Bozuldu

İnternet tv'de evleniyoruz

Âdetler değişti huylar bozuldu

Hormonla beslenip tavlanıyoruz

Enine büyüdük boylar bozuldu

Domates kudurdu hıyar azıyor

Biberin midemde dili uzuyor

Kanser kral olmuş ferman yazıyor

Genlerle oynandı soylar bozuldu

4. Yâr Gönder (Mevla'ya Dilekçe)

Yüce Mevla'm senden arzularım var

Halimizi hayırlara yor gönder

Garibe dünyayı eyliyorlar dar

Zalimlere biraz vicdan ver gönder

Jandarma rolünü üslenenlerin

Melek maskesiyle süslenenlerin

İnsan kanıyla beslenenlerin

Ne olursun defterini dür gönder

Kamerayı yerleştirdik eve de

Gerdeğe de girer olduk tv de

Sır perdesi kalktı gelin güvede

Onlara da edep haya ar gönder

b. Kişilere Yönelik Taşlamalar: Bu taşlamalar, toplum aksaklıklarının kişi üzerindeki yansımalarının yerilmesinden başka bir şey değildir. Bu bazen uysal bir dille yapılır bazen de sert bir görünüme ulaşır. Sevgiliye yönelik yapılan taşlamalar da kişisel niteliktedir. (Artun, 2011: 200-201).

4.Kocanın Böylesi

İşi gücü yalan dolan numara
Kocanın böylesi düşman başına
Yuvamızı kurban etti kumara
Nice emeklerim gitti boşuna
Pilav yerken taş gelsin
Otuz iki dişine

Kaçıncı fermanım yazdığı bilmem
Kaçıncı kudurup azdığı bilmem
Kaçıncı tövbedir bozduğu bilmem
Aldanmayın timsahça gözyaşına
Saç kıran derdi girsin
Kirpiğine kaşına (178 nolu şiir)

4.7.3. Millî Konular

Âşık Gülçınar, vatanına, milletine, bağımsız Türk devletine, şanlı al bayrağına sevdalı, millî ve manevî değerlere sonuna kadar saygılı, milliyetçi halk ozanı olduğunu belirtir. O, canını, kanını, tüm malını vatanı uğruna gözünü kırpmadan feda edebileceğini belirtir. Aşağıda ilgili şiirlerin bölümlerine yer verilmiştir.

Her biri Mustafa Kemal olur da,
Asla geri dönmez, geri askerim.
Vatana, millete sadık kalır da,
Olur gönüllerin yarı askerim. (72 nolu şiir)

Sivaslıyım Şarkışlalı
Çanakçı'dır köyüm benim
Akoğlan oğullarından

Türk'tür atam soyum benim (38 nolu şiir)

Al bayrağım sana emanetim var
 Sen sakla sen koru kolla yavrumu
 Ay yıldızın canından da çok sever
 Dalgalan göklerde kolla yavrumu
 Sağ selamet geri yolla yavrumu (73 nolu şiir)

4.7.4. İlim

Ayten Gülçınar, eğitim hayatını sadece ortaokula kadar tamamlayabilmiştir. İçindeki okuma hevesini asla kaybetmemiştir. Eğitimin, bilimin, ilim sahibi olmanın çok önemli olduğunu düşünmüş ve her fırsatta gençlere bunu anlatmaya çalışmıştır ve bunu zaman zaman şiirlerinde konu olarak işlemiştir. Aşağıdaki dizelerde örnek olarak verilmektedir.

Bir daha gelsem dünyaya
 Öğretmen olmak isterdim
 Cahilleri eğitmeye
 Öğretmen olmak isterdim

Gülçınar'ım yanda yakıl
 Bilgisiz neylesin akıl
 Mabedim olurdu okul
 Öğretmen olmak isterdim (45 nolu şiir)

Okuma hevesi her zaman içinde uhte olarak kalmıştır ve cehaletle uğraşmak zorunda olmanın toplumun huzurunu bozduğunu düşündüğü için, bu isteğini şiirlerinde her fırsatta dile getirmiştir.

Dönebilsem geri okul çağına
 Bilgiyi su gibi içmek isterim
 Düşmem cehaletin korkunç ağına
 Sınıf atlayarak geçmek isterim (225 nolu şiir)

4.7.5. Dinî Değerler

Âşık Gülçınar; dürüst, kul hakkı yemeyen, yetim hakkına girmekten korkan, yaptığı her kötülüğün sonucunda bir gün yaradanın huzurunda vereceği hesaptan korkan bir ozanıdır. Yaratılış olarak kusursuz olmadığımızı dile getirir. Dil, din, ırk ayrımı yapmaz, tüm insanların Mevla katında eşit olduğunu ve insanları yaratılışlarından ötürü sevmek gerektiğini Yunus'tan öğrendiğini söyler. Bilerek ya da bilmeyerek işlediği günahlardan dolayı Yüce Mevla'dan af diler.

Yetimin garibin hakkın yiyen var
İnsan kanı ile elin yuyan var
Davamız mahşere kalsın diyen var
Acep orda hakkın olan var mıdır? (90 nolu şiir)

Bir bedeniz bizi kimse bölemez
Özüm ağlar iken yüzüm gülemez
Alevi Sunni'si ayırt olamaz
Aynı kanın aynı canın Sivas'ım (213 nolu şiiri)

Terbiye etmeli insan nefsinin
Mahlukâtlar uyguluyor aksini
Bence en fakara sevgi yoksunu
Bir canana canı yar etmeyince (127 nolu şiir)

4.8. ÂŞIK GÜLÇINAR'IN ŞİİRLERİNİN DİL VE ÜSLUP BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Her âşığın kendine özgü anlatım biçimi vardır. Bu gerek kelime seçimleriyle, gerek anlatış tarzıyla gerekse üslubuyla kendisini gösterir. Sanatçının düşünce dünyası, aldığı eğitim, ruh yapısı, sanat anlayışı, kurduğu cümleler anlatım biçimini etkiler. Bunun yanı sıra âşıkların ele aldığı konular da dillerini etkiler. Mesela kahramanlık konularını daha ağırlıklı bir şekilde işleyen âşıklar epik üslupla yazarlar. Aşk, sevgi, özlem ve bireysel duyguları yoğun yaşayan âşıklar lirik üslupla şiirlerini kaleme alırlar. Âşık hangi konuyu işlese işlesin kendine özel bir dil kullanır bu da onu diğer âşıklardan ayırır.

Âşık Gülçınar'ın üslubunu belirlerken, yaşadığı dönemi, âşığın hayatını, bağlı bulunduğu âşıklık geleneğini ve yaşadığı ortamı göz ardı etmeden şiirlerinden yola çıkarak kendisine özgü bir dil kullandığını tespit ettik. Şiirlerinin çoğunda aşk, sevgi, ayrılık, gurbet, sevgiliye kavuşma arzusu gibi hepimizin yaşadığı ortak konuları işlemiştir. Bu ortak konuları işlemesi, kullandığı dilin anlaşılması açısından önemlidir. Halkın içinde yetişen âşığımızın kullandığı dil son derece sade ve açıktır. Yer yer mahallî kelimeleri kullandığı da görülmüştür. Bununla birlikte günümüzde kullanılan modern kelimelere de rastlamaktayız. Aşağıda şiirlerinin ilgili kısımlarında geçen mahallî kelimelere yer verilmiştir:

Gavur: Müslüman olmayan kimse.

Emmi: Amca

Gardaş: Kardeş.

Turab: Ayağına kapanmak.

Peş: Elbisenin etek kısmı

Külünk: Taşları, kayaları parçalamakta kullanılan sivri kazma.

Mengene: üzerinde çalışılacak parçayı sıkıca tutmaya yarayan bir alet.

Gavur olsa gelir idi imana (192 nolu şiir)

Anam babam **emmim** dayımla bile (217 nolu şiir)

Gardaş canım dostum derler insana (214 nolu şiir)

Mağrur başın insin **turaba** dönsün (115 nolu şiir)

Öpülür eteğin **peşlerin** anam (69 nolu şiir)

Ferhat **külüngünü** sineme vurur (131 nolu şiir)

Ayrılık **mengene** ruhum preste (77 nolu şiir)

Âşık Gülçınar, günümüzde gençlerinin kullandığı kelimelere de şiirlerinde yer vermiştir. İnternet, tv, kamera, alo, tişört, medeni, milenyum, kriz gibi kelimeler buna örnektir.

Alo deyip hoş sedanı duyur da (189 nolu şiir)

İnternet tv'de evleniyoruz (162 nolu şiir)

Kamerayı yerleştirdik eve de

GDO suz biraz ayva nar gönder

Tişörtleri yarım göbek üşüyor (223 nolu şiir)

Medeni dünyada görüşü güzel (152 nolu şiir)

Milenyummuş gelişini kutladık (188 nolu şiir)

Kriz geldi bizi yaktı kavurdu (188 nolu şiir)

4.8.1. Atasözü Ve Deyimler

4.8.1.1. Atasözleri

En eski dönemlerden beri süre gelen, kültürümüze yerleşen, söyleyeni belli olmayan, halkın ortak ürünü kabul edilen, anlamlı ve kalıplaşmış sözlere atasözü denir. Atalarımızın uzun deneyimleri sonucunda ortaya çıkan, sözlü kültür ortamı içerisinde günümüze kadar taşınmış sözlerdir. İlk örneklerini Orhun Abidelerinde gördüğümüz atasözleri daha sonra, Divânü Lügati't Türk'te, Kitab-ı Atalar Sözü'nde ve Dede Korkut Hikâyelerinde de karşımıza çıkmaktadır. Şükrü Elçin ise atasözlerini şu şekilde tanımlamaktadır:

“İlk söyleyicileri tespit edilemeyen, hayat prensibi olacak fikir ve düşünceleri, din, ahlak, hukuk, iktisat, terbiye, gelenek-görenek ile tabiat olaylarından, teknikten vb. çıkacak kaideleri müşahhasan mücerrede giden bir yolla, bazen bir fıkra kılığında söz ve yazı ile nesillerden nesillere intikal ettiren hikmetli cümlelerdir.” (Elçin, 1981: 684).

Atasözleri millî ürünümüzdür. Yaşanmış veya yaşanmakta olan kültürümüzün bir yansımasıdır. Kısalık, kesinlik, anlatımdaki yalınlık açısından zihinlerde kolay kalmaktadır. Yediden yetmişe herkes bir konu anlatırken ya da konunun sonrasında özet niteliğinde olarak mutlaka atasözü kullanır. Âşık Gülçınar'ın şiirlerinde atasözlerinden faydalandığını görmekteyiz. Bunlara örnek olarak aşağıdaki ilgili şiirlerden alınan bölümlere yer verilmiştir.

“Dostlarının dar gününe

Gelenlere selam olsun” (49 nolu şiir)

(Dost kara günde belli olur.)

“Gülçınar'ım diken batsa elime

Ciğeri sızlayan oy güzel annem” (197 nolu şiir)

(Ağlarsa anam ağlar gerisi yalan ağlar.)

“Düşmez kalkmaz bir Allah'tır hor görmeyip kimseyi” (249 nolu şiir)

(Düşmez kalkmaz bir Allah)

“Şu dünyanın önü sonu dert ile sınar insanı” (59 nolu şiir)

(Şu dünyanın önu sonu dert ile sınar insanı)
 “El kadar yüreğime sözğm geçmiyor benim
 Ne gönül söz dinliyor ne dönüyor gidenim” (248 nolu şiir)
 (Gönül ferman dinlemez)

4.8.1.2. Deyimler

Deyimler halkın ortak ürünü kabul edilen, dilin zenginliğini gösteren, anlam yetersizliğini gidermek için yardımcı olarak kullanılan etkili ve kalıp ifadelerdir.

“Deyim, en az iki kelimedenden oluşan, bu kelimelerin genel olarak mecaz anlamla kullanıldığı ve bir kavramı ifade etmek için kurulmuş özel bir anlatım kalıbı; tabir şeklinde yorumlanmaktadır.” (Artun, 2011: 144).

Anlatımı süslü kılan unsurlardan biridir deyimlerdir. Deyimlerin çokluğu bir dilin zenginliğini gösterir. Deyimler de tıpkı atasözleri gibi günlük yaşantımıza girmiş, yediden yetmiş herkesin dilinin ucuna yerleşmiştir. Âşık Gülçınar, kültürümüzün güzelliklerini gösteren deyimleri şiirlerinde bolca kullanmıştır. Şiirlerinden örnek olarak aşağıdaki deyimleri gösterebiliriz.

Öpülür eteğin peşlerin anam (69 nolu şiir)
Acı sözün bana baldır sevdiğim (137 nolu şiir)
 Modacılar da **aklım şaşıyor** (233 nolu şiir)
Aklımı başımdan aldı gözlerin (243 nolu şiir)
 Dostlarımla **aç aramı** (52 nolu şiir)
Aşka düşmüş bülbül gibi şakıyan (114 nolu şiir)
 Feryadı **bağrını delerde** arşın (236 nolu şiir)
 Yüksekten bakmakla **başın diklenmez** (127 nolu şiir)
 Bundan sonra **beni al çal başına** (79 nolu şiir)
 Gülçınar’ın **beli bükülür** müydü? (199 nolu şiir)
 Her canı canıyla **bir tutmayınca** (127 nolu şiir)
 Karşında mahcupça **boyun eğince** (207 nolu şiir)
 Ayrılık elinde **boyun büktürdün** (129 nolu şiir)
 Aramızdan **soğuk buzlar erise** (225 nolu şiir)
 Gülçınar bir canı **cana katarsın** (156 nolu şiir)
 Üç günlük dünyada **candan bezdirdik** (130 nolu şiir)
Verip can cana kol kola (20 nolu şiir)

Derdinden **deliye dönsem** (55 nolu şiir)
 Oku da **ders al** mazinden (17 nolu şiir)
 Bir deli sevdanın **diline düştüm** (150 nolu şiir)
 Adın duayla **dilime**
Doladığım oğul canım (42 nolu şiir)
 Aşığı **getirir dize** (59 nolu şiir)
Ekmeğini yedim suyunu içtim
El bebek gül bebek beliyon bilmem (91 nolu şiir)
Eşine dostuna soramaz oldum (235 nolu şiir)
 Gülçınar'ım varıp yâr **eşiğine**
 İzlerine **yüzüm süresim** gelir (215 nolu şiir)
Felekten birkaç gün çalan var mıdır? (90 nolu şiir)
Al gönlümü gönlüne (7 nolu şiir)
 Dünyanın çarkını **geri çevirmez** (146 nolu şiir)
 Hatıra değip de **gönüller yıkmaz** (187 nolu şiir)
 Gönlüm **gölge gibi** düşer peşine (206 nolu şiir)
 Sular **hayat vermiş** taşı sağlıyor, (144 nolu şiir)
 Suçlusu bulunmaz **hesap sorulmaz** (145 nolu şiir)
 Emekleri **harman etti** savurdu (158 nolu şiir)
 Gülçınar'ım **için için kanıyor** (196 nolu şiir)
 Gavur olsa **gelir idi imana** (192 nolu şiir)
 Canım özüm **iki gözüm** nurumsun (83 nolu şiir)
İpe sapa gelmez deli coş idin (159 nolu şiir)
 Adresi bile yok **izin kaybettim** (201 nolu şiir)
Kalbini kırmamışım (5 nolu şiir)
 Yalvarırım **kalemimi kır** gönder (233 nolu şiir)
 Gönlüm **kan ağlarken** nasıl güleyim (105 nolu şiir)
 Kahramanca toprağına **kan veren**(72 nolu şiir)
 Bize ömür boyu **kanat gerensin** (197 nolu şiir)
 Darılıp da **çatma kaşın** Şarkışla'm (218 nolu şiir)
 Kimseye sevgisiz **kem gözle** bakmaz (187 nolu şiir)
 Babasının **kemiklerini sızlatma** (124 nolu şiir)
 Hiç **kulak vermedin** candan çağırma (241 nolu şiir)
 İstemem **kul kölem olsan** (55 nolu şiir)

Al canımı **kurban olayım** sana (134 nolu şiir)
Çeker her kahrımı türlü **nazımı** (197 nolu şiir)
 Felek **söndürmüş ocağın** (24 nolu şiir)
Ömrüm yedi doysun o yâr (56 nolu şiir)
 Garip hanemize **serdin postunu** (79 nolu şiir)
Saçlarımı yola derler (10 nolu şiir)
Saçlarıma akar dolar (50 nolu şiir)
 İkrar verip ikrarında **durmuşsun**
Sözünde sevdanın erini gördüm (145 nolu şiir)
 Seni de **sırtından vuran** bulunur (95 nolu şiir)
 Kahrolsun **şeytanın sözüne uyduk** (238 nolu şiir)
 Hoş sedalar gelmez **tatlı dilinden** (223 nolu şiir)
Tersine dönse de ömrünün çarkı (139 nolu şiir)
 Can **toprak olsa** da sedamız yaşar (105 nolu şiir)
 Tükettin ömrümü oy **yalan dünya** (198 nolu şiir)
Üç günlük dünyada candan bezdirdik (130 nolu şiir)
 Toprağın olayım **bastığım yere** (125 nolu şiir)
 Gülçınar'ım **ömrüm yoluna serem** (189 nolu şiir)
 İzlerine **yüzüm süresim** gelir (215 nolu şiir)
 Gel gayrı **yüzümü güldür** sevdiğim (137 nolu şiir)

4.8.2. Alkış Ve Kargış (Dualar Ve Beddualar)

Halk edebiyatında alkış, bir kişinin iyi yönlerine vurgu yaparak o kişiye dua edilmesi anlamını taşıırken; kargış ise tam aksine söylenen kişinin kötü yönlerine vurgu yaparak beddua niteliğinde söylenen söz kalıplarıdır. Artun, dua ve beddua ile ilgili şunları söylemektedir:

“Alkış konuşmayı süsleyici, duyguları belirtici, anlamı güçlendirici dil öğeleridir. Kısa olmaları ve anlatım yoğunluğu taşımaları nedeniyle kullanılırlar. Alkış ve kargışların sanat değeri olanları özenilmiş imge, düşünce, çağrışım ve buluş yönüyle başarılı olanlardır. Alkışlar ve kargışlar kullanım yerleri ve söyleniş amaçlarına bağlı olarak atasözleri ve deyimler gibi genel bir yaygınlık taşırlar. Genel istekten çok özel dilekleri yansıtırlar.” (Artun, 2011: 147).

4.8.2.1. Alkış (Dua)

Âşık Gülçınar'ın şiirlerinde genel olarak dua bölümlerinin fazla olduğunu görmekteyiz. Bu dua, kimi zaman Yaradan'a, Mevla'ya, feleğe, kadere; kimi zaman da yüreğinde hissettiği sevginin öznesi olan sevgiliye, fedakârlıkları karşısında minnet duyulan anneye, her zaman arkasında dimdik duran babaya, özlemine, hasretini duyduğu memlekete olmuştur. İlgili şiirlerin bölümlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

- Gül yüzün ağlasa da yüzün güle (69 nolu şiir)
 Kölen olam azat etme (64 nolu şiir)
 Dilerim sevdiğim zalim çıkmaya (93 nolu şiir)
 Zafer pastan katlı olsun sevdiğim
 Saltanatın tatlı olsun sevdiğim
 Mevlam bağışlasın seni yuvana
 Sevdiklerin mutlu olsun sevdiğim (246 nolu şiir)
 Kurban olam eşiğinde (42 nolu şiir)
 Yeter acılarım dinsin Allah'ım (174 nolu şiir)
 Dağarcığın sevgi dolsun (57 nolu şiir)
 Yanmasın kimsenin başı (20 nolu şiir)
 Gece ay gündüz de güneşi olsun
 Herkesin gönlünce bir eşi olsun
 Her öğün sıcacık bir aşısı olsun
 İnsanım diyenin bir taşı olsun
 Herkesin yapacak bir işi olsun
 Pîr insan odur ki sır taşı olsun (212 nolu şiir)
 Size değmesin nazar
 Nasihatım alınız
 Tez elden çoğalımız
 Yavrularınız olsun
 İki erkek iki kız (3 nolu şiir)
 Gülçınar'a bir hayırlı yâr gönder (233 nolu şiir)
 Arşaleye değsin başın Şarkışla'm
 Hesaba sığmasın yaşın Şarkışla'm (217 nolu şiir)

Okuyun diyordun ruhun şad olsun (80 nolu şiir)

4.8.2.2. Kargış (Beddua)

Gülçınar'ın şiirlerinde bedduanın da yer aldığını görmekteyiz. Bu beddua çoğu zaman kendisini kızdıran eşine karşı söylenmiştir. Bazen de hayatında karşısına çıkan şanssızlıklara vurgu yaparak feleğe olmuştur.

Pilav yerken taş gelsin otuz iki dişine
 Saç kıran derdi girsin kirpiğine kaşına
 Karabasan otursun her gün akşam döşüne (178 nolu şiir)
 Dilerim bu derde sen de düşesin (115 nolu şiir)
 Bundan sonra beni al çal başına (79 nolu şiir)
 Kâbus olsun bensiz düşün
 Doğmasın batan güneşin
 Dönmesin yuvana eşin
 Gülçınar'ın ahı tutsun
 Dostların yolun unutsun
 Seni de eller avutsun
 Sende olasın benim gibi (18 nolu şiir)
 Hâlin hatrını soran olmasın
 Bir garip başına kalasın oy can
 Gönül yaraların saran olmasın
 Dertini dertlerin belesin oy can (171 nolu şiir)
 Başın yesin bizden gitsin uzağa (203 nolu şiir)
 Acılarla belenesin hain yâr
 Sevda diye dilenesin hain yâr
 Batsın da güneşin geri doğmasın
 Dertli bedenine ruhun sığmasın
 Sevda bağlarına rahmet yağmasın
 Gözyaşınla sulanasın hain yâr (155 nolu şiir)
 Dilerim hayalin düşün kalmasın
 Gözünde akacak yaşın kalmasın
 Yuvanda yoldaşın eşin kalmasın
 Ne katığın ne de aşın kalmasın

Toprağa verecek nâşın kalmasın
 Ne mezarın ne de taşın kalmazın (221 nolu şiir)
 Paramı başına çalasın gurbet
 Sen de bir gün talan olasın gurbet (151 nolu şiir)
 Başım gözüm için sadakam olsun (200 nolu şiir)
 Yıkılsın Keş Dağı yerlere batsın (68 nolu şiir)

4.8.3. Edebî Sanatlar

Edebiyatta anlamı güçlendirmek, çeşitlendirmek, zenginleştirmek ve daha dikkat çekici duruma getirmek için benzetme esasına bağlı söz inceliğine edebî sanat denir. Âşık Gülçınar'ın şiirlerinde fazlaca edebî sanat bulunmaktadır. Bu edebî sanatlardan bazıları teşbih, teşhis, istifham, telmih, nida, tenasüp, mecaz, tezat ve mübalâğa sanatıdır. Aşağıda bu sanatlar hakkında kısaca bilgilere ve örneklere yer verilmiştir.

4.8.3.1. Teşbih

“Anlama güç katmak için, aralarında gerçek ya da mecaz, çeşitli yönlerden ilgi, benzerlik bulunan en az iki varlıktan zayıf olanın nitelik bakımından güçlü olana benzetme sanatıdır.”(Macit-Soldan, 2004: 52).

Gülçınar şiirlerinde en fazla teşbih sanatına yer vermiştir. Sevgiliyi, güneşe, aya, toprağa, bala, peteğe vb. güzel olarak değerlendirdiği her şeye benzetmiştir. Aşağıda verilen örnekler ilgili şiirlerinden alınmıştır.

Konuklar birer yıldız
 Damat ay gelin güneş (3 nolu şiir)
 Deli gönül beslenir (8 nolu şiir)
 Göklere ağmak gibi
 Güneşi sağmak gibi
 Çöllere yağmak gibi
 Demiri eğmek gibi
 Yeniden doğmak gibi (9 nolu şiir)
 Benzer kaymak bala derler (10 nolu şiir)
 Sensiz yetim öksüzüm
 Dağ güneşim, ışığım
 Deli gibi aşığım (11 nolu şiir)
 Zerre gibi esen yelde (12 nolu şiir)

Deli esen yeller gibi
 Şakıyan bülbüller gibi
 Bir gün sular seller gibi (16 nolu şiir)
 Sen de olası benim gibi (18 nolu şiir)
 Güneşimdin gayri battın (19 nolu şiir)
 Gül yüzünü görmeyeli (25 nolu şiir)
 Yârin gönlü yüce bir dağ (31 nolu şiir)
 Bala zehir katmış gibi (33 nolu şiir)
 Eyledim gönül sultanım (34 nolu şiir)
 Ayrılık azgın canavar (35 nolu şiir)
 Beyaz bir güvercin olsam (36 nolu şiir)
 Ayrılık çelikten perde (37 nolu şiir)
 Kara toprak vefalıdır (48 nolu şiir)
 Göçmen kuş gibi uç da git (52 nolu şiir)
 Yanar dağlar gibi yansam (55 nolu şiir)
 Atan gibi yiğit er ol (57 nolu şiir)
 Çağlar deli seller gibi (60 nolu şiir)
 Asi yârim acı balım (61 nolu şiir)
 Kibrit çalıp yakmış gibi (65 nolu şiir)
 Deli seller gibi yık da geliver (67 nolu şiir)
 Ayda arı sular gibi durusun (69 nolu şiir)
 Öyle özledim ki o gül yüzünü (70 nolu şiir)
 Gökyüzü yorganın, yastığın toprak (72)
 Mustafa'mız pınar gibi akıyor (80 nolu şiir)
 Canım özüm iki gözüm nurumsun (83 nolu şiir)
 Ruh kuş gibi uçar bu yalan handan (90 nolu şiir)
 Deli seller gibi coşkun akmaya (93 nolu şiir)
 O da benim gibi bir gurbet kuşu (94 nolu şiir)
 Ok misali yüreğimi delişi (96 nolu şiir)
 Sinen cennet başım koyar yatardım (99 nolu şiir)
 Belki taş kalbine mana getirir (100 nolu şiir)
 Gitme uzaklara cennet kokulum (104 nolu şiir)
 Can toprak alsa da sevdamız yaşar (105)
 Yarsız kalmış taze gelin sunarlar (107 nolu şiir)

Şehitler Pazar, bir garip çarşı (107 nolu şiir)
 Efedir koçaktır erin Denizli (112 nolu şiir)
 Yıllar ne tez geldi geçti kuş gibi (113 nolu şiir)
 Aşka düşmüş bülbül gibi şakıyan (114 nolu şiir)
 Dillerin peteğe bala benziyor (115 nolu şiir)
 Ne kadar özledim bülbül dilini (117 nolu şiir)
 Melek diye sarıl kara yılan (118 nolu şiir)
 Bu dünya kabirden dar imiş yârim (123 nolu şiir)
 Sanki gökte uçan bir kuşsun sevdiğim (126 nolu şiir)
 Dünyam ateş yerim yurdum nar ettin (129 nolu şiir)
 Leyla gibi gezme sevda yolunda (136 nolu şiir)
 Dertlerimi inci gibi dizerim (140 nolu şiir)
 Yâr tavşana gönlüm tazıya döndü (141 nolu şiir)

4.8.3.2. Teşhis

Kişileştirme olarak da bilinen bu sanat, insana ait özellikleri başka varlıklara verme sanatıdır. Gülçınar'ın şiirlerindeki teşhis örnekleri şunlardır:

Dağ taş yara alır kanar (14 nolu şiir)
 Ellerimiz bayram eder (17 nolu şiir)
 Kara günler yelken açmış (35 nolu şiir)
 Felek vurur süründürür (48 nolu şiir)
 Yıllar seni benden çalar (50 nolu şiir)
 Dünya bizi yakasına
 Bir saniye takmış gibi (65 nolu şiir)
 Felek okun bize atıyor anam (70 nolu şiir)
 Dünya yüzümüze yalan gülüyor (70 nolu şiir)
 Al bayrağım sana emanetim var
 Sen sakla sen koru kolla yavrumu (73 nolu şiir)
 Benimle nikâh mı kıydın ayrılık
 Sana kaldım gözün aydın ayrılık (79 nolu şiir)
 Yıldızlar geceme konuk olmadan (92 nolu şiir)
 Özlemin pusuda sinem oklarken (97 nolu şiir)

4.8.3.3. İstifham

Anlatım daha etkili olsun diye sözü soru şeklinde düzenlemeye istifham denir. Sorunun cevabı yine kendisidir. (Macit-Soldan, 2004: 64).

Gülçınar şiirlerinde anlatıma ahenk katmak amacıyla istifham sanatını kullanmıştır. Şiirlerinden alınan örnekler aşağıda verilmiştir.

- Demir misin taş mısın (5 nolu şiir)
 Alınır mı satılır mı
 Sevda baştan atılır mı (13 nolu şiir)
 Sürgün müsün can efendim (21 nolu şiir)
 Dedi ömre ömür müsün (26 nolu şiir)
 Yanacaksın demedim mi (27 nolu şiir)
 Sevdamız ne hâlde kaldı (29 nolu şiir)
 Demir misin taş mı söyle (39 nolu şiir)
 Yürüyorum sen nerdesin (40 nolu şiir)
 Nerelerde sabah ettin (41 nolu şiir)
 Bu dünyanın sefasını
 Sürüp giden var mı bilmem (58 nolu şiir)
 Bekliyorum yar nerdesin
 Gözyaşı mıdır aşların anam (69 nolu şiir)
 Unuttun mu bilmem sefa sürerken (87 nolu şiir)
 Yollarına kıymet biçilir mi yar (89 nolu şiir)
 Evrenin sırrını bilen var mı (90 nolu şiir)
 Bütün insanlığa kucak açarsın
 Türkiye'nin kalbi canım Ankara (101 nolu şiir)
 Dünya hücum etmiş yurdum üstüne (107 nolu şiir)
 Aklım iflas etti fikrim firarda (111 nolu şiir)
 Aynalara çoktan beri dargınım (113 nolu şiir)
 Felek giyindirir bana karalar (120 nolu şiir)
 Terk eylemez beni sadık dertlerim (122 nolu şiir)
 Anam nerde yavrum nerde ben nerde? (106 nolu şiir)
 Toprak mı, yaprak mı, deniz mi rengi? (114 nolu şiir)
 Gülçınar'la niye küstün sevdiğim? (116 nolu şiir)
 Neredesin güneş yüzlüm dön gayrı? (117 nolu şiir)

Çözen var mı sevda denen esrarı? (120 nolu şiir)

Yoksa gönülden mi şaşsın sevdiğim? (126 nolu şiir)

Sevip ayrılması böyle mi çetin? 8145 nolu şiir)

4.8.3.4. Tezat

Bir beyit veya mısrada anlamca zıt kelimelerin kullanılmasına tezat denir. (Macit-Soldan, 2004: 63).

Gülçınar'ın şiirlerinde tezat sanatının da fazla olduğunu görmekteyiz. Kullandığı zıt kelimeler şiirin ahenk yönünü güçlendirmektedir. Aşağıda şiirlerinin ilgili bölümlerinden alınan örneklere yer verilmiştir.

Ağlayanlar hep güle (1 nolu şiir)

Gam olur neşe dağıtır (12 nolu şiir)

Karanlığın inadına

Aydınlığa çıkacağım (16 nolu şiir)

Bir gün doğmuş batmış gibi (33 nolu şiir)

Evvelimde sonumdasın (39 nolu şiir)

Dost bildiğim karalarda

Yâd yabancı aklar beni (48 nolu şiir)

Ağlayıp da beni böyle

Gülenlere selam olsun (49 nolu şiir)

Yaşlı durur genci ölür (54 nolu şiir)

İnsan doğar yaşar ölür (54 nolu şiir)

Güneşim doğmadan batıyor anam

Neşe alıp çile satıyor anam (70 nolu şiir)

Çalıştım gecemi gündüzüme kattım (73 nolu şiir)

Ak ile karanın arasındayım (77 nolu şiir)

Gidip geriye gelen var mıdır (90 nolu şiir)

Ayrılanlar kavuşursa yârine (98 nolu şiir)

Yazın sıcak kışın serin havan var (112 nolu şiir)

Gençliğim bir varmış bir yokmuş gibi (113 nolu şiir)

Küçük yaşta büyük yürekler taşıdım (113 nolu şiir)

Gece gündüz derdin ile yanar (114 nolu şiir)

Ne yerde ne gökte muallâktayım (122)

Ben de zarar sen de kâr imiş yârim (123)

Seni ağlatanı sevdik güldürdük (130 nolu şiir)

Kaç kere boşaldı doldu dert destim (137 nolu şiir)

4.8.3.5. Mübalağa

Sözün etkisini arttırmak amacıyla ve çoğu kez heyecan sebebiyle bir durumun, olayın ya da varlığın olduğundan büyük ya da küçük gösterilmesi, abartılmasıdır. (Macit-Soldan, 2004: 61).

Gülçınar'ın bazı şiirlerinde vermek istediği duygu yoğunluğunu abartılı bir şekilde görmekteyiz. Âşığın yüreğinde taşıdığı sevgi o kadar büyük ki dağa, taşta, suya sığmamaktadır. Anlamı güzelleştiren de bu mübalağa sanatı olmuştur. Aşağıda yer verilen örnekler ilgili şiirlerden alınmıştır.

Gözyaşım aşk nehiri (1 nolu şiir)

Nice çöller sulandı

Gözümdeki nehirle (7 nolu şiir)

Gözyaşım Kızılırmak (19 nolu şiir)

Gök kubbe üstüme iner (14 nolu şiir)

Ah etsem deryalar yanar (14 nolu şiir)

Bin kere öldüm dirildim (22 nolu şiir)

Avuç avuç içer kanım (34 nolu şiir)

Bir bakışa bin ok atan (39 nolu şiir)

Geceler bir ömür olur (50 nolu şiir)

Göz pınarım olur al kan (56 nolu şiir)

Volkanlar kaynar döşünde (60 nolu şiir)

Âşığın gözyaşı demiri deler (74 nolu şiir)

Aşkınla bir ömür oruç tutardım (99 nolu şiir)

Feryâdımla dağlar taşlar delerim (103 nolu şiir)

Gözyaşım nice çöller sularım (103 nolu şiir)

Kaniyla suladı bu cennet vatanı (107 nolu şiir)

Her bir gün ömrümden bin asır çaldı (111 nolu şiir)

Bir yara ki bin yerimden kanarım (116 nolu şiir)

Gözyaşım cümle âlem yunuyor (131 nolu şiir)

4.8.3.6. Telmih

Telmih, söz arasında, herkes tarafından bilinen geçmişteki bir olaya, ünlü bir kişiye işaret ederek hatırlatma yapmadır (Macit-Soldan, 2004: 66).

Gülçınar'ın şiirlerini incelediğimizde halk edebiyatının kültür öğelerini şiirlerinde fazlaca kullandığını görmekteyiz. Aşağıda ilgili şiirlerin bölümlerinden örnekler verilmiştir.

Dedi yandım Kerem oldum (26 nolu şiir)

Dedi Korkut'un izinden

Yola sarılarak gelir (30 nolu şiir)

Çöller aşp dağlar delsen (55 nolu şiir)

Rehberin Mevlana olsun (57 nolu şiir)

Leylasız kanmıyor sevda çölümüz (80 nolu şiir)

Han Süleyman olsa sözü geçse de (90 nolu şiir)

Beni Leyla eden aşkın kudreti (100 nolu şiir)

Yunuslar, Veyseller önüme düştü (102 nolu şiir)

Özümüzde Dede Korkut hâli var (110 nolu şiir)

Leyla ettin divaneye döndürdün (117 nolu şiir)

Kerem'in yandığı külde gizlidir (120 nolu şiir)

4.8.3.7. Nida

Seslenme olarak bilinen bu sanat türkülerimizde çok sık geçmektedir. Aşağıda ilgili şiirlerden örnekler verilmiştir.

Hey Mustafa Kemal Paşa (17 nolu şiir)

Ey sevdiğim aşk yurdundan (21 nolu şiir)

Söyle ey gözümün nuru (41 nolu şiir)

Ey benim gözyaşım sele çeviren (91 nolu şiir)

Ey Türk genci iyi tanı atanı (107 nolu şiir)

4.8.3.8. Tekrir

Gülçınar'ın şiirleri tekrarlar açısından bakıldığında zengin bir türdür. Hemen hemen birçok şiirin nakarat kısmında tekrar yer almaktadır. Aşağıda tekrarları bulunan şiirlere yer vermekteyiz.

Gönlümde kıvrım kıvrım (1 nolu şiir)

Nolaydı ah nolaydı (4 nolu şiir)

Her nefes ölüp ölüp (9 nolu şiir)
 Gezer ağlayı ağlayı
 Yüzer ağlayı ağlayı (12 nolu şiir)
 Parça parça bölünmeden (20 nolu şiir)
 Dilim dilim olsun dilim (25 nolu şiir)
 İçin için sızlayıp da (27 nolu şiir)
 Günâhlar bir bir aklanır (32 nolu şiir)
 Gidiyorum garip garip (33 nolu şiir)
 Gider yolunu yolunu (34 nolu şiir)
 Sızılarım sızım sızım (41 nolu şiir)
 Sabreyle gönül sabreyle (46 nolu şiir)
 Ârif olan bile bile (49 nolu şiir)
 Seni bekleyi bekleyi (50 nolu şiir)
 Sürmeli yar sürmeli yâr (51 nolu şiir)
 İçin için yanar durur (54 nolu şiir)
 Başka başka sevda güder (56 nolu şiir)
 Uyan gafil uyan uyan (57 nolu şiir)
 Sevda ileilmek ilmek (64 nolu şiir)
 Yığılmış içinde dert öbek öbek (71 nolu şiir)
 Yüreğimi oylum oylum oydular (78 nolu şiir)
 Yemez içmez dirhem dirhem kokluyor (80 nolu şiir)
 Gül açardı gamze gamze gülende (81 nolu şiir)
 Kime süttü süttü meleyen bilmem (91 nolu şiir)
 Sevda sağanak sağanak ruhumu yağdı (94 nolu şiir)
 Çeker lime lime canımı yakar (96 nolu şiir)
 Kalbim yorgun düşüp tek tek teklerken (97 nolu şiir)
 Öl deseydin seve seve ölürdüm (99 nolu şiir)
 Sevdasını yana yana çekerim (105 nolu şiir)
 Ezgilere name name dökerim (105 nolu şiir)
 Her birimiz garip garip bir yerde (106 nolu şiir)
 Elek elek elenirim bir zaman (116 nolu şiir)
 Dillerim varmıyor can yârim yârim (118 nolu şiir)
 Sevdasıyla duman duman yandığım (119 nolu şiir)
 Bir garibim gurbet gurbet gezerim (122 nolu şiir)

Yandım yandım gözyaşımla sulandım (134 nolu şiir)

Sürgün oldu diyar diyar atıldı (139 nolu şiir)

4.9. GÜLÇINAR'IN ŞİİRLERİNİN DIŞ YAPI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Genel Özellikler

Âşık Gülçınar'ın şiirlerinde kullandığı ve en çok sevdiği ölçü 11'li hece ölçüsüdür. 11'li hece ölçüsüyle yazılan şiirlerin, tüm şiirler içerisinde böylesine yüksek bir orana sahip olması, yalnızca Âşık Gülçınar'a has bir durum değildir. Bunun dışında, 7, 8,14 ve 15'li hece ölçüsüyle yazdığı şiirleri de vardır. Bunlar içerisinde en sık kullandığı ölçü ise 8'li hece ölçüsüdür.

Gülçınar'ın şiirlerinin hemen hemen hepsi koşma biçimindedir. Koşmalar genellikle lirik konularda yazılır. Aşk, hasret, sevgiliye sitem, sevgiliye kavuşma, sevgiliden ayrılma gibi duygular hep koşma şekli ile dile getirilir.

Koşmalar hecenin 11'li kalıbıyla yazılır. 6+5 ve 4+4+3 duraklıdır. Kafiyelenişi genellikle abab (xaxa), cccb, çççb şeklindedir. İlk dördlüğün ikinci ve dördüncü dizeleri öteki dördlüklerde nakarat olarak kullanılan koşmalarda vardır. (Dilçin, 1997:305-315)

Âşık Gülçınar'ın şiirlerinde bunun örneklerini çok sık görmekteyiz. Şiirlerinin bazıları ise semaî tarzındadır. Semaîler 8'li hece ölçüsüyle söylenir. 5+3 veya 4+4 duraklıdır. Konu itibarıyla ve kafiyelenme yönünden koşmaya benzer. Gülçınar'ın şiirleri arasında koşmadan sonra en çok görülen şekildir.

Çok az da olsa destan şekliyle de karşılaşmaktayız. Destanlar 11'li ve 8'li hece ölçüsüyle söylenir. 6+5, 4+4+4 veya 5+3, 4+4 duraklıdır. Destanlar çeşitli konularda yazılır. Âşık Gülçınar'ın destanları daha çok toplumsal taşlama ya da eleştiri niteliğinde yazılan destanlardır.

İncelediğimiz şiirler arasında halk şiirlerinin en küçük nazım biçimi olan mani örneği de bulunmaktadır. Ve ayrıca ozanımızın birçok şiiri (79, 14, 99, 44, 150, 48, 80, 81) bestelenmiştir. Bunlardan 14 numaralı şiirin kavuştak bölümü iki dize halindedir. 81, 151 numaralı şiirlerinin sadece dördüncü mısraları tekrar etmektedir. Diğerlerinin nakarat bölümü yoktur. Fakat şiirlerinin geneline baktığımızda dördüncü mısralarının tekrar ettiğini görürüz.

Tüm şiirler içerisinde 73, 81, 55, 160, 85, 244, 246, 247 numaralı şiirler beş dizeden oluşmuş dördüncü ve beşinci dizeler tekrar etmektedir.13, 19, 178 numaraları şiirler altı dizeden oluşmaktadır. 185 nolu şiiri yedi dizeden oluşmaktadır.

4.9.1. Kafiye Yapısı

Kısaca mısra sonlarındaki ses benzerliğine kafiye denildiğini biliyoruz. Bu ses benzerliklerine halk şiirinde ise ayak denilmektedir. Âşık Gülçınar'ın şiirleri ayak yönünden zengindir.

Genel olarak şiirler şu kafiyelerden oluşmuştur:

abab, cccb, çççb,...

xaxa, bbba, ccca,...

aaab, cccb, çççb,...

aaxa, aaxa, aaxa,...

Kafiye çeşitlerinin bütün örneklerini incelediğimiz şiirlerde görmekteyiz. Aşağıda bu kafiye çeşitlerinin ilgili şiirlerinden örnekler verilmiştir.

4.9.1.1. Yarım Kafiye

Mısra sonlarında tek sesin benzeşmesiyle oluşan kafiye çeşididir.

Gülçınar aşka dalıp

Bin ağlayıp bir gülüp

Her nefes ölüp ölüp

Yeniden doğmak gibi

4.9.1.2. Tam Kafiye

Mısra sonlarında iki sesin benzeşmesiyle oluşan kafiye çeşididir.

Bir gün doğmuş batmış gibi

Bir rüyaya yatmış gibi

Bala zehir katmış gibi

Yuduyorum garip garip

4.9.1.3. Zengin Kafiye

Mısra sonlarında üç veya daha fazla sesin benzeşmesiyle oluşan kafiye çeşididir.

Sevdiğim kalmadı kavli kararda

Sevda pazarında ömrüm zararda

Anılar nöbette uykum firarda

Her sabah horozlar öttüğü zaman

4.9.1.4. Tunç Kafiye

Aslında zengin kafiyedir. Bir mısradaki ses benzerliğinin diğer mısradaki kelimenin aynen yer almasıyla oluşan kafiye çeşididir.

Arif olan bile **bile**
 İşlerine katmaz **hile**
 Ekmeğini fakir **ile**
 Bölenlere selam olsun

4.9.1.5. Cinashlı Kafiye

Yazılışları aynı anlamları farklı olan kelimelerle oluşan kafiye çeşididir.

Yola derler yol derler
 Yolcu gider **yola derler**
 Yârinden ayrı düşenler
 Saçlarını **yola derler**

Bala derler bala derler
 Yavrulara **bala derler**
 Gülçınar yârin dilleri
 Benzer kaymak **bala derler**

4.9.1.6. Redif

Mısra sonlarında, görevleri aynı olan eklerin ya da anlamları aynı olan sözcüklerin tekrarlanmasına denir. Redifler daima mısraın en sonunda bulunur, kafiyeden sonra gelir.

Sofralarımıza kaşık **olurmuş**
 Nazlı yavrulara beşik **olurmuş**
 Yuvalara kapı eşik **olurmuş**
 Hem de çatısını bağlarmış orman

İncelememizde gördük ki en fazla kullanılan kafiye yarım kafiyedir. Tüm şiirlerin ayak seslerine göre dağılımı şöyledir:

Ç sesi: 7 şiirde
 K sesi: 13 şiirde
 L sesi: 51 şiirde
 N sesi: 13 şiirde

P sesi: 3 şiirde
R sesi: 20 şiirde
S sesi: 3 şiirde
Ş sesi: 11 şiirde
T sesi: 6 şiirde
V sesi: 1 şiirde
Y sesi: 9 şiirde
Z sesi: 21 şiirde
TOPLAM: 158 şiirde

Tam kafiye yapılan ayak sesleri alfabetik olarak şöyledir:

AÇ sesi: 1 şiirde
AĞ sesi: 9 şiirde
AK sesi: 4 şiirde
AN sesi: 2 şiirde
AR sesi: 4 şiirde
AS sesi: 2 şiirde
AT sesi: 3 şiirde
AV sesi: 1 şiirde
AZ sesi: 1 şiirde
DA sesi: 1 şiirde
Dİ sesi: 1 şiirde
ET sesi: 1 şiirde
İB sesi: 1 şiirde
İM sesi: 1 şiirde
İR sesi: 2 şiirde
KU sesi: 1 şiirde
LA sesi: 4 şiirde
LE sesi: 1 şiirde
NA sesi: 1 şiirde
RA sesi: 2 şiirde
UM sesi: 1 şiirde
US sesi: 1 şiirde
UT sesi: 2 şiirde
YA sesi: 1 şiirde

YU sesi: 1 şiirde
ZE sesi: 1 şiirde
Zİ sesi: 1 şiirde
TOPLAM: 51 şiirde

Zengin kafiye ile oluşan ayak sesleri alfabetik olarak şu şekildedir:

ARA sesi: 2 şiirde
AŞK sesi: 1 şiirde
LAM sesi: 1 şiirde
MAN sesi: 1 şiirde
MİR sesi: 1 şiirde
SLE sesi: 2 şiirde
ŞIK sesi: 2 şiirde
ASLI sesi: 1 şiirde
ELER sesi: 1 şiirde
TOPLAM: 12 şiirde

Yarım, tam ve zengin uyakla oluşan ayak sesleri toplam 221'dir. Geriye kalan şiirlerde ise mısralar nakarat (kavuştak, tekrar mısralı koşma, döner ayak) olarak tekrarlanmaktadır. 1 şiirde mani olarak söylenmiştir.

4.9.2. Ayak

Halk şiirinde esas söylenmek istenenler, verilmek istenen mesajlar, genellikle birinci dörtlüğün ikinci ve dördüncü, diğer dörtlüklerin ise dördüncü dizelerinde yer almaktadır ve bunlardan önceki mısralar göreceli de olsa buna hazırlık mahiyetindedir. Bir anlamda şiir bu dördüncü mısraların üzerine inşa edilmekte, şiirdeki bütünlüğü bunlar sağlamakta, kısaca şiiri bunlar ayakta tutmaktadır.

“Ayak ya da ana kafiye adı verilen bu dizeler şiirin anlam bakımından özünü, yapı açısından da iskeletini oluşturmaktadır. Bütün dörtlüklerin sonunda ya aynen tekrar edilen ya da kendi arasında kafiyelenen bu dizelerden aynen tekrarlanana “tek ayak”, diğerine ise “döner ayak” adı verilmektedir.” (Kaya, 20017:116-118)

Tek ayaklı şiir söylemek ya da yazmak döner ayaklı şiire göre daha kolaydır. Bu nedenle halk şiiri yazarın âşıkların geneli şiir yazmaya ilk başladıkları zaman tek ayağı tercih ederler. Fakat Âşık Gülçınar şiirlerinde tek ayaktan ziyade döner ayağı daha fazla kullanmıştır. Aşağıda tek ayak örnekleri ilgili şiirlerden alınarak gösterilmiştir.

4.9.2.1. Tek Ayak

Turkuaz gözlerinden (8 nolu şiir)
 Sevda baştan atılır mı? (13 nolu şiir)
 Bir deli aşka tutuldum (14 nolu şiir)
 Send'olasın benim gibi (18 nolu şiir)
 Bir adımı hain koydum
 Bir adın da kalles olsun (19 nolu şiir)
 Canımın canı geliyor (23 nolu şiir)
 Dönüşünü bekliyorum (28 nolu şiir)
 Gelir üstüme üstüme (35 nolu şiir)
 Nerelerde sabah ettin (41 nolu şiir)
 Oğul balım oğul canım (42 nolu şiir)
 İncitme bir canı oğul (43 nolu şiir)
 Öğretmen olmak isterdim (45 nolu şiir)
 Sabreyle gönül sabreyle (46 nolu şiir)
 Seni bekleyi bekleyi (50 nolu şiir)
 Sürmeli yâr sürmeli yâr (51 nolu şiir)
 Yine seçmem tövbe olsun (55 nolu şiir)
 Uyan gafil uyan uyan (57 nolu şiir)
 Yârim sana yâr diyeli (61 nolu şiir)
 Yâr öldürdü sevdamızı (63 nolu şiir)
 Bu acı haberi duyan ağladı
 Türk İslam âlemi kara bağladı (68 nolu şiir)
 Dalgalan göklerde kolla yavrumu
 Sağ selamet geri yolla yavrumu (73 nolu şiir)
 Ayrılık bir yandan ölüm bir yandan (78 nolu şiir)
 Nasıl kıydın kanser Bağdagül'üme
 Bağdagül'üm yakışmaz ki ölüme (81 nolu şiir)
 Yeni bahar gelmiş güzel yurduma (82 nolu şiir)
 Sensiz bu dünyaya bakar kör oldum (83 nolu şiir)
 Gelin görün Balıkesir Ören'i (85 nolu şiir)
 Duysun yârim çifte bayram eylesin (86 nolu şiir)
 Geri dönüşünü bekleyeceğim (87 nolu şiir)

Ben yâre kanarım yârim ellere (88 nolu şiir)
 Aşk diyorlar ayrılık da cabası (96 nolu şiir)
 Türkiye'min kalbi canım Ankara (101 nolu şiir)
 Gitme uzaklara cennet kokulum (104 nolu şiir)
 Nuray'ım Musa'mız sana emanet (124 nolu şiir)
 Ben seni koşulsuz hesapsız sevdim (158 nolu şiir)
 Hoş geldin dünyaya hoş geldin canım
 Sefalar getirdin yiğit Osman'ım (160 nolu şiir)
 Sevgisiz uzanan elden istemem (164 nolu şiir)
 Kars'tan selam olsun Anadolu'ya (176 nolu şiir)
 Birisi Kul Kemal, birisi Sakinî (181 nolu şiir)
 Bu acı haberi duyan ağladı
 Türk İslam âlemi kara bağladı (190 nolu şiir)
 Küçücük bir resmin kaldı elimde (204 nolu şiir)
 Kadınların şahı Saime Toptan. (205 nolu şiir)
 Telefonum nazlı yârin elinden
 Aranırda yine çalar mı bilmem (223 nolu şiir)
 Güzeller güzeli canım Zonguldak.(244 nolu şiir)
 Doğum günün kutlu olsun sevdiğim (246 nolu şiir)
 Seviyom hayatı dertlerin inadına
 Dostlar ben yeni vardım yaşamanın tadına (247 nolu şiir)
 El kadar yüreğime sözüm geçmiyor benim
 Ne gönül söz dinliyor ne dönüyor gidenim (248 nolu şiir)

4.9.2.2. Döner Ayak

Aynı sesi ihtiva eden farklı kelimelerle meydana getirilen ayaktır. Döner ayak mısranın başında, ortasında ve sonunda bulunabilir ama daha ziyade ortasındadır. (Dilçin, 2004: 79).

Aşağıda farklı kelimelerde geçen “z” ünsüzüyle yapılmış bir döner ayak örneği görülmektedir.

Aşk deryası boylayanın
 Yanıp feryat eyleyenin
 Yanık türkü söyleyenin
 Kollarında **saz olsaydım**

Kaybetmeye doymayanın
 Sevdasından caymayanın
 Aşktan yana oynayanın
 Ellerine **koz olsaydım**

Sivas'ımın dağlarında
 Bahçesinde bağlarında
 On dört on beş çağlarında
 Sevdalı bir **kız olsaydım**

Diğer döner ayaklı şiirlerinden örnekler ise şiirin numaralarına göre verilmiştir.

1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 44, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 58, 59, 60, 62, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 74, 75, 76, 77, 79, 80, 84, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103,104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 159, 161, 162, 163, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 179, 180, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 192, 193, 194,195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 245 numaralı şiirler de döner ayak kullanılmıştır.

4. 10. ÂŞIK GÜLÇINAR'IN ŞİİRLERİNİ COĞRAFYA MERKEZLİ OKUMA

İnsanların yaşam biçimi, kültür yapısı, bakış açısı ve duyuş tarzı yaşadığı coğrafyadan büyük ölçüde etkilenmiştir. Her eser meydana geldiği coğrafyadan izler taşımaktadır. Herhangi bir edebi eserin bu çevreden ve doğadan soyutlanması düşünülemez. İnsanların yetiştikleri ortamların farklı olması onların sosyal, siyasal düşüncelerinin de farklı olmasına sebep olmuştur. Çünkü birbirinden ayrı bilişsel süreç geçiren her insan, kendi kültürel coğrafyasını yansıtmaktadır. Âşık Gülçınar'ın şiirlerinde geçen yer adları, çalışmamız sırasında dikkatimizi çekmiştir. Kefeli:

Tabiat şartlarına bağlı olarak yerleşim merkezlerini belirleyen, ekonomik hayatı yönlendiren; tarihi gelişmelerde önemli rol oynayan coğrafya, o bölgede yaşayan insanların fizyolojileri ve psikolojileri üzerinde etkili olmuştur. Coğrafya merkezli

okuma ya da geo-litteraire yaklaşım, metindeki mekânı “coğrafya” olarak ele alır. Edebiyat coğrafyası, yazarın hayat coğrafyası gibi kavramları öne çıkararak metnin üretim sürecini farklı bir kanaldan irdeleyen okuma türüdür. (Kefeli,2009: 1-3).

Âşık Gülçınar’ın memleketi Sivas olduğu için şiirlerinde en çok adı geçen şehirlerimizdendir. Memleketine duyduğu sevgiyi, özlemi, sitemi, ayrılıkları, hüznü fazlasıyla şiirlerinde yansıtmıştır. Bunun yanı sıra Ankara, Niğde, Denizli, Zonguldak gibi şehirleri görmekteyiz. Bölge olarak Karadeniz, ilçe olarak da Şarkışla çok fazla karşımıza çıkmaktadır. Gülçınar’ın şiirlerinde geçen yer adlarını tespit ettikten sonra şiirin hangi bölümünde yer adlarının geçtiğini göstermeyi uygun bulduk. Çalışmamız içerisinde otuz şiirinde mekân adı geçmektedir. Aşağıda bu şiirleri örnek olarak verdik.

1. Sivas adının geçtiği şiirler:

Sivas’ımın dağlarında (44 nolu şiir)

Cennet kokar her bir yanın **Sivas’ım**

Ölmem mi yolunda senin **Sivas’ım**

Sallasın dünyayı ünün **Sivas’ım**

Yiğitler harmanı şanın **Sivas’ım** (213 nolu şiir)

Kalben dünyalıdır aslen **Sivaslı**

Birisi Kul Kemal, birisi Sakini (181 nolu şiir)

Bu aşkın doğduğu sultan **Sivas’ta** (92 nolu şiir)

Muhabeti tatlı dili **Sivas’ım** (214 nolu şiir)

Hesaba sığmasın yaşın **Şarkışla’m** (217 nolu şiir)

Bizim **Şarkışla’nın Kaymak Köyünden**

Musa Merdanoğlu gelmiş gidiyor (191 nolu şiir)

2. Ankara adının geçtiği şiirler:

Hayalini **Ankara’da**

Görüyorum sen neredesin? (40 nolu şiir)

Türkiye’min kalbi **Ankara** (101 nolu şiir)

Birde **Ankara’ya** var benim için (207 nolu şiir)

3. Kızılırmak adının geçtiği şiirler:

Gözyaşım **Kızılırmak** (9 nolu şiir)

Gözyaşlarım oldu bir **Kızılırmak**

Akar deli deli **Karadeniz’e** (175 nolu şiir)

Gözyaşımından **Kızılırmak** Beslenir (150 nolu şiir)

Kızılırmak coştu çağlar özümden (131 nolu şiir)

4. Diğer yerlerle ilgili şiirler:

Yoktu böyle güzel **Niğde** ilinde

Nasıl kıydın kanser Bağdagül'üme (81 nolu şiir)

Seher yeli **Türkiye**'me gidersen

Gözyaşlarım oldu **Nil** denen nehir (216 nolu şiir)

Kars'tan selam olsun **Anadolu**'ya (176 nolu şiir)

Zonguldak'a yolun düşerse eğer,

Gönül coşar halden hale karışır

Gökgöl Mağarası var görmeye değer,

Destan olur dilden dile karışır. (144 nolu şiir) (Âşığımız bu şiirini Saime Toptan Hanımefendi'nin nazik davetiyle Dünya Kadınlar Gününü kutlamak vesilesiyle gittiği Zonguldak gezisinde Gökgöl Mağarası'nı ziyaret ettikten sonra yazmıştır.)

Ecdadımız vatan millet uğruna

Ne savaşlar vermiş **Çanakkale**'de (107 nolu şiir)

Gelin görün **BalikesirÖren**'i (85 nolu şiir)

Tarihte köklerin derin **Denizli**

İl oldun taçlandı serin **Denizli** (112 nolu şiir)

Eller kömür karasıyla süslenir,

Yüzleri tertemiz karlar gibi ak,

Halkı alın teri ile beslenir,

Selam olsun bizden al kucak kucak

Güzeller güzeli canım **Zonguldak**. (244 nolu şiir)

4.11. GÜLÇINAR'IN ŞİİRLERİNİN HECE ÖLÇÜSÜNE GÖRE TASNİFİ

4.11.1. YEDİ HECELİ ŞİİRLER

1. ATAN SENSİN

Beni aşk ateşine

Atan sensin sevdiğim

İhanet pazarında

Satan sensin sevdiğim

Çekilmiyor kahır

Gözyaşım aşk nehiri
 Kanıma bu zehiri
 Katan sensin sevdiğim

Gülçınar yanar bağrım
 Dinmiyor sancım ağrım
 Gönlümde kıvrım kıvrım
 Yatan sensin sevdiğim (Gülçınar, 2008:11)

2. BİZ OLALIM BİZ HELE

Bırakın seni beni
 Bir olalım biz hele
 Sevgi dostluk salalım
 Varsın yedi düvele

Paylaşalım derdimiz
 Huzur dolsun yurdumuz
 Ağlamasın ferdimiz
 Ağlayanlar hep güle

Sevgi dostluk ekelim
 Ayrık otun sökelim
 Gelin halay çekelim
 Verelim hep ele ele

Aklımızı yoralım
 Hakça düzen kuralım
 Yaraları saralım
 Kimse çekmesin çile

Kurşunlar sıkılmasın
 Yuvalar yıkılmasın
 Ağıtlar yakılmasın
 Coşkular gelsin dile

Herkesin gülsün yüzü
 Kalmasın canda sızı
 Gülçınar çalsın sazı
 Söylesin güle güle (Gülçınar, 2014: 60)

3. DÜĞÜN GÜZELLEMEŞİ

(Mani)

Âşıklar aşkı yazar
 Meşk ile kurar pazar
 Maşallah diyek canlar
 Size değmesin nazar

Aşkta bulunca düşeş
 Sevenler olurlar eş
 Konuklar birer yıldız
 Damat ay gelin güneş

Nasihatim alınız
 Tez elden çoğalınız
 Yavrularınız olsun
 İki erkek iki kız

Gülçınar düşmen dara
 Mutluluk sizi sara
 Bu ne güzel düğündür
 Darısı bekârlara (Gülçınar, 2014: 80)

4. N'OLAYDI AH N'OLAYDI

Nolaydı ah nolaydı
 Yâr bana eş olaydı
 Yuvam bir çalı dibi
 Minderin taş olaydı

Oturaydık diz dize
 Bakışaydık göz göze
 Madımak yemlik bize
 Bir ömür aş olaydı

Bu aşkın badesini
 Yâr da içmiş olaydı
 Ahımız ayrılığı
 Delip geçmiş olaydı

Yârdan alıp gücümü
 Dindireydim acımı
 Papatyadan tacımı
 Yârim takmış olaydı

Paranın kalesini
 Sevgi geçmiş olaydı
 Dünyanın tepesine
 Bayrak açmış olaydı

Gülçınar sevda çağı
 Aşardık nice dağı
 Olurdum el ayağı
 Yâr bize baş olaydı (Gülçınar, 2014: 71)

5. SAY DA GEL

Demir misin taş mısın?
 Feryâdımı duy da gel
 Muhannete eşmişin
 İnadından cay da gel

Kalbini kırmamışım
 Sırtından vurmamışım
 Kaç aydır görmemişim

İnsaf eyle say da gel

Özledim hâllerini
O tatlı dillerini
Ne olur ellerini
Vicdanına koy da gel

Gülçınar bitsin matem
Canım canına katam
Eğer var ise hatam
Ettiğine say da gel (Gülçınar, 2008: 19)

6. SOR BENİ

Mekânım adresim yok
Hancıardan sor beni
Çok çektim elinden çok
Sancıardan sor beni

Her şeyini kaybeden
Bir can bir dertli beden
Meçhule doğru giden
Yolculardan sor beni

Dilimde oldun türkü
Hecelerden sor beni
Gün yüzü görmedim ki
Gecelerden sor beni

Gülçınar'ım neredeyim
Bir garip diyarayım
Aşk denilen sırdayım
Âşıklardan sor beni (Gülçınar, 2008: 16)

7. TEHİRLE

Al gönlümü gönlüne
 Sonsuza dek mühürle
 Gel gurbet trenine
 Vuslata dek tehirle

Yalnızlık beni seçti
 Ayrılık ömrüm biçti
 Bir ömür yarsız geçti
 İstirapla kahırla

Gönlüm aşka belendi
 Dertler bende elendi
 Nice çöller sulandı
 Gözümdeki nehirle

Gülçınar'ım dert dizdim
 Gam öğüttüm dem süzdüm
 Bir ömür sarhoş gezdim

Sevda denen sihirle (Gülçınar, 2014: 74)

8. TURKUAZ GÖZLERİNDEN

İçtim vuslat andını
 Turkuaz gözlerinden
 Yıktım gurur bendini
 Turkuaz gözlerinden

Ormanlar yeşillenir
 Denizler mavilenir
 Gökyüzü esinlenir
 Turkuaz gözlerinden

Âşık olan hislenir
 Rengi ile süslenir
 Deli gönlüm beslenir

Turkuaz gözlerinden

Kutsal bir nida gelir

Gizli bir seda gelir

Ruhuma gıda gelir

Turkuaz gözlerinden

Gülçınar vefa bulur

Cefanda sefa bulur

Derdine şifa bulur

Turkuaz gözlerinden (Gülçınar, 2008: 14)

9. YENİDEN DOĞMAK GİBİ

Ah seni sevmek canım

Göklere ağmak gibi

Yıldızları emzirip

Güneşi sağmak gibi

Sevenlere yarışıp

İmkânsıza erişip

Bulutlara karışıp

Çöllere yağmak gibi

Gözyaşım Kızılırmak

Mümkün değil durdurmak

Yârin sırrına ermek

Demiri eğmek gibi

Gülçınar aşka dalıp

Bin ağlayıp bir gülüp

Her nefes ölüp ölüp

Yeniden doğmak gibi (Gülçınar, 2008: 15)

10. YOLA DERLER

(Tecnis)

Yola derler yol derler
 Yolcu gider yola derler
 Yârinden ayrı düşenler
 Saçlarını yola derler

Dola derler dola derler
 Gönlün aşkla dola derler
 Seviyorsan yâr kolların
 Gel boynuma dola derler

Dile derler dile derler
 Haktan derman dile derler
 Dertliye derdin sormayın
 Dökülmüyor dile derler

Bele derler bele derler
 Kemer dola bele derler
 Sevgiyle sar sevdiğini
 Al gönlüne bele derler

Sele derler sele derler
 Yayvan sepet sele derler
 Coşkun akan Kızılırmak
 Gözümdeki sele derler

Bala derler bala derler
 Yavrulara bala derler
 Gülçınar yârin dilleri
 Benzer kaymak bala derler (Gülçınar, 2014: 83)

11. ZEHİRLİ SARMAŞIĞIM

Sensiz yetim öksüzüm
 Kollarındır beşiğim

Bitsin gayrı matemim
Gelsin vuslat keşigim

Feryâdımı bir dinle
Ölüyorum derdinle
Sar zehirli sargınla
Sar yine sarmaşığım

Senden ayrı düşünce
Hayat oldu işkence
Her günüm zindan gece
Doğ güneşim ışığım

Güller dökem yoluna
Gel salın salına
Gülçınar her haline
Deli gibi aşığım (Gülçınar, 2008: 22)

4.11.2. SEKİZ HECELİ ŞİİRLER

12. AĞLAYI AĞLAYI

Yurdunda ayrılan garip
Gezer ağlayı ağlayı
Düşer derdin deryasına
Yüzer ağlayı ağlayı

Özün sabırla eğitir
Gam alır neşe dağıtır
Çile ezer dert öğütür
Süzer ağlayı ağlayı

Hasret kalır bir selama
Sarılır kâğıt kaleme
Yayar sırrını âleme
Yazar ağlayı ağlayı

Gülçınar'ın adı dilde
 Yiter gider gurbet elde
 Zerre gibi esen yelde
 Tozar ağlayı ağlayı (Gülçınar, 2008: 13)

13. ALINIR MI SATILIR MI?

Yâr dediğin can yoldaşı
 Yâd ellere atılır mı?
 Aşk dediğin gönül işi
 Hesap kitap katılır mı?
 Alınır mı satılır mı?
 Sevda baştan atılır mı?

Taç edersem kimi başa
 İner beni tutar taşa
 Yârda benzer uçan kuşa
 Havalandı tutulur mu?
 Hasret zehri yutulur mu?
 Sevda baştan atılır mı?

Gülçınar'ım sevdakârım
 Yârdan ayrı kaldım yarım
 Unut beni diyen yârim
 Gidenler unutulur mu?
 Acılar uyutulur mu?
 Sevda baştan atılır mı? (Gülçınar, 2014: 61)

14. AŞKA TUTULDUM

Özüm yanar gözüm pınar
 Bir deli aşka tutuldum
 Canım kaynar kanım donar
 Bir deli aşka tutuldum

Sevdam doğar güneş söner
 Dünyam durur başım döner
 Gök kubbe üstüme iner
 Bir deli aşka tutuldum

Ah etsem deryalar yanar
 Dağ taş yara alır kanar
 Görenler kıyamet sanar
 Bir deli aşka tutuldum

Bilmeyenler beni kırar
 Sevdiğim sabrımı sınar
 Yana yana dön gülçınar
 Bir deli aşka tutuldum
 Bu defa başka tutuldum. (Gülçınar, 2008: 18)

15. ATTI KURDA KUŞA BENİ

Can evimde sönmez çıra
 Aşk yaktı ataşa beni
 Cehennemden beter kora
 Yâr eyledi maşa beni

Yılan çİyan filler değil
 Silah tutan kullar değil
 Yâd yabancı eller değil
 Dostlar tuttu taşa beni

Hüküm sürer bu canımda
 Dolaşır her an kanımda
 Yendi beni en sonunda
 Aşk getirdi tuşa beni

Aşk bağrımı gam eyledi
 Kanım içti dem eyledi

Gülçınar'ım yem eyledi
Attı kurdu kuşa beni (Gülçınar, 2014: 68)

16. AYDINLIĞA ÇIKACAĞIM

Zindan ettiğin her güne
Bin meşale yakacağım
Karanlığın inadına
Aydınlığa çıkacağım

Kalmışsın aşkta fukara
Yüreğin olmuş kapkara
Bana kazdığın çukura
Sen düşerken bakacağım

Bir sen misin kaçıp giden?
Candan seveni terk eden
Benimse bu can bu beden
Bir düzene sokacağım

Deli esen yeller gibi
Şakıyan bülbüller gibi
Bir gün sular seller gibi
Gönüllere akacağım

Gülçınar da çağlasın
Yanıp yürek dağlasın
Hep sevenler ağlasın
Bu tabuyu yıkacağım (Gülçınar, 2014: 62)

17. BAYRAM EDER

Türkü çalar Türkün sazı
Tellerimiz bayram eder
Türkü söyler oğlu kızı

Dillerimiz bayram eder

Hey Mustafa Kemal Paşa
Cumhuriyetinle yaşa
Güzel yurdum baştan başa
Ellerimiz bayram eder

Evladım kopma özünden
Oku da ders al mazinden
Koş atanın koş izinden
Yollarımız bayram eder

Anayurdum canım özüm
Kutsal sevdam ince sızım
Dalgalanır ay yıldızım
Allarımız bayram eder

Gülçınar'ım elim sazlı
Özüm Mevla'ya niyazlı
Barış güllü kar beyazlı
Dallarımız bayram eder (Gülçınar, 2008: 20)

18. BENİM GİBİ

Yüce Mevla'dan dileğim
Send'olasın benim gibi
Görmezsem nasıl öleyim
Send'olasın benim gibi

Kâbus olsun bensiz düşün
Doğmasın batan güneşin
Dönmesin yuvana eşin
Send'olasın benim gibi

Gülçınar'ın ahı tutsun

Dostların yolun unutsun
 Seni de eller avutsun
 Send'olasın benim gibi (Gülçınar, 2008: 77)

19. BİR ADINI HAIN KOYDUM

Gitmiş ele yâr olmuşsun
 Aşkına mezar olmuşsun
 Düşmanımla bir olmuşsun
 Gayri gönlünde hoş olsun
 Bir adını hain koydum
 Bir adın da kalles olsun

Duygusuzsun demirinden
 Özün kara çamurundan
 O da senin hamurundan
 Al da yanına eş olsun
 Bir adını hain koydum
 Bir adın da kalles olsun

Sevdamızı hiçe sattın
 Gülçınar'ı derde kattın
 Güneşimdin gayri battın
 Varsın dünyam da loş olsun
 Bir adını hain koydum
 Bir adın da kalles olsun (Gülçınar, 2008: 116)

20. BİZ OLALIM

Aydınlığa giden yola
 Engel değil düz olalım
 Verip can cana kol kola
 Sen ben değil biz olalım

Parça parça bölünmeden
 Ufalanıp yok olmadan

Uyan kardeş geç kalmadan
Güçlenelim tez olalım

Atatürk meşalesinde
Yunusun felsefesinde
Yurdumun her bölgesinde
Yol olalım iz olalım

Gülçınar dinsic gözyaşı
Yanmasın kimsenin başı
Kaynasın yetimin aşı
Çorbasında tuz olalım
Ocağında köz olalım (Gülçınar, 2008: 111)

21. CAN EFENDİM

Ey sevdiğim aşk yurdundan
Sürgün müsün can efendim?
Perişanım yâr derdinden
Kırgın mısın can efendim?

Dostlarına kaygısız mı?
Kalpsiz misin duygusuz mu?
Dün geceden uykusuz mu?
Yorgun musun can efendim?

Can evime düşürdün kor
Arada bir hâlimi sor
Bir telefon böyle mi zor?
Dargın mısın can efendim?

Dillerin şerbet ezerken
Gönlünden ballar süzerken
Aşk deryasında yüzerken
Vurgun musun can efendim? (Gülçınar, 2008: 23)

22. CANIM ANAM

Eldeyiken kıymetini
Bilemedim canım anam
Ellerimle gözyaşını
Silemedim canım anam

Hallarından bilen yoktu
Senin derdin beni yaktı
Türlü türlü derdin çoktu
Bölemedim canım anam

Yüreğime açtın yara
Bağrımda yanar bir çıra
Çok istedim ardın sıra
Gelemedim canım anam

Gülçınar candan vuruldum
Sensiz dünyaya darıldım
Bin kere öldüm dirildim
Ölemedim canım anam (Gülçınar, 2014: 105)

23. CANIMIN CANI GELİYOR

Dokuz aylık uzun yoldan
Canımın canı geliyor
Yavrumla yâri Cangül'den
Canımın canı geliyor

Bilge Gökşen dedik ona
Gelişi can katar cana
Şükürler olsun süphana
Canımın canı geliyor

Hayırla uğurla gelsin

Sağlıklı ömürlü olsun
 Dilerim ki her dem gülsün
 Canımın canı geliyor

Yiğit Osman'ıma kardeş
 Oğlum gelinime sırdaş
 Gülçınar'a olur yar eş
 Canımın canı geliyor (Gülçınar, 2014: 43)

24. ÇEK ÇEKEBİLİRSEN

Dünyanın çivisi çıkmış
 Çak canım çakabilirsen
 Yükün üstümüze yıkmış
 Çek canım çekebilirsen

Dağılmış evin bucağın
 Yetim büyür yavrucağın
 Felek söndürmüş ocağın
 Yak canım yakabilirsen

Adın kütükten yıkılmış
 Baş ucuna taş dikilmiş
 Gözüne toprak dökülmüş
 Bak canım bakabilirsen (Gülçınar, 2008: 45)

25. ÇOK PİŞMANIM

Çok pişmanım çok sevdiğim
 Utancımdan diyemiyom
 Dilim dilim olsun dilim
 Bir söz ettim yiyemiyom

Yâr lutfuna ermeyeli
 Aşk güllerin dermeyeli
 Gül yüzünü görmeyeli

Takvimleri sayamıyom

Hey gidi senli çağlarım
Eridi yürek yağlarım
Resmine bakar ağlarım
Dokunmaya kıyamıyom

Doyamadım gözlerine
Sevdam işledi derine
Yâd elleri yâr yerine
Koyamadım koyamıyom

Gülçınar'ım yana yana
Aşkî içtik kana kana
Yârim dedim yârim sana
Ben sözümden cayamıyom (Gülçınar, 2014: 63)

26. DEDİ DEDİM

Dedi yolcu nerelisin
Dedim aslen Sivas'lıyım
Dedi bahtı karalısın
Dedim ondan hep yaşlıyım

Dedi ömre ömür müsün
Dedim Hak'tan emin misin
Dedi taş mı demir misin
Dedim toprağın aslıyım

Dedi Hakk'a tapar mısın
Dedim ya sen sapar mısın
Dedi horon teper misin
Dedim dertlerle besliyim

Dedi cemalin dumanda

Dedim gönlüm hep güm anda
 Dedi sevda bu zamanda
 Dedim âşıklar nesliyim

Dedi sana âşık oldum
 Dedim Gülçınar'dım soldum
 Dedi yandım Kerem oldum
 Dedim bende han Aslı'yım (Gülçınar, 2008: 114)

27. DÖNECEKSİN DEMEDİM Mİ?

Ayrılık zehrini içme
 Yanacaksın demedim mi?
 Öyle yükseklerden uçma
 İneceksin demedim mi?

İçin için sızlayıp da
 Yollarımı gözleyip de
 O günleri özleyip de
 Anacaksın demedim mi?

Gülçınar'ım yana yana
 Olmuşsun deli divane
 Pişman olup bir gün bana
 Döneceksin demedim mi? (Gülçınar, 2014: 138)

28. DÖNÜŞÜNÜ BEKLİYORUM

Ömür adadım caymadım
 Dönüşünü bekliyorum
 Sevdığım sana doymadım
 Dönüşünü bekliyorum

Eskisinden daha fazla
 Sevgiyle özlemle hazla
 Duayla her an niyazla

Dönüşünü bekliyorum

Gitmiş idin geçen güzle
 Demiş idin yolum gözle
 Bahar bitti gelen yazla
 Dönüşünü bekliyorum

Gülçınar'ım sevdakârım
 Tükenmedi umutlarım
 Sensiz yarım kaldım yârim
 Dönüşünü bekliyorum (Gülçınar, 2014: 64)

29. ELDE KALDI

Muradımız gönlümüzde
 Sevdamız ne halde kaldı?
 Güzel günler mazimizde
 Hatıralar dilde kaldı

Seven kalpler tacizlendi
 Gönülleri hacizlendi
 İnsanlık çok ucuzlandı
 Eyvah kıymet pulda kaldı

Yaralarım azar oldu
 Sevdalara nazar oldu
 Gönlüm aşka pazar oldu
 Hasret hüsrân elde kaldı

Gelen yârim gelmez oldu
 Gülen yüzüm gülmez oldu
 Telefonum çalmaz oldu
 Umutlarım telde kaldı

Gülçınar'ım geldi gitti

Canımdan can aldı gitti
 Yıllarımı çaldı gitti
 Elin oğlu elde kaldı (Gülçınar, 2008: 24)

30. ELE SARILARAK GELİR

(Lebdeğmez/ Dudak Değmez)

Duygular dökülür söze
 Dile sarılarak gelir
 Sızılar ekilir saza
 Tele sarılarak gelir

Âşıklar yanar özünden
 Ateşi aşkın közünden
 Dede Korkut'un izinden
 Yola sarılarak gelir

Çiledir âşğın kârı
 Günden güne artar zarı
 Âşık Gülçınar'ın yâri
 Ele sarılarak gelir (Gülçınar, 2014: 138)

31. EREM DEDİM ERİLMİYOR

Yârin gönlü yüce bir dağ
 Erem dedim erilmiyor
 Eteğinde bile otağ
 Kuram dedim kurulmuyor

Aşamadım bellerinden
 Bitmeyen engellerinden
 Asi yaban güllerinden
 Derem dedim derilmiyor

Kalbinin taş surumu var
 Çözülmez bir sırrı mı var

Bilmem gizli yârimi var
Soram dedim sorulmuyor

Aklımdan çıkmıyor bir an
Özlüyorum onu her an
Onsuz dünyam oldu viran
Örem dedim örülmüyor

Gülçınar'ı yakıp nara
Yüceden bakar seyire
Bu aşkın sonun hayıra
Yoram dedim yorulmuyor (Gülçınar, 2008: 47)

32. ERENİM YOK

Gurbet elde tek başıma
Bir arayan soranım yok
Yâr gelir girer düşüme
Bir hayıra yoranım yok

Acılar bende saklanır
Günahlar bir bir aklanır
Sinem bin yerden oklanır
Yaralarım saranım yok

Duada her an ellerim
Yâre bağlanmaz yollarım
Sevda kokar can güllerim
El uzatıp derenim yok

Gülçınar da aşka dalmış
Bu yollarda yalnız kalmış
Ârifleri eller almış
Sırlarıma erenim yok (Gülçınar, 2008: 25)

33. GARİP GARİP

Dünyaya geldim geleli
Gidiyorum garip garip
Merhaba derken elveda
Ediyorum garip garip

Bir gün doğmuş batmış gibi
Bir rüyaya yatmış gibi
Bala zehir katmış gibi
Yuduyorum garip garip

Yıktım benlik kalesini
Az mı çektim çilesini
Yendim nefis belasını
Güdüyorum garip garip

Anladım ki dünya fani
Giden geri dönmez hani
Hak yolunda ben de canı
Adıyorum garip garip

Böyle imiş dünya hâli
Emanettir mülkü malı
Ömrümden her gün bir dalı
Buduyorum garip garip

Gülçınar'ım al beratı
Kanatlandı aşkın atı
Gerçek olan hak vuslatı
Tadıyorum garip garip (Gülçınar, 2014: 65)

34. GELİR BİLENİ BİLENİ

Anlatmaya ömür yetmez
Başa geleni geleni

Zalim felek üzerime
Gelir bileni bileni

Her kime dedimse canım
Eyledim gönül sultanım
Avuç avuç içer kanım
Gider yalanı yalanı

Aldanıp da gözlerine
Ömür verdim izlerine
Rastlamadım sözlerine
Sadık kalanı kalanı

Gülçınar'ım gülemedim
Gözyaşımı silemedim
Çok aradım bulamadım
Kadir bileni bileni (Gülçınar, 2014: 66)

35. GELİR ÜSTÜME

Ayrılık azgın canavar
Gelir üstüme üstüme
Dört yanımda hatıralar
Gelir üstüme üstüme

Can yoldaşım benden geçmiş
Duydum yeni bir yar seçmiş
Kara günler yelken açmış
Gelir üstüme üstüme

Gülçınar yârin arıyor
Hasreti beni yoruyor
Sevdam bire bin veriyor
Gelir üstüme üstüme (Gülçınar, 2008: 48)

36. GÖÇÜP GELSEM YÂRİM SANA

Özgürlüğe doğru yelken
Açıp gelsem yârim sana
Beyaz bir güvercin olsam
Uçup gelsem yârim sana

Sızılarım incesinden
Durulmuyor sancısından
Ayrılığın pençesinden
Kaçıp gelsem yârim sana

Nidem dünya nimetini
Çeken bilir gurbetini
Gayrı vuslat şerbetini
İçip gelsem yârim sana

Gülçınar'ım senden ayrı
Gönlüm yaslı boynum eğri
Gam yükümü aldım gayrı
Göçüp gelsem yârim sana (Gülçınar, 2008: 26)

37. GÜLEN VAR MI?

Sevdamın en karasına
Benim gibi dalan var mı?
Tutuşup aşk çirasına
Ateşlerde kalan var mı?

Sevdiklerim huy ettiler
Sevdamızı zay ettiler
Ömrümü pay pay ettiler
Benim gibi talan var mı?

Boyandım aşkın rengine
Giriştim sevda cengine

Kavuşup gönül dengine
Gülüp de şad olan var mı?

Can telaşta sevda serde
Ayrılık çelikten perde
Gülçınar'ı beler derde
Aşka düşüp gülen var mı? (Gülçınar, 2014: 67)

38. KIZILIRMAK SUYUM BENİM

Sivaslıyım Şarkışlalı
Çanakçı'dır köyüm benim
Akoğlan oğullarından
Türk'tür atam soyum benim

Bu vatanın ferdi benim
Milletimin derdi benim
Laz, Çerkez'i, Kürd'ü benim
Gardaş emmim dayım benim

Sönmez sevdamin alevi
Gönlüm dostu can gülevi
Hem Sünniyim hem Alevi
Hoşgörülü huyum benim

Mevlana'ca bir haldayım
Hakk'a giden bir yoldayım
Ne sağdayım ne soldayım
Haktan yana oyum benim

Ben de garip Gülçınar'ım
İçerden içe kanarım
Gözyaşım dostu sunarım
Kızılırmak suyum benim (Gülçınar, 2008: 72)

39. NAZINA KURBAN OLURUM

Bir bakışta bin ok atan
Gözüne kurban olurum
Ayı güneşi çatlatan
Yüzüne kurban olurum

Demir misin taş mı söyle
Âşığına kerem eyle
Aşktan yana bir şey söyle
Sözüne kurban olurum

Evvelimde sonumdasın
Can evimde canımdasın
Damarımda kanımdasın
Sızına kurban olurum

Hep sevenler çeker cefa
Sevilenler bilmez vefa
Tescil ettiler fotoğrafa
Pozuna kurban olurum

Has bahçemsin güllenmeyen
Bülbülümsün dillenmeyen
Bağrımdaki küllenmeyen
Közüne kurban olurum

Sen aklımı baştan alan
Sevda denen derde salan
Al ömrümü eyle talan
Hazına kurban olurum

Dertten derde daldıracak
Sinem gamla dolduracak
Gülçınar'ı öldürecek

Nazına kurban olurum (Gülçınar, 2014: 69)

40. NERDESİN?

Sen bilmem hangi kollarda
Ben garip mahzun hâllerde
Çift gezdiğimiz yollarda
Yürüyorum sen nerdesin?

Kaldım kan revan yarada
Canım tutuşur çırada
Hayalini Ankara'da
Görüyorum sen nerdesin?

Sis aldı gönül dağını
Haraldı sevda bağını
Sarıp çile yumağını
Örüyorum sen nerdesin? (Gülçınar, 2008: 27)

41. NERELERDE SABAH ETTİN

Gözlerim uyku tutmadı
Nerelerde sabah ettin
Sevdan beni uyutmadı
Nerelerde sabah ettin

Sensiz yetimim öksüzüm
Sızılarım sızım sızım
Söyle canım iki gözüm
Nerelerde sabah ettin

Şu gönlümü saldın aşka
Doyamadım senle meşke
Yanımda olsaydın keşke
Nerelerde sabah ettin

Sevdam vuslata ermedi
 Sancılar aman vermedi
 Gözüme uyku girmedi
 Nerelerde sabah ettin

Seni cana ekleyen var
 Aşka hasret yükleyen var
 Yollarını bekleyen var
 Nerelerde sabah ettin

Sevda gülüm can ilacım
 Bir nefes kadar muhtacım
 Sensiz dinmez ağrım sancım
 Nerelerde sabah ettin

Söyle ey gözümün nuru
 Bir haber ver ara bari
 Unuttun mu Gülçınar'ı

Nerelerde sabah ettin (Gülçınar, 2014: 70)

42. OĞUL BALIM

Adın duayla dilime
 Doladığım oğul canım
 Yollarını gözyaşımınla
 Suladığım oğul canım
 Oğul balım oğul canım

Annen hasret keşiğinde
 Kurban olam eşiğinde
 Ninnilerle beşiğinde
 Belediğim oğul canım
 Oğul balım oğul canım

Özün ayırma vatandan

Emanet sana atandan
 Gülçınar'ım yaratandan
 Dilediğim oğul canım
 Oğul balım oğul canım (Gülçınar, 2008: 76)

43. OĞUL

Karanlığı yarmak için
 İncitme bir canı oğul
 Menziline varmak için
 İncitme bir canı oğul

Çaban yarış için olsun
 İlme varış için olsun
 Kavgan barış için olsun
 İncitme bir canı oğul

Sevdan birlik için olsun
 Huzur dirlik için olsun
 Yiğit erlik için olsun
 İncitme bir canı oğul

Kötü emel gütmedikçe
 Seni mecbur etmedikçe
 Yurduna göz dikmedikçe
 İncitme bir canı oğul

Gülçınar'ım aç gözünü
 Ataların tut sözünü
 Hak'tan yana dön özünü
 İncitme bir canı oğul (Gülçınar, 2008: 12)

44. OLSAYDIM

Sevgi dostluk dokuyanın
 Tezgâhında bez olsaydım

İlim irfan okuyanın
Sohbetinde söz olsaydım

Haklı haksız ayıranın
Mazlumları kayıranın
Bir yoksulu doyuranın
Sofrasında tuz olsaydım

Aşk deryası boylayanın
Yanıp feryat eyleyenin
Yanık türkü söyleyenin
Kollarında saz olsaydım

Kaybetmeye doymayanın
Sevdasından caymayanın
Aşktan yana oynayanın
Ellerine koz olsaydım

Sivasımın dağlarında
Bahçesinde bağlarında
On dört on beş çağlarında
Sevdalı bir kız olsaydım

Aşk zehir olsa içerdim
Gülçınar'ım gül açarım
Ben olsam benden geçerdim
Sevgilide naz olsaydım (Gülçınar, 2014: 72)

45. ÖĞRETMEN OLMAK İSTERDİM

Bir daha gelsem dünyaya
Öğretmen olmak isterdim
Cahilleri eğitmeye
Öğretmen olmak isterdim

Anayı hiç sayanlara
 Can yoldaşı döğenlere
 Kız okumaz diyenlere
 Öğretmen olmak isterdim

Küflü kalmış beyinlere
 Dört eş sünnet diyenlere
 Sevdayı bilmeyenlere
 Öğretmen olmak isterdim

Yetim hakkı yiyenlere
 Kardeşine kıyanlara
 Vatanını soyanlara
 Öğretmen olmak isterdim

Bayrağımın gölgesinde
 Atatürk'ün ilkesinde
 Cumhuriyet ülkesinde
 Öğretmen olmak isterdim

Gülçınar'ım yan da yakıl
 Bilgisiz neylesin akıl
 Mabedim olurdu okul
 Öğretmen olmak isterdim (Gülçınar, 2008: 75)

46. SABREYLE

Sinem elek çile eler
 Dostlar gelir acım böler
 Ağlayanlar bir gün güler
 Sabreyle gönül sabreyle
 Sabret gönül çilen dolar
 Sabreyle gönül sabreyle

Kara günler gelir geçer

Her yeni gün umut saçar
 Zaman nice kapı açar
 Sabreyle gönül sabreyle
 Mevla kulun koymaz naçar
 Sabreyle gönül sabreyle

Yârim gitti bilmem nerde
 Yıllar oldu dönmez yurda
 Gülçınar'ı saldı derde
 Sabreyle gönül sabreyle
 Yaratanım koymaz darda
 Sabreyle gönül sabreyle (Gülçınar, 2008: 28)

47. SAĞLA BENİ

İplerim senin elinde
 Sar kendine bağla beni
 Yaralandım aşk çölünde
 Ya öldür ya sağla beni

Çekip hasret kızığına
 İtiyorsun uzağına
 Düşürüp de tuzağına
 Sevda denen ağla beni

Gülçınar da elden uçar
 Uzaklara yelken açar
 Sevda mevsimi tez geçer
 Yakala bu çağla beni (Gülçınar, 2008: 81)

48. SAKLAR BENİ

Can bildiğim yaralarda
 Can özümden oklar beni

Dost bildiğim karalarda
Yâd yabancı aklar beni

Gönül bağım güller açar
Aşk bülbülüm yüksek uçar
Sevda çağım gelmiş geçer
Hasret eder koklar beni

Felek vurur süründürür
Hep ellere yerindirir
Dertlerimden arındırır
Gözyaşlarım paklar beni

Böyle kara yazı bende
Hiç dinmeyen sızı bende
Azrail'in gözü bende
Her nefeste yoklar beni

Gülçınar aşk cefalıdır
Sanma dünya sefalıdır
Kara toprak vefalıdır
Sarar beni saklar beni (Gülçınar, 2008: 29)

49. SELAM OLSUN

Ârif olan bile bile
İşlerine katmaz hile
Ekmeğini fakir ile
Bölenlere selam olsun

İnsanlığa yorup başın
Haksızlığa çatıp kaşın
Bir yetimin gözün yaşın
Silenlere selam olsun

Ortak isen var gününe
Sırt çevirme zor gününe
Dostlarının dar gününe
Gelenlere selam olsun

Yazar isen birkaç satır
Sorar isen bir hâl hatır
Vefa nedir hatırlatır
Bilenlere selam olsun

Gülçınar'ım susma öyle
Bildiğince birlik eyle
Ağlatıp da beni böyle
Gülenlere selam olsun (Gülçınar, 2014: 73)

50. SENİ BEKLEYİ BEKLEYİ

Sabır taşı olacağım
Seni bekleyi bekleyi
Taşıp taşıp dolacağım
Seni bekleyi bekleyi

Kaderime darılırim
Anılara sarılırim
Can evimden vurulurum
Seni bekleyi bekleyi

Sabrım sınırları aşar
Sevdan cana sığmaz taşar
Kalbimin atışı şaşar
Seni bekleyi bekleyi

Aylar günler ve haftalar
Yıllar seni benden çalar
Saçlarıma aklar dolar

Seni bekleyi bekleyi

Dertler sıra sıra gelir
 Gülçınar'ım beni bulur
 Geceler bir ömür olur
 Seni bekleyi bekleyi (Gülçınar, 2008: 17)

51. SÜRMELİ YÂR

(Tecnis)

Çok canlar yakmış ezelden

Sürmeli yâr sürmeli yâr

Boyası ilahi ezelden

Sürmeli yâr sürmeli yâr

Aşkın ile döner evren

Cennet kokar yören çevren

Senin ile demi devran

Sürmeli yâr sürmeli yâr

Dişi kuş yapar yuvayı

Erkeği gezer havayı

Sevda denen bu davayı

Sürmeli yâr sürmeli yâr

Gülçınar'ım candan seven

Zehir yutup çile geven

Aşkı harman edip düven

Sürmeli yâr sürmeli yâr (Gülçınar, 2014: 79)

52. TABİBİM OL

Sen de çektir aşk çilesi

Gel canım gel talibim ol

Olmuşum aşkın kölesi

Gel canım gel sahibim ol

Nöbetim yar kapısında
 Muradım kalp tapusunda
 Yorgunum aşk cephesinde
 Gel canım gel galibim ol

Harami ol da kaç da git
 Göçmen kuş gibi uç da git
 Bir yarada sen açda git
 Gel canım gel habibim ol

Gülçınar'ım yak çıramı
 Dostlarımla aç aramı
 Neşter vur sarma yaramı
 Gel canım gel tabibim ol (Gülçınar, 2008: 83)

53. TAPTIM YİNE ANLAMADIM

Sevdam ile ibadetim
 Yaptım yine anlamadın
 Adın dilde şahadetim
 Yaptım yine anlamadım

Seni gördüm ta o günden
 Geçtim ben bendeki tenden
 Sana bağlandım ben benden
 Koptum yine anlamadın

Ey benim canımın canı
 Tanı Gülçınar'ı tanı
 Kulunum gönlüm sultanı
 Taptım yine anlamadın (Gülçınar, 2008: 30)

54. TÖRESİ VAR

Bu dünyaya gelen gider

Herkesin bir sırası var
Yaşlı durur genci ölür
Bir acayip töresi var

İçin için yanar durur
Her gönlün bir çırası var
Gizli gizli kanar durur
Herkesin bir yarası var

Bu dünyayı sev diyorlar
Sevilecek neresi var
Sevenleri ayırırlar
Ne ölçü ne darası var

Gariplere silah olur
Zenginlerin parası var
Âşıklarda bin ah olur
Sevdanın da karası var

İnsan doğar yaşar ölür
Bir gün kadar arası var
Kara toprak yol gözlüyor
Bir an evvel sarası var

Şu dünyada misafiriz
Çok da ağır kirası var
Neden geldik ve gideriz
Gülçınar'ın sorası var (Gülçınar, 2014: 75)

55. TÖVBE OLSUN

Aşk şarabın içip kansam
Derdinden deliye dönsem
Yanar dağlar gibi yansam
Fırat olsan eteğimde

Yine içmem tövbe olsun

Zalimsin insafa gelsen
İstemem kul kölem olsun
Çöller aşırp dağlar delsen
Ferhat olsun yâr deyip de
Yine seçmem tövbe olsun

Beni cehenneme sürsen
Gülçınar'a azap versen
Cenneti yoluma sersen
Sırat olsun ayağıma
Yine geçsem tövbe olsun (Gülçınar, 2008: 82)

56. TÜRKÜLERLE SESLENİRİM

Feryadımı duysun o yâr
Türkülerle seslenirim
Ömrüm yedi doysun o yâr
Acılarla beslenirim

Sevda bağrım gonca gülken
Göz pınarım olur al kan
Can evimde patlar volkan
Gözyaşım ile ıslanırım

Yâr dediğin ele gider
Başka başka sevda güder
Yad ellerle bayram eder
Ben gamlanır yaslanırım

Dertler gelir katar katar
Gülçınar'ı mekân tutar
Yâr kolunda eller yatar

Ben dertlere yaslanırım (Gülçınar, 2014: 76)

57. UYAN GAFİL UYAN

Çalış öğün demiş atan
Uyan gafil uyan uyan
Emanet sana bu vatan
Uyan gafil uyan uyan

Oku âlimlere karış
İlmin irfanınla yarış
Tez olsun menzile varış
Uyan gafil uyan uyan

İnsanlığa faydan olsun
Seni gören örnek alsın
Senden sonra şanın kalsın
Uyan gafil uyan uyan

İzlenecek izin olsun
Söylenecek sözün olsun
Övünecek mazin olsun
Uyan gafil uyan uyan

Atan gibi yiğit er ol
Vatanına sadık yar ol
Dünya döndükçe hep var ol
Uyan gafil uyan uyan

Rehberin Mevlana olsun
Dağarcığın sevgi dolsun
Gülçınar da örnek alsın
Uyan gafil uyan uyan

58. VAR MI BİLMEM

Bu dünyanın sefasını
 Sürüp giden var mı bilmem?
 Ben görmedim vefasını
 Görüp giden var mı bilmem?

Yitirdim can paresini
 Bulamadım çaresini
 Böyle derdin yaresini
 Sarıp giden var mı bilmem?

Geçmiş kuzulu eşinden
 Anası meler peşinden
 Ahmet'imın gidişinden
 Garip giden var mı bilmem? (Gülçınar, 2008: 21)

59. YANAR GELİR YANAR GİDER

(Lebdeğmez/ Dudak Değmez)

Yürekta aşkın çırası
 Yanar gelir yanar gider
 Derindir gizli yarası
 Kanar gelir kanar gider

Yâr aşkı düşünce öze
 Âşığı getirir dize
 Gönül kuşu hayırsızca
 Konar gelir konar gider

Şu dünyanın önü sonu
 Dert ile sınar insanı
 Gülçınar yârine canı
 Sunar gelir sunar gider (Gülçınar, 2014: 140)

60. YÂR DEDİĞİN

Çağlar deli seller gibi

Coşar gelir yâr dediğin
 Yıkar bütün engelleri
 Aşar gelir yâr dediğin

Sabrının hükümü dolanda
 Özlem isyana salanda
 Sevdiğinden gel olandan
 Koşar gelir yâr dediğin

Gönüle sevda düşende
 Volkanlar kaynar döşünde
 Yanarak aşk ateşinde
 Pişer gelir yâr dediğin

Kapılır sevda yeline
 Türküler dolar dilinde
 Gülçınar bir gün yoluna
 Düşer gelir yâr dediğin (Gülçınar, 2008: 31)

61. YÂR DİYELİ

Sevenlere yoldaş dedim
 Yârim sana yâr diyeli
 Cümlâleme gardaş dedim
 Yârim sana yâr diyeli

Aşkın ile yanar özüm
 Demirdendir sönmez közüm
 Gece gündüz dinmez sızım
 Yârim sana yâr diyeli

Can yoldaşım sevdakârım
 Bağlanmışım Mevla kerim
 Allah şahit bakar körüm
 Yârim sana yâr diyeli

Gülçınar'ım budur halim
 Asi yârim acı balım
 Taptığımsın sadık kulum
 Yârim sana yâr diyeli (Gülçınar, 2008: 98)

62. YÂR NERDESİN?

Bekle dediğin o yerde
 Bekliyorum yâr nerdesin?
 Sen gideli derdi derde
 Ekliyorum yâr nerdesin?

Her kuytu her köşeleri
 Lokalleri kahveleri
 Uğradığın her yerleri
 Yokluyorum yâr nerdesin?

Geçip gittin bir hışımla
 Garip kaldım bir başıma
 Günahını gözyaşımınla
 Aklıyorum yâr nerdesin?

Kurban olam duy çağrımı
 Dindir acımı ağrımı
 Hasretinle ben bağrımı
 Okluyorum yâr nerdesin?

Gülçınar'ım can özümde
 Gönlümdesin hem gözümde
 Sevdamızı aşk sızımla
 Saklıyorum yâr nerdesin? (Gülçınar, 2014: 77)

63. YÂR ÖLDÜRDÜ SEVDAMIZI

Bendeki sevda bitmezdi

Yâr öldürdü sevdamızı
 Ellerin gücü yetmezdi
 Yâr öldürdü sevdamızı

Nefsinin kölesi oldu
 Sevdamın belası oldu
 Düşmanın kalesi oldu
 Yâr öldürdü sevdamızı

Dünyamı kuşatıp sardı
 Gönlüme karargâh kurdu
 Hain can özümden vurdu
 Yâr öldürdü sevdamızı

Aşkıma ihanet etti
 Boyumca derde gark etti
 Gülçınar'ı yakıp gitti
 Yâr öldürdü sevdamızı (Gülçınar, 2008: 90)

64. YAZ OKU BENİ

Kimsesiz bırakıp gitme
 Menzilsiz bir yolda itme
 Kölen olam azat etme
 Kıl kendine baki beni

Muradımdır sana gelmek
 Seninle ağlayıp gülmek
 Sevda ile ilmek ilmek
 Yüreğine doku beni

Gülçınar'ım umudum ol
 Elim kolum kanadım ol
 Geçmişi geç miladım ol
 Yaz gönlünce oku beni (Gülçınar, 2008: 27)

65. YOKMUŞ GİBİ

Ömür dediğin nedir ki?
 Bir varmış bir yokmuş gibi
 Bir perdelik dramaya
 Bir solukta bakmış gibi

Aldanıp fiyakasına
 Bakmayın hiç cakasına
 Dünya bizi yakasına
 Bir saniye takmış gibi

Yazım kalmaz yazlarımdan
 İzim kalmaz izlerimden
 Karın kışın gözlerinden
 Sel olup da akmış gibi

Okur bir gün fermanımı
 Keser takat dermanımı
 Emeğimi harmanımı
 Kibrit çalıp yakmış gibi

Gülçınar geldiğim günden
 Usandırdı beni candan
 Ben dünyadan dünya benden
 Ta ezelden bıkmış gibi (Gülçınar, 2014: 78)

4.11.3. ON BİR HECELİ ŞİİRLER

66. AĞLADIM

Ağlamazdım gözüm kuruyasıya
 Aşkımız yeşersin diye ağladım
 Ağlamazdım özüm kuruyasıya
 Yâr ele düşersin diye ağladım

Sevdamızdan başka sevda güdersin
 Kıyametim olur benden gidersin
 Aşkımı nefesine kurban edersin
 Yanılır şaşarsın diye ağladım

Gülçınar'ım söndürmedim közümü
 Hasretin narıyla yaktım özümü
 Gözümün yaşıyla çizdim izimi
 Sevdama düşersin diye ağladım (Gülçınar, 2014: 139)

67. AK DA GELİVER

Gel sen savaş, verdiğin bu sızıyla
 Derin uykulardan çık da geliver
 Dardayım tez yetiş ışık hızıyla
 Yıldız ol geceme ak da geliver

Hoşgörüyle dönsün sevda çarkları
 Verilsin sevenin bütün hakları
 Delisin âşıkların tüm yasakları
 Yıldırım misali çok da geliver

Yakma Gülçınar'ı gururu yen gel
 Bu derdi sen verdin dermana sen gel
 Aşk coşa gelirse tanır mı engel
 Deli seller gibi yık da geliver (Gülçınar, 2008: 32)

68. MUHSİN YAZICIOĞLU'NA AĞIT

Maraş'tan bu yana Yozgat'a uça
 Yıkıla Keş Dağı yerlere bata
 Yol vermemiş gardaş gele Yozgat'a
 Bu acı haberi duyan ağladı
 Türk İslam âlemi kara bağladı

Küstüm gayrı vardım yirmi beşine
 Baharda kar tipi düşmüş peşine
 Helikopter çarpmış dağın döşüne
 Bu acı haberi duyan ağladı
 Türk İslam âlemi kara bağladı

Kara bulut çöktü koca Sivas'a
 Şarkışla Elmalı gark oldu yasa
 Ankara'yı sardı gam keder tasa
 Bu acı haberi duyan ağladı
 Türk İslam âlemi kara bağladı

69. ANAM

Yetimler anası yetim büyümüş
 Miras mıdır o gözyaşların anam?
 Garibin güldüğü nerde görülmüş
 Kâbusa mı döndü düşlerin anam?

Çürük bu dünyanın temeli çürük
 Kaderin elinden kanadın kırık
 O eski tadı yok acılı buruk
 Gözyaşlı mıdır aşların anam?

Körpe civan yavru verdin ecele
 Özün ağlasa da gül yüzün güle
 Felek düşeş oynar sense hep gele
 Hiç mi kapılanmaz taşların anam?

Gülçınar'ın candan özge yârisin
 Aydan arı sular gibi durusun
 Yaradan'ın Nuriye'si nurusun
 Öpülür eteğin peşlerin anam (Gülçınar, 2008: 7)

70. ANNEMİN ARDINDAN

Sen gideli feryat figan her günüm
Her an derdime dert katıyor anam
He gecem bellidir ne de gündüzüm
Güneşim doğmadan batıyor anam

Gülmeyen ananın kadersiz kızı
Ecel tuş etmeye oynamış kozu
Yokluğun bağrımında dinmeyen sızı
Felek okun bize atıyor anam

Koşturdun yoruldun hep ömür boyu
Nurlar için de yat sen rahat uyu
Sensizlik karanlık dipsiz bir kuyu
Çırpındıkça beni tutuyor anam

Öyle özledim ki o gül yüzünü
Şefkatli hem tatlı şirin sözünü
Sen gittin ya yetim koydun kızını
Hayalin gözümde tütüyor anam

Sevdiklerimizi bir bir alıyor
Biz ağlarken sanki mutlu oluyor
Dünya yüzümüze yalan gülüyor
Neşe alıp çile satıyor anam

Gülçınar bağrıma yakıp odunu
Melek yüzlüm oldu cennet kadını
Bir mezar taşına verdik adını
Kara topraklarda yatıyor anam (Gülçınar, 2014: 106)

71. ARADIM

Uyansın uykudan aşk bülbülleri
Uykuları kaçsın diye aradım
Sevda bağlarının solan gülleri

Tomurcuklar açsın diye aradım

Yığılmış içinde dert öbek öbek
Vidani tokmaktır nefsi de dibek
Sabırın tırtılı olsun kelebek
Kanatlısın uçsun diye aradım

Gülçınar'ım hep boynumu büken yâr
Hiç demedi hasretimi çeken var
Yüreğime aşk tohumu eken yâr
Mahsulünü biçsin diye aradım (Gülçınar, 2014: 137)

72. ASKERİM

Her biri Mustafa Kemal olur da,
Asla geri dönmez, geri askerim.
Vatana, millete sadık kalır da,
Olur gönüllerin yari askerim.

Kahramanca toprağına kan veren,
Vatan deyip, namus deyip can veren,
Yiğitliği tüm dünyaya şan veren,
Ecdat fatihlerden beri askerim.

Ruhuyla vatana hayat katıyor,
Biz uykuda iken nöbet tutuyor,
Karda, kışta; dağda, taşta yatıyor,
Halkımızın gönül eri askerim.

Türk'ün vatanıdır estiğın toprak,
Bize kutsal olur, bastığın toprak.
Gökyüzü yorganın, yastığın toprak,
Irmaklar alınının teri askerim.

Cemâlin göklerde, al'da bulunur,

Ay-yıldızlı bayrak diye bilinir,
 Gülçınar'ım özgür-özgür salınır,
 Yurdumun sönmeyen nuru askerim (Gülçınar, 2008: 113)

73. ASKERİME

Al bayrağım sana emanetim var
 Sen sakla sen koru kolla yavrumu
 Ay yıldızın canından da çok sever
 Dalgalan göklerde kolla yavrumu
 Sağ selamet geri yolla yavrumu

Çalıştım gecemi gündüze kattım
 Geride kalmasın diye okuttum
 Vatan insan sevgisiyle donattım
 Dalgalan göklerde kolla yavrumu
 Sağ selamet geri yolla yavrumu

Gülçınar'ım ne günlerde büyüttüm
 Çok geceler aç karnımı uyuttum
 Türkülerle ağıtlarla avuttum
 Dalgalan göklerde kolla yavrumu
 Sağ selamet geri yolla yavrumu (Gülçınar, 2008: 34)

74. ÂŞIĞIN GÖZYAŞI DEMİRİ DELER

Var ise başısla sil günahımı
 Hasret sarar beni ateşe beler
 Sen bilirsin amma alma ahımı
 Âşığın gözyaşı demiri deler

Senden ayrı dinmez bu ağrım sızım
 Derdimin dermanı gel iki gözüm
 Sensiz garip mahzun yetim öksüzüm
 Gönlüm emlik kuzu peşinde meler

Attın yüreğime demirden çengel
 Beklerim darında asılı döngel
 Gülçınar kuluna fatihim sen gel
 İstemem dünyaya sultan etseler (Gülçınar, 2008: 35)

75. ÂŞIK VEYSEL

Şarkışla'dan güneş ile doğarak
 Karanlığı delen ışıktır Veysel
 Sinemizden ağrı sancı sağarak
 Bağrında emleyen âşıktır Veysel

Yüreğinde sevgi dostluk büyüten
 Aşkla harmanlayıp halka dağıtan
 Kendi acısını sarıp uyutan
 Toplumun derinde beşiktir Veysel

Dostluk aşıladi mahsulü verdi
 İnsanlığın yüce katına erdi
 Milletın gönlünde tahtını kurdu
 Nice Gülçınar'a mâşuktur Veysel (Gülçınar, 2008: 36)

76. AŞK KİTABI

Gülçınar'ın saziyla okuduğu bu şiir, 2004 yılında AŞDER'in düzenlediği Ankara Âşıklar Bayramı'nda türkü dalında birincilik ödülüne layık görülmüştür.

Adalet aradım aşk kitabında
 Sevmenin bedeli zillet görülür
 Sevda mahkûmuyum dar ağacında
 Dostlar tanık, yâr da cellat görünür

Dayan şirin canım az daha dayan
 Çektiğim çileler Mevla'ma ayan
 Yollarım bekleyen, günlerim sayan

Azrail gözüme Ferhat görünür

Bize göre değil dünya töresi

Canım bildiğimden sinem yarası

Gülçınar'a iki taşın arası

Kabirden öteye cennet görünür (Gülçınar, 2008: 37)

77. ATEŞLE ÇIRANIN ARASINDAYIM

Bilmem bu dünyada neden yerim yok

Dirhemle daranın arasındayım

Sevda yorgunuyum sevdakârım yok

Tabiple yaranın arasındayım

Aklım esir gönlüm sevda güdendir

Özüm sevgiliye tavaf edendir

Ben beni bileli acep nedendir

Ateşle çıranın arasındayım

Sevdiğimden ayrı kalmışım yasta

Son nefeste bekle gözlerim posta

Ayrılık mengene ruhum preste

Yazıyla turanın arasındayım

Gülçınar'ım nefsim ile cengim var

Feryatlı figanlı bir ahengim var

Bin bir tondan çalan rengim var

Ak ile karanın arasındayım (Gülçınar, 2014: 56)

78. AYRILIK BİR YANDAN ÖLÜM BİR YANDAN

Gülçınar bu şiiri, annesi Nuriye Çınar'ı 31 Ocak 2012 tarihinde kaybettikten sonra yazmıştır. Şiiri müziklendirip ve sazıyla çalıp okumaktadır.

Canlarımı benden çalıp gittiler

Ayrılık bir yandan ölüm bir yandan

Gülşen bağlarımı yolup gittiler
Ayrılık bir yandan ölüm bir yandan

Yüreğimi oylum oylum oyduklar
Kanlı gözyaşımınla sanki doydular
Bağrım yara boynum eğri koydular
Ayrılık bir yandan ölüm bir yandan

Yaktı ciğerimi kül eylediler
Kerbelaya döndüm çöl eylediler
Gülçınar'ı böyle del eylediler
Ayrılık bir yandan ölüm bir yandan (Gülçınar, 2014: 55)

79. AYRILIK

Sazıyla çalıp söylediği bu şiir, 2006 Ankara Âşıkler Bayramı'nda jüri özel ödülü almıştır.

Can yoldaşım ile açtın aramı
Bu sevdaya nasıl kıydın ayrılık
Sardırmadın yâre gönül yaramı
Sinem oylum oylum oyduñ ayrılık

Kırdın çarkımızı boşa döndürdün
Vurdun sırtımızı taşa döndürdün
Kanadı kırılmış kuşa döndürdün
Yavrumu babasız koyduñ ayrılık

Bilemedim benim ile kastını
Durmadan tuzlarsın yaram üstünü
Garip hanemize serdin postunu
Benimle nikâh mı kıydın ayrılık

Gönlümü kaptırdım aşkın seline
Ses verdin vur dedin sazın teline
Destan ettin beni elin diline

Gizli sırlarımı yaydın ayrılık

Hep ağlattın gidenlerin peşine
Onca emeklerim gitti boşuna
Bundan sonra beni al çal başına
Sana kaldım gözün aydın ayrılık

Gülçınar'ım yâri ele yâr ettin
Koskoca dünyayı bana dar ettin
Yuvamı başıma bir mezar ettin
Yaşarken ölüye saydın ayrılık (Gülçınar, 2008: 38)

80. BABAMA MEKTUP

Baba mektubumuz seni tez bulsun
Gözyaşımız mühürümüz pulumuz
Okuyun diyordun ruhun şad olsun
Mühendistir Yusuf'umuz Ali'miz

Mustafa'mız pınar gibi akıyor
Bilim bahçesinde bülbül şakıyor
Gören güzelleri nara yakıyor
Leyla'sız kalmıyor sevda çölümüz

Nurten o dünyaya servet saklıyor
Yemez içmez dirhem dirhem kokluyor
Mevlüde'miz sılamızı bekliyor
Garip değil vatanımız elimiz

Ayşe'n yendi yokluk denen belayı
Az çile çekmedi ondan dolayı
Çıkıp gelsen zor tanırsın Gülay'ı
Güzellere uzman oldu gülümüz

Hatice okudu boşa geziyor

Ressam oldu gül yüzünü çiziyor
 Bir iş bulamadım diye kızıyor
 Yükseklerle yetişmiyor yolumuz

Yusuf evleneli bizden soğudu
 Bilmem nerden alır yanlış öğüdü
 Helal eyle emeklerin çoğudu
 Mezarına uğramıyor yolumuz

Kabuk tutmaz yaraları azıyor
 Ozan olmuş sana destan yazıyor
 Sazın almış diyar diyar geziyor
 Ayten'in aynı eski delimiz

Annem bu dünyadan usandı doydu
 Başına kar gibi çile dert yağdı
 Ahmet'im oğluna adını koydu
 Yetişiyor taze Çınar dalımız

Atatürk'ün izindegiz kol kola
 Bilim ışığında gideriz yola
 Çok şükür sayende geldik bu hale
 Silah değil kalem tutar elimiz

Göçtünüz dünyadan siz birer birer
 Ne döndünüz ne saldınız bir haber
 Gülçınar'a oralardan haber ver
 Sen gideli işte böyle hâlimiz (Gülçınar, 2008: 9)

81. BAĞDAGÜL'ÜME

Yoktu böyle güzel Niğde ilinde
 Nasıl kıydın kanser Bağdagül'üme
 Gül açardı gamze gamze gülende
 Nasıl kıydın kanser Bağdagül'üme

Bağdagül'üm yakışmaz ki ölüme

Güzel sinesine girdin oturdun
İçin için yedin yedin bitirdin
Daha genç yaşında aldın götürdün
Nasıl kıydın kanser Bağdagül'üme
Bağdagül'üm yakışmaz ki ölüme

Garipler dostuydu sevgi doluydu
O güzel elleri zeytin dalıydı
Gülçınar'ım mahlemizin gülüydü
Nasıl kıydın kanser Bağdagül'üme
Bağdagül'üm yakışmaz ki ölüme (Gülçınar, 2008: 39)

82. BAHAR GELMİŞ YURDUMA

Dağlar beyaz elbisesin soyunmuş
Yeni bahar gelmiş güzel yurduma
Allı morlu libasları giyinmiş
Yeni bahar gelmiş güzel yurduma

Ağaçları çiçek çiçek dolacak
Bin bir türlü meyve yemiş olacak
Kurtlar kuşlar kismetini alacak
Yeni bahar gelmiş güzel yurduma

İnsanımız tarlalara koşacak
Toprak ekilecek ürün coşacak
Ambarlar kilerler dolup taşacak
Yeni bahar gelmiş güzel yurduma

Yaylacılar yaylalara göçecek
Serin soğuk sularından içecek
Ekinler yetecek çiftçi biçecek
Yeni bahar gelmiş güzel yurduma

Bahar gelir koyun kuzu meleşir
 Ovasında güzelleri dolaşır
 Hasret çeken sevdiğine ulaşır
 Yeni bahar gelmiş güzel yurduma

Dağların başından kalkmış dumanı
 Siler gönlümüzden derdi gümanı
 Gülçınar'ım âşık olma zamanı
 Yeni bahar gelmiş güzel yurduma (Gülçınar, 2014: 130)

83. BAKAR KÖR OLDUM

Yaradanım şahit yalanım yoktur
 Sensiz bu dünyaya bakar kör oldum
 Ben senin hastanım sen ele doktor
 Sensiz bu dünyaya bakar kör oldum

Her saniye her an yolun gözlerim
 Seyrine dalarken bile özlerim
 Gitme gözlerinde kaldı gözlerim
 Sensiz bu dünyaya bakar kör oldum

Gülçınar'ım canım dünya varımsın
 Sensiz ben yarımım öbür yarımsın
 Canım özüm iki gözüm nurumsun
 Sensiz bu dünyaya bakar kör oldum (Gülçınar, 2008: 102)

84. BAKSAN YETERDİ

Garip gönlüm sana ne kadar muhtaç
 Karşımda oturup baksan yeterdi
 Ne altın beklerdim ne elmastan taç
 Papatyalar derip taksan yeterdi

Dünyamızı aşkımızla süslerdim

Sevdamızı türkülerle seslerdim
 Can evimde yanar dağlar beslerdim
 Aşkına kıvılcım yaksan yeterdi

Dünyamızı aşkın ile kaplardım
 Kavganın bağına sevgi şaplardım
 Sana çiçeklerden buse toplardım
 Sevda bağımızda koksan yeterdi

Gülçınar ses versen sevda çağırma
 Çare olur idi gönül ağırma
 Sevgiye susamış yanan bağırma
 Çiğ damlası olup aksan yeterdi (Gülçınar, 2014: 59)

85. BALIKESİR ÖREN'E

Anlatayım desem cümleler yetmez
 Gelin görün Balıkesir Ören'i
 Girer gönüllere hayalden gitmez
 Sevdalısı olur bir kez göreni
 Gelin görün Balıkesir Ören'i

Şeytan sofrası da görmeye değer
 Meleklerle layık bir yermiş meğer
 Orda sevenlere gün aşka doğar
 Coşar duygu vuramazsın freni
 Gelin görün Balıkesir Ören'i

Sevdalanmak bir başkadır Akçay'da
 Âşıklara dosttur mehtap da ay da
 Maşukuna hedef alır ok yay da
 Aşkını on ikiden vurur vuranı
 Gelin görün Balıkesir Ören'i

Sarıkoz'a biri karalar sürmüş

O da kendisini dağlara vermiş
 Kaz dağlarında hep kazlar güdermiş
 Çile çeke çeke olmuş ereni
 Gelin görün Balıkesir Ören'i

Lütfetmiş yaratan buyurmuş ferman
 Bir yanı denizdir bir yanı orman
 Havası dertlere oluyor derman
 Gel Altınoluk'ta ara çareni
 Gelin görün Balıkesir Ören'i

Dağı taşı zeytin ile bezeli
 Yeşil kalsın hiç dökmesin gazeli
 Yurdumun köşesi dünya güzeli
 Eksilmesin arayanı soranı
 Gülçınar der gelin görün Ören'i (Gülçınar, 2014: 126)

86. BAYRAM EYLESİN

(Sitem)

Elleri güldürür beni ağlatır
 Duysun yârim çifte bayram eylesin
 Bu bayramda bize kara bağlatır
 Duysun yârim çifte bayram eylesin

Benim aşkım Mevla'mıza ayandı
 Der mi ayrılığa nasıl dayandı
 Onsuz günler derde gama boyandı
 Duysun yârim çifte bayram eylesin

Doğru söylemekse bu işin aslı
 Aşk bilmeyenin vicdanı paslı
 Söyleyin her günüm karalı yaslı
 Duysun yârim çifte bayram eylesin

Bu zalim ayrılık ölümden beter
Başımda sevdanın dumanı tüter
Ömrümün bağında baykuşlar öter
Duysun yârim çifte bayram eylesin

Gülçınar'ın sensiz gülmemiş deyin
Gönül defterinden silmemiş deyin
Son nefeste bekler ölmemiş deyin
Duysun yârim çifte bayram eylesin (Gülçınar, 2014: 95)

87. BEKLEYECEĞİM

Bedenimi alev alev yaksa da
Sevdanı kalbimde saklayacağım
Aradan mevsimler yıllar geçse de
Geri dönüşünü bekleyeceğim
Geleceğim demiştin ya giderken
Unuttun mu bilmem sefa sürerken?
Sen elleri ben de seni severken
Geri dönüşünü bekleyeceğim

Bu dünyada ikimizde kaldıkça
Vazgeçemem canımız sağ oldukça
Âşık Gülçınar'ım nefes aldıkça
Geri dönüşünü bekleyeceğim (Gülçınar, 2014: 137)

88. BEN YÂRE YANARIM YÂRİM ELLERE

Canımı kadehte bir busesine
Ben yâre sunarım yârim ellere
Bir ömür adadım bir gel sesine
Ben yâre kanarım yârim ellere

Gurbet kucağında tora düşeli

Hasret bucağında zora düşeli
 Aşkın ocağında nara düşeli
 Ben yâre yanarım yârim ellere

Gülçınar'ım sevda çeker kırkında
 Sevdiceğim değil aşkın farkında
 Ömrüm törpülenir aşkın çarkında
 Ben yâre dönerim yârim ellere (Gülçınar, 2008: 140)

89. BİÇİLİR Mİ YÂR?

Bildiğim tüm yollar sana bağlanır
 Yollarına kıymet biçilir mi yâr
 Gül yüzünü gören hasta sağlanır
 Hâllerine kıymet biçilir mi yâr?

Şekerler şerbetler süzülür gelir
 İnciler mercanlar dizilir gelir
 Yağ ile bal ile ezilir gelir
 Dillerine kıymet biçilir mi yâr?

Gel eylese kanat takıp uçulur
 Zehir sunsa şerbet diye içilir
 Dokunduğu yerde güller açılır
 Ellerine kıymet biçilir mi yâr?

Gülçınar da aşkı elinden içer
 Bu sevda uğruna canından geçer
 Aşk bağında yedi veren gül açar
 Dallarına kıymet biçilir mi yâr? (Gülçınar, 2014: 53)

90. BİLEN VAR MIDIR?

Aklım karışıyor fikrim almıyor
 Evrenin sırrını bilen var mıdır?

Çarptım böldüm sağlamasını olmuyor
Acep çıktısını bulan var mıdır?

Çok ah edip yürek dağlayan gördüm
Nice kara yaslar bağlayan gördüm
Her nere gitsem hep ağlayan gördüm
Acaba dünyada gülen var mıdır?

Yetimin garibin hakkın yiyen var
İnsan kanı ile elin yuyan var
Davamız mahşere kalsın diyen var
Acep orda hakkın olan var mıdır?

Zengin yiyememiş varı kalıyor
Genç ölenin ahuzârı kalıyor
Kiminin ardında yâri kalıyor
İnsan ömrü gibi talan var mıdır?

Ahretin sıratı keskin dar imiş
Cennetine giden bahtiyar imiş
Cehennemi alev alev nar imiş
Ya mektup ya haber salan var mıdır?

Gören eren var mı vuslat ne nasıl
Aşk Mevla'yı bulmak özünde hâsıl
Sözüm o ki sualimdir velhasıl
Felekten birkaç gün çalan var mıdır?

Han Süleyman olsa sözü geçse de
Hatırı sayılsa nazı geçse de
Yaşı doksan dokuz yüzü geçse de
Azrail'e çelme çelen var mıdır?

Her açılan çiçek mutlak soluyor

Dünya yetiştirip geri alıyor
Her can toprak ile harman oluyor
Bu dünyada baki kalan var mıdır?

Gülçınar'ım beden ayrılır candan
Ruh kuş gibi uçar bu yalan handan
Kurtulan olmamış bu garip sondan
Gidip geriye gelen var mıdır? (Gülçınar, 2014: 50)

91. BİLMEM

Ey benim gözyaşım sele çeviren
Kimlerle eğlenip gülüyon bilmem
Dünyamı başıma yıkıp da deviren
Kimlere mutluluk diliyon bilmem

Al kanımı şarap ettin destime
İhaneti reva gördün dostuna
Yine bürünüp de kuzu postuna
Kime sütlü sütlü meliyon bilmem

Nice yılan yuva kurmuş beyninde
Sinsice yatarsın avın koynunda
Hangi kurbanıyın ince boynunda
Kanlı bıçağını biliyon bilmem

Âşığı dertten derde yollayıp
Zehirli dilini ele bağlayıp
Gönül beşiğinde kimi sallayıp
El bebek gül bebek beliyon bilmem

Bana çektirirken hasret ağrını
Ellere eyledin vuslat çağrını
Sevda oklarıyla kimin bağrını
Fettan bakışlarla deliyon bilmem

Söyle kimse sende aşkı buldu mu
 Cellat gözlerine kurban oldu mu
 Kalbinde maziden bir iz kaldı mı
 Kimi defterinden siliyon bilmem

Gülçınar'ı ezip un ufak edip
 Sevenin ömrünü yiyip tüketip
 Ardına bakmadan çekip de gidip
 Kimi hayatından eliyon bilmem (Gülçınar, 2014: 52)

92. BİR DAHA GÖZ GÖZE GELMEDEN ÖLMEM

Azrail'den vade aldım bilesin
 Yâr seni arayıp bulmadan ölmem
 Ya beni çağıra ya sen gelesin
 Baş başa can cana kalmadan ölmem

Gönül dergâhımda oturdun posta
 Sevdam ayan olsun yârene dostu
 Bu aşkın doğduğu sultan Sivas'ta
 Gülüşünde buse çalmadan ölmem

Yıldızlar geceme konuk olmadan
 Âşıklar aşkıma tanık olmadan
 Can seni sevmekten sanık olmadan
 Yâr sevda mahkûmun olmadan ölmem

Olsan da yedi kat göğün arşında
 Âşıklar satsan da gönül çarşında
 Bir akşam dilerim yine karşında
 Oturup seyrine dalmadan ölmem

Çırpınırken ruhum aşktan kafeste
 Ne şehvete esir ne de nefiste

Bin asır beklerim en son nefeste
Bir daha göz göze gelmeden ölmem

Gülçınar'ım çilem dolmazsa eğer
Hak bizi vuslata salmazsa eğer
Dünyada muradım olmazsa eğer
Ahrete ikrarın almadan ölmem (Gülçınar, 2014: 49)

93. BİR SEVDALI BAKIŞA

Düşerim tezgâha aşk pazarında
Satılırım bir sevdalı bakışa
Biçilir kıymetim yar nazarında
Fit olurum bir sevdalı bakışa

Dilerim sevdiğim zalim çıkmaya
Deli seller gibi coşkun akmaya
Kast etse de temelinden yıkmaya
Set olurum bir sevdalı bakışa

Bilmem ah mı aldım değil ya harcım
Ömrümce ödedim bitmedi borcum
Düşerim ağlara balıktır burcum
Tutulurum bir sevdalı bakışa

Gülçınar'ım dertlerime ek gelir
Taşıyamam ağır gelir çok gelir
Felek zarım tutar da, hep yek gelir
Mat olurum bir sevdalı bakışa (Gülçınar, 2008: 42)

94. BİRİSİ

Baharın sonuydu yazın da başı
Aklımı başımdan aldı birisi
O da benim gibi bir gurbet kuşu
Bu garip sevdaya saldı birisi

Bir güneş gibiydi gönlümE doğdu
 Sevda sağnak sağnak ruhuma yağdı
 Sanki damarımdan kanımı sağdı
 Tüm hücrelerime doldu birisi

Bir fırtına koptu yaralı canda
 Dünyam allak bullak oldu o anda
 Çözmüş bu gönlümün şifresi onda
 Bu hâllere sebep oldu birisi

Emsalsizdir bulunmaz ki denginde
 Yeri yücelerde gezer enginde
 O muzaffer oldu sevda cenginde
 Gülçınar'ı esir aldı birisi (Gülçınar, 2014: 48)

95. BULUNUR

Kendini yenilmez kahraman sanma
 Senin de defterin düren bulunur
 Bu devran hep böyle sürecektir sanma
 Seni de gönlünden süren bulunur

Sevene ihanet zorumuş meğer
 Nedense aşığa verilmez değer
 Dünyada adalet varise eğer
 Seni de sırtından vuran bulunur

Gülçınar'ım ahım seni sararken
 Gördüğün kâbusu hayra yorarken
 Candan sarılacak bir dost ararken
 Senin de kolların kıran bulunur (Gülçınar, 2008: 46)

96. CABASI

Bedenimde tarifsiz bir sızı var

Aşk diyorlar ayrılık da cabası
 Çeker lime lime canımı yakar
 Aşk diyorlar ayrılık da cabası

Ok misali yüreğimi delişi
 Silahsız askersiz teslim alışı
 Çözülmedik bir sır Mevla'nın işi
 Aşk diyorlar ayrılık da cabası

Gülçınar'ım damarımda akışı
 Bin bir türlü eza ile nakışı
 Ateşsiz dumansız nara yakışı
 Aşk diyorlar ayrılık da cabası (Gülçınar, 2008: 48)

97. CAN CANIM

Ömür saatime zaman eklerken
 Aramana kurulurum can canım
 Kalbim yorgun düşüp tek tek teklerken
 Anılara sarılırım can canım

Bana ettiğini zaman aklarken
 Gözyaşlarım yuyup seni paklarken
 Özlemin pusuda sinem oklarken
 Can evimden vurulurum can canım

Dualarım türkü olur sözümde
 Hatıralar hayat bulur sazımda
 Aşkın pınar olmuş kaynar özümde
 Çağlar çağlar durulurum can canım

Gülçınar'ım canı yâre saklarken
 Azrail sinemde sabrım yoklarken
 Ecel sancısıyla yolun beklerken
 Ölürlür ölür dirilirim can canım (Gülçınar, 2008: 48)

98. CAN TAZELENİR

Sevdanın cemresi düşünce kalbe
 Ölümcül hastada kan tazelenir
 Ayrılanlar kavuşursa yârine
 Son nefeste bile can tazelenir

Aşkın tarifini yazan olmamış
 Şeklini resmini çizen olmamış
 Ne yazık bu sırrı çözen olmamış
 Ben solarken benden sen tazelenir

Gülçınar'ım yâre hasret kollarım
 Çıkmaza bağlandı bütün yollarım
 Maziye karıştı senli yıllarım
 Hayalimde her an dün tazelenir (Gülçınar, 2008: 50)

99. CAN YÂR

Şu yalan dünyada olsan yoldaşım
 Ömrümü yoluna koyardım can yâr
 Doğmasa da olur ayım, güneşim
 Dünyamı nurunla boyardım can yâr

Ayrılmazdım inan yanından bir gün
 Bir nefes alımı kalmazdım dargın
 Adın tespîh eder dilimde her gün
 Doksan dokuz kere sayardım can yar

Bu sevdaya dünya malın satardım
 Sinen cennet başım koyar yatardım
 Aşkınla bir ömür oruç tutardım
 Yüzüne baktıkça doyardım can yâr

Sevenler biliyor aşkın gücünü

Kralın başından alır tacını
 Paylaştırdım derdin ağrın acını
 Sancını canımda duyardım can yâr

Gülçınar'ım sadık yârin olurdum
 Her sözünü hak'tan emir bilirdim
 Öl deseydin seve seve öldürdüm
 Aşkın kanuna uyardım can yâr (Gülçınar, 2008: 8)

100. CANA GETİRİR

Türkülere yazdım aşkı hasreti
 Dilerim ki bir gün sana getirir
 Beni Leyla eden aşkın kudreti
 Belki taş kalbine mana getirir

Sabrım sınırının son safhasında
 Ruhum daralıyor can kafesimde
 Bir selamın gelse son nefesimde
 Cansız bedenimi cana getirir

Gülçınar'ım gayrı hâlim kalmadı
 Yoksun tutunacak dalım kalmadı
 Sana bağlanacak yolum kalmadı
 Bu çıkmaz ömrümü sona getirir

101. CANIM ANKARA

On üç ekim bin dokuz yüz yirmi üç
 O günden bugüne başımıza taç
 Koparamaz seni bizden hiçbir güç
 Türkiye'min kalbi canım Ankara

Anıtkabir'inle ışık saçarsın
 Bozar karanlığı deler geçersin
 Bütün insanlığa kucak açarsın

Türkiye'min kalbi canım Ankara

Yaz gelince cennet olur her yanı
Meşeler güverir süsler ormanı
Efeler diyarı yiğit harmanı
Türkiye'min kalbi canım Ankara

Ne savaşlar vermiş dimdik kalesi
Erenleri Hacı Bayram Veli'si
Gülçınar da sevdalısı delisi
Türkiye'min kalbi canım Ankara (Gülçınar, 2008: 33)

102. CANIMA DÜŞTÜ

Gönlüm sevdalardan yara alınca
Ah edip ağlamak şanıma düştü
Mazlumda garipte kendim bulunca
Canların sancısı canıma düştü

Şaştım da kendime bir yol ararken
Tüm evreni aklım ile tararken
Nerdeyim nereden nereye derken
Bilimin ışığı yönüme düştü

Dostların derdine düştüm yanarım
Birlik pınarından içer kanarım
Beni üzenlere güller sunarım
Hoşgörünün nuru kinime düştü

Aşkın deryasına dalayım derken
Âşıklara yoldaş olayım derken
Doğru yolu nasıl bulayım derken
Yunuslar, Veyseller önüme düştü

Gülçınar'ım Hakk'a eder niyazı

İnsanlık derdine çekerim sızı
 Sevenler aşkına çalarım sazı
 Bu aşkın cemresi kanıma düştü (Gülçınar, 2008: 50)

103. CANIN SAĞOLSUN

Aksın gözyaşlarım dolsun destine
 Güldür elalemi canın sağ olsun
 Sevilen sevenin düşer kastına
 Al da kır kalemi canın sağ olsun

Aşkı koz eyledin gönlüm fethettin
 Zaten derdim çoktu yüz bin kat ettin
 Beni karaladın eli methettin
 Yık gönül kalemi canın sağ olsun

Feryadıyla dağlar taşlar delerim
 Gözyaşım ile nice çöller sularım
 Uçan kuşlar ile selam salarım
 Çok gör bir selamı canın sağ olsun

Gülçınar'ı sen de sevseydin keşke
 Ne günahım vardı sevmekten başka
 Layık görmedin ya böyle bir aşka
 Bir sevgi kelamı canın sağ olsun (Gülçınar, 2014: 46)

104. CENNET KOKULUM

Yakma beni hasret cehenneminde
 Gitme uzaklara cennet kokulum
 Gel devran sürelim sevda deminde
 Gitme uzaklara cennet kokulum

Aşkın kitabında olsa tek yasa
 Allah'ım sevenler hiç ayrılmasa
 Hasret çekmek acı ömür çok kısa

Gitme uzaklara cennet kokulum

Âşık Gülçınar'a ne küs ne darıl
Yürekten sevene sıkıca sarıl
Gel gönül tahtıma keyfince kurul
Gitme uzaklara cennet kokulum (Gülçınar, 2014: 44)

105. ÇAĞLAR GEZERİM

Gönlüm kan ağlarken nasıl güleyim
Ah edip karalar bağlar gezerim
Aksın gözyaşlarım yâre salayım
Sevdam yetim kalmış ağlar gezerim

Yârim yücelere çıktı inmedi
Sinemde verdiği sızı dinmedi
Beni nara yaktı kendi yanmadı
Bağrıma taşları bağlar gezerim

Aşkı bilmeyene sevda yoz gelir
Ben ömür adadım yâre az gelir
Beni yandırdıkça yâre haz gelir
Yaremi hasretle dağlar gezerim

Sevdasını yana yana çekerim
Ezgilere name name dökerim
Âşıkların yüreğine ekerim
Ölsem sevdamı sağlar gezerim

Gülçınar'ım gönül aşk ile coşar
Hak'tan ihsan olsa dağlardan aşar
Can toprak olsa da sedamız yaşar
Yâr senin aşkına çağlar gezerim (Gülçınar, 2014: 41)

106. ÇALAN AYRILIK

Anam nerde yavrum nerde ben nerde?

Canlarımı benden çalan ayrılık
Her birimiz garip garip bir yerde
Ettin yuvamızı talan ayrılık

Ne bacımı koydun ne gardaşımı
Zehir ettin ekmeğimi aşımı
Çaldın taştan taşta garip başımı
Beni dertten derde salan ayrılık

Gülçınar'ım alıp gittin yârımı
Ellere yâr ettin sevdakârımı
Yarım koydun beni aldın yarımı
Bir canı ikiye bölen ayrılık (Gülçınar, 2008: 52)

107. ÇANAKKALE'DE

Ecdadımız vatan millet uğruna
Ne savaşlar vermiş Çanakkale'de
Düşmanı koymamış yurdun bağrına
Sinesine germiş Çanakkale'de

Yedi düvel düşmüş Türk'ün kastına
Hepsi oturmuşlar düşman postuna
Dünya hücum etmiş yurdum üstüne
Atam hesap görmüş Çanakkale'de

Bütün dünya bu olaya şahitler
Dört bir yandan savrulmuştu bu tehditler
Vatan millet Allah diyen bu yiğitler
Şahadete ermiş Çanakkale'de

Yârsız kalmış taze gelin sunarlar
Yetimlerle garip kalmış haneler
Gözü yaşlı bağı yanık analar

Ne civanlar vermiş Çanakkale'de

Şehitler pazarı bir garip çarşı
Onların türküsü İstiklal Marşı
Canlar siper olmuş düşmana karşı
Etten duvar örmüş Çanakkale'de

Ey Türk genci iyi tanı atanı
Dünyayı titretir şöhreti şanı
Kanıyla suladı cennet vatanı
Hesabını sormuş Çanakkale'de

Canla ödeyerek vatan borcunu
Yıktilar düşmanın kale burcunu
Ecdat yurdumuzun sınır harcını
Kanı ile karmış Çanakkale'de

Bize çatan Türk'ün gücünü anlar
Geri tepti kurdukları planlar
Seyit Onbaşı'lar ne kahramanlar
Koçyiğitler varmış Çanakkale'de

Saygıyla anmalı başkomutanı
Milleti uğruna adanmış canı
Yurduma göz diken nice düşmanı
Atam yere sermiş Çanakkale'de

Bize asla savaş açılmaz diye
Dünya düşman olsa kaçılmaz diye
Atam Çanakkale geçilmez diye
Mühürünü vurmuş Çanakkale'de

Çanakkale düşmanlara dar olup
Benim yüce milletime yâr olup

Gülçınar'ım Türk ulusu bir olup
Yaraları sarmış Çanakkale'de (Gülçınar, 2014: 124)

108. ÇIK DA GEL

Sensiz ne hâldeyim görmek istersen
Bulutları arala da bak da gel
Yangınımı bir su vermek istersen
Yağmurlara karış da ak da gel

Candan ayrılınca ciğer paresi
İlelebet kapanmazmış yaresi
Seni sevenlerin gelmiş göresi
Albümlerin arasından çık da gel

Pusulam yitirdim bilmem nerdeyim
Menzilim şaşırdım gayet zordayım
Zindanlarda, çıkmazlarda dardayım
Gülçınar'a bir meşale yak da gel (Gülçınar, 2008: 52)

109. DARGINIM SANA

Yıktığın dünyamı yapmadın mamur
Kırdın gururumu etmedin tamir
Bir gül kadar bile vermedin ömür
Soldurdun sevdami dargınım sana

Yaktın da sinemi aşk ateşine
El ettin de kaçtın dağlar başına
Yemin olsun daha düşmem peşine
Yıldırdın sevdami yorgunum sana

Gülçınar'ım geldin yaram üstüne
Bir melhem vermedin sürem üstüne
Salmadın mendilin serem üstüne
Öldürdün sevdami kırıgım sana (Gülçınar, 2008: 53)

110. DEDE KORKUT

Bu şiir, TRT ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ortaklaşa düzenledikleri, Türk Dünyası Dede Korkut konulu yarışmada mansiyona layık görülmüştür. Şiirleri dereceye giren âşıklara TRT Avaz'da, yapılan ödül töreninde, Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı ile Genel Müdür plaket takdim edilmiştir.

Ozanlar nesliyiz aşkla doğarız
 Özümüzde Dede Korkut hâli var
 Acılar içinden ballar sağarız
 Tezimizde Dede Korkut eli var

Hoca Ahmet Yesevî'den bu yana
 Bazen Yunus olduk bazen Mevlana
 Gahi Hacı Bektaş gah Veysel'âne
 Sözümüzde Dede Korkut dili var

Aşıp gelmiş bunca asır çağları
 Fetheylemiş nice kale dağları
 Kopuzla örülmüş sevgi bağları
 Sazımızda Dede Korkut teli var

Türkü milletimin öz avazıdır
 Kulların Allah'a hoş niyazıdır
 Aşkın ibadeti yâr duasıdır
 Hazırımızda Dede Korkut balı var

Asya, Anadolu ve Balkanlar'da
 Damarlarımızda asil kanlarda
 Bağrımızda gizli bu volkanlarda
 Közümüzde Dede Korkut külü var

Altay Dağları'nda doğan ışığa
 Pervaneyiz aşkla durup keşiğe

Yaratandan ihsan olur aşığa
Gözümüzde Dede Korkut seli var

Gülçınar savaşı kanı nideriz
İnsanız insana sevgi güderiz
Geldiğimiz günden beri gideriz
İzimizde Dede Korkut yolu var (Gülçınar, 2014: 110)

111. DEĞMELİ YÂR

Gün değil ay değil seneler oldu
Gözlerin gözüme değmeli yâr
Her bir gün ömrümden bin asır çaldı
Sözlerin sözüme değmeli yâr

Gel sevdiğim kalma aynı karada
Sensiz geçen her gün sevdam zararda
Aklım iflas etti fikrim firarda
İzlerin izime değmeli yâr

Gülçınar'ım canım yandıkça yandı
Çevremdeki her şey ateşe döndü
Esen yeller bile lavdı volkandı
Yüzlerin yüzüme değmeli yâr (Gülçınar, 2014: 135)

112. DENİZLİ

Milattan dört yüz yıl önce kuruldun
Tarihte köklerin derin Denizli
Cumhuriyet ile aşkla karıldın
İl oldun taçlandı serin Denizli

Antik kentin kutsal şehiri sende
Pamukkale sıcak nehiri sende
Bin yetmiş de Türk'ün mühürü sende
Hesaba sığar mı varın Denizli

Ötüşüyle ünlü hoş horozların
 Meşhur havluların buldan bezlerin
 Çalışkan oğullar hem de kızların
 Helaldir dökülen terin Denizli

Minarelerinde susmaz ezanın
 Fabrikalarıyla dönsün düzenin
 Dünyaya ün salmış Nihat Ozan'ın
 Efedir koçaktır erin Denizli

Nice garipleri çeker sığağın
 Dostça gelenlere açık kucağın
 Tütsün bacaların yansın ocağın
 Şen olsun otağın yerin Denizli

Aşığın çok seni hayli seven var
 Yazın sıcak kışın serin havan var
 Bereketli dağın taşın ovan var
 Çalışana boldur kârın Denizli

Lütfetti yarenler sesledi geldim
 Sandım ki kendimi cennette buldum
 Gülçınar'ım senin aşığın oldum
 Sar sinene olam yârin Denizli (Gülçınar, 2014: 127)

113. DERDE DAYANMIŞ

Gençliğim bir varmış bir yokmuş gibi,
 Sanki dün yatmışım bugün uyanmış
 Yıllar ne tez geldi geçti kuş gibi
 Bir de baktım yaşıma kırka dayanmış

Sevdiklerim yara açtı vurgunum
 Hayat savaşında hayli yorgunum

Aynalara çoktan beri dargınım
Benzim sarı saçım aka boyanmış

Küçük yaşta büyük yükler taşıdım
Baharı yaşarken kara kış idim
Gülçınar'ım ben de sanki taş idim
Var mı benim gibi derde dayanmış (Gülçınar, 2008: 115)

114. DERMAN AKIŞLIM

Gönül gergefinde sevgi dokuyan
Şefkatin üstüne sevda nakışlım
Aşka düşmüş bülbül gibi şakıyan
Sesi buram buram sıla kokuşlum

Gözlerin bir âlem bulunmaz dengi
Torak mı, yaprak mı, deniz mi rengi?
Bir bakış bin hançer ediyor cengi
Sevene kastı ne şahin bakışlım

Ne olur unutma can, Gülçınar'ı
Gece gündüz derdin ile yanarı
Senle doğar taşar aşkın pınarı
Dol gönül destime derman akışlım (Gülçınar, 2008: 53)

115. DİLLERİN PETEĞE BALA BENZİYOR

Nasıl anlatayım sevdiğim seni
Dillerin Peteğe bala benziyor
Dünyayı verseler değişmem seni
Cemâlin çiçeğe güle benziyor

Dillerim bu derde sende düşersin
Bendeki hâlleri görsen şaşarsın
Aşkın pınarından kaynar coşarsın
Bak benim gözyaşım sele benziyor

Gülçınar'ım aşk şarabın içersin
 Vefa eker isen vuslat biçersin
 Sevda bahçesinde güller açarsın
 Dalın yedi veren dala benziyor (Gülçınar, 2008: 54)

116. DOLANIRIM BİR ZAMAN

Yine düştüm ayrılığın çarkına
 Elek elek elenirim bir zaman
 En yakın dostlarım varmaz farkına
 Acılarla belenirim bir zaman

Bir yara ki bin yerimden kanarım
 Ateşsiz dumansız nara yanarım
 Buharlaştır göğşe gönül pınarım
 Gözyaşımla sulanırım bir zaman

Gülçınar'a niye küstün sevdiğim?
 Sevdami yargısız astın sevdiğim
 Gönül bağımızı kestın sevdiğim
 Leyla gibi dolanırım bir zaman (Gülçınar, 2008: 55)

117. DÖN GAYRI

Hasretin bağrımda onulmaz yara
 Neredesin ceylan gözlüm dön gayrı?
 Sen gideli zindan oldu Ankara
 Neredesin güneş yüzlüm dön gayrı?

Sorsam hatırını bilsem halini
 Nasip olsa yine tutsam elini
 Ne kadar özledim bülbül dilini
 Neredesin şirin özüm dön gayrı?

Âşık Gülçınar'ı yaktın yandırdın

Leyla ettin divaneye döndürdün
 Acıya çileye derde kandırdın
 Neredesin sevda özlüm dön gayrı? (Gülçınar, 2014: 134)

118. DÖN YÂRİM YÂRİM

Ne söyleyim bilmem sana ne deyim
 Dillerim varmıyor can yârim yârim
 Günahım çok sevmek cehennemdeyim
 Sen de benim gibi yan yârim yârim

Melek diye sarıl kara yılana
 Damarında aşkın zehri dolana
 Püsküllü cingilli türlü yalana
 Sen de benim gibi kan yârim yârim

Garibin derdini bölmedim diye
 Gözyaşın sel ettin silmedim diye
 Çok sevdi kıymetin bilmedim diye
 Ara sıra beni an yârim yârim

Yeniden bir hayal kurarsan eğer
 Harcımı sevgiyle kararsan eğer
 Hasret darındayım sorarsan eğer
 Âşık Gülçınar'a dön yârim yârim (Gülçınar, 2014: 38)

119. EL ALDI GİTTİ

Canım bilip candan öte sandığım
 Ellere karıştı el aldı gitti
 Sevdasıyla duman duman yandığım
 Yellere karıştı yel aldı gitti

Ayrılık okunu canda tadarken
 Kavuşma gününe ömür adarken
 Geleceğim bekle dedi giderken

Yollara karıştı yol aldı gitti

Gülçınar'ım yalan oldu sevdamız
Dillerydi göze geldi sevdamız
Yaş oldu gözüme doldu sevdamız
Sellere karıştı sel aldı gitti (Gülçınar, 2008: 62)

120. ELDE GİZLİDİR

Ben de şu dünyada güldüm sanmayın
Gözlerimin yaşı selde gizlidir
Aradım yârımı buldum sanmayın
Canımın yoldaşı elde gizlidir

Aman deli gönlüm bir daha yanma
Yarda vefa yoktur duyda inanma
Âşıkların ahı duyulur sanma
Sızısı yürekte dilde gizlidir

Çözen var mı sevda denen esrarı?
Yangınım söndürmez dağların karı
Ateşsiz dumansız sevdanın narı
Keremin yandığı külde gizlidir

Sevilen haz alıp azap satıyor
Şu bağrımda yanar dağlar yatıyor
Aşığa dikenini neden batıyor
Bülbülün derdi de gülde gizlidir

Gülçınar'ım bu aşk beni paralar
Yâr elinden sinemdeki yaralar
Felek giyindirir bana karalar
Muradım ak ile alda gizlidir (Gülçınar, 2014: 37)

121. ELDEN OY

Bir gönlü yüceye gönlüm düşürdüm
 Ne bileyim, bilmez imiş halden oy
 Dünüm harap yarınımda şaşırđım
 Gitti eyvah gitti gençlik elden oy

Tabipler dediler ey olmaz yaran
 Yeni yara açtı eskiyi saran
 Bir çare bulmadı bu derdi veren
 Gayrı deva idiler olduk elden oy

Gülçınar'ım geçti sevdamin çağı
 Sarardı bağımın yeşil yaprağı
 Tütüyor gözümde sıla toprağı
 Selam olsun yâre gurbet elden oy (Gülçınar, 2008: 108)

122. ELDEN ELLERE

Bir garibim gurbet gurbet gezerim
 Yerinir giderim elden ellere
 Terk eylemez beni sadık dertlerim
 Sarınır giderim elden ellere

Ne bir tutar dalım ne ışığım var
 Ne bir gerçek dostum ne aşığım var
 Bilemedim dünyada ne işim var
 Görünür giderim elden ellere

Gülçınar'ım sözde yaşamaktayım
 Ne yerde ne gökte muallaktayım
 Bir meçhule doğru yol almaktayım
 Sürünür giderim elden ellere (Gülçınar, 2008: 118)

123. ELLERE YAR İMİŞ YÂRİM

Sen çekip gittin de senden öğrendim
 Ayrılık ne kadar zor imiş yârim
 Sen yıkıp gittin de ondan öğrendim
 Bu dünya kabirden dar imiş yârim

Terk edip gittin de senden öğrendim
 Hasretin yürekte korumuş yârim
 Sen yakıp gittin de ondan öğrendim
 Dünyada cehennem var imiş yârim

Bağlanmazdım böyle kördüğüm ile
 Bilmedim çözülmez sırımış yârim
 Düşmezdim oyuna ben bile bile
 Meğerse rakiple bir imiş yârim

Leyla olup düşer miydim çölüne?
 Bilmedim ellere yar imiş yârim
 Savunmasız düşer miydim eline
 Bilmedim zehirli mar imiş yârim

Ne bileydim canda açtığın yara
 Bende zarar sende kâr imiş yârim
 Gülçınar'ım böyle düşmezdim tora
 Gördüm aşkın gözü kör imiş yârim (Gülçınar, 2008 59)

124. EMANET

Ah kara gözlüm de kara yazılım
 Gelinim Musa'mız sana emanet
 Elleri kınalı körpe kuzulum
 Nuray'ım Musa'mız sana emanet

Kötü olur iyilerin kaderi
 Alıcı kuşa da kaptırdın yâri
 Çeyizin sermeden topladın geri

Nuray'ım Musa'mız sana emanet

Hatırımıza gönlümüze değmedin
 Bir gün yüzün asıp kaşın eğmedin
 Gardaş sana, sen gardaşa doymadın
 Nuray'ım Musa'mız sana emanet

Oyna da nazına n'olur ağlatma
 Babasının kemiklerini sızlatma
 Ahmet'immin emaneti unutma
 Nuray'ım Musa'mız sana emanet (Gülçınar, 2008: 62)

125. ESTİĞİN YERE

Koyma beni böyle garip başına
 Yaprığın olayım estiğin yere
 Değmesin ayağın çakıl taşına
 Toprağın olayım bastığın yere

Yollarını gözyaşımınla sulayam
 Damarlım tel tel çekem ulayam
 Aşkımızı kanım ile beleyem
 Gönül bağımızı kestiğin yere

Gülçınar'ım yandım dindir acımı
 Kimlere giydirdin sevda tacımı
 Kurmuşsun gönlüne darağacımı
 Yapmıştım kabemi astığın yere (Gülçınar, 2008: 63)

126. EŞSİN SEVDİĞİM

Yokluğun dondurur varlığın yakar
 Gökteki güneşe eşsin sevdiğim
 Gözlerin bir bana bir ele bakar
 Yoksa gönülden mi şaşsın sevdiğim

Derdi sevdasına doyamadığım
 Nasıl sevdiğimi diyemediğim
 Acımdan ölsem de yiyemediğim
 Aşk denen ağulu aşsın sevdiğim

Ne yapsam ne etsem yola gelmezsin
 Beni Leyla edip çöle gelmezsin
 Bir varsın bir yoksun ele gelmezsin
 Sanki gökte uçan kuşsun sevdiğim

Bir çift sözü yanardağlar soğutan
 Bana çile ele neşe dağıtan
 Değirmen misali ömrüm öğüten
 Ya demirsin ya da taşsın sevdiğim

Gülçınar bu aşkın yoktur çaresi
 Vuslata bağlanmaz yolu töresi
 Kapanmak bilmiyor sevda yarası

Cümle dertlerime başsın sevdiğim (Gülçınar, 2008: 36)

127. EVVELA ÖZÜNÜ ARITMAYINCA

Deryada yunsan da kirin paklanmaz
 Evvela özünü arıtmayınca
 Yüksekten bakmakla başın diklenmez
 Yüzünü yer ile bir etmeyince

Terbiye etmeli insan nefisini
 Mahlûkatlar uyguluyor aksini
 Bence en fakara sevgi yoksunu
 Bir canana canı yâr etmeyince

Bir sen mi bilirsin yolun Mevla'nın
 Menzilin karanlık bitmez duanın
 Gülçınar'ım neye yarar imanın

Her canı canınla bir tutmayınca

128. EZDİRMEM

Asarım kalbimi darağacında
İhanetin ayağında ezdirmem
Boğarım tutkumu ellerim ile
Sevdasızın deryasında yüzdürmem

Aslı oldum bulamadım keremi
Kime yâr dedimse çıktı harami
Tuz döker sararım kendi yaramı
Tabip olmayana yaram bozdurmam

Gülçınar'ım nefsi dara çekmeden
Benlik kalesini içten yıkmadan
Aşkın ocağında özün yakmadan
Sevda çekmeye ne destan yazdırmam (Gülçınar, 2008: 64)

129. FELEK

Bir sevda düşürdün garip başıma
Dertler deryasına daldırdın felek
Eli reva gördün can yoldaşıma
Yârimi elimden aldirdın felek

Günüm zindan gecem ahuzar ettin
Dünyam ateş yerim yurdum nar ettin
Kimi sevdim ise ele yâr ettin
Beni yaktın eli güldürdün felek

Ayrılık elinde boyun büktürdün
Dünyanın yükünü bana çektirdin
Gözyaşımı yağmur edip döktürdün
Denizler deryalar doldurdun felek

Sevip sevilirken aşk otağında
 Ayrılık estirdin sevda çağında
 Hoyrat bağban oldu sevda bağında
 Sevda güllerimi yoldurdun felek

Aşkın borusunu çalıp öttürdün
 Oyna dedin şike ile üttürdün
 Gülçınar'a gayrı isyan ettirdin
 Sabır çizgisini kaldırdın felek (Gülçınar, 2014: 109)

130. GAFİLDİK ÇOK KUSUR İŞLEDİK ANAM

Gül benzini güldürmedik soldurduk
 Gözlerin her zaman yaşladık anam
 Seni ağlatanı sevdik güldürdük
 Gülbahar gönlünü kışladık anam

Türlü bahaneyle türlü naz ile
 Gülemedik gül yüzüne haz ile
 Bazen sitem ile acı söz ile
 Yufka yüreğini taşıladık anam

Gönlün yaşlı boynun eğri gezdirdik
 Üç günlük dünyada candan bezdirdik
 Gelinlere damatlara ezdirdik
 Seni üzenleri hoşladık anam

Her hallerin örnek idi meleğe
 Benziyordun dert eleyen eleğe
 Yetmiş bir yıl yıkılmadan feleğe
 El birliği ile tuşladık anam

Sanki sabır taşı idin sabrettin
 Ne darıldın bize ne de kahrettin
 Gülçınar dilerim bizi affettin

Gafildik çok kusur işledik anam (Gülçınar, 2014: 107)

131. GAFİLLER BAKİ SANIYOR

Kaç kez tövbe ettim döndüm sözümden
Aşk bilmeyenler beni kınıyor
Kızılırmak coştı çağlar özümden
Gözyaşımınla cümle âlem yunuyor

Dağı taşı elek elek eledim
Dertlerimi höllük ettim beledim
Bir yâr sevdim Hak'tan onu diledim
Vermedi yüreğim ona yanıyor

Mecnun çöllerini bende kavurur
Kerem küllerini bende savurur
Ferhat külüngünü sineme vurur
Kâinat gücünü bende sınıyor

Her ömrün sonunda ahuzar olur
Ruh bedenden uçar gider sır olur
Gülçınar da bir gün yerle bir olur
Gafiller kendini baki sanıyor (Gülçınar, 2014: 58)

132. GAM ÖĞÜTÜRÜM

Aşk badesi diye zehir sunarlar
Ağular içerim gam öğütürüm
Sanki beni sabır taşı sunarlar
Demiri işlerim ham eğitirim

Yaşanmadan boşa geçen çağlar var
Baharı görmeyen hazan bağlar var
Can evimde gizli yanan dağlar var
Volkanlar söndürür lav soğuturum

Kurtulamam avcılarının ağından
 Haramiler geçer gönlüm dağından
 Âşık Gülçınar'ım sevda bağından
 Dikenler dererim gül dağıtırım (Gülçınar, 2014: 134)

133. GEÇ BUNDAN SONRA

Bezdiridi canımdan yalan dolanın
 Duymadım dilinden tatlı kelamın
 Gücenmem vermezsen tanrı selamın
 Dilersen selamsız geç bundan sonra

Özü sözü bütün yoldaş olmadın
 Açtığın yaraya merhem çalmadın
 Bekle dedin yıllar var ki gelmedin
 Lütfedip gelsen de geç bundan sonra

İşte geldim gidiyorum bu handan
 İsyarlarda çıkmak ister can tenden
 Gülçınar'ım geçer oldum ben benden
 İster sen de benden geç bundan sonra (Gülçınar, 2008: 65)

134. GEÇTİM DE GELDİM

Nisan yağmuruyla yağdın dünyama
 İliklerime dek içtim de geldim
 Al canımı kurban olayım sana
 Seninim ben, benden geçtim de geldim

Aşkına düşeli derde belendim
 Her saniye can çekişip ölendim
 Her nefes alışta seni dilendim
 Ellerim Mevla'ya açtım da geldim

Gülçınar'ım çöllerine dolandım
 Yandım yandım gözyaşımla sulandım

Yollarına lime lime ulandım
İğnenin gözünden geçtim de geldim (Gülçınar, 2008: 115)

135. GEL DE BU ACIYI DİNDİR SEVDİĞİM

Hasret çarmihında darda bırakma
Ya çek ipim ya da indir sevdiğim
Aşkın ocağında narda bırakma
Yaktığın ateşi söndür sevdiğim

Bakmadan yüzüne daha kıyası
Can evimde tuttu aşkın mayası
Gözlerinden bade içem doyası
Gel de yüreğimi kandır sevdiğim

Gönlüm sevdamızı özümde saklar
Sızısı her an da kalbimi yoklar
Hasretin durmadan sinemi oklar
Gel de bu acıyı dindir sevdiğim

Şikeli güreştin kalbimi tuşladın
Aşkın kazanına attın haşladın
Ayrılık eliyle sinem taşladın
Demedin ki bu da candır sevdiğim

Gülçınar'ı koyup gittin arada
Can ilacım sinem kaldı yarada
Sen gideli hayat durdu burada
Gel yine dünyamı döndür sevdiğim (Gülçınar, 2014: 35)

136. GEL DEDİN DE GELMEDİM Mİ BİR TANEM?

Hasretle geçerken sevda çağları
Gel dedin de gelmedim mi bir tanem?
Sana gelme için yüce dağları
Del dedin de delmedim mi bir tanem?

İnsaf gönlüm sana dargın demeye
 Hem küskünüm hem de kırgın demeye
 Deniz gözlerinde vurgun yemeye
 Dal dedin de dalmadım mı bir tanem?

Senle çıkmak için gökler katına
 Adadım ömrümü vuslatına
 Bindirip gönlümü aşkın atına
 Sal dedin de salmadım mı bir tanem?

Gülçınar'ım durma gurbet elinde
 Leyla gibi gezme sevda yolunda
 Gel sarıl da sevdiğinin kolunda
 Öl dedin de ölmedim mi bir tanem? (Gülçınar, 2008: 43)

137. GEL GAYRI YÜZÜMÜ GÜLDÜR SEVDİĞİM

Neden koyup gittin beni yaralı
 Söyle sebebini bildir sevdiğim
 Geçer gider ömrüm yaşlı karalı
 Sensiz sılam gurbet eldir sevdiğim

Sil at gönlümdeki derdi gümanı
 Gökteki bulutlar başım dumanı
 Gel geçip gitmeden sevda zamanı
 Gözyaşlarım coşkun seldir sevdiğim

Seni benden alan kadere küstüm
 Kaç kere boşaldı doldu dert destim
 Hayat ile bütün bağımı kestim
 Gel gayrı yüzümü güldür sevdiğim

Eğer gelmez isen bir selam gönder
 Aşka dair olsun bir kelim gönder

Gelsin başım üste dert ele gönder
Acı sözün bana baldır sevdiğim

Elinle savrulsun ömür harmanım
Çaremsin sevdiğim derde dermanım
Sultanımsın sen yaz oku fermanım
Gülçınar'ın sadık kuldur sevdiğim (Gülçınar, 2014: 34)

138. GEL

Geçmiyor geceler olmaz sabahlar
Sensiz geçen günüm yıla döndü gel
Üstüme devrilir oldu duvarlar
Evim yurdum gurbet ele döndü gel

Yaktığın bu ateş sönmek bilmiyor
Yakarda canımı kanmak bilmiyor
Coştı da gözlerim dinmek bilmiyor
Yaz bahar ayında sele döndü gel

Beni yakıyorken hasretin narı
Unuttun mu yoksa bu Gülçınar'ı
Sönmekte umudum kıvılcımları
Rüzgârın önünde küle döndü gel (Gülçınar, 2008: 64)

139. GELDİ GEÇTİ DESİNLER

Kim idim nasıldım soran olursa
Misafirdi konu göçtü desinler
Bu garip rüyayı yoran olursa
Maddeden manayı seçti desinler

Tersine dönse de ömrünün çarkı
Onunda kimseden yok idi farkı
Ayırmazdı dil din renk mezhep farkı
Tüm canlara gönlün açtı desinler

Hainler gönlünde karargâh kurdu
 Haramiye uğrak olmuştu yurdu
 İnsanlık bağına bahçıvan kurdu
 Vefa ekti cefa biçti desinler

Dostlarına hedef oldu vuruldu
 Ne kimseye küstü ne de darıldı
 El verdiği eller ile kırıldı
 Yâr elinden zehir içti desinler

Sevda dedikleri derde tutuldu
 Sürgün oldu diyar diyar atıldı
 Aşkın kervanına oda katıldı
 Gülçınar'da geldi geçti desinler (Gülçınar, 2014: 33)

140. GELENE KADAR

Sevdanın darında asılı kaldım
 Beklerim sevdiğim gelene kadar
 Şu yalan dünyaya küsülü kaldım
 Yâr gelip yüzüme gülene kadar

Acılardan yâre ballar süzerim
 Dertlerimi inci gibi dizerim
 Âşıklar aşkına söyler gezerim
 Yâr benim sevdamı bilene kadar

Aramızda engel sıralı dağlar
 Yârinden ayrılan karalı dağlar
 Gözyaşım şelale misali çağlar
 Yâr gelip eliyle silene kadar

Gülçınar'ım canı yâre saklarım
 Sevdamızı kollar nefsi oklarım

Elbet bir döner diye beklerim
Kesmem umudumu ölene kadar (Gülçınar, 2014: 32)

141. GELMİYOR

Aşk denilen garip derdin elinden
Neler çektim neler dile gelmiyor
Can bülbülüm yüksek uçar gülünden
Sevda bağındaki güle gelmiyor

O güzel duygular sızıya döndü
Ölümsüz aşkız maziye döndü
Yâr tavşana gönlüm tazıya döndü
Asi kaçak yârim ele gelmiyor

Ayrılanlar geri döndü barıştı
Nice küslüler sardı sarıştı
Gülçınar'ım o yâr ele karıştı
Gayrı düşlerime bile gelmiyor (Gülçınar, 2014: 133)

142. GİDERKEN ARDINA BAKMAYAN YÂRİM

Sel karıştı gözlerimin yaşına
Giderken ardına bakmayan yârim
Eller ne çoraplar ördü başına
Sevda tacımızı takmayan yârim

Uçan kuşlar selam götürür m'ola
Halim desem yâre yetirir m'ola
Beni hatırına getirir m'ola
Yıllardır gönlümden çıkmayan yârim

Sitemkârım neler demeli bilmem?
Yüreğim kaç yerden yamalı bilmem?
Hangi maddelerin hamalı bilmem?
Sevdanın yükünü çekmeyen yârim

Aşkın kurbanını alıp toruna
 Hapsedip sevdanın zindanlarına
 Âşık Gülçınar'ım asıp darına
 Yıllardır ipimi çekemeyen yârim (Gülçınar, 2014: 40)

143. GİDİYOM

Ben de şu dünyaya geldim geleli
 Bir garip başıma gezdim gidiyom
 Her günüm dünümden daha çileli
 Derdim sıra sıra dizdim gidiyom

Kurduğum yuvayı geri dağıttım
 Gözyaşımınla nice yangın soğuttum
 Gam keder eledim dertler öğüttüm
 Ağrılar sancılar süzdüm gidiyom

Sevgiden ziyade devam olmadı
 Her canlıyı saydım havam olmadı
 Can yoldaşım sıcak yuvam olmadı
 Bir garip başıma geldim gidiyom

Artık şu dünyada gözüm kalmadı
 Ben bittim tükendim çilem dolmadı
 Ağrız acısız günüm kalmadı
 Şu kara bahtıma kızdım gidiyom

Çile pınarından destimi doldum
 Feleğin çarkında elendim kaldım
 Dünya limanından gam yükümü aldım
 Dertler deryasında yüzdüm gidiyom

Gülçınar'ı candan sayan olmadı
 Hâlim kimselere ayan olmadı

Feryadım figanım duyan olmadı
Ahım asumana yazdım gidiyom (Gülçınar, 2014: 31)

144. GÖKGÖL MAĞARASI

Zonguldak'a yolun düşerse eğer,
Gönül coşar hâlden hâle karışır
Gökgöl Mağarası var görmeye değer,
Destan olur dilden dile karışır.

Taşlar canlı gibi durmuş bakıyor,
Asırlar öteden tarih kokuyor,
Sanki bizi yazmış bizi okuyor,
Ya mektuba ya bir pula karışır.

Mağra desen desen şekle bürünmüş,
Her türlü nesnenin resmi görünmüş
Kim bilir koynunda kimler barınmış
Ya rüzgâra ya bir yele karışır.

Sular hayat vermiş taşı sağlıyor,
Gelip de görenler gönül bağlıyor,
Öyle sandım benim için ağlıyor,
Ya ırmağa ya bir sele karışır.

Mağaranın bağırmı damlalar deler,
Ayrılanlar ağlar kavuşan güler,
Belki gider kurak toprağı sular,
Ya yaprağa ya bir güle karışır.

Gökgöl Mağarası da deyip geçilmez,
Gönülden bakmazsan sırrı açılmaz,
Allah'ın hikmeti kıymet biçilmez,
Ne paraya ne de pula karışır.

Dağların özünden yaşları sızmış,
Sular kalem olmuş destanlar yazmış,
Gökgöl Mağarası'nı tarihe kazmış
Kaç asıra kaç bin yıla karışır.

Mağra sarkıt avizeler takıyor
Sular damla damla nakış dokuyor
Gören âşık olup türkü yakıyor,
Ya perdeye ya bir tele karışır.

Kimi salkım saçak kimisi direk,
Sanki içlerine atıyor yürek,
Gülçınar'ım mutlak ziyaret gerek,
Zonguldak denilen ile karışır. (Gülçınar, 2014: 122)

145. GÖRDÜM

Sevda yorgunusun dayan demeli
Yüzünde Ferhat'ın terini gördüm
Çöller vurgunusun ayan besbelli
Gözünde gizlenen şirini besbelli

Sen de bir güzele gönül vermişsin
Sevmiş sevilmişsin devran sürmüşsün
İkrar verip ikrarında durmuşsun
Sözünde sevdanın erini gördüm

Bırakma kendini metin ol metin
Senin de bilinir bir gün kıymetin
Sevip ayrılması böyle mi çetin?
Tezinde sevdanın darını gördüm

Sevda neyineydi hem de kırkında
Şöhretinin değil miydin farkında?
İnilerken ayrılığın çarkında

Sızında sevdanın zararını gördüm

Âşıkların gönlü asla durulmaz
Suçlusu bulunmaz hesap sorulmaz
Dağlar çöller aşsa yine yorulmaz
Dizinde sevdanın ferini gördüm

Gülçınar'ım imdadına varamam
Tabibin değilim yaran saramam
Yangınına başka sebep aramam
Közünde sevdanın narını gördüm (Gülçınar, 2008: 66)

146. GÖREN VAR

Bu dünyayı dönen çarkı devranı
Santim santim milim milim ören var
İnsanlığa ihsan etmiş evreni
Pazar kurmuş sergisini seren var

Nimetlerden sen de hisse al demiş
Cahil kalma arif insan ol demiş
İlim ile irfan ile dol demiş
Ayan beyan mesajını veren var

Evreni dengede tutar devrilmez
Güneşi yandırmaz ayı kavurmaz
Dünyanın çarkını geri çevirmez
Bir kaptan var bu düzeni süren var

Gülçınar'ım işte geldim giderim
Cümle canlılara sevgi güderim
Yaradan aşkına niyaz ederim
Mevla'm şahit halimizi gören var (Gülçınar, 2014: 29)

147. GÖZLERİN GÖZÜME DEĞDİĞİ ZAMAN

Bin yıllık uykudan bahtım uyanır
 Gözlerin ruhuma ağdığı zaman
 Koca cihan aşkın ile boyanır
 Gözlerin gönlüme yağdığı zaman

Gökteki yıldızlar secdeye iner
 Ay doğmaz utanır mahcupça siner
 Güneş kıskançlıktan çatlayıp söner
 Gözlerin dünyama doğduğu zaman

Gülçınar'da kalmaz sitem naz gurur
 Bakışınla nice buz dağı erir
 Korkarım sevdiğim kainat durur
 Gözlerin gözüme değdiği zaman (Gülçınar, 2014: 133)

148. GÖZLERİN

Kirpiklerin sinelere çakmasın
 Alıcı bakmasın ele gözlerin
 Beni yaktı başkasını yakmasın
 Düşmesin ellerle dile gözlerin

Aşkı bakışından içtim içeli
 Sende kaldım benden geçtim geçeli
 Sevdanın yeliyle uçtum uçalı
 Leyla'yım düşürdü çöle gözlerin

Dert pınarı oldu destim doldurur
 Tarifi imkânsız derde daldırır
 Ele güller açar beni soldurur
 Aşığa çektirir çile gözlerin

Yaratan özenmiş bulamam kusur
 Doyamam seyrine dalsam bin asır
 Aşkın pazarında aldı da esir

Gülçınar'ı etti köle gözlerin (Gülçınar, 2008: 67)

149. GÖZLERİN

Bin yıllık uykudan bahtı uyanmış
Gözlerin ruhuma aldığı zaman
Koca evren aşkın ile boyanmış
Gözlerin gönlüme değdiği zaman

Gökteki yıldızlar secdeye iner
Ay doğmaz utanır, mahcupça siner
Güneş kıskançlıktan çatlayıp söner
Gözlerin dünyama doğduğu zaman

Gülçınar'a kalmaz sitem naz gurur
Bakışınla nice buz dağı erir
Korkarım sevdiğim kainat kurur
Gözlerin gönlüme değdiği zaman

150. GÖZYAŞIMDAN KIZILIRMAK BESLENİR

Gülçınar bu şiiri, âşıklama tarzında müzik yaparak “Bir Deli Aşka Tutuldum” adlı albümünde okumuştur. Ayrıca, değerli bestekâr Hüseyin Soysal da sanat müziği olarak bestelemiştir.

Gözyaşından Kızılırmak beslenir
Bir deli sevdanın seline düştüm
Feryadımdan kara taşlar hislenir
Bir deli sevdanın diline düştüm

Yüklesem derdimi dayanmaz dağlar
Gökteki bulutlar hâlime ağlar
Tabibim yarama tuz basar bağlar
Bir deli sevdanın eline düştüm

Her günüm dünümden beter eyleyen
Cefa alıp vefa satar eyleyen

Gam yükümü katar katar eyleyen
Bir deli sevdanın yoluna düştüm

Gülçınar'a türlü dertler üreten
Bitip tükenmeyen engel yaratan
Beni Leyla edip Mecnun aratan
Bir deli sevdanın çölüne düştüm (Gülçınar, 2014: 28)

151. GURBET

Atadan gardaştan yardan ayırdın
Benim gibi garip kalasın gurbet
Dünyanın yükünü sırtıma sardın
Ellerin yakamdan alasın gurbet

Bu ayrılık bize sanki bin asır
Bağrım döğе döğе ellerim nasır
Bağlayıp kendine eyleme esir
Yol verip sılama salasın gurbet

Ben gurbette anam sılada ağlar
Çobansız sürüsüz kekikli dağlar
Kurumuş yemyeşil bahçeler bağlar
Salam gözyaşlarım sulasın gurbet

Gelir miydim yurdumda iş bulaydım?
Çalışsaydım vatanımda kalaydım
Anam babam gardaşım ile olaydım
Paranı başına çalasın gurbet

Gülçınar'ım baba yurdum bozuldu
Öz kökümde dalım kolum yoz oldu
Bizdeki yoksulluk sana koz oldu
Sen de bir gün talan olasın gurbet (Gülçınar, 2014: 113)

152. NİĞDE'NİN

Ekmeğini yedim suyunu içtim
 Ta küçük yaşımdan beri Niğde'nin
 İlk öğretmenimle ufkumu açtım
 Işıttı dünyamı nuru Niğde'nin

Kollarında babam bacım uyuyor
 Canım canlarına özlem duyuyor
 Hasreti içimde her gün büyüyor
 Başkadır gönlümde yeri Niğde'nin

İnsanı birleşip fabrika kurmuş
 Koyunlu halısı çiçekler örmüş
 Birko petek petek balını vermiş
 Sanırsın insanı arı Niğde'nin

Çiftçinin toprakla meşgul olması
 Ne güzeldir emek verip alması
 Patates soğanı hele elması
 Çalışana boldur kârı Niğde'nin

Yurduma yayılmış okuryazarı
 Dokunmasın kem gözlerin nazarı
 Bu dünya döndükçe sürsün pazarı
 Dillerden düşmesin boru Niğde'nin

Beslenmeli bilgi ile her akıl
 Bilen bilmeyene etmeli nakil
 Halil kitapçılar yaptırmış okul
 Günden güne artar varı Niğde'nin

Günü günden güzel olur inşallah
 Aman kem gözlerden korusun Allah
 Üniversitesi de oldu maşallah

Kalır mı insanı geri Niğde'nin

Değeri biçilmez Niğde halısı
Azdır cevher versek etek dolusu
Bir beden oldukça bu Türk ulusu
Geçilmez kalesi suru Niğde'nin

Gülçınar atamın geldiği yerdir
Yurt edinip huzur bulduğu yerdir
Toprağıyla harman olduğu yerdir
Yaradanım olsun yâri Niğde'nin

153. NE DERSİN

Allah'ı Kur'an-ı sermaye edip
Din alıp din satanlara ne dersin
Türlü hurafeye inanıp kanıp
Düşünmeden yutanlara ne dersin

Söyle can gardaşım gözü karam
Halimizi nasıl hayıra yoram
Akıl fikir yok mu acep bir gram
Milletine çatanlara ne dersin

Kumandayla boyun eğip telkine
Düşman olup vatanına, mülküne
Askeri, polisi kendi halkına
Mermi, bomba atanlara ne dersin

Düşmanlar elinle olup da maşa
Kendine evliya bildirip hâşâ
Cennet yurdu saldılar bir ataşa
Yurda nifak katanlara ne dersin

Gülçınar'ım güller gibi derilen

Ay yıldızlı al bayrağa sarılan
 Yiğitler, civanlar kurban verilen
 Kara yere yatanlara ne dersin

154. HABERSİZ

Benim sevdiğim de benden üşümüş
 Ateşlere yaktığından habersiz
 Sevdası da volkanlara eş imiş
 Beni yakıp yıktığından habersiz

Derdim anlatamam duygusuz yâre
 Tutuştu bedenim oldu bir çıra
 Alev alev yanan kızıl bir dere
 Can evime aktığından habersiz

Aşkın pazarında mezat olur mu?
 Seven gönül yardan azat olur mu?
 Gülçınar'ım böyle tezat olur mu?

Beni dara çektiğinden habersiz (Gülçınar, 2008: 73)

155. HAIN YÂR

(Beddua)

Dilerim yoldaşın yuvan olmasın
 Acılarıyla belenesin hain yâr
 Seni benim gibi seven olmasın
 Sevda diye dilenesin hain yâr

Kızıl gözyaşların şaraba dönsün
 Mağrur başın insin turaba dönsün
 Umutların bir bir seraba dönsün
 Mecnun gibi dolanasın hain yâr

Batsında güneşin geri doğmasın
 Dertli bedenine ruhun sığmasın

Sevda bağlarına rahmet yağmasın
Gözyaşınla sulanasın hain yâr

Gerçek olsun kâbusunda korkunda
Boğulasın günahların arkında
Gülçınar'ca şu feleğin çarkınca
Elek elek elenesin hain yâr (Gülçınar, 2014: 81)

156. HARI YANINDA

Ey güzel Allah'ım dünya bağında
N'eylersin her gülün harı yanında
Ben hasret çekerken sevda çağında
Kurtların kuşların yâri yanında

Çağırmadan gelir kovsan da gitmez
Parayla alınmaz güç kuvvet yetmez
Dünya malı bence metelik etmez
Aşğın aşkının kârı yanında

Gülçınar bir canı cana katarsın
Sevgi temeliyle yuva çatasın
Evlat bile saymaz olur atasın
Kadının kıymeti eri yanında (Gülçınar, 2014: 132)

157. HAYAT HİKÂYEM

Bir ana babadan on bir kardeşten
Fazla gelip baştan atılan benim
Anlatayım dostlar derdimi baştan
İlkbaharda kışa tutulan benim

Yaşanır mı dostlar böyle yarayla?
Yere batasınca sözde töreyle
Kahrolası başlık denen parayla
Hayatı mezatta satılan benim

Nasıl anlatsam ki hâlimi size
 Ömrüm geldi geçti dert dize
 Kurtlar sofrasında ettiler meze
 Umutları yenip yutulan benim

Gözyaşımı katık ettim aşıma
 Derdimi sermaye ettim işime
 İki yavru ile garip başıma
 Hayat kavgasına itilen benim

Kırgınım dargınım ben o feleğe
 Şeytanları benzetmiş hep meleğe
 Döndürdüler dert eleyen eleğe
 O yüzden kaşları çatılan benim

Gülçınar'ım işte budur hikâyem
 Kimsesizim canlar kime ne diyem
 Acılar kârımdır aşkım sermayem
 Âşık kervanına katılan benim (Gülçınar, 2014: 99)

158. HESAPSIZ SEVDİM

Nasıl oldu bilmem çıktın karşıma
 Ben seni koşulsuz hesapsız sevdim
 Bereket yağdırdın gönül çarşıma
 Ben seni koşulsuz hesapsız sevdim

Ne yaşına baktım ne de işine
 Bin ömür adadım bir gülüşüne
 Gönlüm ırmak oldu coştı peşine
 Ben seni koşulsuz hesapsız sevdim

Ne akını sordum ne de karayı
 Ne madde düşündüm ne de parayı

Aralandı sana gönlüm sarayı
Ben seni koşulsuz hesapsız sevdim

Gülçınar'ım sevmelere doymadım
Canım bildim el yerine koymadım
Gözlerinden bade içtim aymadım
Ben seni koşulsuz hesapsız sevdim (Gülçınar, 2014: 27)

159. HİSLENİP GİTTİN

(Sitem)

Duygusuz kaygısız sanki taş idin
Ele melek gibi hislenip gittin
İpe sapa gelmez deli coş idin
Emlik kuzu oldun uslanıp gittin

Hep suçladın hiç bakmadın keline
Hangi yılan tükürmüştü diline
Al kanımdan kına yaktın eline
Ele yâr olmaya süslenip gittin

Bir çift tatlı söze muhtaç bıraktın
Sevgiye şefkate hep aç bıraktın
Bana ayrılıktan bir taç bıraktın
Sevdamla aşkımla beslenip gittin

Sevdim derdin sevda derdi gütmedin
Ben yanarken sen başımda tütmedin
Yuvan için keyfi heder etmedin
Ele karlı dağlar üslenip gittin

Gülçınar'ım nasıl vardık bu sona
Vicdanım rahattır sevmekten yana
Nisan yağmuruyla gelmiştin bana
Gözyaşlarım ile ıslanıp gittin (Gülçınar, 2014: 94)

160. HOŞ GELDİN CANIM

Yiğidim Osman'ım torunum benim
 Hoş geldin dünyaya hoş geldin canım
 Geçmişim bugünüm yarınım benim
 Hoş geldin dünyaya hoş geldin canım
 Sefalar getirdin yiğit Osman'ım

Yavrumun yavrusu taze fidanım
 Geldin de dağıldı kederim gamım
 Gönlümün köşküne tahta sultanım
 Hoş geldin dünyaya hoş geldin canım
 Sefalar getirdin yiğit Osman'ım

İki bin dokuzda on dokuz şubat
 Mevla'm nasip etti bize de vuslat
 Gülçınar dünyada bu imiş murat
 Hoş geldin dünyaya hoş geldin canım
 Sefalar getirdin yiğit Osman'ım (Gülçınar, 2014: 42)

161. HOŞ GELDİN

Sevgiye susamış yetim gönlüme
 Sağnak yağışlarla hoş geldin canım
 Lütfettin çileli garip gönlüme
 Derdim sağışlarla hoş geldin canım

Dünyamı süslerken sevgi boyası
 Ruhumu işleyen sevda oyası
 Gönlümde demlenen aşkın mayası
 Bunca bağışlarla hoş geldin canım

Gülçınar canıma yâr yoldaş oldun
 Kara kış ömrüme kor ateş oldun
 Karanlık dünyama ay güneş oldun

Sürpriz doğuşlarla hoş geldin canım (Gülçınar, 2014: 132)

162. HUYLAR BOZULDU

(Hiciv)

İnternet tv’de evleniyoruz
 Âdetler değişti huylar bozuldu
 Hormonla beslenip tavlaniyoruz
 Enine büyüdük boylar bozuldu

Domates kudurdu hıyar azıyor
 Biberin midemde dili uzuyor
 Kanser kral olmuş ferman yazıyor
 Genlerle oynandı soylar bozuldu

Bıyık kestik saçlar uzanır oldu
 Erkekler kız gibi bezenir oldu
 Kızlar erkekliğe özenir oldu
 Bayanlar çıldırdı baylar bozuldu

Sevdamızı ömür boyu güderdik
 Yâr yolunda ölüm olsa giderdik
 Davullu zurnalı düğün ederdik
 Töreler değişti toylar bozuldu

Bir yabancı hayranlığı tutturduk
 Küfrü halka kültür diye yutturduk
 Bağlamayı ozanı unutturduk
 Nefesler kesildi neyler bozuldu

Doğayla oynadı hep boza boza
 Acı gerçekler kaldık yüz yüze
 Ne kış kışa benzer ne yaz yaza
 Mevsimler değişti aylar bozuldu

Tarım hayvancılık battı batıyor
 Eller bize deli dana satıyor
 Fakülteli gençler işsiz yatıyor
 Kentler doldu taşı köyler bozuldu

Milletim gaflete daldı gidiyor
 Yıllar bizden neler çaldı gidiyor
 Gülçınar yaralar aldı gidiyor
 Oklar yaya döndü yaylar bozuldu (Gülçınar, 2014: 92)

163. İLACIM SENSİN

Gönül yaralarım azdı kan ağlar
 Hastanım tabibim ilacım sensin
 Bir gülüşün bin bir yâremi sağlar
 Hastanım tabibim ilacım sensin

Aşk bülbülüm uçma sevda yurdundan
 Canımdan can kopar senin ardından
 Tabipler ne bilsin gönül derdinden
 Hastanım sevdiğim ilacım sensin

Canlanır mazide yaşanan çağlar
 Her akşamüstüme devrilir dağlar
 Bir çift sözün beni hayata bağlar
 Sen bilin sevdiğim ilacım sensin

Şu koca dünyaya sığmam dardayım
 Ardın sıra döne döne turdayım
 Aşkın ocağında ateş kordayım
 Ölüyom sevdiğim ilacım sensin

Gülçınar kabıma sığmaz taşarım
 Demir misin taş mı sana şaşarım
 Bir gel desen gör ne dağlar aşarım

Hastanım sevdiğim ilacım sensin (Gülçınar, 2014: 26)

164. İSTEMEM

Derdi veren elbet verir çareyi
Ölürüm de yine elden istemem
Son nefesim olsa bir damla suyu
Sevgisiz uzanan elden istemem

Sevgisiz yaşamak ölüden acı
Paranın sevgiye yeter mi gücü?
Gönlüm bir çift tatlı sözün muhtacı
Sevgisiz yürekten dilden istemem (Gülçınar, 2008: 73)

165. KAÇTIN DA GİTTİN

Hayaller kurmuştuk biz yarınlara
Neden ayrılığı seçtin de gittin
Beni düşürüp de müşküle dara
Ardına bakmadan kaçtın da gittin

Kutlarım hainim bu zaferini
Yakıp yıkıp biraz ettin ya beni
Enkazımdan yaptın kendi kaleni
Zafer bayrağını açtın da gittin

Gülçınar'a dar eyledin dünyayı
Niye yaptın bozacağıın yuvayı
Hani kalıcıydım bir ömür boyu
Niye göçmen kuşum uçtun da gittin (Gülçınar, 2008: 74)

166. KADINLARIMIZ

Baba gardaş koca vurur başına
Ne acılar çeker kadınlarımız
Dertlerini katık eder aşına
Çok gözyaşı döker kadınlarımız

Bir tatlı söz duysa sevinçten uçar
 Sevgiyle beslense çiçekler açar
 İstirap gam keder ihanet biçer
 Alın teri eker kadınlarımız

Sevgide cömerttir aşk ile coşar
 Çalışır çırpırınr tebdili şaşar
 Yirmisinde saçlarına ak düşer
 Otuzunda çöker kadınlarımız

Satılırlar başlık denen paraya
 Adalet var mıdır konsun daraya
 Erkeğin yaptığı sözde töreye
 Enden boyun büker kadınlarımız

Eksik etek derler adam saymazlar
 Hakkı savunanlar Hakk'a uymazlar
 Feryadımız arşa çıkar duymazlar
 Hep ağıtlar yakar kadınlarımız

Saçımız uzunmuş aklımız kısa
 Kadın el kiriymiş erkek el yusa
 Cahiller yargılar korumaz yasa
 Ölür teker teker kadınlarımız

Kimlerin hükmüdür kimin onayı
 Bulamadık vicdan denen manayı
 Korumuyor ana yasa anayı
 Ahı arşa çıkar kadınlarımız

Gülçınar kadınlar candan yaralı
 Dertlerimiz dizim dizim sıralı
 Canlar yakan bunca yanlış kuralı

Elbet bir gün yıkar kadınlarımız

167. KÂİNAT UYKUYA YATTIĞI ZAMAN

Dünyam yârin göz rengine boyanır
Akşam olup güneş battığı zaman
Gönlümde sancılar dertler uyanır
Kâinat uykuya yattığı zaman

Sevdiğim kalmadı kavli kararda
Sevda pazarında ömrüm zararda
Anılar nöbette uykum firarda
Her sabah horozlar öttüğü zaman

Yanardağdan lavlar akar özüme
Bu dünya cehennem olur gözüme
Söndürmez deryalar aksa közüme
Hayali gözümde tüttüğü zaman

Gelmedikçe yârden bir haber bir ses
Koca dünya olur demirden kafes
Boğar beni onsuz aldığım nefes
Hasreti canıma yettiği zaman

Gülçınar'ım ayım güneşim söner
Gayrı dünya durur hep başım döner
Gözlerime çelik perdeler iner
Bu aşktan umudum yittiği zaman (Gülçınar, 2014: 25)

168. KÂİNATIN NURU GÖZLERİN

Uzağında kara zindanlardayım
Nerde kâinatın nuru gözlerin
Çözülmez bilmece isyanlardayım
Sırda kâinatın nuru gözlerin

Koca evren senden alır ışığı
 Sırrına erenler olur aşığı
 Bir ömür beklenir vuslat keşiği
 Turda kâinatın nuru gözlerin

Gülçınar'dan ayrı gayrı değilsin
 Gözden uzaktasın seyri değilsin
 Hak senden sen haktan ayrı değilsin
 Birde kâinatın nuru gözlerin (Gülçınar, 2008: 76)

169. KAL DİYEMEDİM

Dönmesin bir daha lal olsun dilim
 Dur gitme sevdiğim kal diyemedim
 Ayrılık çok acı hasretlik zulüm
 Bir haber bir selam sal diyemedim

Yaban eller seni benden çalsa da
 Zalim yıllar seni benden alsa da
 Ömrümüzden son birkaç yıl kalsa da
 Ne zaman istersen gel diyemedim

İliğimde damarımda kanımda
 Hücremdesin ruhumdasın canımda
 Gönlümdesin her dakika her anımda
 Nerede olursan ol diyemedim

Gidersen aşkımız yetim kalmaz mı?
 Acılar çileler bizi bulmaz mı?
 Böyle bir sevdaya yazık olmaz mı?
 Yok mu başka çıkar yol diyemedim?

Başımı sevdaya saldım salalı
 Aşkın deryasında daldım dalalı
 Gözlerinden vurgun aldım alalı

Kaybettim kendimi bul diyemedim

Gülçınar'ım sende dünya muradım
 Sanadır figanım yürek feryadım
 Canımı aşkına kurban adadım
 Gel de ellerinle al diyemedim (Gülçınar, 2014: 24)

170. KALACAĞAN GEL

Yine boynu bükük koyma ardında
 Aşkın deryasına dalacaksan gel
 Sevgin bir kaledir gönlüm yurdunda
 Bir ömür bekçisi olacaksan gel

Biliyorsun sana ne çok muhtacım
 Sen de her dermanım cümle ilacım
 Gönlümde sevdamsın başında tacım
 Bir ömür yanımda kalacaksan gel

Can evimden yara aldım vurgunum
 Gülçınar'ım yokluğunla yorgunum
 Seni beklemekle geçer her günüm
 Gel Allah aşkına geleceksen gel (Gülçınar, 2008: 77)

171. KALASIN OY CAN

Hâlin hatırını soran olmasın
 Bir garip başına kalasın oy can
 Gönül yaraların saran olmasın
 Derdini dertlerin belesin oy can

Yalan dolan oyun plan işlerin
 Seni yaralasan kendi taşların
 Yağmur olsun yağsın o gözyaşların
 Kербela çölünü sulasın oy can

Sevdanın yoluna yolcu olasın
 Acıdan çileden yükün alasın
 Sende benim gibi naçar kalasın
 Dertler deryasında dalasın oy can

Bu akşam tadına sen de varasın
 Gözlerin her yerde beni arasın
 Gülçınar ararken serap göresin
 Ferhat gibi dağlar delesin oy can (Gülçınar, 2014: 88)

172. KALICI DEĞİL

Sevdiğimden yedim aşkın okunu
 Yaralayan düşman kılıcı değil
 Yalnız çekemiyom dünya yükünü
 Dert ortağım derdim bölücü değil

Aşk kuz eyleyip çıkar ava da
 Gönül kuşum yüksek uçar havada
 Yaralıyım yârsız kaldım yuvada
 Gitti can yoldaşım gelici değil

Sinem derinlerde acılar saklar
 Ne doktor ne merhem ne ilaç paklar
 Düşman ellerinde zehirli oklar
 Şu ayrılık kadar kalıcı değil

Gülçınar kanmayın dünya malına
 Aldanmayın atlas ipek şalına
 Meyletmeyin şöret para puluna
 Kimse bu dünyada kalıcı değil (Gülçınar, 2014: 23)

173. KAN KUSTURDUN İNSAFSIZ

Düşürdün de beni sevda çölüne
 Gam estirdin dert estirdin insafsız

Bir tadımlık bal çaldın da dilime
Kan kusturdun kan kusturdun insafsız

Sinsice kuruldun gönlümde köşke
Güvenmez olaydım ah sana keşke
Eşime dostuma hayata aşka
Sen küstürdün sen küstürdün insafsız

Gülçınar'ım boyun eğmem zulüme
Yâr denir mi senin gibi zalime
Feryatlarım dolandı da dilime
Hep susturdun hep susturdun insafsız (Gülçınar, 2008: 74)

174. KÂR BANA

Dönemem sılaya yollarım irak
Hasret çarlığında gurbet dar bana
Dost yüzü görmeyen göz neme gerek
Benim için âmâdan da kör bana

Garip bir sevdaya saldım başımı
Gözyaşımınla katık ettim aşımı
Ben de bulamadım gönül eşimi
Yârsız dünya kabirden de dar bana

Gülçınar'ım bilmem neydi günahım
Göklere uzanır figanım ahım
Yeter acılarım dinsin Allah'ım
Ecel bir gün evvel gelse kâr bana (Gülçınar, 2008: 78)

175. KARADENİZ'E

Gözyaşlarım oldu bir Kızılırmak
Akar deli deli Karadeniz'e
Ne dinlenmek bilir ne de bir durmak
Akar deli deli Karadeniz'e

Sevda dedikleri gizemli yol var
 Sırrına erilmez garip bir hâl var
 Sanki yüreğimde demirden el var
 Çeker deli deli Karadeniz'e

Gülçınar da boyun eğmez şahına
 Yüzün turab eder aşk dergâhına
 Gönlüm ibadette kıblegâhına
 Bakan deli deli Karadeniz'e (Gülçınar, 2008: 103)

176. KARS'TAN SELAM OLSUN ANADOLU'YA

(3. Kars Âşıklar Bayramı)

Âşıklara meydan kurulmuş burada
 Kars'tan selam olsun Anadolu'ya
 Sevgiyle doğruya erilmiş burda
 Kars'tan selam olsun Anadolu'ya

Doğunun güneşi yurdun kalesi
 Vatan toprağının cennet alası
 Bahar gelmiş açmış gülü lalesi
 Kars'tan selam olsun Anadolu'ya

Şenlik baba seda vermiş her yana
 Can sağ iken yurt vermedik düşmana
 Çobanoğlu peh peh demiş devrana
 Kars'tan selam olsun Anadolu'ya

Doksan bin şehidim yatıyor burda
 Ruhlarıyla hayat katıyor yurda
 Türkiye'min nabzı atıyor burda
 Kars'tan selam olsun Anadolu'ya

Bereket var toprağında taşında

Bin bir lezzet ekmeğinde aşında
 Atamın sureti nişan döşünde
 Kars'tan selam olsun Anadolu'ya

Yunus Mevlana'dan ışığımız var
 Pir Sultan Veysel'den keşiğimiz var
 Üç yüz yirmi tane aşığımız var
 Kars'tan selam olsun Anadolu'ya

Gülçınar âşıklar dokunsun tele
 Kardeşlik türküsü dökülsün dile
 Sesimiz duyulsun yedi düvele
 Kars'tan selam olsun Anadolu'ya (Gülçınar, 2014: 120)

177. KISKANIR

Aşk dünyamı bin bir renge boyadı
 Maviler, yeşiller, allar kıskanır
 Bilseler acından aldığım tadı
 Arılar çiçekler ballar kıskanır

Felek bana oynar hep kozlarını
 Ben ararım o gizler izlerini
 Anlatayım desem o gözlerini
 Deryalar, denizler, göller kıskanır

Seven sevdiğine neden eş olmaz
 Âdet, töre, usul bitmez baş olmaz
 Daha nice engel çıkar aşılmaz
 Sevdayı tatmayan kullar kıskanır

Gülçınar'ım gülüm açmadan solar
 Sevda bağımızı hoyratlar yolar
 Ne seni bırakır ne beni salar
 Maniler engeller yollar kıskanır (Gülçınar, 2008: 78)

178. KOCANIN BÖYLESİ

İşi gücü yalan dolan numara
 Kocanın böylesi düşman başına
 Yuvamızı kurban etti kumara
 Nice emeklerim gitti boşuna
 Pilav yerken taş gelsin
 Otuz iki dişine

Kaçıncı fermanım yazdığı bilmem
 Kaçıncı kudurup azdığı bilmem
 Kaçıncı tövbedir bozduğu bilmem
 Aldanmayın timsahça gözyaşına
 Saç kıran derdi girsin
 Kirpiğine kaşına

Deryalar paklamaz yüz karasını
 Aşk yoksunu erdem fukarasını
 Bin tabip saramaz bir yarasını
 Gülçınar'ım ah'ım düşer peşine
 Karabasan otursun
 Her gün akşam düşüne (Gülçınar, 2008: 79)

179. KOZU KALMAMIŞ

Şu gönlümü hile ile ütmüştü
 Gördüm oynayacak kozu kalmamış
 Âşık maskesiyle neler etmişti
 Şimdi savunacak tezi kalmamış

Bilmem onun sevenlere kastı ne
 İhaneti hak bilirdi dostuna
 Artistlikte bulunmazdı üstüne
 Ne çalımını ne de pozu kalmamış

O mağrur başını bir yana bükmüş
 Teslim bayrağını feleğe çekmiş
 Kurumuş dalları yaprağın dökmüş
 Ne baharı ne de yazı kalmamış

Gülçınar'ım gavur imana dönmüş
 Ateşe verilen samana dönmüş
 Yanıp da külleşmiş dumana dönmüş
 Ne kıvılcım ne de közü kalmamış (Gülçınar, 2008: 80)

180. KOZUM DA SENSİN

Sevdan ile için için yanarım
 Kanım da canım da özüm de sensin
 Pervaneler gibi aşka dönerim
 Aklım da fikrim de gözüm de sensin

Sabrın sınırına dayandığımda
 Gecenin rengine boyandığımda
 Sancılar içinde uyandığımda
 Ağrım da acım da sızım da sensin

Gülçınar'ım can bir kuştur kafeste
 Uçmadan gel kurbanını sen iste
 Ölmem direnirim en son nefeste
 Dünyaya bağlayan kozum da sensin (Gülçınar, 2008: 81)

181. KUL KEMAL VE SAKİNÎ CANLARA

Birisi Kerem'dir, birisi Aslı
 Birisi Kul Kemal, biri Sakinî
 Kalben dünyalıdır aslen Sivaslı
 Birisi Kul Kemal, birisi Sakinî

İnsan sevgisiyle dolup taşarlar
 Bilim ile aydınlığa koşarlar

Can cana kumrular gibi yaşarlar
Birisi Kul Kemal, birisi Sakinî

İkisi de dosta uzanan eldir
Birisi köprüdür birisi yoldur
Birisi zeytindir birisi daldır
Birisi Kul Kemal, birisi Sakinî

Ay gibi aydınlık yüzleri vardır
Birlik beraberlik tezleri vardır
Laiklik yolunda izleri vardır
Birisi Kul Kemal, birisi Sakinî

Vatanım Şarkışla'mın gülleri
Sılaya döndürür gurbet elleri
Aşk bağında bülbülleşir dilleri
Birisi Kul Kemal, birisi Sakinî

Selam orta çağda kalan canlara
Sizde bakın örnek alın bunlara
Işıklara bu gerçek aydınlara
Birisi Kul Kemal, birisi Sakinî

Bilirim tüm canlar başta tacınız
Paylaşırım sevinciniz acınız
Gülçınar'da size hayran bacınız
Birisi Kul Kemal, birisi Sakinî (Gülçınar, 2008: 68)

182. KURBAN OLDUĞUM

Sensiz bırakıp can yoldaşını
Gitme gelişine kurban olduğum
Yıldız gözlerini hilal kaşına
Çatma gülüşüne kurban olduğum

Dünyam diken oldu ben üzerinde
 Hiç mi kıymetim yok yâr nazarında
 Kölen olam beni aşk pazarında
 Satma alışına kurban olduğum

Allah'ın kelamı vardı sözünde
 Gülçınar'ım menzil alır izinde
 Balık gibi yüz gez aşk denizinde
 Batma dalışına kurban olduğum (Gülçınar, 2008: 101)

183. KÜLLER GEÇERSİN

Attın zindanına bir mum yakmadın
 Yıldızımдын bir geceme akmadın
 Yolundan geçtin de dönüp yollar geçersin
 Selamsız sabahsız yollar geçersin

Bu derde düşmemde yok muydu payın?
 Aşkî koz edip de oynadın oyun
 Harcama kendini başrole soyun
 Nice aktörleri sollar geçersin

Şikeyle güreştin getirdin tuşa
 Aldın da kalbimi attın ateşe
 Bir elinde körük birinde maşa
 Yaktın Gülçınar'ı küller geçersin (Gülçınar, 2008: 82)

184. KÜSÜLÜ KALDI

Yâr bizim ellerden gitti gideli
 Gözlerim uykuya küsülü kaldı
 Ne mektubu gelir ne de bir teli
 Gönül bağlarımız kesili kaldı

Meyledip de gitti dünya varına
 Dönüp de bakmadı sevda kârına

Yüreğimi çekti hasret darına
O günden bu güne asılı kaldı

Dostlarıma düşman ele yâr idi
Umutlarım mumlar gibi eridi
Gönül gözü aşka bakar kör idi
Bağrımnda volkanlar basılı kaldı

Gülçınar'ım dile dolarken sözüm
Ayrılık türküsü çalarken sazım
Boğazımda düğüm düğüm avazım
Feryadım figanım kısılı kaldı (Gülçınar, 2014: 22)

185. MAHKUMUM SANA

Akşamlar olup da güneş batınca
Acılarım doğar inceden ince
Cümle âlem yuvasına dönünce
Gelmeyişin çok gidiyor gücüme
Ne ay doğar ne bir yıldız geceme
Tek çaremsin dayanılmaz acıma
Tiryakin olmuşum mahkumum sana

Kurudu mu hani sevgi pınarım
Biliyorsun hasretinle yanarım
Her kapım çalışta seni sanarım
Olmayışın çok gidiyor gücüme
Ne ay doğar ne bir yıldız geceme
Tek çaremsin dayanılmaz acıma
Müptelan olmuşum mecburum sana (Gülçınar, 2008: 83)

186. MERAL'IM YAVRUM

Taze sarmaşığım filiz dalımsın
Feleğin çarkına dolanan yavrum
Toprağın bağrında saklı gülümsün

Kanlı gözyaşımla sulanan yavrum

Felek avcı olmuş körpe Meral'ım
Azrail okuyla bağı yaralım
Ceylan gözlü kızım bahtı karalım
Dünya eleğinden elenen yavrum

Gülçınar can gülüm doymadım sana
Dört bahar misafir oldun bu hana
Beşik kadar yere bir kabristana
Kara topraklara belenen yavrum (Gülçınar, 2008: 139)

187. MİHMANÎ DOST'A

Gurbet ellerinde garip gezerken
Sıla kokusuyla esti Mihmanî
Gönlüm dergâhına girip gezerken
Serdi baş köşeye postu Mihmanî

Kalbi ayna gibi yoktur marazi
Vardır yüreğinde hassas terazi
Beslemez kimseye kini garezi
Bütün canlıların dostu Mihmanî

Kimseye sevgisiz kem gözle bakmaz
Hatıra değıp de gönüller yıkmaz
Hakk'ın adaletin yolundan çıkmaz
Kötülüğü dara astı Mihmanî

Düne bakıp geleceğı görürken
Aydınlığın bilincine varırken
Birlik sevdasına canın verirken
İkilik ipini kesti Mihmanî

Eller bilim ile aya uçarken

Bizimkiler orta çağa göçerken
 Kardeş kardeşine savaş açarken
 Bozguncuya kızdı küstü Mihmanî

Tatlıdır sohbeti benzer bülbüle
 Dilerim Allah'tan yüzü hep güle
 Onu incitseler kırsalar bile
 Düşünmez kimseye kastı Mihmanî

Anlat sevdiğini Mamaşlı kızı
 Yıllardır dinmemiş verdiği sızı
 Ara Gülçınar'ı sor bazı bazı
 Olmuş dostluğunun mesti Mihmanî (Gülçınar, 2008: 70)

188. MİLENYUM

Milenyummuş gelişini kutladık
 Umutlarla yeniçağa atladık
 Borcu derdi yüz misline katladık
 Paramızı pula verdik bu sene

Kriz geldi bizi yaktı kavurdu
 Zengini kayırdı fakire vurdu
 Emekleri harman etti savurdu
 Umutları yele verdik bu sene

Çile yağdı hem şehrim, köyüme
 Gülçınar'ım dertler düştü payıma
 Kârdan geçtim can eklendi zayıma
 Yoldaşı da yola verdik bu sene (Gülçınar, 2008: 84)

189. MUHANET

Alo deyip hoş sedanı duyur da
 Tellerimiz bayram etsin muhannet
 Tanrı misafiri ol gel buyur da

Ellerimiz bayram etsin muhannet

Lütfeyle de gül yüzünü görelim
Hâl arz edip hatırını soralım
Muhabbet bağından güller derelim
Dillerimiz bayram etsin muhannet

Es de umut gönder sevda yönünden
Kokunu getirsin o gül teninden
Gelip geç de bizim evin önünden
Yollarımız bayram etsin muhannet

Şahlanan sevdama nasıl gem vuram
Gülçınar'ım ömrüm yoluna serem
Mutlu sonla bitsin gel de dram
Kollarımız bayram etsin muhannet (Gülçınar, 2008: 84)

190. MUHSİN YAZICIOĞLU'NA AĞIT

Maraş'tan bu yana Yozgat'a uça
Yıkıla Keş Dağı yerlere bata
Yol vermemiş gardaş gele Yozgat'a
Bu acı haberi duyan ağladı
Türk İslam âlemi kara bağladı

Küstüm gayrı vardım yirmi beşine
Baharda kar tipi düşmüş peşine
Helikopter çarpmış dağın döşüne
Bu acı haberi duyan ağladı
Türk İslam âlemi kara bağladı

Kara bulut çöktü koca Sivas'a
Şarkışla Elmalı gark oldu yasa
Ankara'yı sardı gam keder tasa
Bu acı haberi duyan ağladı

Türk İslam âlemi kara bağladı

191. MUSA MERDANOĞLU USTAYA

Bizim Şarkışla'nın Kaymak Köyü'nden
Musa Merdanoğlu gelmiş gidiyor
İçmiş ayrılmamış aşkın meyinden
Sevdanın sarhoşu olmuş gidiyor

Balkız hayatını zehir eylemiş
Gözünün yaşını nehir eylemiş
Vuslatı ahrete tehir eylemiş
Usta bu hayale dalmış gidiyor

Gülçınar'ım bir gün sürmemiş demi
Yüklemiş sırtına kederi gamı
Dünya limanında bir garip gemi
Ağır ağır yükünü almış gidiyor

192. NAZI CELLADIM

Aşkın ecel olsa yine içerim
Sözü fermanımda gözü celladım
Gül ekerim neden diken biçerim
Tozu harmanımda pozu celladım

Benliğini sevdam ile yoğuran
Vefa bekliyorken cefa doğuran
Damarlarım iplik iplik eğiren
Hızı kirmenimde kozu celladım

Gülçınarı saldın derde gümana
Yakıp kavurdun da kattın dumana
Gavur olsa gelir idi imana
Özü dermanımda nazı celladım (Gülçınar, 2008: 99)

193. NE DENİR ZALİM?

Senin yaptığına aşk kanununda
 Anlam bulamadım ne denir zalim?
 Kimsenin ettiği kalmaz yanında
 Bir zalim elinden ödenir zalim

İstemem ellerin bana uzansın
 Sen dost dediğine kuyu kazansın
 Dün verdiğin sözü bugün bozansın
 Bizde yâre ömür adanır zalim

Yaktın Gülçınar'ı tozar küllerle
 Oyna ister kaşık ister zillerle
 Tutunduğun dalda hain ellerle
 Senin de kolların budanır zalim (Gülçınar, 2008: 85)

194. NEYLEYİM?

Hak'tan geldim yine Hakk'a giderim
 Menzili olmayan yolu neyleyim?
 Gerçek dosta canım kurban ederim
 Dost kadrin bilmeyen kulu neyleyim?

Haksızı görüp de aldırmiyorsa
 Yolsuzu haddini bildirmiyorsa
 Düşeni tutup da kaldırmiyorsa
 Dosta uzanmayan eli neyleyim?

Ruhum işkencede canım kızakta
 Kıvranırim aşk denilen tuzakta
 Vuslat yıldızlardan bile uzakta
 Yâre dolanmayan kolu neyleyim?

Felek yolum yokuşlara sürerken
 Gönlüm sabır rekorları kırarken

Yarınları mutluluğa kurarken
Boşalır gözümden seli neyleyim?

Gülçınar'ım önce kendini yokla
Benlikten kibirden özünü pakla
Sen de bir garibi duldanda sakla
Gölgesi olmayan dalı neyleyim? (Gülçınar, 2008: 86)

195. OLSUN MU?

Hayrola den dostlar ben bir düş gördüm
Her gün bayram olacakmış olsun mu?
Artık gama kasvete boş verdim
Dünya huzur dolacakmış dolsun mu?

Madem tüm insanlar Âdem soyundan
Fitneler vazgeçmiş türlü huyundan
Yoksulda kendine düşen payından
Her hakkını alacakmış alsın mı?

Cümle âlem gelip dikmiş hircunu
Zengin fakir ile karmış harcını
Sıfırlayıp mağdur halkın borcunu
Tüm bankalar silecekmiş silsin mi?

Özü bir de ayrı gezen bedenler
Hasretiyle yâri deli edenler
Terk eyleyip yıllar önce gidenler
Geri dönüp gelecekmiş geldin mi?

Sinesini aşk oduyla yakarlar
Dünyanın malına resti çekerler
Aşk olmadan evlenmeyen bekârlar
Ruh eşini bulacakmış bulsun mu?

Teraziler hakça tartıp darayı
 Adalet ayırıp aktan karayı
 Zulüm edenlerin tahtı sarayı
 Mazlumlara kalacakmış kalsın mı?

Gülçınar bilimle yarış olunca
 Sevgiyle menzile varıl olunca
 Silahlar susunca barış olunca
 Ağlayanlar gülecekmiş gülsün mü? (Gülçınar, 2014: 21)

196. ORMAN

Bezenirmiş binbir türlü çiçeğe
 Gün doğarmış nice börtü böceğe
 Çekerek yağmuru kızgın sığağa
 Doğa dengesini sağlarmış orman

Sofralarımıza kaşık olurmuş
 Nazlı yavrulara beşik olurmuş
 Yuvalara kapı eşik olurmuş
 Hem de çatısını bağlarmış orman

Erozyonu önler yurdu korurmuş
 Nice arzulara cevap verirmiş
 Hangi cahil eller ateşe vermiş
 Şimdi bulutlarla ağlarmış orman

Gülçınar'ım için için kanıyor
 Ormana kıyana insan deniyor
 Canım tutuşuyor özüm yanıyor
 Şu görünen çıplak dağlarmış orman (Gülçınar, 2008: 87)

197. OY GÜZEL ANNEM

Can evinde duyar ağrım sızımı
 Yollarım gözleyen oy güzel annem

Çeker her kahrımı türlü nazımı
Çok derdim azlayan oy güzel annem

Ah bahtı karalım ah cefakârım
Karşılıksız seven tek vefakârım
Kara günün dostu en sadık yârim
Dünyamı hazlayan oy güzel annem

Kanından canından hayat verensin
Bize ömür boyu kanat gerensin
Kusur eylesek de sen hoş görensiz
Affeden nazlayan oy güzel annem

Garip hanemizde bir ömür sürdürdün
Çok çileler çekti acılar gördün
Özverinle sabır kalesi ördün
Yangınlar gizleyen oy güzel annem

Annenin tarifi sığmaz kaleme
Aciz naçar kalır cümle kelime
Gülçınar'ım diken batsa elime
Ciğeri sızlayan oy güzel annem (Gülçınar, 2008: 108)

198. OY YALAN DÜNYA

Güldürmedin beni her dem ağlattın
Kanlı gözyaşım ile doy yalan dünya
Bir vefasız yâre gönül bağlattın
Tükettin ömrümü oy yalan dünya

Sevda yüreğimde ince sızıyken
Beni tavşan ettin avcım tazıyken
Anamın ardında emlik kuzuyken
Eyledin kurtlara pay yalan dünya

Dağın taşın altın olsa niderim
 Elde olsa şu an veda ederim
 Üryan geldim sana üryan giderim
 Al neyin varsa soy yalan dünya

Gülçınar'ı yedin sen azar azar
 Çile satan ömür tüketen pazar
 Lütfeylersen nasibimde bir mezar
 Başıma bir taşın koy yalan dünya (Gülçınar, 2008: 20)

199. OYNAMASAYDIN

Hani aramızdan su sızmazken
 Araya ayrılık sokulur muydu?
 Nice depremlerden sarsılmazken
 Sebepsiz bir yuva yıkılır mıydı?

Nice zorluklara göğüs germişken
 O tatlı canını hiçe saymışken
 Hem candan sevilip candan sevmişken
 Böyle bir sevdadan bıılır mıydı?

Yüreğimi sevdan ile dağlayıp
 Yollarımı yollarına bağlayıp
 Şimdi yokluğuna mahkûm eyleyip
 Hasretin narına yakılır mıydı?

En büyük aktörsün süper oynadın
 Bütün neonlara yazılsın adın
 Sen ki böyle çetin oynamasaydın
 Gülçınar'ın beli bükülür müydü? (Gülçınar, 2008: 89)

200. ÖLDÜ SAYARIM

Başım gözüm için sadakam olsun
 Ömründen birkaç yıl çaldı sayarım

Varsın garip gönlüm teselli bulsun
Senden hayat dersi aldı sayarım

Aldatır mı insan seven kadını?
Zehir ettin bana aşkın tadını
Bir mezar taşına verdim adını
Gayrı bende seni öldü sayarım

Gülçınar'ım malum yaradana
Dünyayı cehennem eyledin bana
Hesabımız kalsın ulu divana
Bir kazaydı başa geldi sayarım(Gülçınar, 2014: 131)

201. PERİŞAN

Ayrılık derinde can dayanmıyor
Yardan ayrıralı hâlim perişan
Yalvardım yakardım geri dönmüyor
Kırıldı kanadım kolum perişan

Gençliğimi yollarında tükettim
Ne yaptım da bu cezayı hak ettim
Adresi bile yok izin kaybettim
Menzilim şaşırdım yolum perişan

Yar bize küs rakip ile barışır
Gülçınar'dan geçer ele karışır
Gözüm yaşı yağmur ile yarışır
Coşar deli deli selim perişan (Gülçınar, 2008: 91)

202. PEŞİN SEVDİĞİM

Ayrılık okunu sineme vurma
Can yakmak mı senin için sevdiğim
Eller ile düşler hayaller kurma
Sevdamla süslensin düşün sevdiğim

Dünya malı ne ki sen bana yârsan
 Bu dertli başımı sinene sarsan
 Divâne gönlüme seni bir sorsan
 Firdevs-i âlâdır döşün sevdiğim

Benim gibi aşka düşmeyen bilmez
 Tarifi imkânsız kaleme gelmez
 Sevdiğinden ayrı kalanlar gülmez
 Olaydım dünyada eşin sevdiğim

Gülçınar'ı dertler ile soldurma
 Sevda bağımızı ele yoldurma
 Hasretinle taksit taksit öldürme
 Canım kurban gel al peşin sevdiğim (Gülçınar, 2014: 30)

203. POZU GÜZELE

Karanlığa bir mum yakamıyorsa
 Kanma ufku dar da pozu güzele
 İnsana sevgiyle bakamıyorsa
 Kanma özü kör de gözü güzele

Mert olan hatanı yüzüne söyler
 Namertler ardından gıybetin eyler
 Dostun gerekirse azarlar paylar
 Kanma özü çürük sözü güzele

Güzellik silahtır düşme tuzağa
 Pusulasız bindirirler kızağa
 Başın yesin bizden gitsin uzağa
 Kanma özü çirkin yüzü güzele

Birlik pınarından dolamıyorsa
 Özünden kibiri silemiyorsa

Gülçınar aşk ile çarpmıyorsa
Kanma özü paslı sazı güzele (Gülçınar, 2008: 92)

204. RESMİN KALDI ELİMDE

Bir türlü seyrine doyamadığım
Küçük bir resmin kaldı elimde
Dokunmaya bile kıyamadığım
Küçük bir resmin kaldı elimde

Beni tanımadan evvel çekilmiş
Tanıştığımız güne tarih atılmış
Ak alınına siyah perçem dökülmüş
Küçük bir resmin kaldı elimde

Gülçınar'ım yaman gönül ağrısı
Ayrılık okuyla canda yarası
Büyük aşkımızın tek hatırası
Küçük bir resmin kaldı elimde (Gülçınar, 2008: 92)

205. SAİME TOPTAN HANİMEFENDİ'YE

Gülçınar, 2009 yılında Dünya Kadınlar Gününü kutlamak vesilesiyle Türkiye'nin değişik illerinden kadın şairler ve İLESAM Kadın Komite Başkanı İlder Yeşilay olmak üzere, Sime Toptan Hanımefendi'nin nazik davetiyle Zonguldak'ta kutlamalara katılmıştır. Hanımefendi'yi bu vesileyle tanıma şansına nail olmuştur. Gülçınar, kendisine olan büyük hayranlığını, saygı ve sevgisini bu şiirle ifade etmiştir.

Zarif, şair, asil hanımefendi,
Kadınların şahı Saime Toptan.
Sanırsın bir melek göklerden indi,
Kadınların şahı Saime Toptan.

Başarının ardındaki duran eş,
Köksal Bey'e olmuş bir ömür yoldaş,
Öyle bir kadın ki bin erkeğe baş,

Kadınların şahı Saime Toptan.

Engelli canlara oluyor ana,
Yüreği garipten mazlumdan yana,
Her hâliyle örnek olur insana,
Kadınların şahı Saime Toptan.

Zeytin dalı eli yurdumu sarar,
Herkesin derdine bir çare arar,
İnsanlık yolunda kalbini yorar,
Kadınların şahı Saime Toptan.

Doğal güzelliği en sadesiyle
Bülbül gibi şakır hoş sedasıyla
Gönüller fetheder hâl edasıyla
Kadınların şahı Saime Toptan.

Bizi konuk etti candan haliyle,
Şiirler sunarak tatlı diliyle,
Yemekler pişirmiş güzel eliyle,
Kadınların şahı Saime Toptan.

Nice insanların derdini sormuş,
Önce vicdanında mahkeme kurmuş,
Gülçınar'ım hakkı haklıya vermiş,
Kadınların şahı Saime Toptan. (Gülçınar, 2014: 102)

206. SAKLASAM SENİ

Döner diye baksam her gidişine
Gönlüm gölge gibi düşer peşine
Her sabah duayla salsam işine
Her akşam telaşla beklesem seni

Sen de bu sevdanın özüne dalsan

Aşkına esirim efendim olsan
 Gönlümün tahtına ebedî kalsan
 Her kalp atışımda yoklasam seni

Gözlerinden bade içtim ayamam
 Sensiz geçen günü günden sayamam
 Sevda gülüm canım sana doyamam
 Her nefes alışta koklasam seni

Gülçınar'ım eller görmesin diye
 Kimseler lütfuna ermesin diye
 Araya ayrılık girmesin diye
 Canımın içinde saklasa seni (Gülçınar, 2008: 112)

207. SEHER YELİ

Seher yeli Türkiye'me gidersen
 Bir de Ankara'ya var benim için
 Yalvarırım sevdiğimi görürsen
 Bütün dertlerimi der benim için

Seni benim saldığımı duyunca
 Karşında mahcupça boyun eğince
 Selvi boylarına boylu boyunca
 Hasretle şefkatle sar benim için

Gurbetteyim diye gamlı mı bilmem
 Sevda sarhoşu mu demli bilmem
 Turkuaz gözleri nemli mi bilmem
 Seyret hâllerini gör benim için

Gülçınar'ım kullar hatasız olmaz
 Bilirim ki sevda cefasız olmaz
 Sevende bu kadar vefasız olmaz
 Acep yârim ne der sor benim için (Gülçınar, 2008: 93)

208. SESLERDİN

Bilse idin sevda denen nimeti
 Âşığı muhabbete seslerdin
 Bilse idin sen sendeki hikmeti
 Beni sana ibadete seslerdin

Can çekiştirmedin canlamak için
 Nasıl taptığımı anlamak için
 Bilse idin her an dinlemek için
 Beni sana şahadete seslerdin

Gülçınar olunca aşkın düşkünü
 Bir ikrara bağlamadın şaşkınlı
 Bilse idin sana olan aşkınlı
 Gönlündeki o mabede seslerdin

209. SEVDA YOLUNDA

Sevenlerin bilinmezmiş kıymeti
 Bilmeyi öğrendim sevda yolunda
 Yaralı gönlümden kini nefreti
 Silmeyi öğrendim sevda yolunda

Şaştım değişmeyen kara yazıma
 Çare bulamadım gönül sızıma
 Ben de dertlerimi döktüm sazıma
 Çalmayı öğrendim sevda yolunda

Gülçınar'ım yandım yandıramadım
 Yangınım derinde söndüremedim
 Giden gitti geri döndüremedim
 Kalmayı öğrendim sevda yolunda (Gülçınar, 2008: 21)

210. SEZAR GİBİ YAKIP GİTTİN

Fethedilmez kale idim aşkına
 Dozer gibi yıkıp gittin sen beni
 Sultan eyledim de gönlüm köşküne
 Sezar gibi yakıp gittin sen beni

Ben de seni sadık bir yâr sanardım
 Gölgen gibi, peşin sıra dönerdim
 Aşkınla yeşeren bir dal çınardım
 Hızar gibi biçip gittin sen beni

Bin bir türlü oyun edip kandırdın
 Verdin değirmene çarkın döndürdün
 Yedin Gülçınar'ı hem de sindirdin
 Mezar gibi yutup gittin sen beni (Gülçınar, 2008: 95)

211. SİLDİN DE GİTTİN

Her yerde hatıran her yerde izin
 Mazimi süpürüp sildin de gittin
 Gitmiyor gözümden o mahzun yüzün
 Ağlanır hâlime güldün de gittin

Göz göze el ele can cana değdi
 Taş değil ya gönlüm ısındı sevdi
 Madem çekip gitmek niyetindeydi
 Niye beni benden çaldın da gittin

Dost göründün gönül yurduma girdin
 Zaten yaralıydım birde sen vurdun
 Aldın beni harman harman savurdun
 Tepemden tırnağa doldun da gittin

Sevmedinse nasıl göründün sever
 Bendeki hatıran bir ömre değer
 Aramıza girse dağlar denizler

Bana benden yakın oldun da gittin

Gülçınar'ın çeker kahrın nazında
 Sen olmazsan dünya bomboş gözünde
 Ben vurgun yiyorken ak denizinde
 Sense dalgalara daldın da gittin (Gülçınar, 2014: 18)

212. SIR TAŞI OLSUN

Hiçbir can kalmasın karanlıklara
 Gece ay gündüz de güneşi olsun
 Yalnızlık yakışmaz imiş kullara
 Herkesin gönlünce bir eşi olsun

Yaşamaya gelen cümle canların
 İsterse canımdan can alanların
 Dilerim dünyada tüm insanların
 Her öğün sıcacık bir aşı olsun

Para da makam da hepsi de hava
 İnsanlığa fayda kılmaktır dava
 Yetime garibe yapmalı yuva
 İnsanım diyenin bir taşı olsun

Asil olan üzmez sevdiklerini
 Hakkıyla almalı kendi yerini
 Her insan yemeli alın terini
 Herkesin yapacak bir işi olsun

Gülçınar insanlar kalınca naçar
 Güvenir birine derdini açar
 Cahil dost sırrını ellere açar
 Pîr insan odur ki sır taşı olsun (Gülçınar, 2014: 17)

213. SİVAS'IM

2007 Sivas Âşıklar Bayramı'nda şiir dalında mansiyon ödülü almıştır.

Doğa ağır uykusundan uyanır
Damarımda atar kanın Sivas'ım
Yıllardır hasrete can mı dayanır
Cennet kokar her bir yanın Sivas'ım

Cumhuriyetimin temel harcısın
Laikliğe kale hem de burcusun
Atamdan emanet boynum borcusun
Ölmem mi yoluna senin Sivas'ım

Nice oyunları bozanlarınla
Adına destanlar yazanlarınla
Birlik türküsüyle ozanlarınla
Sallasın dünyayı ünün Sivas'ım

Bir bedeniz bizi kimse bölemez
Özüm ağlar iken yüzüm gülemez
Alevi Sunni'si ayırt olamaz
Aynı kanın aynı canın Sivas'ım

Çifte minarenle seman delinsin
Al bayrağım göklerinde salınsın
Toprağından namert izi silinsin
Yiğitler harmanı şanın Sivas'ım

Gülçınar'ım garip mahzun gezerim
Değirmene döndüm dertler ezerim
Yâd ellerde koyma benim mezarım
Sar bağrına görem günün Sivas'ım (Gülçınar, 2014: 58)

214. SİVAS'IN

Gardaş canım dostum derler insana
Muhabbeti tatlı dili Sivas'ın

Sevgiyle beslenir can katar cana
Kara sevda kokar gülü Sivas'ın

Cumhuriyete can katan özüyle
Tarihimize yön veren iziyle
Pir Sultan, Veysel'le sazı sözüyle
Gönülden gönüle yolu Sivas'ın

Kızılırmak burada hayat buluyor
Karadeniz'e dek erip suluyor
Nice yaralara merhem oluyor
Hikmetli Balıklı Gölü Sivas'ın

Havası sert, insanları mert olur
En fakiri bile çok cömert olur
Asya'ya Avrupa köklü yurt olur
Dünyayı dolaşır dalı Sivas'ın

Meşhur halı kilimin görmeli
Yuvamızda baş köşeye sermeli
Eşin dostum ekmeğine sürmeli
Dertlere dermandır balı Sivas'ın

Hep ele verip halay tutmalı
Sıcak soğuk çermiğine gitmeli
Çıkıp dağlarından seyir etmeli
Cenneti andırır hali Sivas'ın

Medresesi ilim irfan ocağı
Kültür fişkiriyor köşe bucağı
Çifte minaresi açmış kucağı
Âlemi kucaklar kolu Sivas'ın

Gülçınar da türküsünü seslesin

Sevdasıyla gönlünüzü beslesin
 Sonsuz dek gökyüzünü süslesin
 Şanlı ay yıldızlı alı Sivas'ın (Gülçınar, 2014: 114)

215. SORASIM GELİR

Çekemiyom gayrı bu kadar derdi
 Açıp da bağırmı yarasım gelir
 Bana bu hayatı kim reva gördü
 Hakk'ın divanın sorasım gelir

Koymadı ki felek bir de ben gülem
 Bilmem ki ne zaman bitecek çilem
 Öleceksem yârin yolunda ölem
 Hasret zincirini kırasım gelir

Ömrümce taşıdım sevda hurcunu
 O yâr ödemedi gönül borcunu
 Yârimle arama sevda harcını
 Canımla kanımla karasım gelir

Aşılmadık nice dağlar düzledim
 Sevda çöllerinde yürek közledim
 Ömrümce bu aşkı güttüm izledim
 Gayrı yâr cemalin göresim gelir

Özümde saklasam aşk çirasını
 Sineme yüklesem dert darasını
 Gerçek aşkların kalp yarasını
 Gözümün yaşıyla sarasım gelir

Âşıkların görsem gönül yurdunu
 Yok etsem ömrünü yiyen kurdunu
 Sevda çekenlerin cümle derdini
 Gönül incitmeden deresim gelir

Merhamet eylese yâr âşığına
 Belese gönlüne aşk beşiğine
 Gülçınar'ım varıp yâr eşğine
 İzlerine yüzüm süresim gelir (Gülçınar, 2014: 9)

216. SUSAR GİDERİM

Aldatmak ne demek seven kadını
 Bağrıma taşları basar giderim
 Ant olsun bir daha anmam adını
 Sevdami yargılar asar giderim

Feryadıma dağlar taşlar uyandı
 Yangınımı gören sular da yandı
 Ah ile figanım arşa dayandı
 Hâlim Hakk'a ayan susar giderim

Aşk şarabı diye sunduğum zehir
 Gözyaşlarım oldu Nil denen nehir
 Terk eylerim sana kalsın bu şehir
 Bütün bağlarımı keser giderim

Yeter ettiklerin tak etti cana
 Ömür adamıştım değmezmiş sana
 Yalnız sana değil koca cihana
 Aşka sevdaya da küser giderim

Gülçınar'ım derdim dağlardan çoktur
 İhanet sırtımda zehirli oktur
 Menzirim şaşırdım pusulam yoktur
 Deli poyraz gibi eser giderim (Gülçınar, 2008: 119)

217.ŞARKIŞLA'M

Atama neslime vatansın yurtsun

Arş aleye değsin başın Şarkışla'm
 Őerefin Őöhretin gün be gün artsın
 Hesaba sığmasın yaşın Şarkışla'm

Hasretim özlemim gönül yaremsin
 Kültürüm lisanım yolum töremsin
 Adresim kimliği yurdumu yöremsin
 Elmasa değişmem taşın Şarkışla'm

Anam babam emmim dayımla bile
 Gardaşlarım ile oynaya güle
 Yuha ekmek koyun yoğurdu ile
 Yeseydik madımak aşın Şarkışla'm

Yad eylerim sende geçen günleri
 Gidip de geriye gelmez dünleri
 Unutmadım sende kalan canları
 Darılıp da çatma kaşın Şarkışla'm

Âşıkların yanık sazların güzel
 Oğulların yiğit kızların güzel
 Yaylaların serin yazların güzel
 Gönlüme bahardır kışın Şarkışla'm

Şu kara bahtımı baştan sil akla
 Gönlümü ağrıdan acıdan pakla
 Gülçınar'mı sar koynunda sakla
 Cenneti aratmaz döşün Şarkışla'm (Gülçınar, 2014: 112)

218.ŞARKIŞLA'M

Yad ellerde garip garip gezerim
 Gönlüm sende kaldı vatan Şarkışla'm
 Dağlarını taşlarını özlerim
 Hasreti canıma yeten Şarkışla'm

Gurbet ele gönül verip gelmedim
 Adın dilden sevdan kalpten silmedim
 Senden ayrı garip kaldım gülmedim
 Nemli gözlerimde tüten Şarkışla'm

Koca Veysel kılavuzum pirimdir
 Çok bakıp görenden öte görendir
 Sardın ya bağına sadık yârindir
 Şad olur bağında yatan Şarkışla'm

Hasretin döndürdü beni şaşkına
 Kâbe'yi kondurmam sensin köşküne
 Gülçınar yanarım sıla aşkına
 Beni bu sevdaya atan Şarkışla'm (Gülçınar, 2008: 97)

219.ŞEKERİ ŞERBETİ BALI N'EYLEYİM?

(Üçleme)

Sevdanın renginde kalsak aşk ile
 Yeşili maviyi alı n'eyleyim?
 Bir gönül sofrası kursak meşk ile
 Şekeri şerbeti balı n'eyleyim?

Yâr başıma sevda tacı takarken
 Sevdanın selleri coşkun akarken
 Yârimin sinesi cennet kokarken
 Laleyi sümbülü gülü n'eyleyim?

Âşığı maşuka yetirmiyorsa
 Özlemi hasreti bitirmiyorsa
 Beni nazlı yâre götürmüyorsa
 Menzili yolağı yolu n'eyleyim?

Aşkın hikmetiyle hislenirim ben

Yârin sevgisiyle beslenirim ben
 Sevda cevheriyle süslenirim ben
 Altını elması pulu n'eyleyim?

Âşık Gülçınar'ı nara yandırır
 Yâr pervane eder aşka döndürür
 Bir çift sözü yanar dağlar söndürür
 Deryayı ırmağı seli n'eyleyim? (Gülçınar, 2014: 89)

220.TANSİYON

(Taşlama)

Yeni girer iken olgun yaşıma
 Sinsice kanıma sızar tansiyon
 Tuz katamaz oldum yağsız aşıma
 Ağzımın tadını bozar tansiyon

Yorulduğum rahata geçme zamanı
 Ömür mahsulümü biçme zamanı
 Harmanımdan dane seçme zamanı
 Düven olmuş beni ezer tansiyon

Yârmış gibi canı cana katıyor
 Ömür tüketiyor azap satıyor
 Damarıma girmiş cirit atıyor
 Derdim derya etmiş yüzer tansiyon

Omuzuma karlı dağlar yüklüyor
 Dertlerime her gün zamlar ekliyor
 Kanım çıldırıyor kalbim tekliyor
 Utancından biraz kızar tansiyon

Sanki bir yerime petrol bulaştı
 Amerika gibi benle savaştı
 Şımardı kudurdu haddini aştı

Coşar bedenimde azar tansiyon

Sarmaladın saldın beni kol attın
Can evimde filizlendin dal attın
En sonunda gözlerime el attın
Yedin beni azar azar tansiyon

Yıllarca nefsimle savaş ettirdin
Türlü nimetlere oruç tutturdun
Her öğün bir avuç hapı yutturdun
Her kim olsa sana kızar tansiyon

Ne beni seversin ne terk edersin
Düşman mısın bana kemlik güdersin?
Ben ölürsem sen de benle gidersin
Sanki bana mezar kazar tansiyon

Gülçınar dünyadan atılasıca
Dönmeyen kervana katılasıca
Domuz gribine tutulasıca
Çok tatlı canları üzer tansiyon (Gülçınar, 2014: 90)

221.TAŞIN KALMASIN

(Beddua)

Seni haval ettim yüce Mevla'ya
Dilerim hayalin düşün kalmasın
Ağlayı ağlayı özün kuruya
Gözünde akacak yaşın kalmasın

Görmesin kimseler bahtiyar seni
Sarıp sarmalasin ahuzar seni
Terk eylesin sevdiklerin yâr seni
Yuvanda yoldaşın eşin kalmasın

Ey mısır kafalı hamsi beyinli
 Alavere dalavere oyunlu
 Dokuz uşak dört eş kal tek tayınlı
 Ne katığın ne de aşın kalmasın

İstenmeyen kem ol Karadeniz'de
 Acılara dem ol Karadeniz'de
 Balıklara yem ol Karadeniz'de
 Toprağa verecek nâşın kalmasın

Yaktın Gülçınar'ı gülmesin yüzün
 Adını anmasın oğlunla kızın
 Dilerim dünyadan silinsin izin
 Ne mezarın ne de taşın kalmazın (Gülçınar, 2014: 88)

222.TAZELER YAR YAR

Gözlerinden içtim aşk şarabını
 Dillerin bal kaymak mezeler yar yar
 Şadıman eylersin aşk harabını
 Bir gülüşün ömür tazeler yar yar

Gülçınar'ım hayat verdin canıma
 Yarınım bugünüme dünüme
 Sevdanın cemresi düştü kanıma
 Ta iliklerimde gezeler yar yar (Gülçınar, 2008: 98)

223.TELEFONUM ÇALAR MI?

Sildi m'ola numaramı telinden
 Hoş sedalar gelmez tatlı dilinden
 Telefonum nazlı yârin elinden
 Aranır da yine çalar mı bilmem

Sorsa hâllerimi sorsam hâlinden
 Muhabbet bağının dersek gülünden

Telefonum nazlı yârin elinden
Aranır da yine çalar mı bilmem

Gülçınar'ım dönmem aşkın yolundan
Erittim buzları gözüm selinden
Telefonum nazlı yârin elinden
Aranır da yine çalar mı bilmem (Gülçınar, 2008: 99)

224.TESPIH

Tespîh verdi sevdiceğim yadigâr
Kavuşmaya sabır çekerim her gün
Ellerinin gözlerinin izi var
Doyamam seyrine bakarım her gün

Gözüm gibi korur kollar saklarım
Tanesine bin bir umut yüklerim
Severim okşarım öper koklarım
Gözyaşlarım ile yıkarım her gün

Gözleri aklıma geldiği sıra
Tespîhe sarılır başlarım tura
Sevdası bağrımında sönmeyen çıra
Sinem ateşlere yakarım her gün

Ömrümce unutmam o güzel günü
Tespîh hep o güne götürür beni
Duayla niyazla dilerim onu
Döne döne umut ekerim her gün

Yârsız günler tespih gibi dizilir
Garip gönlüm ezim ezim ezilir
Gülçınar aşkıma hasret yazılır
Çaresiz boynumu bükerim her gün (Gülçınar, 2014: 10)

225.UÇMAK İSTERİM

Dönebilsem geri okul çağına
Bilgiyi su gibi içmek isterim
Düşmem cehaletin korkunç ağına
Sınıf atlayarak geçmek isterim

Adayım dünyayı gezip görmeye
İmdat diyenlere koşup ermeye
Dertli gönüllerin derdin dermeye
Dostluk tohumları saçmak isterim

Aramızdan soğuk buzlar erise
Sevgi seli olup coşsa yürüse
Yıkmalı ne kadar engel var ise
Özgür kuşlar gibi uçmak isterim

Atmalı dünyadan huzur bozanı
Haktan yana döndürmeli düzeni
Masum insanlara kıyıp ezeni
İnsandan ayırıp seçmek isterim

İsterim özümü meydana serem
Günahım sevabım hesaba vuram
Ben bende kul hakkı görsem bir gram
Kendimden utanır kaçmak isterim

Âdem, Havva hepimizin atası
Akra bayız var mı daha ötesi
Olursa kardeşler dünya kıtası
Güneşi baş bayrak açmak isterim

Gülçınar'ım olsa paramın gücü
Okul yaptırmadan olmazdım hacı
Yaramıza bilim bulur ilacı

Sıratı ilimle geçmek isterim (Gülçınar, 2014: 11)

226.UMMAN GÖZLERİN

Yolum bitti derken en başa döner
Sığındığım tek bir liman gözlerin
Yaşım yemiş olsa on beşe iner
Gözüme değdiği zaman gözlerin

Çözülmez bilmece aşkın tezinde
O yüce Mevla'mın sırrı gizinde
Bilmem kaç aşığı yaktı közünde
Sevda tüten duman duman gözlerin

Seyrine dalanlar kendin yitirir
Benlik duygusunu siler bitirir
Kelimeyi şahadete getirir
Dinsize bağışlar iman gözlerin

Bir bakışın kurdu kuşu eğitir
Bir bakışın nice yangın soğutur
Âlemi cihana umut dağıtır
Bana gözlerini yuman gözlerin

Gülçınar'ı Leyla eder gezdirebilir
Zalim ayrılığa yürek ezdirir
Gözyaşımla nice gemi yüzdürür
O vurgun yediğim umman gözlerin (Gülçınar, 2014: 12)

227.UMUT YELİ

Karabulut çökmüş gönlüm dağına
Umut yeli esip dağıtır m'ola?
Değirmen olmuşum dert ocağına
Bir can bunca derdi öğütür m'ola?

Seven gönül ikrarından döner mi?
 Ayrılık narına yâr da yanar mı?
 Görüp güzelleri acep kanar mı?
 Sevdiğimi eller avutur m'ola?

Gülçınar'ım gam da elem de yasta
 Bitkisel hayatta umutsuz hasta
 Haberin getirmez ne tel ne posta
 Zaman yâri benden soğutur m'ola? (Gülçınar, 2014: 102)

228.UMUTSUZ

Umutlarım yarından umutsuz
 Arzularım hayallerle avuttum
 Sevmelerim anne gibi çıkarsız
 Sevilmek nasıldı anne unuttum

Aldım gam yükünü ağır mı ağır
 Yandım havasını çağır mı çağır
 Sevdiklerim feryatlarıma sağır
 Sancılarım yüreğimde uyuttum

Bu dünyanın hâli karma karışık
 Gülçınar'ın yolu hepten dolaşık
 Isırgan otunu sandım sarmaşık
 Bilemedim can evimde büyüttüm (Gülçınar, 2008: 100)

229.VEFASIZ

Gönlün beşiğinde beslenemedim
 Yetim koydun beni öğün vefasız
 Selvi boylarına dolanamadım
 Sardı her yanımı ağın vefasız

Gönlüm bir pervane döner ardında
 Bir dem süremedim gönül yurdunda

Ayağıma prangalar vurdun da
Aşamadım gönül dağın vefasız

Sen muzaffer oldun Gülçınar gazi
Zaman sardı yaram kalsa da izi
Takvimler seni de eyledi mazi
Bak senin de geçti çağın vefasız (Gülçınar, 2008: 103)

230.VİCDANSIZ

Gülçınar'ın bu şiiri, Ankara'da 2004 yılında AŞDER'in (Ankara Halk Âşıkları ve Şairleri Derneği) düzenlediği Âşıklar Bayramı'nda "Jüri Özel Ödülü'ne lâayık görölmüştür. Şiiri âşıklama tarzında müziklendirip sazıyla çalıp okumaktadır. Ayrıca, Yozgatlı sanatçı Selahattin Bölük de halk müziğine yakın bir tarzda müziklendirerek "Vıcdansız" adlı CD'sinde okumaktadır.

Atıp gittin sevda denen ateşe
Can evimde közün kaldı vıcdansız
Zalim ayrılığı getirdiğin başa
Yüreğimde sızın kaldı vıcdansız

Yıktın da dünyamı eyledin viran
Hayalin karşımdan gitmiyor bir an
Her nereye baksam senin hatıran
Hayatımda izin kaldı vıcdansız

Sen harami yolcu Gülçınar hancı
İhanetin bende dinmeyen sancı
Ellere yâr oldun bana yabancı
Silinmeyen mazin kaldı vıcdansız (Gülçınar, 2014: 13)

231.VURAN UTANSIN

Ben beni bileli Leyla gezerim
Bunu bana reva gören utansın
Keder öğütürüm çile süzerim

Ömrümü bu çarka süren utansın

Ah ettikçe kanla dolar gözlerim
 Kanayan gönlüme cerrah gözlerim
 Aldım gam yükünü tutmaz dizlerim
 Bana bunca derdi veren utansın

Yoktur helalime haram kattığım
 Beni ezip geçer sevip taptığım
 Günah ise böyle isyan ettiğim
 Beni can evimden vuran utansın (Gülçınar, 2008: 103)

232.YANDIĞI GÜNDÜR

Bir gün hayatımdan çekip gidersen
 O gün güneşimin söndüğü gündür
 Ayrılık çıramı yakıp gidersen
 Dünyamın tutuşup yandığı gündür

Varsın dünya malı âlemin olsun
 Bana sevdalı bir kelamın olsun
 Sevdiğim bir Tanrı selamın olsun
 Talih kuşu bana konuştuğu gündür

Meğer sevda çekmek ne kadar zormuş
 Sancılar gönlümde karargâh kurmuş
 Duysam benden başka sevdiğin varmış
 Dağların başıma indiği gündür

Sevdiğim lütfedip bir geliversen
 Sensiz ne hâldeyim ah görüversen
 Beni sevdiğini söyleyiversin
 Gayrı devranımın döndüğü gündür

Çıkarma hatırdan sevdakârını

Gözyaşıyla besler aşk pınarını
 Unutursan bir gün Gülçınar'ını
 Ölmeden mezara konduğu gündür(Gülçınar, 2008: 106)

233.YÂR GÖNDER

(Mevla'ya Dilekçe)

Yüce Mevla'm senden arzularım var
 Hâlimizi hayırlara yor gönder
 Garibe dünyayı eyliyorlar dar
 Zalimlere biraz vicdan ver gönder

Jandarma rolünü üslenenlerin
 Melek maskesiyle süslenenlerin
 İnsan kanıyla beslenenlerin
 Ne olursun defterini dür gönder

Kamerayı yerleştirdik eve de
 Gerdeğe de girer olduk tv'de
 Sır perdesi kalktı gelin güvede
 Onlara da edep haya ar gönder

Modacılar da aklım şaşıyor
 Tişörtleri yarım göbek üşüyor
 Pantolonlar kısa belden düşüyor
 Çokça uçkur akıl fikir sar gönder

İnsanoğlu söz de aya erişti
 Dünyamızı bozmak için yarıştı
 Mevsimler de nasıl olsa karıştı
 Kışın güneş yazın bolca kar gönder

Kanser olduk hormonlu yiye yiye
 Hasret kaldık doğal sebze meyveye
 Şu günahsız kullarına hediye

GDO'suz biraz ayva nar gönder

Şu cennet yurdumda huzur bozanın
Kin ile nefretle esip tozanın
Fitne fesat üreteni yazanın
Yalvarırım kalemini kır gönder

Aşklar tüketilip atılır oldu
Gönüller pazarda satılır oldu
Sevdaya ihanet katılır oldu
Gülçınar'a bir hayırlı yâr gönder (Gülçınar, 2014: 86)

234.YÂR YÂR

Yâr elin elimden çekip giderken
Etim kemiğimden ayrıldı yâr yâr
Ayrılık ateşi yakıp giderken
Canım kebab oldu kavruldu yâr yâr

Bulutları çözüp sökü� giderken
Yağmuru gözümden döküp giderken
Şimşekler misali çakıp giderken
Gök kubbe üstüme devrildi yâr yâr

Gülçınar'ım dünyam yıkıp giderken
Gönlümü peşine takıp giderken
Bir yıldız misali akıp giderken
Ömrüm ardın sıra savruldu yâr yâr (Gülçınar, 2008: 94)

235.YÂR YÂRİM YÂRİM

Sen gittin gideli perişan kaldım
Ne olur bir ara sor yârim yârim
Severken ayrılmak acı bir zulüm
Yerim yurdum ateş kor yârim yârim

Gezdiğin yerlerde duramaz oldum
 Eşine dostuna soramaz oldum
 Evime barkıma giremez oldum
 Koca dünya bana dar yârim yârim

Kapanmak bilmiyor gönül yarası
 Can özümde yanar aşkın çırası
 Sen bilin tabibim sen de çaresi
 Gel de ellerinle sar yârim yârim

Hasretinle her gün sinem okladım
 Sevdamızı seve seve sakladım
 Cümle kusurunu sildim akladım
 Ne sitem ne nazım var yârim yârim

Kendimi bileli yüzüm gülmedi
 Ben bittim tükendim çilem dolmadı
 Başıma gelmeyen haller kalmadı
 Ayrılık hepsinden zor yârim yârim

Âşık Gülçınar da huzur bulurdu
 Kederli gönlümde dert mi kalırdı
 Şu koskoca dünya benim olurdu
 Sen bana olsaydın yâr yârim yârim (Gülçınar, 2014: 19)

236.YARALAR BENİ

Masum bir insana atılan kurşun
 Döner can evimden yaralar beni
 Feryadı bağırını deler de arşın
 İner can evimden yaralar beni

Haramiler hâkim dünya hanına
 Sinsice bürünüp melek donuna
 Zalimin ekmeği mazlum kanına

Banar can evimden yaralar beni

Kimi pazar kurmuş hep yalan satar

Kimisi gaflette uykuda yatar

Kardeş kardeşini ateşe atar

Yanar can evimden yaralar beni

Benlik azmış nefis olmuş fırtına

Gülçınar'ım düşme sakın ardına

Garip karıncanın filler sırtına

Biner can evimden yaralar beni (Gülçınar, 2008: 107)

237.YARALI KALDI

Şu yalan dünyada gülmedi yüzüm

Sevdiklerim benden aralı kaldı

Hasretlik bitmedi dinmedi sızım

Sinem delik deşik yaralı kaldı

Gözyaşım göl oldu dertlerle yüzdüm

Hep çileler ezdim acılar süzdüm

Hayatın yolunda hep yalnız gezdim

Ellerde gönlümün maralı kaldı

Sevgiyle bir yuva kurmaktı ahtım

Talan oldu yârin gönlünde tahtım

Her ne eyledimse gülmedi bahtım

Sevda defterimiz karalı kaldı

Gülçınar'ı aşka kobay etti yâr

Yaralı bıraktı bay bay etti yâr

Sevda kurbanıydım pay pay etti yâr

Yürek pare pare pareli kaldı (Gülçınar, 2014: 16)

238.YÂRE DÜŞTÜ

Sevda bağımızdan mahsulü derdik
 Diken bana düştü gül yâre düştü
 Aşkın çöllerinde bir ömür sürdük
 Serap bana düştü göl yâre düştü

Bazı ayrı gezdik bazı görüştüğ
 Bazı dargın durduk bazı barıştık
 Sevdamızla Ferhat ile yarıştık
 Dağlar bana düştü yol yâre düştü

Ne sevgiye ne de biz bize doyduk
 Kahrolsun şeytanın sözüne uyduk
 Severken ayrılık gömleği giydik
 Kara bana düştü al yâre düştü

Bilmem hangi taşa başımı vuram
 Tabibim elinden beslenir yaram
 Ömür sahnesinde hayatım dram
 Gerçek bana düştü rol yâre düştü

239.YÂRE DÜŞTÜ

Sevda bağımızdan mahsulü derdik
 Diken bana düştü gül yâre düştü
 Aşkın çöllerinde bir ömür sürdük
 Serap bana düştü göl yâre düştü

Bazı ayrı gezdik bazı görüştüğ
 Bazı dargın durduk bazı barıştık
 Sevdamızla Ferhat ile yaşıştık
 Dağlar bana düştü yol yâre düştü

Ne sevgiye ne de biz bize doyduk
 Kahrolsun şeytanın sözüne uyduk
 Severken ayrılık gömleği giydik

Kara bana düştü al yâre düştü

Bilmem hangi taşa başımı vuram

Tabibim elinden beslenir yaram

Ömür sahnesinde hayatım dram

Gerçek bana düştü rol yâre düştü (Gülçınar, 2014: 117)

240.YAZ BENİM İÇİN

Bal dudakların şeker dilinden

Birkaç tatlı kelamsız benim için

O gül hatırından naif halinden

Lütfeyle sevdiğim yaz benim için

Dünyamı boyadın aşkın rengine

Rastlamadım bu dünyada dengine

Düşsen de canıma kastın cengine

Senden gelen cefa haz benim için

Âşıklar arayıp sorsunlar beni

Acılardan bulup dersinler beni

Gelinliğim olsun sarsınlar beni

Solsan birkaç metre bez benim için

Olmaz deme canım istersen olur

Belki acılarım orda son bulur

Gülçınar son arzum reddetme n'olur

Sılada bir mezar kaz benim için (Gülçınar, 2014: 15)

241.YETER GEL GAYRI

Ey canım sevdiğim ömrümün varı

Bunca özlettiğin yeter gel gayrı

Kaç mevsim dolandı hep ayrı ayrı

Yollar gözlettiğin yeter gel hayrı

Hiç kulak vermedin candan çağırma
 Bir çare bulmadın gönül ağrım
 Sevda ateşini yaktın bağrım
 Sinem közlettiğin yeter gel gayrı

Âşıklara gıpta ile bakarken
 Sevda bağımızda hasret kokarken
 Aşkımıza yanık türkü yakarken
 Yürek sızlattığın yeter gel gayrı

Yüreğimi sevdan ile donatıp
 Ayrılığa koşup gittin can atıp
 Hasretin eliyle her gün kanatıp
 Yarem tuzlattığın yeter gel gayrı

Umutsuz çaresiz dermansız hâlsiz
 Bir garip diyarda yoldaşsız yolsuz
 Beni bırakıp da kanatsız kolsuz
 Eli kozlattığın yeter gel gayrı

Gönlümü peşine taktın götürdün
 Derdin deryasına attın batırdın
 Gülçınar'ım başa neler getirdin
 Ömrüm azlattığın yeter gayrı (Gülçınar, 2014: 14)

242.YOLUNA KURBAN

Gözyaşlarım ile aşkın çölünü
 Sularsan al canım yoluna kurban
 Canımdan can alıp sevda gölünü
 Yolarsan al canım yoluna kurban

Sevda vurgunuyum aç kucağını
 Sun yine şefkatin en sıcakını
 Boynumda hasretin kör bıçağını

Bilersen al canım yoluna kurban

Bu ne ilktir beni ne de son vurman
Ateşe verip de seyrime durman
Gülçınar kulunun katline ferman
Kılırsan al canım yoluna kurban

243.YOLUNA PEŞİNE İZİNE KURBAN

(Üç Kafiye)

Gönlüme aşkını nakış eyleyen
Eline işine tezine kurban
Ruhuma gizlice akış eyleyen
Teline düşününe gizine kurban

Bir sana yâr dedim diyemem ya da
Sonumuzda hasret hüsrân olsa da
Ömrümü uğruna etmişim feda
Yoluna peşine izine kurban

Yer versen gönlünün bir bucağında
Erisem kaybolsam yar sıcağında
Duman olsam tütsem aşk ocağında
Külüne düşün közüne kurban

Ömrüm sular gibi ardından aktı
Bu hasret özümü kavurdu yaktı
Ne zaman gelecek kavuşma vakti
Yılına kışına yazına kurban

Gecedен yıldızlar sağıver de gel
Bir sabah güneşle doğuver de gel
Bir bahar yağmur ol yağıver de gel
Seline coşuna hızına kurban

Çiğnemededen geçme gör turabını
 Sevdanın kurbanı yâr harabını
 Şerefine içtim aşk şarabını
 Doluna boşuna hazına kurban

Aklımı başımdan aldı gözlerin
 Fikrimi firara saldı gözlerin
 Işıksız bıraktı noldu gözlerin
 Diline dişine sözüne kurban

Âşığın aşkından geçer mi sandın
 Kanım şerbet ettin içip de kandın
 Muhabbet sofranda ağular sundun
 Balına aşına tuzuna kurban

Levh-i kalem yazmış aşk denen tezi
 Derindir yarası geçmiyor izi
 Sen muzaffer oldun Gülçınar gazi
 Alına taşına kozuna kurban (Gülçınar, 2014: 84)

244. ZONGULDAK

Eller kömür karasıyla süslenir,
 Yüzleri tertemiz karlar gibi ak,
 Halkı alın teri ile beslenir,
 Selam olsun bizden al kucak kucak
 Güzeller güzeli canım Zonguldak.

Dağları yemyeşil ormana durmuş,
 Karadeniz ile vuslata ermiş,
 Mevla'm güzelliği cömertçe vermiş,
 Bence herkes seni görmeli mutlak
 Güzeller güzeli canım Zonguldak.

Bereketli bahçe, bağı ovası,

Dağları taşları cevher yuvası,
Yurdumu ısıtır kara elması,
Kışları yuvamı eder sımsıcak,
Güzeller güzeli canım Zonguldak.

Gökgöl Mağarası'nın şaştım işine,
Yuva yapmış koca dağın döşüne,
Dünyada rastlanmaz daha eşine,
Dağların gözyaşı oluyor ırmak,
Güzeller güzeli canım Zonguldak.

Zılbıt kavurması, cevizli çörek,
Manda yoğurduyla yenilir severek,
Bir tadına varan gezer överek,
Mümkün mü görüp de seni unutmak,
Güzeller güzeli canım Zonguldak.

Tel kırma nakışlar dokuyanların,
Adalet bülbülü şakıyanların,
Tarihe yön verir okuyanların,
Şanına yakışmaz geride kalmak,
Güzeller güzeli canım Zonguldak.

Türkiye'min bir incisi ilimiz,
Ankara başımız sen de kolumuz,
Gülçınar'ım yine düşse yolumuz,
Ne güzel olurdu seninle olmak,
Güzeller güzeli canım Zonguldak. (Gülçınar, 2014: 128)

245. NİĞDE'NİN

Gülçınar'ın “Niğde'nin” adlı şiiri, Ankara da Niğdeliler Vakfı'nın periyodik olarak çıkardığı “Niğde'miz” adlı derginin Ocak-Şubat-Mart-Nisan 2010 tarihli

71-72 sayısında yayınlanmıştır. Niğdeli Şair Fikret Dikmen, bu şiiri alarak üzerinde oynamalar yapmış ve mahlasının yerine kendi adını yazarak 2011’de “Nar-ı Sevda” adlı kitabının 96-97 sayfalarda yayımlamıştır. Âşığın olaydan haberi olunca ısrarlı itirazları ve gösterdiği tepkiler üzerine Niğde’nin yerel bir gazetesi olan “Anadolu” gazetesinin 21 Nisan 2011 Perşembe günü çıkan sayısında Niğde şiirini kendince oynadığı ve mahlasının şiirde geçtiği şiiri yayınlamış ve altına şu notu düşmüştür: “Bu şiir Âşık Gülçınar’a aittir, bir yanlışlık sonucu kitabıma girmiştir” diyerek yaptığı yanlıştan sıyrılmaya çalışmıştır. Maalesef, bahsi geçen kitabında şiiri hala onun adına bulunmaktadır. Gülçınar, kendisini mahkemeye vermiştir, fakat ortak dostlarının ricasıyla fazla ileri gidememiştir. Bu davaya bakan Avukat Erdoğan Kılıç’tır. Fikret Dikmen’nin kendince sözde düzeltme yaptığı “Anadolu” gazetesini ANDER Başkanı Ozan Sinemi’ye, Gülçınar’a verilmesi için bırakmıştır. Dolayısıyla birçok arkadaşı da olaydan haberdar olmuştur. Bu konuyu araştırmacı yazar, Ozan Ezeli Doğanay, “Sahibini Arayan Şiirler” başlıklı yazı dizisinde 13. Sırada ele almış, Fikret Dikmeni de haberdar ederek topluma açık olarak internette irdelemiştir. Bu ve buna benzer olaylarla birlikte kitaplaştıracaklardır. Bu yazışma, Gülçınar’ın “Âşık Ayten Gülçınar” adlı facebook sayfasında ve Ezeli Doğanay’ın yazı dizisinde mevcuttur. Arzu eden okuyabilir.

“Bu şiiri, Kültür ve Turizm Bakanlığının 17-18 Ekim 2009’da düzenlediği “Niğde Gezici Âşıklar Şöleni”ne davet edilince önce; çocukluğumun, gençliğimin geçtiği Niğde’ye elim boş gitmeyeyim diyerek yazmışım. Fotokopiyle çoğaltarak Niğde’den katılan ve izlemeye gelen şair arkadaşlara bu şiiri vermişim. Daha sonra Niğde Vakfı’nın düzenlediği “Ankaralı Niğdeliler Gecesi”nde de okumuştum. Babam ve kız kardeşim Fadime, Niğde Derbent mezarlığında yatmaktadır. Şiirde de adı geçen Halil Kitapçı ise okuduğum ilkokuldur. BİRKO çalıştığım fabrikadır.” (Gülçınar, görüşme. 02 Şubat 2016)

Ekmeğini yedim suyunu içtim
Ta küçük yaşımdan beri Niğde’nin
İlk öğretmenimle ufkumu açtım
Işıttı dünyamı nuru Niğde’nin

Kollarında babam bacım uyuyor
Canım canlarına özlem duyuyor

Hasreti içimde her gün büyüyor
Başkadır gönlümde yeri Niğde'nin

İnsanı birleşip fabrika kurmuş
Koyunlu halısı çiçekler örmüş
Birko petek petek balını vermiş
Sanırsın insanı arı Niğde'nin

Çiftçinin toprakla meşgul olması
Ne güzeldir emek verip alması
Patates soğanı hele elması
Çalışana boldur kârı Niğde'nin

Yurduma yayılmış okuryazarı
Dokunmasın kem gözlerin nazarı
Bu dünya döndükçe sürsün pazarı
Dillerden düşmesin boru Niğde'nin

Beslenmeli bilgi ile her akıl
Bilen bilmeyene etmeli nakil
Halil kitapçılar yaptırmış okul
Günden güne artar varı Niğde'nin

Günü günden güzel olur inşallah
Aman kem gözlerden korusun Allah
Üniversitesi de oldu maşallah
Kalır mı insanı geri Niğde'nin

Değeri biçilmez Niğde halısı
Azdır cevher versek etek dolusu
Bir beden oldukça bu Türk ulusu
Geçilmez kalesi suru Niğde'nin

Gülçınar atamın geldiği yerdir

Yurt edinip huzur bulduğu yerdir
 Toprağıyla harman olduğu yerdir
 Yaradanım olsun yâri Niğde'nin (Gülçınar, 2014: 116)

246.DOĞUM GÜNÜN KUTLU OLSUN

Nisan yağmurumdun şubat güneşim
 Doğum günün kutlu olsun sevdiğim
 Ayrılık körükler sevda ateşim
 Zafer pastan katlı olsun sevdiğim
 Doğum günün kutlu olsun sevdiğim

Nefsine köleydin aşkıma nankör
 Şefkatte cimriydin zulümde bonkör
 Gurur sarayında Osmanlı hünkâr
 Saltanatın tatlı olsun sevdiğim
 Doğum günün kutlu olsun sevdiğim

Hiç kıymet vermedin candan sevene
 Gülçınar da derdin ile divâne
 Mevla'm bağışlasın seni yuvana
 Sevdiklerin mutlu olsun sevdiğim
 Doğum günün kutlu olsun sevdiğim (Gülçınar, 2008: 60)

4.11.4. ON DÖRT HECELİ ŞİİRLER

247.DERTLERİN İNADINA

(Hiciv)

Tuzlu yağlı yemiyom ki hastalık yaparmış
 Tansiyonum oynamış mini değil hipermiş
 Kalbimin kapakçığı yaylarını koparmış
 Seviyom hayatı dertlerin inadına
 Dostlar ben yeni vardım yaşamanın tadına

Romatizma menüsküs kireçlenme dizimde
 Aşk çölleri suladım kurak kaldı gözümde
 Acıların izleri çizgi çizgi yüzümde
 Seviyom hayatı dertlerin inadına
 Dostlar ben yeni vardım yaşamanın tadına

Sinüzitim sadık yâr on beş yıldır benimle
 Bronşitim ayrılmaz canlanıyor canımla
 Kolesterol ve triglist oynuyor benimle
 Seviyom hayatı dertlerin inadına
 Dostlar ben yeni vardım yaşamanın tadına

Bazı kan değerlerim coşmuş tavana vurmuş
 Kimi taban çökmüş oturmuş bağdaş kurmuş
 Yok yok ben de dertlerin bin bir türlü varmış
 Seviyom hayatı dertlerin inadına
 Dostlar ben yeni vardım yaşamanın tadına

Hamurumdan mı nedir şekerim yükseliyor
 Doktorum sen tatlısın şeker çok yeme diyor
 Hücrelerim canım kendine yem ediyor
 Seviyom hayatı dertlerin inadına
 Dostlar ben yeni vardım yaşamanın tadına

Tiroit guatırı azıp tetiklese de
 Kalbimde ara sıra naz edip teklese de
 Gülçınar hayat bana her gün der yüklese de
 Seviyom hayatı dertlerin inadına
 Dostlar ben yeni vardım yaşamanın tadına (Gülçınar, 2014: 145)

248.NE GÖNLÜM SÖZ DİNLİYOR

(Divan)

Ayrılığın elinden eziliyor bedenim
 Aşkı sevdayı bilmez beni benden edenim

Gönül ferman dinlemez yâr sevdadan anlamaz
 El kadar yüreğime sözüm geçmiyor benim
 Ne gönül söz dinliyor ne dönüyor gidenim

Gözlerim fersiz kaldı hep seni gözlemekten
 Dizlerim yorgun düştü yolunu izlemekten
 Acınacak hâldeyim acıyla sızlamaktan
 El kadar yüreğime sözüm geçmiyor benim
 Ne gönül söz dinliyor ne dönüyor gidenim

Umutlarım kaybolmuş dertlerin batağında
 Düğüm düğüm olmuşum ayrılığın ağında
 Eller sefa sürerken o yârin otağında
 El kadar yüreğime sözüm geçmiyor benim
 Ne gönül söz dinliyor ne dönüyor gidenim

Gülçınar'ım yorulduğum ardından koşa koşa
 Gözyaşlarım kurudu çağlayıp coşa coşa
 Sökmeli bu bağrımdan çalmalı taştan taşta
 El kadar yüreğime sözüm geçmiyor benim
 Ne gönül söz dinliyor ne dönüyor gidenim (Gülçınar, 2014: 141)

4.11.5. ON BEŞ HECELİ ŞİİRLER

249.HÂLLERİNE HAYRANIM

Hakk'ı bilip söyleyenin dillerine hayranım
 Benliğini yenenlerin hallerine hayranım
 Düşmez kalkmaz bir Allah'tır hor görmeyip kimseyi
 Düşkünlere uzananın ellerine hayranım

Âşıkların can özünde eksik olmaz yarası
 Sevda haktan ihsan olur ilahidir töresi
 Ozanlık ulu pirimiz Dede Kokut mirası

Bu kültürü sürenlerin yollarına hayranım

Gülçınar'ım âşıkların sinesi gam yatağı
 Ruhu bedenine sığmaz gurbet eldir otağı
 Yüreği delik deşiktir dert kovanın peteği
 Acıdan süzülen şiir ballarına hayranım (Gülçınar, 2014: 140)

250.RESMİDİR

Gece gündüz durmaksızın bu evrenin dönüşü
 Benim senin aşkın ile döndüğümün resmidir

Volkanların sabrı taşıp patlayıp da yanışı
 Benim senin hasretinle yandığımın resmidir

Kalbimin her atışında aklımdasın diyorsam
 Her bir turda yâr adını andığımın resmidir

Buharlaşıp yağmur olup kar olup yağıyorsam
 Yanıp yanıp gözyaşımınla yunduğumdan resmidir

Cebrail'den İbrahim'e koçun kurban inişi
 Benim sana bu canımı sunduğumun resmidir

Gülçınar'ım kutuplarda buzulların donuşu
 Benim sensiz yaşamayıp donduğumun resmidir (Gülçınar, 2008: 109)

SONUÇ

Âşıklık geleneğinin en canlı şehirlerinden biri olan Sivas, halk kültürü açısından değerlendirdiğimizde oldukça zengin bir ilimizdir. Geçmişten günümüze birçok âşığı yetiştirmiştir. Günümüzde bu geleneği sürdüren önemli isimlerden biri de Âşık Gülçınar'dır.

Âşıklık geleneği içinde çeşitli yönleriyle inceleme fırsatı bulduğumuz Gülçınar, saz ve söz meclislerine katılarak sevgi, hoşgörü yüklü şiirleriyle bütün insanlığa seslenmiştir. Âşığımızın bütün insanlığı sevgi etrafında toplamaya çağırmasında, gençlik yıllarından itibaren okuduğu ve derinden etkilendiği; Mevlana, Yunus Emre, Âşık Veysel'in etkisi büyüktür. Sevgi temasının dışındaki şiirlerinde işlediği konular çeşitlilik arz etmektedir. Ayrılık, özlem, umut, sadakat, eğitim, vatan din ve milli konular şiirlerinde sıkça kaşımıza çıkar. Kendisi de bir kadın âşık olan Gülçınar, toplum içerisinde kadının yeri ve önemine vurgu yaparak bir nevi onların sözcüsü olmuştur. Şiirlerine bağlam açısından baktığımızda, bazı şiirlerini aslında kadınların yaşantısından esinlenerek yazdığını görürüz. Mesela Döne, Fadime Gelin, Bağdagül şiirleri bunun en güzel örneğidir. Yaşayan bir âşık olduğu için şiirlerinin bağlamını tespit etme imkânı bulduk. Kadına yüklediği bu rollerin şiirlerinde farklı kimliklerle karşımıza çıktığını gözlemledik. Kadın, kimi zaman sevgilisine duyduğu sadakatiyle, her zorluğa göğüs geren güçlü kimliği ile karşımıza çıkar kimi zaman da okumamış, cahil, evlendirilmek zorunda bırakılmış bir rolü üstlenir. Gülçınar, kadını ikinci planda tutan bazı kesime karşı haykıran bir kadın âşık olarak karşımıza çıkar. Erkek âşıklarla yarışacak kadar geleneği iyi bilmekte ve erkek âşıklarla yaptığı karşılaşmalarda çoğu zaman galip gelmektedir.

Âşık Gülçınar, âşıklık geleneğinin hemen hemen tüm özelliklerine sahiptir. Şiirlerini saz eşliğinde söyleyebilen Gülçınar, yirmili yaşlarda saz çalmayı öğrenmiştir. Sazı ilham kaynağı olarak görür. Gülçınar'ın şiirlerini incelediğimizde doğaçlama şiir söyleme sanatında çok başarılı olduğunu gördük. Yurt içinde ve

dışında aldığı birçok ödül bunun kanıtıdır. Gaziantep Üniversitesi'nde düzenlenen
Âşıklar

Şöleni'ne katılan Gülçınar, sahnede sergilediği performansla tüm izleyicileri etkilemiştir. Bu sebeple çalışmamızı kendisiyle yapmak istedik. Çünkü bu zamana kadar gelenek içerisinde kadın âşıklardan ziyade erkek âşıklar ön plana çıkarılmıştır. Kadın âşık üzerine yapılan araştırmalar yetersiz kalmıştır, böylece biz geri planda kalmış olan kadın âşıkları ön plana çıkarmaya çalıştık. Gerek ferdi şiirlerinde gerekse topluluk önünde söylediği şiirlerde kadın âşık olarak erkek âşıklarla yarışacak düzeyde iyi bir sanatçı olduğunu gördük.

Doğaçlama şiir söylemenin dışında lebdeğmez, hikâyeli türkü, atışma, ağıt ve taşlamalarıyla da yeteneğini ortaya koymaktadır. Taşlamalarında yumuşak üslup kullanmaya çalışmış, yaşadığı dönemin aksayan, yozlaşan değerlerine karşı çıkmıştır. Yapmış olduğu atışma ve karşılaşmalarıyla da birçok ödül almıştır. Biz atışmalarını erkek âşıklarla yapılan atışmalar, kadın âşıklarla yapılan atışmalar ve elektronik kültür ortamında yapılan atışmalar olmak üzere üç grupta inceledik.

Şiirlerinde herkesin anlayabileceği açık, yapmacıktan uzak, sade bir dil kullanmıştır. Bunun yanı sıra mahalli kelimelere, alkış ve kargışlara, deyimlere, atasözlerine sık sık yer vermiştir. Başta benzetme olmak üzere, telmih, teşhis, mübalağa, tezat, istifham gibi birçok edebi sanata yer vererek duygu ve düşüncelerini ahenkli bir şekilde dile getirmiştir.

Âşıklar şiirlerini genellikle hece vezni ve dörtlük esasına göre söylerler. Gülçınar'ın şiirlerine baktığımızda, şiirlerinin dörtlük sayısı 3 ile 7 arasında değişmektedir. Dörtlük sayısı daha fazla olan şiirleri de mevcuttur. Gülçınar'ın daha önce yayımlanmış olan “Zaman Kara Gözlerinde Güvercin Olsun”, “Gözyaşımın Kızılırmak Beslenir”, “Gülçınar'ın Can Gülleri” adlı üç kitabı bulunmaktadır. Bu eserlerin dışında aşığın henüz yayımlanmamış şiirlerine de çalışmamızda yer verdik.

Şiirlerini coğrafya merkezli okuma başlığı altında değerlendirdik. Burada gördük ki aslen Sivaslı olan Gülçınar, memleketinin güzelliklerine fazlasıyla sahip çıkmıştır ve içinde yaşadığı kültürü şiirlerinde anlatmıştır. Coğrafyanın insan üzerindeki etkisini ve şiire yansımaları Gülçınar'ın eserlerinde çok sık rastladık. Sivas, Ankara, Niğde, Zonguldak, Denizli gibi şehirler şiirde adı geçen şehirlerden bazılarıdır.

Yaptığımız bu çalışma sırasında, hayatı, sanatı ve eserleri üzerinde araştırma yaptığımız Âşık Gülçınar'ın gelenek içindeki yeri hakkında bilgi edinebilmek adına kendisiyle Ankara'daki evinde bizzat görüştük. Çalışmamıza yararlı olabilecek

bilgiler edindik ve bunları kayıt altına aldık. Şiirlerini tahlil etme imkânı bulduk. Hakkındaki birçok şeyi kendinden öğrenme fırsatı yakaladık.

Bu çalışmamızla Sivas halkının duygusunu, düşüncesini, özlemini, sevincini kısaca yaşamını sözüyle, sesiyle dile getiren, âşıklık geleneğinde önemli bir yeri olan Gülçınar'ı, edebiyat dünyasına tanıtmaya ve araştırmacıların bilgisine sunmaya çalıştık. Kadın âşıklar toplumunda var olabilmek için zorlu mücadeleler vermişlerdir. Her ne kadar sayıları az olarak bilinse de aslında sayıları küçümsenmeyecek kadar fazladır. Geleneğin asli temsilcileri olarak kabul ettiğimiz kadın âşıklar üzerine yapılan çalışmalara biraz daha önem verilmesi temennisindeyiz. Bu ilgi ve alaka her geçen gün artarsa geleneğin mirası olan kadın âşıklarımız daha da çoğalacaktır. Kültür mirasımızın taşıyıcılarından olan Âşık Gülçınar'ın tanınması, tanıtılması, ve âşıklık geleneğinde hak ettiği yeri alması edebiyatımız için önemli bir kazanç olacaktır.

KAYNAKLAR

- Aktemur, B. (2003). *Türkülerde Buldum Kendimi*. Kalem dâr Matbaacılık, Ankara.
- Alptekin, A.B. (2009). *Âşık Veysel*. Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.
- Alptekin, A.B. (2010). *Palandöken'in Zirvesindeki Âşık Erzurumlu Emrah*. Akçağ Yayınları, Ankara.
- Arı, B. (2009). *Adana'da Geçmişten Bugüne Âşıklık Geleneği (Karacaoğlan-1966)*. Altın Koza Yayınları, Adana.
- Artun, E. (2010). *Âşık Edebiyatı Metin Tahlilleri*. Kitabevi, İstanbul.
- Artun E. (2011). *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*. Karahan Kitabevi, Adana.
- Artun, E. (2011). *Türk Halk Edebiyatına Giriş*. Karahan Kitabevi, Adana.
- Artun, E. (2011). *Çukurova Âşıklık Geleneğinde Kadın Âşıklar*, turkoloji.cu.edu.tr Makale Bilgi Sistemi
- Atış Moment, S. (27-29.05.2011). *Kadın Meddahlar, Halk Şairleri ve Âşıkların Tespit Edilmesinde Bazı Gecikmeler ve Gelişmeler*. Kadın Âşıklar Sempozyumu, Kocaeli.
- Arvas, A. (2009). *Âşıklar ve Türk Doğaçlama Sanatının Tarihi-Tipolojik Menşei*. Sosyal Bilimler Dergisi, s.22, 2009, s.47.
- Bahadır, S. (2015). *Âşık Kevseri Metin-İnceleme-Tasnif Çalışması*. Sonçağ Yayınları, İstanbul.
- Boratav, P.N. (1982). *Folklor ve Edebiyat I II*. Adam Yayınları, Ankara.
- Ceyhan Hizmet Vakfı. *Çukurovalı Âşık Karam Mehmet Şiirleri*. Ekrem Ofset Matbaacılık, Adana/Ceyhan.
- Çınar, S. ve Karahasanoğlu, S. Ş. S. (2008). *Kadın Âşıkların Âşık Sanatı İçerisinde Toplumsal Rollerle Konumlanma Problemleri*. İTÜ Dergisi s.2.
- Çınar, S. (2008). *20. Yüzyılın 2. Yarısında Türkiye'de Kadın Âşıklar*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Çobanoğlu, Ö. (2000). *Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü*. Akçağ Yayınları, Ankara.
- Çobanoğlu, A. (2006). *Âşık Sarıcakız Hayatı-Sanatı-Şiirleri*. Ürün Yayınları, İstanbul.
- Çobanoğlu, A. (2007). *Âşık Şiirinde Kadın Sesi: Sarıca Kız*. <http://www.folklor.org.tr>.
- Ekici, M. (2011). *Halk Bilgisi (Folklor) Derleme ve İnceleme Yöntemleri*. Geleneksel Yayınları, Ankara.
- Elçin, Ş. (1997). *Halk Edebiyatı Araştırmaları 1-2*. Akçağ Yayınları, Ankara.
- Erşahin, İ. *Halk Kültürü ve Edebiyat Sözlüğü*. Ötüken Yayınları, Ankara.
- Gülbudak, Ceren. *Kırık Sazlar, Kadın Âşıklar*. www.bukak.boun.edu.tr
- Gülçınar, A. (2008). *Gözyaşından Kızılırmak Beslenir*. Gündüz Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Gülçınar, A. (2014). *Gülçınar'ın Can Gülleri*. Kültür Ajans Yayınları, Ankara.
- Günay, U. (1999). *Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*. Akçağ Yayınları, Ankara.
- Kaya, D. (1994). *Sivas'ta Âşıklık Geleneği ve Âşık Ruhsatı*. Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, Sivas.
- Kaya, D. (2000). *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*. Kitabevi, İstanbul.
- Kaya, D. (2004). *Âşık Veysel*. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sivas.
- Kaya, D. (2009). *Sivas Halk Şairleri*. Önder Matbaacılık, Sivas.
- Köksel, B. (2012). *20. Yüzyıl Âşık Şiir Geleneğinde Kadın Âşıklar*. Akçağ Yayınları, Ankara.
- Köprülü, F. (1962). *Türk Saz Şairleri*. Milli Kültür Yayınları, Ankara.
- Köprülü, F. (1999). *Edebiyat Araştırmaları*. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Köprülü, F. (2007). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*. Akçağ Yayınları, Ankara.
- Manya, İ. (1983). *Halk şiirinde Ana Sesi, Kadın Ozanlar Antolojisi*. İnanç Yayınları, İstanbul.
- MESAM, Vizyon. (2014). *Kadın Âşıklar*. Temmuz-Ağustos, Sayı 18
- Musa, S.T. (2003). *Çukurovalı Âşık Fatma'nın Hayatı ve Şiirleri*. Osmaniye Belediyesi, Osmaniye.
- Oğuz, Ö. ve Ekici, M. (2006). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 1*. Geleneksel Yayıncılık, Ankara.
- Oğuz, Ö. ve Ekici, M. (2013). *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*. Grafiker Yayınları, Ankara.

- Ong, J. W. (1995). *Sözlü ve Yazılı Kültür Sözü'nün Teknolojileşmesi*. Metis Yayınları, İstanbul.
- Özel Akagündüz, Ü. (2006). *Kadın Âşık Olursa*. Aksiyon Dergisi, (27 Mart 2006)
- Sakaoğlu, S. (1987). *Senin Aşkınla Kadırlılı Âşık Halil Karabulut*. Nur Matbaası, Konya.
- Salcı, V.L. (1941). *Alevi Kadın Şairleri 3: Hürmüz Hanım*. Varlık: Milliyetçi ve Memleketçi Fikir Mecmuası, S.189, Ankara.
- Sever, M. (2010). *Âşık Tarzı Kültür Geleneğinde Günümüz Kadın Âşıkları*".Türkbilig. 20, s.97-106.
- Şahsanem Bacı. (2010). *Haykırış*. Babil Yayınları, İstanbul.
- Şimşek, E. (2007). *Âşıklık Geleneğinde Kadın Âşıkların Yeri ve Ayşe Çağlayan Örneği*. (Yayınlanmamış bildiri) SOKÜM: Yaşayan Âşık Sanatı Sempozyumu.29-30 Kasım, Ankara.
- Taşlıova, Mete, M. (2010).*Kadın Temsilcileriyle Birlikte Çorum'da Halk Şiiri ve Âşık Tarzı Üzerinde Tespit ve Öneriler*. turkoloji.cu.edu.tr/ Makale Bilgi Sistemi
- Turan Fatma Ahsen, (2010). *Sazın ve Sözü'nün Sultanları, Yaşayan Halk Şairleri – 4*. Gazi Kitabevi, Ankara.
- Uçar, A.(Güz 2009). *Âşık Şahsanem ve Âşık Aslı'nın Sesleri ve Suskunlukları*. Milli Folklor, S.83, s. 79-87
- Yardımcı, M. (1999).*Başlangıcından Günümüze Halk Şiiri, Âşık Şiiri, Tekke Şiiri*. Ürün Yayınları, Ankara.
- Yıldız, N. (1987). *Mutasavvıf Türk Kadın Şairleri Üzerine Bir Araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.*Yurt Ansiklopedisi*. C.IX, Anadolu Yayıncılık, "Sivas" Md.

EKLER

EK A. YENİ ŞİİRLERİ

Âşık Gülçınar'ın aşağıda verdiğimiz şiirleri yeni şiirleridir. Sosyal medya aracılığı ile aldığımız bu şiirler çalışma bitmeden elimize ulaşmıştır.

1. Yalanımış

Kalleş zalim hain fetö
Özü sözü yalanımış
Nifak soktu memlekete
İşi oyun planımış

Düşmanlar elinde maşa
Müslümanmış Türkmüş haşa
Yurdumuzu baştanbaşa
Fitne fesat salanımış

Sözde vatan millet dostu
Kullandığı İslam postu
Sonunda zehrini kustu
Adam sandık yalanımış

Mikrop gibi sızıp kana
Hükmeyledi çok insana
Düşman eyleyip vatana
Canı tenden çalanımış

Göründü kirlili boyası
Bizi bölmekmiş gayesi
Soysuzun çıktı foyası
Meğer falan filanimiş

ABD'den yalı yemi
Düşman ellerinde gemi
Yok oldu devranı demi
Gayrı gamla dolanimiş

Deccalmış melek donunda
 Şeytan masumdur yanında
 On beş temmuzun sonunda
 Yüzü kara kalanmış

Halk tanklara karşı durdu
 Candan tenden duvar ördü
 Gülçınar tüm dünya gördü
 Baktık düşman talanmış
 16/07/2016

2. SEFA GELDİN

Gönlüme düşürdün cemre
 Canım özüm sefa geldin
 Hayat bahsettin güz ömre
 Bahar yazım sefa geldin

Sivas'ımın yiğidosu
 Giyinip sevda libası
 Sildin gönlümdeki yası
 İki gözüm sefa geldin

Gurbet gezdim adım adım
 Gözyaşımınla bahtım yudum
 Senden gayrı son umudum
 Tadım tuzum sefa geldin

Gülçınar aşka uğradım
 Ömrünce seni aradım
 Miladım dünya muradım
 Alın yazım sefa geldin
 12/05/2016

3. Ahilik

Hünkâr Hacı Bektaş Veli eliyle
 Ahi Evran ile oldu ahilik
 On üçüncü yüzyıl sevgi seliyle
 Gönülden gönüle doldu ahilik

Esnaflar içinde birlik başladı
 Bu sevdâyı nice cana aşladı
 Gönülleri nakış nakış işledi
 Muhabbet bağında güldü ahilik

Felsefesi insan yetiştirmekti
 Sermayesi yürek ile emekti
 Kazanıp da yoksul ile bölmekti
 Alan değil veren eldi ahilik

İnsanları zanaatla eğiten
 Yetiştirip dört bir yana dağıtan
 Kavgadan, benlikten, kinden, soğutan
 Muhabbet denilen dildi ahilik

Her ahi bu yola ömür adardı
 Milli ve manevi aşkı güderdi
 Özveriyle aşka hizmet ederdi
 Asırlar aşarak geldi ahilik

Yurdumda sağlansın birlik diyerek
 Barış, dostluk, huzur, dirlik diyerek
 Kardeşlik yiğitlik erlik diyerek
 Hakka doğru giden yoldu ahilik

Gülçınar der Osmanlıya el verdi
 İstanbul'un fethine dek kol verdi
 Bir ulu çınar ki nice dal verdi

Tariflere sığmaz haldi ahilik

4. Âşık Derdiyar Gardaşımın Ardından

Gönlün zengin idi elin bol idi

Hakkın eyle bize Derdiyar

Özün petek idi dilin bal idi

Can katardın saza, söze Derdiyar

Aşka düşüp yandın ateş kor ile

Murada ermedin nazlı yar ile

Bir ömür tükettin ahuzar ile

Bağrına dert dize dize Derdiyar

İki bin on üç de yirmi üç kasım

Kara giydi Sorgun'umla Sivas'ım

Vakitsi vedaya figanım yasım

Kor ateş düşürdün öze Derdiyar

İçin için yanar gizli tüterdin

Gam keder öğütür neşe satardın

Bülbül gibi şakır aşk ile öterdin

Acep geldin mola göze Derdiyar

Kederim tarifsiz sığmaz kelama

Acılar dökülmez gelmez kaleme

Aşkın ile destan oldum aleme

Derdi gönüllere meze Derdiyar

Derdiyar gardaşım öldü denir mi

Türküleri öksüz kaldı denir mi

Sevda çiçekleri soldu denir mi

Her mevsim kalacak taze Derdiyar

Gülçınar'ım uzak değil bilirim

Yalancı dünyadan yüküm alırım

Fazla uzun sürmez ben de gelirim

Belki

yaza

belki

güze

Derdiyar

EK B. FOTOĞRAFLAR**Resim 1: Âşık Gülçınar (02/02/2016)****Resim 2: Âşık Gülçınar (11/05/2017)**

Resim 3: Âşık Gülçınar ve Âşık Behrami

Resim 4: Âşık Gülçınar'ın evi (Ankara)

ÖZGEÇMİŞ

Yağmur Toprak, 1990 yılında Adana'da doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Adana'da tamamladı. 2009 yılında Gaziantep Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü kazandı. 2013 yılında mezun oldu ve bölümü ikincilikle bitirdi. Yüksek Lisansı 2017 yılında “ Âşık Gülçınar Üzerine Bir İnceleme” konulu tezi ile Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalından yapmaktadır. 2016 yılından beri Gaziantep 8 Şubat Anadolu Lisesinde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

VITAE

Yağmur Toprak, she was born in Adana in 1990. She completed her primary and secondary education in Adana. She began to Gaziantep University Science and Literature department in 2009. She graduated from University in 2013 and completed the department with a 2nd degree. She took the Master degree on “Âşık Gülçınar Üzerine Bir İnceleme” subject anaylisis thesis from Gaziantep University, Social Sciences İnitute, Turkish Language and Literature, Mlain Sciance Department. She has been working as a Turkish Language and Literature teacher in 8 Şunat Anatolian High School.